Gemeente Zwijndrecht

Jaarstukken 2023

GEMEENTE ZWIJNDRECHT

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Inhoud

Voorwoord 3

Inleiding 4

Jaarverslag
Programmaverantwoording
1. Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie 11
2. Wonen, bouwen en wooncarrière 18
3. Armoedebestrijding en versterken lokale economie 22
4. Welzijn, zorg, sport en cultuur 27
5. Duurzame en veilige leefomgeving 36
6. Algemene Dekkingsmiddelen 40
7. Doelstellingen en realisaties programma's 45
8. BBV-indicatoren (verplichte indicatoren) 82

Paragrafen
1. Lokale Heffingen 87
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 94
3. Onderhoud Kapitaalgoederen 104
4. Financiering 110
5. Bedrijfsvoering 115
6. Verbonden Partijen 127
7. Grondbeleid 144

Jaarrekening
Overzicht van baten en lasten 156
Balans 157
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 160
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 163
Analyse van de afwijkingen 163
Bestemming van het resultaat 169
Onvoorzien 170
Incidentele baten en lasten 171
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves 172
Wet Normering Topinkomens 173
Toelichting op de balans 174
Vaste activa 175
Vlottende activa 178
Vaste passiva 180
Vlottende passiva 188
Niet in de balans opgenomen verplichtingen 190
EMU-saldo 191
Investeringsprogramma 192
Bijlagen 197
Single Information Single Audit (SISA) 198
Overzicht van baten en lasten per taakveld 206
Gebeurtenissen na balansdatum 208
Rechtmatigheidsverantwoording 2023 209

Overige gegevens
Controleverklaring 213

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Voor u liggen de jaarstukken 2023 van de gemeente Zwijndrecht.

De grondslag voor de realisatie is gelegen in het door de raad in 2022 vastgestelde raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht 2.0. De begroting voor 2023 was de eerste vertaling van het raadsprogramma 2.0 naar de dagelijkse uitvoering.

Realisatie van begroting en de opgaven

De opdracht van de raad aan het college (het bestuurlijke kader) is op twee manieren in 2023 uitgewerkt: de brede opdracht voor de dagelijkse zorg voor de gemeente en de specifieke (ontwikkel)opgaven uit het raadsprogramma.

De eerste taak is samen te vatten als de zorg voor de reguliere voortgang van het beheer van de gemeente, de gemeentelijke bezittingen, de positie van de gemeente in de bestuurlijke context van de Drechtsteden en de regio Zuid-Holland Zuid en de gemeentelijke organisatie (personeel en dienstverlening).

De tweede taak, de opgaven, is als nieuw element op 20 september 2022 met de gemeenteraad besproken. De opgaven zijn:

- Bouwen aan vertrouwen
- Goed wonen
- Armoedebestrijding
- Krachtige lokale economie
- Veerkrachtige buurten
- Duurzaam Zwijndrecht
- Bereikbaar Zwijndrecht

Op deze opgaven wordt in de beleidsprogramma's teruggekomen. Daarnaast vindt u direct na de programmaverantwoording een overzicht van de doelstellingen en resultaten.

Een jaarrekening is een moment om terug te blikken. Echter, met de onzekere (financiële) toekomst kunnen we niet alleen volstaan met terugkijken. Er is in 2023 hard gewerkt aan het raadsprogramma, de eerste resultaten worden zichtbaar en we blijven vastberaden om ook in de toekomst onze doelen te bereiken. We kunnen echter niet negeren dat er een financieel ravijn opdoemt. Laten we samenwerken om deze uitdaging het hoofd te bieden en onze gemeente financieel gezond te houden.

Hartelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders,

Tycho Jansen
Wethouder Financiën

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Inleiding

In 2023 waren er ontwikkelingen op het landelijk- en wereldtoneel die ook aan Zwijndrecht niet voorbij zijn gegaan. Mede door blijvende (oorlogs-)onrust wereldwijd waren menselijk lijden, een aanhoudende vluchtelingencrisis en economische onzekerheid (krappe arbeidsmarkt en hogere prijzen) omgevingsfactoren waarbij we onze koers van Krachtig Zwijndrecht hebben vastgehouden.

2023 was ook het eerste volledige jaar waarin de uitvoering van het raadsprogramma 2.0 centraal stond. Om onze gemeentelijke inzet te focussen, zijn er zeven opgaven benoemd, welke we hieronder kort zullen aanstippen. Als altijd: er is veel méér gebeurd, dan dat we in een korte samenvatting kunnen vermelden: van de opening van Parkboerderij De Kiboehoeve tot aan het uitkomen van het "Watertoren-rapport".

Bouwen aan vertrouwen

Het raadsprogramma van Zwijndrecht benadrukt het belang van vertrouwen tussen inwoners, maatschappelijke partners en de gemeente bij het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen. Het jaar 2023 stond dan ook in het teken van het bouwen aan vertrouwen door continue ontmoetingen te organiseren, zichtbaar en benaderbaar te zijn, dienstverlening te verbeteren, participatie te stimuleren en informatie uit te wisselen.

Goed wonen

Met de opgave goed wonen wordt intensief en integraal gewerkt aan onze woningbouwambitie. Momenteel is er een planvoorraad van ongeveer 3850 woningen opgenomen in de Planmonitor. In 2023 zijn koopappartementen bij Euryza opgeleverd en is er gewerkt aan de realisatie van Maasterras, de Indische buurt, Planetenbuurt en de ontwikkeling van de van 't Hofflocatie en Stadstuinen. Naast de bouw van woningen sturen we op gerichte transformatie en kwaliteitsverbetering in het sociale huursegment. Daarnaast is gezamenlijk met Trivire en Woonkracht10 een traject opgezet om een dashboard wonen te ontwikkelen. Dit dashboard is eind 2023 afgemaakt.

Armoedebestrijding

In 2022 heeft de raad van Zwijndrecht het lokale minimabeleid herzien, waardoor meer inwoners in aanmerking komen voor hogere bedragen. Op 1 januari 2023 zijn deze wijzigingen ingegaan. De raad heeft bewust keuzes gemaakt om het minimabeleid ruimhartiger te maken. Tegelijkertijd lag de focus op het bereiken van de doelgroep en het begrijpelijk maken van de regelingen voor inwoners. Daarnaast ontving Zwijndrecht middelen vanuit het rijk om de gevolgen van de energiecrisis te dempen. Dit omvatte landelijke energietoeslagen en specifieke uitkeringen voor energiecoaches en witgoedregelingen. Lokaal werd deze ondersteuning aangevuld waar nodig, met als doel inwoners tijdens deze uitdagende tijden zo goed mogelijk te ondersteunen .

Versterken lokale Economie

In 2023 is gestart met het opstellen van een nieuwe economische agenda voor Zwijndrecht 2035. Deze agenda wordt nauw afgestemd met het georganiseerde bedrijfsleven, de detailhandel en horeca. Het doel is om vernieuwd en slagvaardig economisch beleid voor de komende jaren te voeren. Deze nieuwe agenda bouwt voort op de resultaten van het eerder ontwikkelde lokale beleid in het kader van de Groeiagenda Drechtsteden 2030. De veranderde omstandigheden hebben geleid tot de noodzaak van bijstelling van het regionale ruimtelijk-economisch beleid. Redenen hiervoor zijn onder andere de beperkte ruimte op de arbeidsmarkt, nieuwe restricties in het bedrijventerreinenbeleid van de provincie, en de focus op groei en werkgelegenheid op bestaande bedrijventerreinen. Het regionale Netwerk Economie Zuid-Holland Zuid heeft in 2023 een nieuwe bedrijventerreinenvisie uitgebracht, die inmiddels is goedgekeurd door het provinciebestuur en aan de raad voorgelegd.

Veerkrachtige buurten

In Zwijndrecht zijn er buurten waar mensen prettig samenleven, maar ook buurten waar “alle seinen op rood staan”. In deze focusbuurten ontbreekt veerkracht, en problemen zoals armoede, gezondheidsproblemen en

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

criminaliteit zijn aan de orde. Het doel is om een gezamenlijk programma te creëren dat vertrouwen en perspectief biedt aan inwoners en samenwerkingspartners. Het “Lokaal Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024-2040” streeft naar een gezonde toekomst, waarbij inwoners gelijkwaardige partners zijn bij het verbeteren van hun buurt. De focus ligt op het vergroten van kansen, het aanpakken van achterstanden en het bevorderen van opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit.

Duurzaam Zwijndrecht

Het nieuwe duurzaamheidsprogramma 2024-2027 van de gemeente Zwijndrecht omvat doelstellingen en activiteiten op het gebied van energie, klimaatadaptatie, groen, circulariteit en natuur- en duurzaamheidseducatie. Het programma is essentieel om de duurzaamheidsambities te realiseren. In 2023 zijn belangrijke stappen gezet richting het doel om in 2050 energieneutraal te zijn. Zo wordt het Zonnepark Kijfhoek voorbereid, waarvan de vergunning begin 2024 wordt aangevraagd. Ook zijn de eerste woningbouwcomplexen aangesloten op het duurzame warmtenet. Verder ondersteunen we inwoners bij het isoleren van hun woningen via het Nationaal isolatieprogramma. Het groenblauw programma wordt ontwikkeld om de leefomgeving aan te passen aan het veranderende klimaat. Daarnaast is er aandacht voor circulariteit, met onder andere een ingevoerd recycletarief en een samenwerkingsverband voor een circulaire regio.

Bereikbaar Zwijndrecht

In 2023 is er vanuit de opgave “bereikbaar Zwijndrecht” gewerkt aan goede bereikbaarheid en veilig verkeer voor inwoners en ondernemers. Het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) heeft onderzoeken uitgevoerd in verschillende modules om het STOMP-principe in Zwijndrecht te implementeren. STOMP staat voor: Stappen (lopen), Trappen (fietsen), Openbaar vervoer, Mobility as a Service (MaaS), en Privé auto (parkeren). De resultaten van deze onderzoeken vormen een maatregelenpakket dat in 2024 wordt uitgevoerd in de openbare ruimte. Voor de langere termijn zetten we in op een frequentere lightrailverbinding en een goede waterverbinding richting Rotterdam en Dordrecht. Hoewel de lopende MIRT-verkenning zich richt op een hoogfrequente lightrailverbinding op de Oude Lijn (Dordrecht-Leiden v.v.), willen we ook aandacht besteden aan een gebundelde ondertunneling van de goederenspoorlijn en de A16. In 2024 wordt deze lobby verder vormgegeven met meer capaciteit op het gebied van lobby en public affairs.

Financiële terugblik

In 2023 leek de financiële rust relatief wat terug te keren: de rente steeg minder hard en de inflatie nam af – alhoewel er zeker nog een fors na-ijleffect merkbaar was in bijvoorbeeld de indexaties binnen het sociaal domein. Die sector is erg afhankelijk van de inzet van mensen en de loonontwikkelingen zorgden dan ook voor oplopende kosten. De terugkeer naar de prijzen van voor de coronacrises en Oekraïne oorlog zit er niet meer in.

Onze lasten stegen naar het hoogste niveau ooit, rond de 190 miljoen euro. Alhoewel gedeeltelijk boekhoudkundig (het vormen van een voorziening in het grondbedrijf voor 10 miljoen euro), is het gemeentelijke takenpakket en uitgavenpatroon in omvang toegenomen. We komen uit op een resultaat dat € 3,6 miljoen minder negatief is dan begroot bij de tweede BURAP. Deze verschillen zijn geanalyseerd in het onderdeel "Analyse van de Afwijkingen" in het jaarrekening gedeelte van dit boekwerk. In de paragraaf Bedrijfsvoering vindt u de toelichting -volgens de nieuwe regelgeving- welke afwijkingen onrechtmatig zijn en of dat conform de afspraken acceptabel is of niet.

Gelet op het bovenstaande is het niet verwonderlijk, dat bij deze jaarrekening de verantwoording bewerkelijker was dan ooit. Veel extra taken worden via SPUKs (Specifieke Uitkeringen = subsidie met verantwoordingsplicht) door het rijk gefinancierd.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Samen met de bezuinigingensopgave Zwijndrecht26 welke zeer actueel was, nieuwe en veranderende regelgeving rondom rechtmatigheid tijdens het opmaken van deze jaarstukken, zijn we toch trots op het relatief kleine aantal financiële getrouwheidsfouten dat is aangetroffen bij de jaarrekeningcontrole.

Rechtmatigheidsterugblik

Tenslotte is in deze jaarrekening voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording van het college opgenomen. De verklaring in de nieuwe vorm vindt u terug aan het einde van dit boekwerk.
Voorheen gaf de accountant een verklaring over de rechtmatigheid. De verklaring wordt nu afgegeven door het college, waarbij alle afwijkingen van de begroting boven een vastgestelde norm worden gemeld.
Zoals in het raadsvoorstel "Vaststellen van begrip tijdigheid in relatie tot rechtmatigheidsverantwoording" (2024-0046946) reeds gemeld, leiden de onrechtmatigheden tot de bevinding dat deze niet binnen de gestelde grens van 1% van de begrotingsomvang blijven. Het overgrote deel van de geconstateerde financiële onrechtmatigheden, is (op grond van het door de raad vastgestelde kader) vervolgens wel geduid als acceptabel.
Dit beeld wijkt niet af van veel andere gemeenten. Het college vraagt zich dan ook af of deze nieuwe opzet daadwerkelijk een bijdrage levert aan een beter inhoudelijk debat over de jaarstukken. Voor het college is er dan ook alle aanleiding om verder doorontwikkeling van regelgeving rondom de rechtmatigheidsverantwoording te verwachten.
Uiteraard neemt het college de geconstateerde onrechtmatigheden serieus en worden er lessen aan verbonden.

Naast de verklaring in de daartoe voorgeschreven vorm, treft u een nadere toelichting op de door het college geconstateerde onrechtmatigheden en mogelijke verbeteringen aan in de paragraaf bedrijfsvoering.

Hieronder gaan we nader in op de financiële resultaten.

Resultaat

Net als in het bedrijfsleven (resultaat uit reguliere bedrijfsvoering, resultaat voor en na belastingen, etc.), zijn er meerdere manieren om naar het resultaat van een gemeente te kijken. We behandelen er drie die ons inziens het beste helpen om te duiden hoe we financieel zijn gevaren:

- Resultaat op onze baten en lasten voor reservemutaties
- Resultaat op onze baten en lasten na reservemutaties
- Resultaat gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten

Ten aanzien van het resultaat op de baten en lasten voor reservemutaties (vergelijkbaar met de verlies en winstrekening uit het bedrijfsleven) zien we een resultaat van -/- € 14,7 miljoen. Dit verlies wordt grotendeels veroorzaakt door:

- € 9,7 miljoen lasten (eenmalig) door besluitvorming en mutaties grondexploitaties;
- € 2,2 miljoen lasten (incidenteel) door dekking beleid uit reserves (RPG 2.0, tegemoetkoming woon lasten en programma duurzaamheid)
- € 1,7 miljoen aan lasten (structureel), gedekt uit de kapitaaldekkingsreserve (Eneco)
- € 0,7 miljoen aan lasten (structureel) eerste burap ten laste van de algemene reserve

Dit zijn allemaal effecten van onze eigen besluitvorming over het begrotingsjaar 2023.
We hebben deze hogere lasten gedekt door onttrekkingen aan reserves te doen.

Het gevolg is, dat we (dus) interen op onze reserves. Dat wordt zichtbaar als we het resultaat na reservemutaties beschouwen.

Het resultaat voor reservemutaties is -/- € 14,7 miljoen. Het gerealiseerde resultaat 2023 na reservemutaties is € 1,6 miljoen positief. We onttrekken per saldo € 16,3[1] miljoen aan al onze reserves. Per einde 2023 hebben we in totaal nog € 64,8 miljoen aan reserves over.

[1] Let wel: een kleine 10 miljoen hiervan wordt omgezet van een reserve naar een (verlies)voorziening voor de grondexploitaties. Daarmee is het niet 'weg' als dekkingsmiddel, maar kunnen we niet meer 'vrij' over deze middelen beschikken.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Het gerealiseerde resultaat na reservemutaties (€ 1,6 miljoen positief) wordt beïnvloed door incidentele baten en lasten. Na elimineren van deze incidentele baten en lasten, blijft er een verschil over tussen het hier gepresenteerde resultaat en het *structureel* resultaat.

We hebben meer incidentele baten dan incidentele lasten geïdentificeerd, wat betekent dat ons structurele resultaat lager is. Het structurele resultaat is met € 0,4 miljoen nog steeds wel positief.

Dit betekent dat we in 2023 € 0,4 miljoen meer aan structurele inkomsten hadden dan aan uitgaven

Bestemming van het resultaat

Het resultaat van € 1,6 miljoen valt € 3,6 miljoen *voordeliger dan begroot* uit. Tot en met de tweede bestuursrapportage 2023 begrootten we een resultaat van -/- € 2 miljoen Deze afwijking wordt conform de afspraken tussen college een raad geanalyseerd verderop in deze jaarstukken, in de toelichting op het overzicht van baten en lasten. Er is sprake van een mix van hogere baten die we niet meer konden begroten (decembercirculaire, OZB) en onderuitputting op uitgavenbudgetten.

Voor wat betreft de onderuitputting is het voorstel bij deze jaarrekening om circa € 2,1 miljoen te bestemmen – oftewel: in een later jaar uit te geven.

Sociaal domein uitgelicht

De afgelopen jaren hebben wij als Zwijndrecht aan de bel getrokken over de kosten in het sociaal domein waarvoor wij als gemeente onvoldoende gecompenseerd worden.

Nu 2023 voorbij is, kunnen we bezien wat daadwerkelijk het tekort op realisatiebasis in dat jaar is geweest.

We hebben twee onderwerpen gedefinieerd: Jeugdzorg en Wmo. Deze onderwerpen laten zich het beste narekenen. Dit doen we door onze bijdrage aan de GR'en voor Jeugdzorg respectievelijk Wmo, af te zetten tegen het betreffende cluster in het gemeentefonds.

De uitkomst is nu als volgt:

Jeugdhulp	2023
Vergoeding rijk	€ 19.118.000
Uitgaven gemeente	€ 19.054.000
Overschot	**€ 64.000**

WMO	2023
Uitgaven gemeente	€ 14.233.000
Vergoeding rijk	€ 12.952.000
Tekort	**€ 1.281.000**

Financieel gezien is er sprake van voldoende compensatie in 2023 voor de jeugd, maar -door stijgende uitgaven, maar vooral de herijking van het gemeentefonds aan de inkomstenkant- ontstaat er een tekort op de WMO. Per saldo lijden we dus toch weer 'verlies' op deze regelingen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Vorig jaar meldden we, dat één zwaluw geen zomer maakte: we hadden toen een (klein) overschot op de middelen in het sociaal domein. De zomer blijkt dus inderdaad alweer voorbij. En het weer wordt slechter. We voorzien voor zowel WMO als jeugd (oplopende) tekorten de komende jaren bij ongewijzigd beleid van rijk en gemeente. Voor de WMO komt dit vooral vanwege de snel stijgende kosten (vergrijzing) en voor de jeugd vooral door de verder teruglopende financiering.

In het kader van de bezuinigingsopgave (Zwijndrecht26) wordt ook in 2024 en 2025 expliciet ingezet om deze tekorten te verkleinen. Dit door zowel lobby als het doorgaan met kostenbeheersing. Deze jaarrekening toont eens te meer aan dat hier een grote financiële opgave voor Zwijndrecht ligt.

Tot slot

Hieronder staan de totale baten en lasten inclusief reservemutaties en het resultaat *na* reservemutaties.

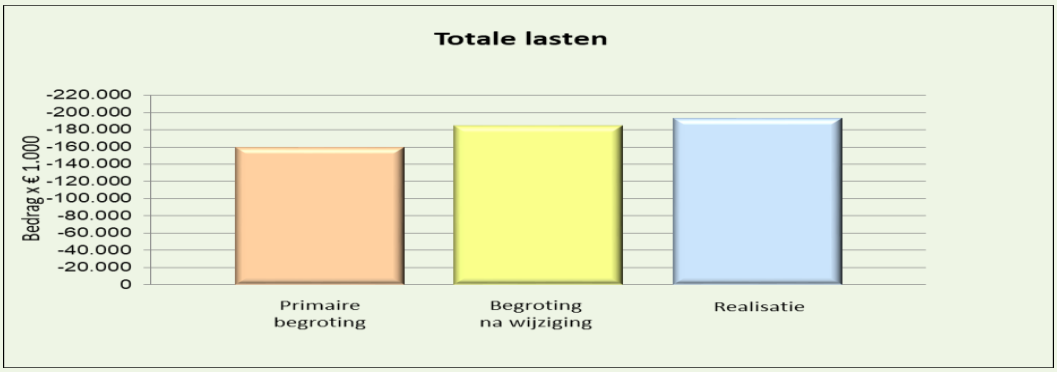

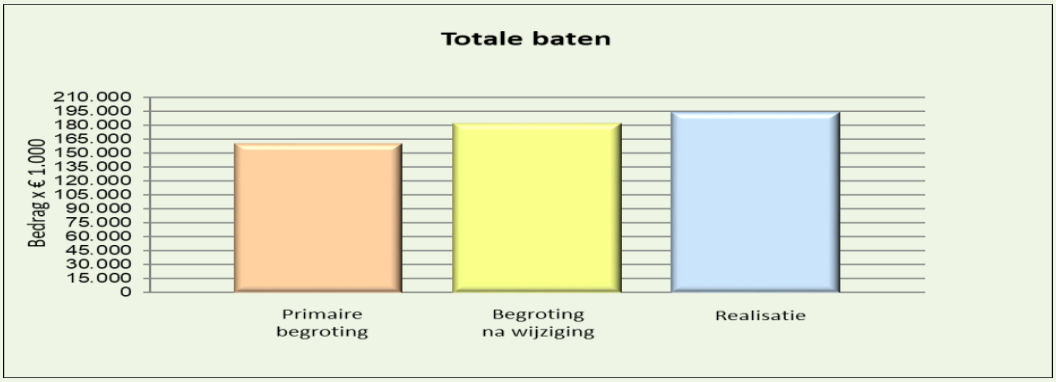

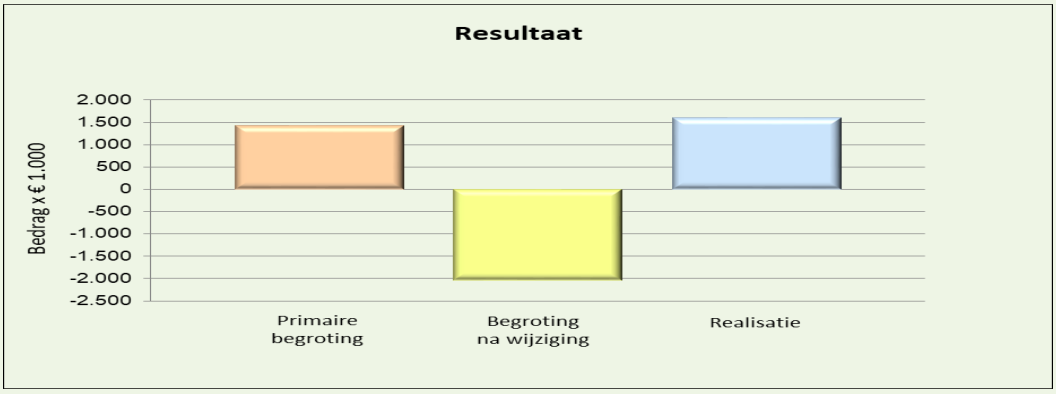

Collegebesluit

De Jaarstukken 2023 zijn bij collegebesluit d.d. 28 mei 2024 met nummer 2024-0054175 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **02/07/2024**

Jaarverslag

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Programma 1. Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie

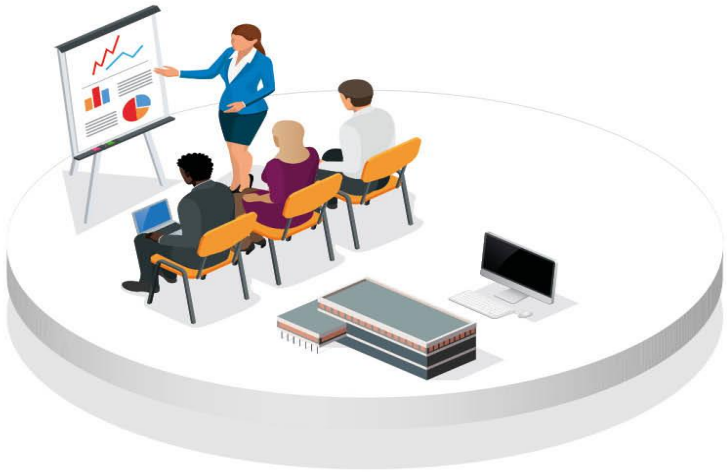

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

1.1 Inleiding

Werken aan versterking van wederzijds vertrouwen
In het raadsprogramma is opgenomen dat een 'Krachtig Zwijndrecht' een Zwijndrecht is waarin inwoners, maatschappelijke partners en gemeente in vertrouwen met elkaar werken aan maatschappelijke opgaven. Daarbij is naar elkaar luisteren, ervoor zorgen dat iedere mening er toe doet en het delen van je mening actief stimuleren en waarderen de basis van deze samenwerking. We vinden het belangrijk dat inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers vooraf, tussentijds en achteraf betrokken zijn bij en meebeslissen over hun directe omgeving. Het is voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners die te maken hebben met de gemeente belangrijk dat ze weten wat ze van de gemeente kunnen verwachten. Het college heeft daarom het 'Plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen' opgesteld en vastgesteld en op 7 februari 2023 heeft ook de gemeenteraad het plan vastgesteld. Het jaar 2023 heeft in het teken gestaan van het bouwen aan versterking van het wederzijds vertrouwen door:

- Continue ontmoetingen te organiseren met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en bij hen feedback en input op te halen en op basis hiervan te leren en ontwikkelen;
- Zichtbaar en benaderbaar te zijn voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en bij hen betrokken te zijn. Maar ook door duidelijk te zijn en uit te spreken wat we van elkaar mogen verwachten als raad, college, ambtelijke organisatie, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners;
- Invulling te geven aan het "huis van de gemeente" (dienstverlening);
- Ruimte te bieden om mee te denken, mee te doen en Initiatieven en ideeën van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners te stimuleren en faciliteren (participatie);
- Met elkaar te leren, ontwikkelen en experimenteren. De vele dilemma´s die we tegenkomen bespreken we met alle betrokken stakeholders en gezamenlijk zoeken we naar oplossingen;
- Op een duidelijke en toegankelijke manier informatie te delen en ideeën uit te wisselen (communicatie).

Samenwerking Zwijndrecht en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Niet alleen de lokale overheid staat voor de opgave het vertrouwen van inwoners en ondernemers te doen groeien. Ook de Rijksoverheid staat voor deze opdracht. Echter, de relatie tussen de gemeente en onze nationale overheid is in de afgelopen jaren op meerdere manieren onder druk komen te staan. Of het nu gaat om onvoldoende beleidsvrijheid en middelen voor het uitvoeren van onze taken of de onzekerheid van de ontwikkeling van het gemeentefonds; gemeenten komen meer en meer in de knel. Helaas blijkt het opnieuw noodzakelijk de Rijksoverheid bewust te maken van de urgentie om voorgenomen kortingen te herzien.
Intensieve lobby door het college en de ambtelijke organisatie heeft er onder andere toe geleid dat het Rijk erkent dat in een aantal buurten in Zwijndrecht de leefbaarheid en veiligheid onder druk staan en problemen als werkloosheid, armoede, onderwijsachterstanden, woonproblematiek en een slechte gezondheid zich opstapelen. De problematiek in Zwijndrecht is grootstedelijk. De kwetsbare buurten liggen ingeklemd tussen snelwegen, spoorwegen en water. Het Rijk wil er samen met de gemeente aan werken om de leefbaarheid en veiligheid op orde te brengen via een langjarige strategie door:

- Een financiële bijdrage te leveren voor de inrichting van de programmaorganisatie Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 - 2040;
- Als partner vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan te sluiten bij het Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 – 2040;
- Zwijndrecht aan te laten sluiten bij het leer- en ontwikkelnetwerk Leefbaarheid en Veiligheid.

Dit geeft een extra impuls aan de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in de buurten van Zwijndrecht waar de veerkracht, leefbaarheid en veiligheid en daarmee ook het wederzijds vertrouwen onder druk staan.

1.2 Opgave Bouwen aan vertrouwen

Het jaar 2023 stond vooral in het teken van voorbereiding en uitvoering van de verschillende onderdelen van het 'Plan van aanpak Bouwen aan Vertrouwen' op het gebied van dienstverlening, participatie en communicatie. De eerste zichtbare activiteit was de uitvoering van de Quick Scan Lokale Democratie onder de naam 'Zwijndrecht luistert'. Uit de Quick Scan kwam naar voren dat het wederzijds vertrouwen in Zwijndrecht gemiddeld hoger ligt

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

dan bij (63) referentiegemeenten in Nederland. Met name op het gebied van communicatie en overheidsparticipatie (ondersteuning van maatschappelijke initiatieven) scoren we iets lager en wordt door inwoners aangegeven dat de gemeente dit beter kan en moet doen. We werken echter hard aan alle onderdelen waarop inwoners ons feedback hebben gegeven:

- Vertrouwen in de gemeente;
- Verbeteren van de gemeentelijke inzet;
- Werking van de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie verbeteren;
- Communicatie (hoe communiceert de gemeente);
- Inwonersparticipatie (inwoners kunnen meedenken met de gemeente);
- Overheidsparticipatie (omgaan met maatschappelijke initiatieven).

We doen dat vanuit de drie bouwstenen uit het plan van aanpak: dienstverlening, participatie en communicatie. Hieronder wordt kort uiteengezet waarop in 2023 is geïnvesteerd. De resultaten van die inzet zijn uitgebreid beschreven onder het kopje doelstellingen.

Dienstverlening

We willen dat onze inwoners en ondernemers zich thuis voelen bij en in de gemeente. Zowel digitaal als fysiek. In 2023 hebben we verschillende acties uitgevoerd en in gang gezet om daaraan te werken. Voor de welkome fysieke ontvangst in het huis van de gemeente, hebben we diverse voorbereidingen getroffen. Zo kunnen we in het eerste kwartaal van 2024 een vliegende start maken. We hebben het profiel voor de gastheer / -vrouw opgesteld, waardoor we in het eerste kwartaal 2024 met de werving kunnen starten. Daarnaast hebben we voor de inrichting van de ontvangst ideeën uitgewerkt, die in het eerste kwartaal van 2024 worden gerealiseerd. Deze fysieke aanpassingen zorgen ervoor dat de gastheer / -vrouw zijn / haar werk goed uit kan voeren.
Een belangrijk onderdeel van het huis van de gemeente is de 1-loketfunctie. Hiervoor werken sinds medio april 2023 de collega's van de gemeentewinkel op de donderdagen samen met collega's van Bureau Sociaal Raadslieden, de Sociale Dienst Drechtsteden, Vivera Sociaal Wijkteam en team Vergunningen samen in één loket. Inwoners kunnen hier met alle vragen terecht en worden direct geholpen. In 2024 richten we ons op de verdere doorontwikkeling van dit loket.

Participatie

Bouwen aan vertrouwen betekent dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en gemeente als gelijkwaardige partners samenwerken. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen actief betrokken zijn bij planvorming en uitvoering in hun directe (leef)omgeving. Andersom faciliteren we hen bij initiatieven die bijdragen aan een 'Krachtig Zwijndrecht'. Participatie gaat over hoe we er met elkaar voor zorgen dat deze ruimte en samenwerking in de komende jaren verder wordt uitgebouwd. De betrokkenheid van kinderen en jongeren uit Zwijndrecht bij onderwerpen die hen nu of in de toekomst raken is daarin een van onze speerpunten, evenals de ondersteuning van en samenwerking met de wijkplatforms.

Kinderparticipatie

We vinden het van groot belang dat kinderen (in de leeftijd van 8 tot 12 jaar) meer betrokken worden bij onderwerpen die hen nu of in de toekomst raken. Zij zijn de toekomst van Zwijndrecht en daarom willen we volgen bij hoeveel onderwerpen en projecten kinderen en jongeren in Zwijndrecht inbreng hebben gehad. Het aantal onderwerpen en projecten waarbij kinderen inbreng hebben gehad neemt in deze raadsperiode toe. De kinderburgemeester en kinderambassadeurs hebben zich in 2023 gebogen over groene schoolpleinen, over het vieren van verjaardagen op school en zij hebben de speeltoestellen voor de vernieuwde Kiboehoeve uitgezocht.
Daarnaast zijn kinderen betrokken bij de herinrichting van speelvoorzieningen, vond de eerste kinderklimaattop plaats en worden zij betrokken bij verschillende projecten in de buurt en straat.

Jongerenparticipatie

Ook vinden we het van groot belang dat jongeren (in de leeftijd van 12 tot 18 jaar) meer betrokken worden bij onderwerpen die hen nu of in de toekomst raken. Zij zijn de toekomst van Zwijndrecht en daarom willen we volgen bij hoeveel onderwerpen en projecten kinderen en jongeren in Zwijndrecht inbreng hebben gehad. Het aantal onderwerpen en projecten waarbij kinderen inbreng hebben gehad neemt in deze raadsperiode toe. In 2023 hebben verschillende participatiebijeenkomsten plaatsgevonden over thema's als fysieke en mentale gezond-

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

heid. Daarnaast zijn jongeren betrokken en medeorganisator geweest bij de activiteiten (voetbaltoernooi en activiteiten daaromheen) rondom de jaarwisseling. Ook zijn jongeren betrokken bij de aanpak vanuit het sportakkoord om de sportparticipatie onder jongeren te vergroten.

Ondersteunen Wijkplatforms en Dorpsraad
De bestaande wijkplatforms en de Dorpsraad worden ambtelijk ondersteund bij de invulling van hun rol en de uitvoering van hun taken. Er is geïnvesteerd in gesprekken met de voorzitters van de wijkplatforms om de samenwerking te versterken en afspraken te maken over hun rol en taken. De wijkplatforms hebben de samenwerking met de gemeenten een rapportcijfer 6 gegeven in 2023. We streven naar een 7 in 2024.
Er worden stappen gezet in de doorontwikkeling van de huidige platforms. Er wordt geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering en betere onderlinge samenwerking en rolverdeling. We verstevigen hun positie als vertegenwoordiging en spreekbuis vanuit de wijk richting de gemeente en hun rol bij inwonersparticipatie en overheidsparticipatie in de buurten van Zwijndrecht. Er is samen met de huidige platforms een wervingscampagne in voorbereiding om nieuwe leden te werven voor bestaande platforms en om meer wijkplatforms te realiseren. Doel is om begin 2024 uitvoering te geven aan de campagne.

Communicatie

De manier waarop we informatie met elkaar delen en ideeën uitwisselen is een belangrijk ingrediënt voor het bouwen aan vertrouwen. Vragen vanuit de samenleving, buurt, straat en van individuele inwoners moeten snel, duidelijk en volledig worden beantwoord. Opmerkingen worden snel, duidelijk en volledig van een reactie voorzien. Communicatie gaat over hoe de gemeente werkt aan communicatie die uitnodigend, duidelijk en toegankelijk is voor iedereen. Met onze inzet zorgen we ervoor dat iedere inwoner (en ondernemer) in Zwijndrecht mee kan doen. In 2023 hebben we daarom belangrijke stappen gezet in de voorbereiding en uitvoering van:

Heldere en begrijpelijke communicatie richting inwoners.

- In 2023 zijn de meest verstuurde en meest impactvolle brieven die worden verzonden tegen het licht gehouden en samen met Bureau Duidelijke Taal herschreven. In het najaar zijn trainingen voor medewerkers voorbereid en deze worden uitgevoerd in 2024.
  Vanaf eind 2023 merken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners dat de eerste brieven in nieuwe stijl zijn geschreven en dat ze uitnodigend, duidelijk en toegankelijk zijn geschreven, ook de brieven die juridisch van aard zijn. Als inwoners ondanks deze aanpassingen vragen hebben, dan is in de nieuwe brieven duidelijk aangegeven bij wie zij terecht kunnen. In 2024 passen we stapsgewijs al onze brieven hierop aan.
- In 2023 hebben we inwoners (ook ervaringsdeskundigen die niet goed kunnen lezen en schrijven) gevraagd feedback te geven op nieuw ontworpen flyers, teksten en animaties. Op basis hiervan zijn onder andere de flyers over de minimaregelingen opgesteld en aangepast.

Opstellen en uitvoeren van een sociale mediastrategie.

- De gemeente werkt met berichten op verschillende sociale media en hierop wordt door inwoners en ondernemers vaak gereageerd. Wanneer inwoners vragen stellen of met ideeën komen willen we hier graag snel en goed op reageren. In 2023 zijn we gestart met het beschrijven van een sociale mediastrategie. Hierin leggen we afspraken vast over de manier waarop we onze sociale media kanalen inzetten en hoe we reageren op de vragen of ideeën van inwoners in de reacties op onze berichten.

- Eind 2023 zijn we gestart met het in kaart brengen van klantreizen van onze doelgroepen op sociale media. Als vervolg hierop werken we in het eerste kwartaal van 2024 toe naar een complete sociale media strategie, voorzien van onze doelgroepen en bijbehorende klantreizen, kanaalsturing, contentplanning en implementatie.
- Afspraken over de manier waarop we onze sociale mediakanalen inzetten en hoe we reageren op de vragen of ideeën van inwoners worden hierin opgenomen. Het resultaat daarvan is dat inwoners vaker reactie krijgen op hun berichten en bij vragen of ideeën worden gekoppeld aan een ambtenaar.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Uitnodigende, duidelijke en toegankelijke gemeentelijke website.

- In 2023 is een uitgebreide website APK uitgevoerd. Ook heeft onze gemeentelijke website een toegankelijkheidsverklaring ontvangen en voldoen we aan de wettelijke eisen voor een toegankelijke overheidswebsite. We streven echter naar nog verdere verbetering van onze website, waarbij de website-APK een mooie basis vormt. Belangrijke pijlers daarbij zijn: snelle vindbaarheid, begrijpelijke taal en extra toegankelijkheidseisen. Samen met inwoners zijn we aan de slag met een verbeterplan om de website in te richten op basis van hoe zij zoeken naar hun informatie. Dat leidt tot een geheel vernieuwde website medio 2024.

1.2.1 SDG's

Sterke publieke diensten: we werken samen met maatschappelijke partners lokaal, in de Drechtsteden en in Zuid Holland Zuid aan de manier waarop we producten en diensten bieden waarvoor we als gemeente verantwoordelijk zijn en hoe we deze toegankelijk maken voor inwoners. In het gemeentehuis werken we samen met onder andere de Sociale Dienst Drechtsteden en het Vivera Sociaal Wijkteam in het loket waar inwoners en ondernemers met al hun vragen terecht kunnen.

Partnerschap om doelen te bereiken: Lokaal werken we samen met inwoners en maatschappelijke partners aan maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken zoals wonen, armoede, welzijn en zorg. Regionaal werken we samen vanuit de Groeiagenda (Zuid Holland-Zuid) en via Smart Delta (Drechtsteden) aan gezamenlijke doelstellingen op het gebied van wonen, duurzaamheid en brede welvaart.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

1.3 Overige programmaonderdelen

Regionale Samenwerking

Zwijndrecht is onderdeel van een aantal regionale samenwerkingsverbanden op Zuid-Holland Zuid niveau en in de Drechtsteden om onze doelen op het gebied van wonen, duurzaamheid en brede welvaart te behalen. Naast de regionale samenwerking in Zuid-Holland Zuid en de Drechtsteden investeren we in intensievere samenwerking via netwerken als de M50 gemeenten en benutten we de lobby van de VNG.

Groeiagenda (Zuid-Holland Zuid): In het vierde kwartaal van 2023 is de uitvoeringsagenda van de Groeiagenda vastgesteld. In 2024 werken we regionaal aan de uitvoering daarvan. De focus voor Zwijndrecht ligt hierbij op twee onderwerpen:

- Om gesteld te staan voor de opmars van de elektrische auto brengen we vanuit het Zwijndrechtse thema bereikbaarheid en mobiliteit het beleid ten aanzien van de laadpaleninfrastructuur op orde.
- Regionale afstemming en samenwerking om in Zwijndrecht de juiste woningvoorraad te realiseren.

De **Smart Delta agenda** is een samenwerking met de triple helix partners in de Drechtsteden (Onderwijs, bedrijfsleven en overheid). Deze uitvoeringsagenda is ondersteunend aan de Groeiagenda. Samen met de andere Drechtstedengemeenten zetten we vanuit Zwijndrecht in op een stevige lobby (Public Affairs) richting provincie, Rijk en Europa om:

- Onze opgaven en projecten onder de aandacht te brengen;
- Aandacht te vragen voor wetgeving die helpt bij de uitvoering van onze opgaven en projecten;
- Subsidies binnen te halen voor de uitvoering van onze opgaven en projecten.

Zwijndrecht heeft hiervoor in 2023 personele inzet geleverd.

Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem: Kansen voor bereikbaarheid, werkgelegenheid, onderwijs en woningbouw gaan vaak over de grenzen van gemeenten heen. Daarom hebben de Drechtsteden en Gorinchem de handen ineen geslagen. Samen investeren we in onze eigen gemeenten én in de regio in een aantrekkelijk woon- en werkgebied voor zowel bestaande als nieuwe inwoners.
Om te zorgen dat het ook in de toekomst een aantrekkelijk gebied blijft, moet er geïnvesteerd blijven worden in mensen, innovatie en in de economie. Dankzij de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem kunnen inwoners rekenen op verbetering van de ruimtelijke inrichting om te wonen en recreëren aan het water, meer innovatie voor een toekomstbestendige regio en onderwijs dat beter aansluit op de arbeidsmarkt.

In Zwijndrecht hebben we in 2023 ingezet op een drietal onderwerpen waarvoor we via de regio een aanvraag indienden voor een nieuwe regiodeal:

1) Veerkrachtige Buurten in samenwerking met de gemeenten Sliedrecht en Papendracht met als doel de brede welvaart in buurten waar de veerkracht laag is te verbeteren. Dit doen we samen met triple helix partners (onderwijs, kinderopvang, woningbouwcorporaties, welzijn, zorg en gemeente).
2) Groenblauwe dooradering met als doel om tot een nieuw regionaal netwerk van groenblauwe structuren te komen. Dat betekent het met elkaar verbinden en versterken van groenblauwe gebieden in de regio.
3) Intensivering kadegebruik en ruimtegebruik op de kade Groote Lindt t/m Gors. Doel is om de kade intensiever te gebruiken voor watergebonden kavels. We sluiten aan bij het project Poort aan de Noord van de gemeente Alblasserdam.

Verkiezingen

Op 15 maart vonden de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen plaats. De opkomst- percentages waren 49,94 % voor Provinciale Staten en 47,32 % voor het Waterschap. De organisatie van de verkiezingen was door het samenvallen van twee verkiezingen en de nieuwe werkwijze voor de vaststelling van de verkiezingsuitslag intensief. De Kiesraad hecht sinds het aanpassen van de Kieswet per 1 januari 2023 veel waarde aan de nieuwe

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

controle- en correctiemogelijkheden. Deze dragen bij aan een betrouwbaar, controleerbaar en transparant verkiezingsproces. Dit past in de wijze waarop we in Zwijndrecht willen bouwen aan wederzijds vertrouwen.
Uit de landelijke evaluatie is naar voren gekomen dat deze nieuwe processen bij de verkiezingen veel hebben gevraagd van gemeenten en betrokken vrijwilligers. Er zijn aanbevelingen gedaan aan de minister om in de toekomst een betere balans te vinden tussen deze processen en de druk op gemeenten en vrijwilligers.
Door de val van het Kabinet hebben er op woensdag 22 november 2023 vervroegd Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden. Het opkomstpercentage in Zwijndrecht was 72,9 %. Omdat het een niet geplande verkiezing betrof met dezelfde intensieve werkprocessen heeft ook deze verkiezing veel gevraagd van de gemeentelijke organisatie en vrijwilligers.

1.4 Wat heeft het gekost?

Programma 1 **Bestuur en dienstverlening, communicatie en participatie**	**Primaire begroting**			**Begroting na wijziging**			**Realisatie**			**Verschil**		
	Lasten	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Saldo van baten en lasten	**-6.263**	**1.942**	**-4.322**	**-6.394**	**1.961**	**-4.433**	**-6.504**	**2.212**	**-4.292**	**-110**	**251**	**141**
Mutaties reserves	0	30	30	0	72	72	0	72	72	0	0	0
Resultaat	**-6.263**	**1.972**	**-4.292**	**-6.394**	**2.033**	**-4.361**	**-6.504**	**2.284**	**-4.220**	**-110**	**251**	**141**

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

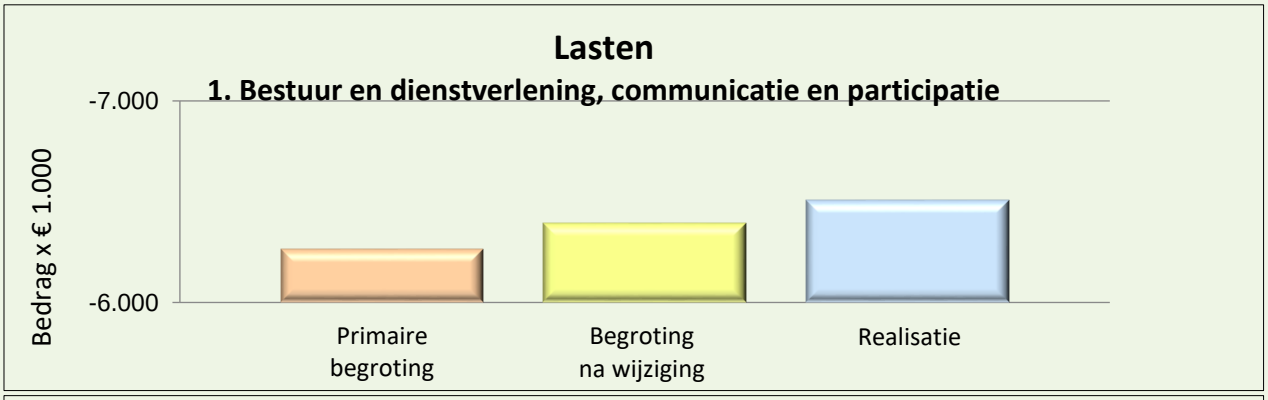

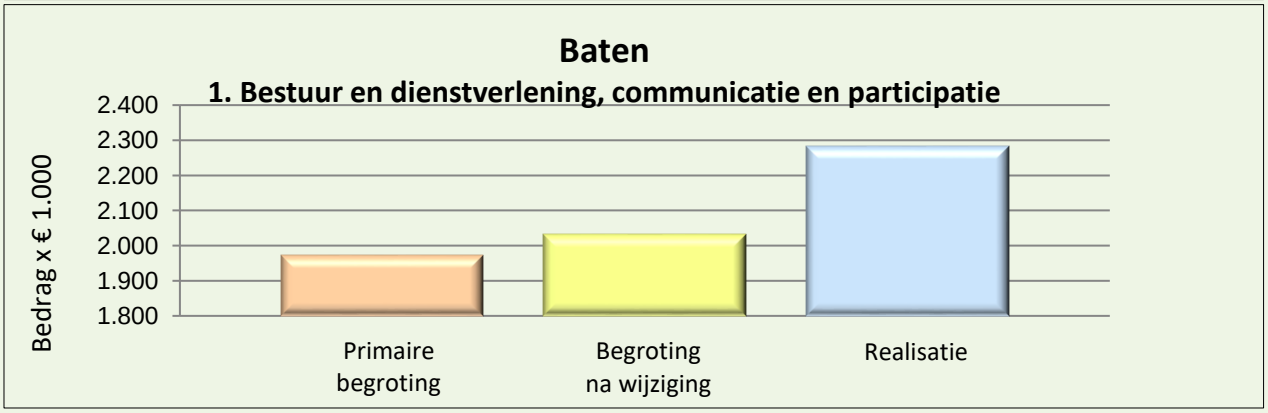

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 2. Wonen, bouwen en wooncarrière

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

2.1. Inleiding

Zwijndrecht is een betrekkelijk betaalbare woongemeente met veel sociale woningen en een goedkope koopvoorraad. Deze woningvoorraad heeft een nadelig effect op de kostenontwikkeling in het sociaal domein en zet daarmee druk op de gemeentelijke financiën. Inwoners met een hoger inkomen verlaten de gemeente omdat zij geen passende woning kunnen vinden en hierdoor hun wooncarrière niet in Zwijndrecht kunnen voortzetten en minder welvarende huishoudens stromen in. De gemeente Zwijndrecht (met de kernen Zwijndrecht en Heerjansdam) heeft daarom in haar raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht 2.0" flinke stappen gezet om de woningvoorraad aan te passen. De doelstelling hierbij is het hervinden van evenwicht in de bevolkingssamenstelling om brede welvaart te realiseren. Dit zorgt ervoor dat voorzieningen in stand kunnen worden gehouden en waar mogelijk versterkt. Dat lukt als er genoeg financieel draagkrachtige en zelfredzame bewoners zijn. Daarnaast werkt Zwijndrecht aan de verbetering van veerkracht in enkele buurten.
We zetten in op het toevoegen van woningen in het middeldure en dure koopsegment. Met betrekking tot de betaalbare woningen bouwen we bij om het percentage in de totale voorraad op peil te houden en in het goedkope segment van de sociale huurwoningen streven we ernaar het aantal gelijk te houden en de kwaliteit te verbeteren. In bijv. het Stationskwartier worden gemengde wijken met woningen onder de NHG-grens gerealiseerd om de doorstroming te verbeteren. Zo werken we aan de ambitie om te komen tot leefbare en gemengde wijken waarin inwoners elkaar ontmoeten en van elkaar leren, waardoor de leefbaarheid en de veerkracht een vlucht nemen. Tevens bieden we inwoners kans om door te stromen binnen de gemeentegrenzen (wooncarrière) te maken met projecten in het duurdere segment (bijv. Noordoevers) en ontstaan nieuwe kansen, onder andere voor starters. Met nieuwbouwprojecten, renovatie en herstructurering verbeteren we het woningaanbod en breiden we de woningvoorraad in Zwijndrecht fors uit. Daarmee dragen we ook bij aan het oplossen van de woningnood.
De gemeenteraad heeft besloten om het Maasterras-West van WK10 aan te kopen om de corporatie de mogelijkheid te bieden, de ontwikkeling in de Indische buurt vorm te geven. Voor het Maasterras -West is een grondexploitatie geopend. Daarnaast zijn de contracten voor de Stadstuinen, de Planetenbuurt en de Passage getekend en is de Indische buurt gegund. Verkoop van de Heerjansstraat is gestart, bij Euryza zijn verdere woningen opgeleverd. Voor de Buizerdstraat en van ’t Hoff zijn door tegenvallende verkoop nieuwe ontwikkelafspraken gemaakt.
Om invulling te geven aan de werkzaamheden in 2024 is door het college het Meerjarenprogramma Gebiedsontwikkeling (MPG) bij de begroting 2024 vastgesteld en aan de gemeenteraad gepresenteerd. Volgens het MPG is er verder gewerkt aan de realisatie van harde plancapaciteit. Op dit moment zijn de bestemmingsplannen Noordoevers, Planetenbuurt en Passage in procedure. Door de hoeveelheid personele wisselingen zijn helaas ook werkzaamheden blijven liggen. Zo zullen we de ontwikkelkaders van Walburg om de culturele en economische vitaliteit van Walburg verder te ontwikkelen en initiatieven uit de markt te kunnen beoordelen in 2024 ter hand nemen.

Ook in 2023 is er gerapporteerd aan de gemeenteraad:

- Jaarstukken 2022 inclusief de geheime bijlage grondexploitaties.
- Brief aan de raad over MPG inclusief geheime bijlage grondexploitaties en oriëntatieavond over het MPG, oktober 2023.
- Begroting 2024 met verwijzing naar de geheime bijlage in de MPG.
- Bustour mei 2023
- Bouwtafel, december 2023.
- brief over Regionale Realisatieagenda Wonen (januari en maart)
- Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden inclusief Uitvoeringsprogramma 2024.

Hieruit blijkt: In algemene zin wordt met de huidige woningbouwaantallen in de plancapaciteit invulling gegeven aan de autonome groei en gedeeltelijk aan de groeiambitie van de gemeente Zwijndrecht. Zwijndrecht heeft wel te kampen met verschillende aspecten, die maken, dat het sociaaleconomisch evenwicht in de bevolking door de woningvoorraad negatief wordt beïnvloed. Dit zijn met name:

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

- Voortschrijdende vergrijzing en ontgroening;
- Concentratiegebieden, zowel aan de onderkant als aan de bovenkant van de markt (dus weinig gemengde buurten);
- Groot aandeel sociale voorraad, waarvan het overgrote deel in de goedkope sector;
- Veel goedkope en betaalbare koopwoningen;
- Veel goedkope gestapelde koopwoningen (meergezins-koopwoningen).

Om deze aspecten te verbeteren wordt ingezet op gemengde buurten en doorstroming, door toevoeging aan de bovenkant en kwaliteitsverbetering aan de onderkant van de woningmarkt. Daarnaast is ingezet op groei van het aantal woningen boven de autonome behoefte en een stand-stil-principe voor de sociale woningbouw. Met de huidige programmering wordt beantwoordt aan de autonome groei. Cumulatief voorzien de particuliere en publieke ontwikkelingen in netto 3.002 woningen. Het totaal telt echter nog niet op tot de door de raad gewenste netto toevoeging van 3.500 woningen (Het is niet getoetst of de markt dit kan absorberen en deze grillige planning vraagt om bijsturing om tot een uitvoerbare bouwstroom te komen) tot 2030. Dit ligt eraan, dat er niet voldoende locaties zijn op dit moment en de markt zo veel woningen niet kan absorberen. We voorzien dat we de termijn van 2030 dan ook niet halen. Er is op dit moment dan ook nog steeds een onbalans in het aantal voor wat betreft de eengezinswoningen en meergezinswoningen en realisatie van de woningen aan de bovenkant van de markt. Dit maakt dat ingezet wordt op krachtig doorzetten van lopende plannen, die bijdragen aan de lange termijn doelstellingen. Dit kan echter tot vertraging leiden en betekent ook dat bij RIT-aanvragen (Ruimtelijk Intake Team – aanvragen) hier goed op gestuurd wordt. Daarnaast blijkt uit de analyse voor de woon-zorgvisie dat het nodig is om ook voor kwetsbare doelgroepen te bouwen. De inzet blijft om toe te werken naar meer harde plancapaciteit en in zachte plannen zo veel mogelijk bij te sturen.

2.2 Opgave goed wonen

Met de opgave goed wonen wordt intensief en integraal gewerkt aan onze woningbouwambitie. Momenteel is er een planvoorraad van ongeveer 3850 woningen opgenomen in de Planmonitor. In 2023 zijn koopappartementen bij Euryza opgeleverd en is er gewerkt aan de realisatie van Maasterras, de Indische buurt, Planetenbuurt en de ontwikkeling van de van 't Hofflocatie en Stadstuinen. Naast de bouw van woningen sturen we op gerichte transformatie en kwaliteitsverbetering in het sociale huursegment.
De PALT (Prestatieafspraken Lange Termijn) worden regionaal gemaakt. De lokale prestatieafspraken van Zwijndrecht zijn niet voor lange termijn, maar vormen een invulling hiervan. De Prestatieafspraken Zwijndrecht 2022-2023 worden twee keer per jaar gemonitord. Uit deze monitor is gebleken dat ongeveer 85 procent van alle gemaakte afspraken loopt zoals gepland. Belangrijke afspraken over onder andere het regionale evenwicht, het bouwen van genoeg koopwoningen, het bevorderen van doorstroming en de positie van starters verlopen volgens de partijen zoals gewenst. Afspraken die niet lopen zoals afgesproken en niet behaald zijn, zijn bijvoorbeeld de herstructurering van het Stationskwartier, druk op de sociale woningmarkt en het Warmtenet. Hier is bij maken van de Prestatieafspraken 2024-2025 naar gekeken en de afspraken op deze thema's zijn hierom aangescherpt of weggehaald. Al met al hebben partijen tijdens monitoring aangegeven tevreden te zijn met de uitvoering van de Prestatieafspraken Zwijndrecht 2022-2023.

In 2023 is er gezamenlijk met Trivire en Woonkracht10 een traject opgezet om een dashboard wonen te ontwikkelen. Dit dashboard is eind 2023 afgemaakt en er is een presentatie van het eindproduct geweest in december 2023. Momenteel wordt er gekeken naar de manieren waarop alle collega's van de gemeente en de woningcorporaties het dashboard in de praktijk kunnen gaan gebruiken. Hier zal in 2024 een vervolg aan gegeven worden. Zwijndrecht is de eerste gemeente in de regio met een dashboard wonen. In de regionale ambtelijke overleggen komt de evenwichtige verdeling van de sociale woningvoorraad wel naar boven, maar het zou goed zijn om in 2024 hiervoor een ambtelijk of bestuurlijk overleg te agenderen. De regelgeving vanuit Provincie Zuid Holland zal helpen om ook in andere gemeenten te groeien naar 30% sociale woningbouw en zo de behoefte ook buiten Zwijndrecht te vervullen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

2.2.1 SDG's

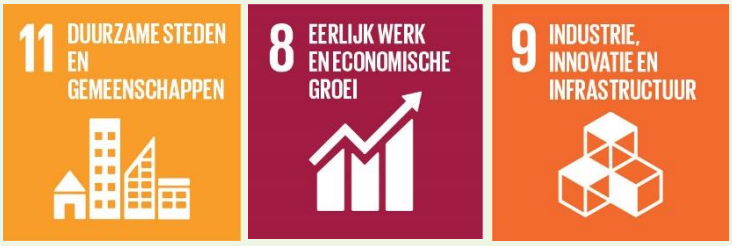

2.4 Wat heeft het gekost?

Programma 2 **Wonen, bouwen en wooncarrière**	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**-17.465**	**5.478**	**-11.987**	**-18.558**	**4.150**	**-14.407**	**-27.107**	**6.075**	**-21.032**	**-8.549**	**1.925**	**-6.625**
Mutaties reserves	-1.457	1.570	113	-1.188	4.435	3.247	-2.425	11.588	9.162	-1.237	7.152	5.915
Resultaat	**-18.922**	**7.048**	**-11.874**	**-19.746**	**8.586**	**-11.160**	**-29.533**	**17.663**	**-11.870**	**-9.787**	**9.077**	**-710**

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

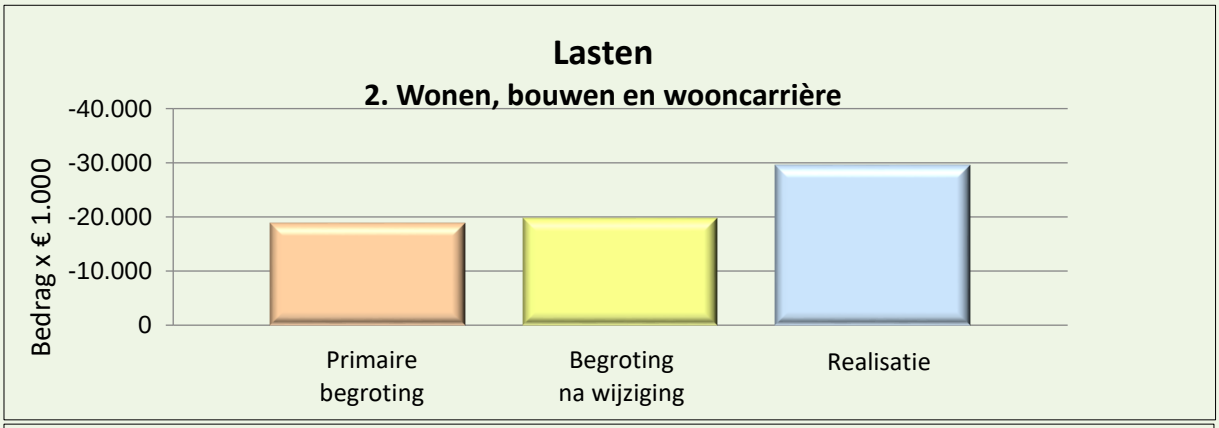

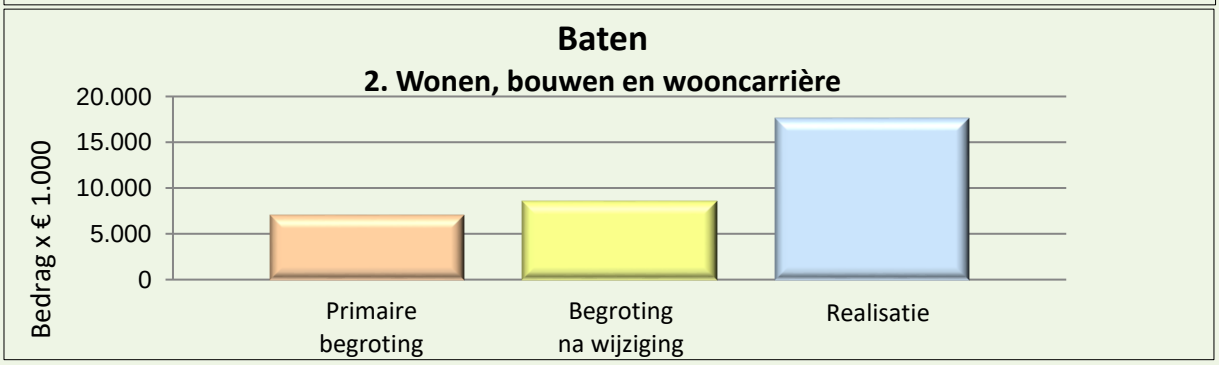

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 3. Armoedebestrijding en versterken lokale economie

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

3.1 Inleiding

(Inter)nationale crisissen zorgden er ook in 2023 voor dat meer inwoners financieel in de knel kwamen. Op macro-niveau daalde de koopkracht voor het tweede jaar op rij en het aantal inwoners in armoede nam licht toe. Dit effect werd in de eerste helft van 2023 versterkt, doordat de loonontwikkeling achterbleef op de prijsontwikkeling. In de tweede helft van 2023 heeft er een inhaalslag plaatsgevonden en stegen de lonen sneller dan de prijzen.
Tegelijkertijd bleek het aanpassingsvermogen van de Nederlandse economie groot. Ondanks de crisissen is de economie ook in 2023 (licht) gegroeid. Wel kampen ondernemers in diverse sectoren met personeelstekorten. Het aantal vacatures ten opzichte van het aantal werkzoekenden was net als in 2022 hoog. Dat er veel beschikbare banen zijn, is ook te zien aan het geringe aantal WW'ers dat uitstroomt naar de bijstand. Inwoners weten zelf sneller de weg terug naar de arbeidsmarkt te vinden.
Bovenstaande bevestigt de raakvlakken tussen armoede en economie binnen dit begrotingsprogramma. Vanuit beide vakgebieden is er in 2023 dan ook verder ingezet op het verbinden van deze onderwerpen. Zo is er vanuit het Deltaplan aanpak Armoede extra ingezet op het ondersteunen van inwoners langs de kant van de arbeidsmarkt om een stap naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Vanuit de gedachte dat werken en meedoen het meest duurzame perspectief uit armoede bieden. Onder andere door pilots voor te bereiden die deeltijd- en tijdelijk werken vanuit een uitkeringssituatie makkelijker maken. Ook besteedden we aandacht aan het bereiken van inwoners met een baan, die door de stijgende kosten toch geldzorgen hebben. We introduceerden het project werkgeversdienstverlening, waarin werkgevers advies en ondersteuning krijgen om geldzorgen op de werkvloer te signaleren, bespreekbaar te maken en preventief gebruik te maken van ondersteuningsaanbod. Vanuit Zwijndrechtse werkgevers is er van oudsher al veel sociale betrokkenheid en we zien dit toenemen. In het nieuwe economische programma, waarvoor in 2023 het proces is gestart om samen met ondernemers de doelen te bepalen, wordt ondernemen met impact één van de drie thema's, naast ondernemers- en vestigingsklimaat en toekomstbestendige arbeidsmarkt. Bij ondernemen met impact draait het om op een positieve manier bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken in Zwijndrecht, waaronder het bestrijden van armoede, maar ook duurzaam ondernemen.
Ter versterking van de lokale economie is de samenwerking en inzet van regionaal instrumentarium voortgezet, evenals de voorbereiding van organisatorische veranderingen hierin. Het is op de arbeidsmarkt en ook in het ruimtelijk omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland te zien dat vaker de grenzen voor verdere groei van werkgelegenheid en ruimtebeslag aangegeven worden.

3.2 Opgave armoedebestrijding

De energiecrisis en de daarmee samenhangende koopkrachtcrisis maakte het leven voor een grote groep inwoners duur. In aanvulling op de bestaande ondersteuning en toeslagen voor mensen met een laag inkomen, zijn er vanuit de landelijke en lokale overheid in 2023 maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat inwoners in Zwijndrecht hun hoofd boven water kunnen houden.
Eind 2022 heeft de raad het lokale minimabeleid herijkt. Op 1 januari 2023 zijn deze wijzigingen ingegaan. De raad heeft keuzes gemaakt, waarmee zij het minimabeleid ruimhartiger heeft gemaakt. Hierdoor komen meer inwoners voor hogere bedragen in aanmerking. In aanvulling daarop hebben we in 2023 ingezet op het bereiken van de doelgroep en eenvoudige communicatie om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk inwoners bekend zijn met de regelingen en de regelingen begrijpen. Met onze lokale inzet, hebben we inwoners in deze dure tijden zoveel mogelijk ondersteund.
Vanuit het rijk ontvingen we middelen om de gevolgen van de energiecrisis te dempen. De landelijke energietoeslag is in 2023 voortgezet en inwoners uit Zwijndrecht hebben dankzij specifieke uitkeringen van het rijk gebruik kunnen maken van energiecoaches en een witgoedregeling. Waar nodig hebben we lokaal de landelijke ondersteuning aangevuld. In Zwijndrecht zien we bijvoorbeeld dat de energiecrisis niet alleen de laagste inkomensgroepen raakt. Daarom heeft de raad de doelgroep voor de energietoeslag (net als in 2022) verruimd.

Dankzij de voortzetting van het Deltaplan aanpak Armoede hebben we in 2023 succesvolle interventies en opgebouwde infrastructuren kunnen continueren én hebben we de ruimte gehad om in te spelen op actualiteiten. In onderdeel 3.5 worden de resultaten van de interventies besproken.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Twee aanvullende voorbeelden van inspelen op actualiteiten zijn dat de Voedselbank met een bijdrage van de gemeente luiers aan de voedselbankpakketten heeft toegevoegd, omdat zij signaleerden dat dit voor gezinnen een (te) duur product is. En ontving Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt (LZW) een bijdrage om met participanten gezonde maaltijden te koken en te eten, omdat zij signaleerden dat steeds meer participanten ongezonde maaltijden eten of maaltijden overslaan. Om ervoor te zorgen dat organisaties die zich bezighouden met de aanpak van armoede elkaar blijven kennen en weten te vinden, hebben we begin 2023 een netwerkbijeenkomst georganiseerd die een grote opkomst had.
In Zwijndrecht vinden we het niet alleen belangrijk om armoede te verzachten. We zetten ons ook in om de kansen richting werk te verbeteren. Zo zijn we in samenwerking met de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) gestart met het voorbereiden van pilots die het voor inwoners makkelijker en aantrekkelijker maken om (in deeltijd) te gaan werken. Tevens is er eind 2023 een begin gemaakt met de herijking van de kaders voor de lokale uitvoering van de Participatiewet door de SDD. In deze herijking staat de ontwikkeling van inwoners naar werk centraal.
Voor inwoners die geen betaald werk kunnen doen, maar die wel mee willen doen in de maatschappij zijn er participatieplekken. Leerwerkbedrijf Zwijndrecht Werkt (LZW) matcht inwoners aan de beschikbare participatieplekken. In 2023 heeft LZW alle stappen doorlopen om vanaf 2024 een overheids B.V. te kunnen worden waar de gemeente aandeelhouder van zal zijn.

3.2.1 SDG's

3.3 Opgave versterken lokale Economie

In 2023 heeft de gemeente zowel regionaal als lokaal verder gewerkt aan de versterking van de economie. En hebben we ons als gemeente faciliterend en ondernemend opgesteld. Zo hebben we het afgelopen jaar de Koninklijke Binnenvaart Nederland en de serviceorganisatie IN CITE van Rotterdam naar Zwijndrecht gekregen en loopt het proces rondom project PIER14.
Aanvullend vertellen de cijfers ook het nodige. Zo is er door de lichte economische tegenwind een toename van het aantal WW-gerechtigden van 37 personen (naar 368) per 30 november 2023. Het aantal bijstandsgerechtigden nam iets toe, terwijl het aantal arbeidsongeschikten licht afnam. In cijfers ziet het beeld er als volgt uit:

Uitkeringen, vacatures, en banen in Zwijndrecht	**30-11-2022**	**30-11-2023**	**Opmerkingen**
WW	331	368	
Bijstand	1.180	1.200	
Arbeidsongeschiktheid	1.970	1.960	= 450 Wajong+370 WAO+710 WIA
Vacatures	806	789	(Zomer 2023: 976)
Aantal banen	20.190	20.565	
Aantal vestigingen	5.260	5.490	w.o. ca 2.000 zzp op woonadressen

Bron: CBS/Arbeidsmarkt inzicht

De ontwikkelingen voor Zwijndrecht wijken niet erg af van die in de andere zes Drechtsteden-gemeenten. Qua hoogte van werkloosheid is Zwijndrecht in de Drechtsteden nog altijd de tweede gemeente in percentages en aantallen, echter hiermee niet sterk afwijkend van het landelijke beeld. Het aantal mensen in de WW en in de Bijstand steeg met ca. 10% resp. 1,7%, maar in absolute zin slechts met enkele tientallen. Een mooier gegeven is dat het aantal banen nog met 375 groeide sinds vorig jaar. Hierbij is de situatie op de arbeidsmarkt voor (alle) technische beroepen, de transportsector, de schoonmaakbranche, onderwijs- en verzorgende beroepen krap tot zeer krap.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

In 2023 is een begin gemaakt met het opstellen van een nieuwe economische agenda voor Zwijndrecht 2035. Het opstellen van die nieuwe agenda gebeurt in nauwe samenspraak met het (georganiseerde) bedrijfsleven en de detailhandel en horeca. Inzet is dat voor de komende jaren een vernieuwd, slagvaardig economisch beleid kan worden gevoerd. Dit nieuwe beleid zal in maart 2024 aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Ze is het vervolg op de resultaten die zijn geboekt met eerder ontwikkeld lokaal beleid op de Groeiagenda Drechtsteden 2030. Deze Groeiagenda die op het punt van het creëren van extra banen (met name in Dordrecht en Alblasserdam, waar veel nieuwe bedrijventerreinen zijn uitgegeven respectievelijk verouderd terrein is herontwikkeld) succesvol is geweest. Niet in de laatste plaats ook voor onze gemeente.
In 2023 is - gezien de nogal gewijzigde omstandigheden - een begin gemaakt met het opstellen van de Groeiagenda 2.0. Om een aantal redenen is bijstelling van het regionale ruimtelijk economisch beleid noodzakelijk geworden:

- De ruimte op de (landelijke en) regionale arbeidsmarkt laat meer en meer zijn grenzen zien. Er is een golf van uittreders uit het arbeidsproces, de zogenaamde 'Boomers'. De tendens van het oplossen van de arbeidsvraag met een verder groeiend aantal arbeidsmigranten stuit op maatschappelijke en politieke grenzen. In het voortgezet onderwijs is de toeloop op technische opleidingen beduidend minder dan de actuele vervangingsvraag op de lokale en regionale arbeidsmarkt;
- Bij de provincie zijn in het Omgevingsbeleid nieuwe restricties aangebracht in het bedrijventerreinenbeleid: geen aanleg van nieuwe logistieke bedrijventerreinen in Zuid-Holland, maar meer aandacht voor het juiste bedrijf op de juiste plaats. De provincie stelt meer en meer paal en perk aan transformatie van bestaand bedrijventerrein naar woningbouw. Ook moet er meer aandacht komen voor vervoer van vracht over het water;
- De nieuwe beleidsvoornemens sturen erop dat als bedrijven willen groeien en meer werkgelegenheid willen bieden, dit bij voorkeur moet gebeuren op bestaande bedrijventerreinen. Het PIER14-plan op bedrijventerrein Groote Lindt is een voorbeeld van dit type initiatief en er zullen naar verwachting meer van dergelijke plannen volgen.

In het regionaal verband van Netwerk Economie Zuid-Holland Zuid is in 2023 een nieuwe bedrijventerreinenvisie uitgebracht die inmiddels de instemming heeft van het provinciebestuur. Een goedkeuring die begin 2024 ter kennis zal worden gebracht van college en raad.

3.3.1 SDG's

3.4 Wat heeft het gekost?

Programma 3 **Armoedebestrijding en versterken lokale economie**	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**-35.865**	**21.657**	**-14.207**	**-38.954**	**20.561**	**-18.393**	**-40.851**	**20.893**	**-19.958**	**-1.897**	**332**	**-1.565**
Mutaties reserves	-958	0	-958	-958	1.418	460	-500	1.418	918	458	0	458
Resultaat	**-36.823**	**21.657**	**-15.166**	**-39.913**	**21.979**	**-17.934**	**-41.352**	**22.311**	**-19.041**	**-1.439**	**332**	**-1.107**
- = Nadelig / + = Voordelig												Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

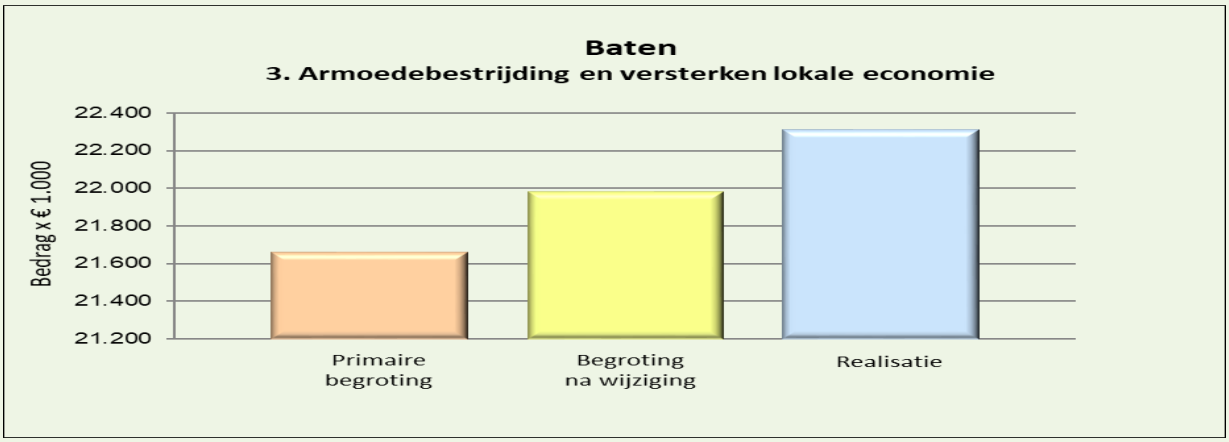

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 4. Welzijn, zorg, sport en cultuur

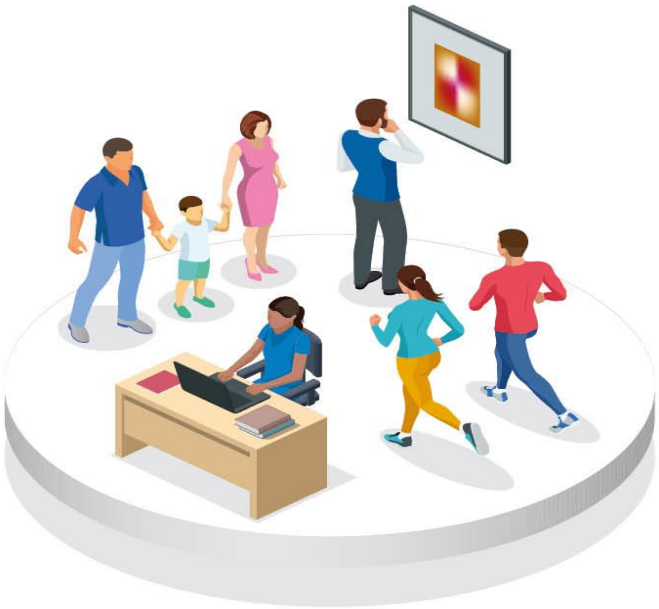

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

4.1 Inleiding

Een 'Krachtig Zwijndrecht' is een Zwijndrecht met gezonde en vitale inwoners waarin iedereen tot zijn recht komt en waarbij het niet uitmaakt wie je bent en welke achtergrond je hebt. Iedereen kan meedoen en er is aandacht voor elkaar. Alle inzet die we plegen binnen het sociaal domein moet hieraan bijdragen en in 2023 is dan ook hard aan deze doelstellingen gewerkt.

Inclusieve samenleving

In Zwijndrecht als inclusieve samenleving heeft iedereen dezelfde rechten en dezelfde kansen op alle terreinen van het leven. Iedereen kan meedoen en er is aandacht voor elkaar. Dit geldt voor iedereen en we hebben juist oog voor mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Zoals kinderen en jongeren om gezond en veilig op te kunnen opgroeien, ouderen om waardig ouder te kunnen worden en nieuwkomers om zich thuis te laten voelen en effectief te kunnen werken aan hun maatschappelijke integratie.
In 2023 is een nieuwe start gemaakt met het inzichtelijk maken wat een inclusieve samenleving voor de gemeente Zwijndrecht betekent. Daarvoor is eerst een interne inventarisatie gemaakt om inzichtelijk te krijgen wat er anno 2023 al allemaal gebeurt op dit gebied. In december 2023 heeft het college kennis genomen van de opgestelde startnotitie, zodat er in 2024 gestart kan worden met het uitgebreide participatieproces.

Voortzetting en transformatie sociaal domein en uitvoering Raadsprogramma

Het reguliere werk van ondersteuning van inwoners en de wettelijke taken voortvloeiend uit de wetten in het sociaal domein (Jeugdwet, Wmo 2015, Participatiewet, Wet Inburgering, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de Wet passend onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid, Wet verplichte GGZ) hebben we uitgevoerd. Tevens hebben we uiteraard ingezet op ons lokale beleid en de speerpunten uit het Raadsprogramma "Krachtig Zwijndrecht 2.0".
Sinds 2020 werken we aan de uitvoering van het “Transformatieplan Sociaal Domein – We zijn ervan en doen het samen”. We zetten hierbij de grote opgaven op het gebied van jeugdhulp, Wmo, gezondheids- en welzijnsbeleid en de samenwerkingsagenda Onderwijs en Jeugd centraal. In 2023 stond daarbij de lokale integrale kaderstelling en het organiseren van de integrale toegang tot ondersteuning en zorg centraal. De uitgangspunten uit het transformatieplan bleven en blijven centraal staan zoals normaliseren, demedicaliseren en zo min mogelijk versnippering in de uitvoering. We bepalen als gemeente, maatschappelijke organisaties én inwoners samen wat er nodig is in het sociaal domein. We stimuleren hierbij de integraliteit en samenwerking tussen partijen. We werken waar mogelijk datagestuurd en zetten in op wat werkt en hebben het lef om te stoppen met wat niet werkt. Ook in 2023 hebben we met de inzet van de zorgmarinier, waar nodig dwars door de systemen heen, knelpunten op kunnen lossen en middels deze inzet doorbraken voor inwoners en in de leefomgeving kunnen realiseren.

Een goede basis voor iedereen

Er zijn veel kwetsbare groepen in Nederland die onderdak nodig hebben. Sommigen tijdelijk, anderen meer structureel. Zwijndrecht wil daar een aandeel in leveren. Zwijndrecht neemt haar verantwoordelijkheid in het aanbieden van passende huisvesting aan diverse doelgroepen: Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers, statushouders en kwetsbare groepen. We doen wat we kunnen om de taakstellingen te realiseren, want de gemeente staat voor waar ze zich aan committeert. Het resultaat is dat gemeente Zwijndrecht passende huisvesting mogelijk maakt binnen Zwijndrecht voor voldoende asielzoekers, Oekraïners, statushouders en kwetsbare groepen. Daartoe zijn diverse locaties onderzocht en voorbereid voor realisatie. In 2024 is de realisatie van diverse locaties gepland. Over enkele locaties moet besluitvorming plaatsvinden in 2024 (opvang Oekraïners en asielzoekers), voor andere locaties wordt de huisvesting gerealiseerd (statushouders en kwetsbare groepen).

Gezondheid

Fysieke en mentale gezondheid van de inwoners is een belangrijk speerpunt in het Raadsprogramma 2022-2026. Dit gaat niet alleen over zorg en ondersteuning, maar ook om een gezonde en schone leefomgeving. Daarom investeren we in een gezonde basis voor iedereen. Dit doen we door te zorgen dat er voldoende voorzieningen zijn waaronder wijkcentra. Inwoners kunnen in Zwijndrecht sporten, bewegen en cultuur beleven ter ontspanning en ontmoeting. We zetten in op preventie en hebben aandacht voor de leefomgeving.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De buitenruimte is schoon en veilig en de luchtkwaliteit verbetert (zie ook programma duurzame en veilige leefomgeving). Ook hebben we aandacht voor kwetsbare doelgroepen met een huisvestingsvraag zoals jongeren (starters), ouderen, statushouders, asielzoekers en mensen die uitstromen uit een voorziening zoals beschermd wonen of de opvang.
In het raadsprogramma staat de ambitie tot het verder versterken van preventie. Daarnaast zijn ook goed toegankelijke voorzieningen benoemd als onmisbaar instrument voor een inclusieve samenleving. Met de komst van het GALA (Gezond & Actief Leven Akkoord) en het IZA (integraal zorgakkoord), ligt sinds 2023 de nadruk nog meer op de inzet op preventie en gelijke (gezondheids-) kansen. Dit leidt ertoe, dat de preventie van gezondheid niet meer individueel en kleinschalig, maar juist domein overstijgend wordt benaderd. En deze aanzet vanuit 2023 vormt samen met de woonzorgvisie (WOZO), het nieuwe Sport- en Preventieakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) een stevige basis voor de toekomst en voor de houdbaarheid van de zorg in brede zin.

Voorbeelden hiervan zijn:

- *Er is bijzondere aandacht voor de balans tussen een regionale aanpak, maar met lokaal maatwerk. Denk hierbij aan het aanbod Vitaal Ouder Worden, dementievriendelijke gemeente, maar ook de Praktijk Ondersteuner Huisartsen voor de Jeugd en de Gezond Leven Interventie programma's;*
- *Aandacht voor leefstijl bij gezondheidsvragen wordt steeds belangrijker. Denk aan de samenhang tussen bewegen/ buiten spelen en mentale gezondheid, maar ook de inzet voor de rookvrije generatie;*
- *Net als de beweging om meer in de (veerkrachtige) wijken op locatie en met elkaar op te pakken.*

Uitvoering Wet Inburgering

In 2023 is de werking van de nieuwe Wet inburgering 2021 geëvalueerd. De uitgevoerde evaluatie richtte zich, gezien het stadium van de uitvoering van de wet, vooral op de eerste ervaringen van de belangrijkste uitvoeringspartners. Uit de evaluatie blijkt onder andere dat de consulent inburgering van de SDD de regierol op het inburgeringstraject uitvoert en bekend is bij de inburgeraar en de betrokken uitvoeringsorganisaties. De consulent sluit in de uitvoering aan op de lokaal aanwezige structuren. De samenwerking tussen alle betrokken partijen loopt goed. Het rapport noemt ook een aantal aanbevelingen. Met de aanbevelingen uit de evaluatie zijn we in de regio Drechtsteden aan de slag gegaan.

Een steuntje in de rug voor wie dat nodig heeft

Als gemeente hebben we ons ook in 2023 ingezet als vangnet voor inwoners die moeite hebben om zelfstandig mee te komen in de samenleving en hebben we ingezet op gerichte zorg- en ondersteuning: zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig en op alle leefgebieden die nodig zijn. Er is uitvoering gegeven aan de wettelijke taken in het sociaal domein, zoals Wmo, participatie, jeugdhulp, armoedebestrijding en schuldhulpverlening. We hebben ook gezorgd voor voldoende (voorliggende) voorzieningen. Er is hulp en ondersteuning geboden en er zijn verschillende passende en innovatieve woon- en woonzorgvormen gerealiseerd.

Herijking uitvoering Wet maatschappelijke ondersteuning

De inhoudelijke en financiële keuzes voor het sociaal domein liggen sinds 2022 weer lokaal, zodat we hier als raad grip op hebben en hier zelf de regie over voeren in Zwijndrecht. In navolging van het minimabeleid en de verordening Jeugdhulp zijn dit jaar besluiten genomen over de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
De nieuwe verordening maatschappelijke ondersteuning heeft de oude verordeningen maatwerkvoorzieningen Wmo en Algemene voorzieningen vervangen en is sinds 1 oktober 2023 van kracht. We hebben dit proces samen met onze inwoners, maatschappelijke partners en inwonersadviesraad doorlopen. De opbrengsten hiervan zijn in de verordening verwerkt waar mogelijk. De pijlers waarop de verordening is gebaseerd zijn: normaliseren, preventie en Wmo naar de voorkant, dat wil zeggen: focus op zelfredzaamheid en participatie. Ook zijn de opbrengsten van de participatie verwerkt in verbeterde communicatie en zijn ze gebruikt voor de herijking van het mantelzorgbeleid. Deze herijking wordt in het 1e kwartaal van 2024 afgerond.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Uitvoering Wmo

In 2023 is het percentage inwoners van 18 jaar of ouder met Wmo ondersteuning gelijk gebleven aan 2022, namelijk 10,3. Wel hebben in absolute aantallen iets meer mensen gebruik gemaakt van de Wmo dan in 2022. Vanwege de vergrijzing neemt het aantal ouderen in de gemeente jaarlijks toe en daarom kan bij een toenemend aantal mensen dat gebruik maakt van de Wmo, het percentage ten opzichte van het aantal 18-plussers gelijk blijven. Het gebruik van voorzieningen in de Wmo is als volgt verdeeld:

Voorziening	Aantal
Vervoersvoorziening (zoals Drechthopper, wijkhopper en scootmobielen en andere vervoersmiddelen)	2.310
Hulp bij huishouden	1.825
Woonvoorziening	555
Begeleiding	545
Rolstoelen	435
Dagbesteding	220
Vervoersdiensten (vervoer naar dagbesteding)	160
Opvang	40

Hierbij dient opgemerkt te worden dat inwoners van meer voorzieningen tegelijk gebruik kunnen maken en dat daarom het aantal voorzieningen in totaal hoger is dan het aantal personen dat er gebruik van maakt.

Jeugdhulp blijft in beweging

De jeugdzorg was in 2023 en blijft ook de komende tijd in beweging. Landelijke ontwikkelingen binnen het jeugdstelsel zijn van invloed op de manier waarop het jeugdbeleid zich verder in Zwijndrecht zal ontwikkelen. Zo bereidden we in regionaal verband de komst van het landelijk Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming voor. In dit scenario werd en wordt gewerkt aan een effectievere en slimmere organisatie van de jeugdbescherming. Dit scenario krijgt een regionale en lokale vertaling in het programma "Kind- en Gezinsbescherming".
Naast deze landelijke ontwikkelingen werkten we regionaal aan het verder verbeteren van het zorglandschap. Voor veel jeugdigen in Zuid-Holland Zuid lukt het redelijk goed om tijdig passende hulp te realiseren met elkaar. Er is echter een kleine groep jeugdigen met complexere hulp- en ondersteuningsvragen voor wie dit steeds moeizamer lijkt te gaan. Om ook voor die groep passende voorzieningen beschikbaar te hebben, werken we met de andere gemeenten in de regio samen om hier een verbeterslag in te maken, bijvoorbeeld door aanmeldprocedures te vereenvoudigen en de realisatie van aanvullende voorzieningen te verkennen.
De transformatie van het sociaal domein voor jeugdigen hebben we voortgezet langs de lijn sturen op inhoud, geld en spreekkamer. We hebben de sturing op de lokale toegang tot de jeugdhulp verstevigd door hierover aanvullende afspraken te maken met het VIVERA Sociaal Wijkteam. Hierdoor krijgen we vooraf, tijdens en achteraf meer invloed en inzicht op de inzet van jeugdhulp. Ook met de in 2022 en 2023 vastgestelde verordening en nadere regels Jeugdhulp en door versterking van preventie door bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg sturen we op de inzet van jeugdhulp. We hebben verder gericht gewerkt aan de duurste casuïstiek in Zwijndrecht, waarbij we nagaan of de zorg overzichtelijker en doeltreffender ingezet kan worden. De in 2023 ontwikkelde werkwijze geneert ook inzichten op casus overstijgend niveau over zorgaanbieders en jeugdhulpgebruik. Deze inzichten zullen in het vervolg helpen bij beleidskeuzes over de lokale contractering, inkoop en toegang.

VIVERA Sociaal Wijkteam als centraal punt

2023 was ook het eerste jaar waarin het VIVERA Sociaal Wijkteam (VSWT) op basis van opdrachtverlening werkte. De organisaties die voorheen subsidie ontvingen zijn als winnaar uit de aanbestedingsprocedure gekomen, waardoor de overgang soepel kon verlopen. Het VSWT werkt nu als één opdrachtnemende uitvoeringsorganisatie, waardoor professionals een integrale aansturing en ondersteuning krijgen. Er is onder andere doorontwikkeld naar één registratiesysteem, voor zover dit wettelijk is toegestaan. Er wordt gewerkt in een nieuwe indeling van integrale teams, een mix van 18- en 18+ professionals, georganiseerd naar type hulpvraag (van enkelvoudig tot complex). Voor inwoners betekent dit dat er vanaf de start breed gekeken wordt naar hun hulpvraag om een integrale aanpak en de voor hen best aansluitende stappen te kiezen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Voor het monitoren van de resultaten zijn kritische prestatie indicatoren (kpi's) met de gemeente ontwikkeld, die aansluiten bij de doelstellingen van het Transformatieplan Sociaal domein: integrale blik, normaliseren, demedicaliseren, regie voeren en kostenbewust werken. In het voorjaar van 2023 heeft de raad tijdens een werkbezoek kennis gemaakt met de werkwijze, casuïstiek en professionals van het VSWT.

Samenwerkingsagenda Onderwijs, jeugdhulp en gemeente

In 2022 is een intensief traject gestart tussen onderwijspartners, gemeente en alle partners rondom de jeugd (0 tot 18 jaar) in Zwijndrecht. Dit omdat er een sterke behoefte was om op basis van een gezamenlijk en integraal programma, met heldere en haalbare korte termijn en middellange termijn doelstellingen aan de slag te gaan om de onderwijsondersteuning en jeugdhulp nog beter op elkaar te laten aansluiten. Door middel van een aantal proeftuinen, waarbij ook kinderen, jongeren en ouders/verzorgers betrokken zijn en worden, is er in 2023 gewerkt aan het oplossen van een aantal vraagstukken:

- Passende onderwijsplek voor alle kinderen en jongeren in Zwijndrecht;
- Goede aansluiting voor kinderen en jongeren die zorg en ondersteuning nodig hebben in en om de school en in de kinderopvang;
- Het aanpakken van de (sociaal emotionele) achterstanden die kinderen hebben opgelopen tijdens de coronacrisis;
- Betere afstemming van samenwerkingspartners in en rond de scholen en daarvoor leren en gebruik maken van de intensievere samenwerking, nieuwe inzichten en aanpakken die zijn ontstaan in de coronacrisis;
- De inzet van de tijdelijke middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs en de middelen uit het Onderwijs Achterstandenbeleid om aan deze vraagstukken invulling te geven.

Begin 2023 is er met alle betrokken partners een kick off van de Samenwerkingsagenda georganiseerd. Professionals vanuit allerlei organisaties zijn gestart in drie werkgroepen, om proeftuinen vorm te geven. Deze proeftuinen focussen zich op ontschotten, op het creëren van een taalrijke omgeving en op de inzet van verbindende professionals. In deze proeftuinen wordt geëxperimenteerd met nieuwe werkwijzen die aansluiten bij de opgestelde visie en een bijdrage leveren aan bovengenoemde vraagstukken. De plannen vanuit de werkgroepen zijn in het najaar van 2023 opgeleverd en krijgen in 2024 een concrete uitwerking. Vanuit de opbrengsten van de proeftuinen wordt gekeken welke nieuwe werkwijzen we structureel willen implementeren.
Daarnaast is er in 2023 een stuurgroep samenwerkingsagenda ingericht, waarin een deel van de betrokken organisaties is afgevaardigd en gemandateerd is om besluiten te nemen. Vanuit deze stuurgroep is er hard gewerkt om de visie en leidende principes eigen te maken en verder te brengen binnen de eigen organisaties. Daarnaast is er vanuit de stuurgroep gewerkt aan het opstellen van een communicatiestrategie en onderzoekskader. Ook werden er verschillende klankbordgroepen ingericht met ouders en jeugdigen, om hen betrokken te houden bij het proces en feedback te vragen aan ervaringsdeskundigen. In 2024 volgt er een concretiseringsslag, waarbij uitvoering wordt gegeven aan de proeftuinen, de communicatiestrategie en het onderzoekskader. De focus ligt op de inzet van middelen die direct ten goede komen aan de beoogde doelstellingen uit de samenwerkingsagenda en het creëren van meer perspectief en kansengelijkheid voor de ontwikkeling van kinderen.

Cultuur

Cultuur draagt in Zwijndrecht bij aan de sociale cohesie en de levenskwaliteit van de inwoners. Culturele evenementen zoals het Noordparkfestival, optredens van harmonieverenigingen en tentoonstellingen bij KunZt bieden niet alleen vermaak, maar creëren ook plekken waar mensen samenkomen, interactie hebben en relaties opbouwen. Dit versterkt het gevoel van gemeenschap en bevordert een positieve sociale dynamiek. Bovendien heeft cultuur een impact op het imago van een gemeente. Een bruisende culturele omgeving vergroot de aantrekkingskracht van de gemeente als een aantrekkelijke plek om te wonen, te werken en te bezoeken.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

KunZt

In Zwijndrecht investeren we op cultuurgebied onder andere in KunZt. In 2023 zijn hier zes tentoonstellingen georganiseerd, waarvan twee met educatieprogramma's voor PO- en VO- scholen. De toonstellingen waren divers van aard. Zowel lokaal talent, scholieren, als regionale samenwerkingen met professionals stonden op de agenda.
Zo'n 4.200 bezoekers hebben het afgelopen jaar de tentoonstellingen bezocht. Via de randprogrammering werden o.a. extra activiteiten georganiseerd voor eenzame ouderen en voor mantelzorgers van ouderen met dementie.

Cultuureducatie

Cultuureducatie stimuleert creativiteit, kritisch denken en een breder begrip van de wereld. Kunst en cultuur zijn krachtige instrumenten om de ontwikkeling van vaardigheden te ondersteunen en het leervermogen te vergroten. In 2023 heeft de gemeente samen met een vertegenwoordiging van het primair onderwijs en kinderopvang een keuze gemaakt voor het Samen Ontwikkelen door Cultuur (SOC), onderdeel van de Stichting Cultuureducatie, als nieuwe aanbieder voor het Toppie cultuurprogramma. Na de zomervakantie heeft het SOC een aangepast cultuurmenu aangeboden aan de scholen om de tijd te overbruggen tot de nieuwe website voor de scholen klaar was. Deze is in samenwerking met de gemeente, het onderwijs en de lokale cultuuraanbieders ontwikkeld en begin januari 2024 gelanceerd.

Erfgoed

Ook speelt cultuur een rol in het behoud van erfgoed en het definiëren van de identiteit van een gemeenschap. Het behouden van lokale tradities, geschiedenis en kunstvormen versterkt het gevoel van verbondenheid en trots onder de inwoners. Dit erfgoed vormt een waardevolle bron voor toekomstige generaties en geeft de gemeente een uniek karakter.
Zwijndrecht bezit waardevol cultureel erfgoed. Zo is in 2023 door de raad besloten de Pieter d'Hont-fontein te renoveren. Daarnaast behoort ook de kunstenaar Willy Sluiter tot het Zwijndrechtse erfgoed. In 2023 heeft KunZt de expositie 'Willy Sluiter – 150 jaar' georganiseerd. Deze tentoonstelling, enkel gemaakt met werk vanuit de gemeentelijke collectie, is ontstaan in samenwerking met o.a. het Dordrechts museum, het Katwijks museum en de Historische Vereniging Zwijndrecht. De tentoonstelling trok ongeveer 2.000 bezoekers. Vanuit de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit is een educatieprogramma ontwikkeld waar bijna alle basisscholen, inclusief speciaal onderwijs, aan meededen (808 leerlingen). Vanuit Mattie Cultuur zijn de VO scholen betrokken (132 leerlingen). De tentoonstelling trok nationale aandacht en de reacties waren lovend.
Door te investeren in cultuur creëren we niet alleen ontmoetingsplekken, stimuleren we creativiteit en behouden we erfgoed, maar versterken we ook de sociale dynamiek, het imago en de educatieve ontwikkeling van Zwijndrecht. Dit getuigt van een gemeente die niet alleen voor het heden zorgt, maar ook een blijvend cultureel erfgoed creëert voor toekomstige generaties in Zwijndrecht.

4.2 Opgave Veerkrachtige buurten

Focusbuurten in Zwijndrecht

In de meeste buurten in Zwijndrecht leven mensen prettig samen op een manier die bij hen past. Voor deze inwoners is de buurt een stevige basis voor een waardevol leven. Inwoners en organisaties zijn in deze buurten goed in staat om zelf of samen om te gaan met veranderingen en tegenslagen. Maar er zijn ook buurten in Zwijndrecht waar die positieve basis er niet (meer) is en zoals we dat noemen “alle seinen op rood staan”. We zien hier bijvoorbeeld veel armoede, gezondheids-problemen, criminaliteit, belemmeringen op het gebied van taal en cultuur en vaak een combinatie hiervan. Het zijn buurten waar de veerkracht ontbreekt terwijl die heel hard nodig is. Er hoeft maar iets te gebeuren en de buurt komt in een negatieve spiraal terecht die moeilijk te keren is. Inwoners in deze buurten ervaren al jaren veel problemen. We noemen dit onze focusbuurten.
We doen als gezamenlijke partners al veel om het tij in deze buurten te keren, maar tot nu toe hebben we de negatieve trend niet kunnen doorbreken.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Lokaal Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 – 2040

We hebben daarom begin 2023 een analyse laten uitvoeren naar de veerkracht van buurten in Zwijndrecht. Doel hiervan was om de focusbuurten goed in beeld te krijgen en deze buurten gericht aandacht te kunnen geven. Er zijn intensieve gesprekken gevoerd over wat er in Zwijndrecht aan de hand is, wat nodig is om de negatieve ontwikkelingen te keren en wat dat betekent voor de onderlinge samenwerking. We hebben inwoners uit focusbuurten gevraagd hoe zij aankijken tegen hun buurt. Gevoelens van stress, onveiligheid en overlast overheersen. De conclusie van deze bijeenkomst was een breed gedeelde wens om te komen tot een gezamenlijk programma dat vertrouwen en perspectief biedt aan inwoners en samenwerkingspartners vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid. We zien daarbij als gezamenlijke partners de volgende opgave voor Zwijndrecht:

"Het realiseren van een goed toekomstperspectief voor alle inwoners van Zwijndrecht door inwoners als gelijkwaardig partner en mede-eigenaar te betrekken bij de verbetering van hun buurt en door als partners meer en beter samen te werken."

Om dit te realiseren gaan we met elkaar een langdurige samenwerking aan met als uitgangspunt dat we doen wat nodig is voor specifieke buurten met de inwoners en partners die daarvoor nodig zijn.
Met de samenwerkingspartners is op basis hiervan het "Lokaal Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 – 2040" opgesteld. Het is een programma waarin we het werk van onze organisaties beter op elkaar afstemmen, we soms iets nieuws in gang zetten en soms als organisatie zelf echt iets anders moeten gaan doen dan normaal of dan voorgenomen in het belang van het geheel. Het lokaal programma is volledig gestoeld op waar we met elkaar voor staan en waar we met elkaar voor willen gaan:

"We werken samen aan een gezonde toekomst voor Zwijndrecht. We zorgen dat de kansen van inwoners worden vergroot en dat we fundamenteel achterstanden en ongelijkheid aanpakken, zodat opleidingsniveau, arbeidsparticipatie en woonkwaliteit in 15 jaar stijgen."

Dat betekent dat we eraan werken dat elke inwoner van Zwijndrecht het perspectief ziet om zijn, haar of hun talenten te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. Waarbij inwoners onderdeel zijn van een gemeenschap waarin zij zich veilig, gezien en gewaardeerd voelen.

Waarom, hoe, wat?

In dit programma staat beschreven waarover we het als gezamenlijke partners eens zijn. De noodzaak, het waarom van een Lokaal Programma Veerkrachtige Buurten wordt beschreven, inclusief onze ambities en doelstellingen. Hoe we daaraan uitvoering gaan geven en wat we precies gaan doen per buurt wordt door de programmaorganisatie die op basis van dit document wordt ingericht ingevuld. Het wat en hoe bepalen we samen met inwoners en is mede afhankelijk van de inbreng van de betrokken samenwerkingspartners en de financiering van het programma.
Wanneer we onderdeel kunnen worden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en wanneer we de regiodeal Drechtsteden en Gorinchem toegekend krijgen, dan bepaalt dit mede de omvang van de programmaorganisatie en wat we kunnen doen per buurt. In de huidige situatie gaan we uit van herschikking van bestaande middelen en de subsidies (School en omgeving, rookvrije gemeente) die we hebben binnengehaald. Hiervoor is een uitgebreide lobby gevoerd bij het rijk.

Niet over ons maar met ons: de rol van inwoners staat centraal

Dat het goed gaat met inwoners wordt in grote mate bepaald door de energie en inzet van inwoners zelf en hun sociale netwerk. We bieden als gezamenlijke partners in Zwijndrecht de mogelijkheden op het gebied van school, werk en wonen, maar het zijn uiteindelijk de inwoners zelf die de doorslag geven en de kansen grijpen die hen worden geboden. De kracht van bewoners is onontbeerlijk om zichzelf en de buurt te verbeteren. We constateren ook dat een deel van die bewoners minder zelfredzaam is en dat in de buurten die samenredzaamheid niet vanzelf sterker wordt. De partijen die zich verbinden aan dit programma gaan zich inzetten om de inwoners daarbij te helpen. We handelen vooral mét en in samenspraak met inwoners, niet (alleen) vóór hen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Vervolg in 2024

Na vaststelling van het “Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 – 2040” in 2024 wordt een programmadirecteur geworven en wordt gestart met het maken van een programmaplan per buurt. We werken hiervoor tijdlijnen uit en starten met de aanpak van minimaal twee buurten in 2024 vanuit de kansen die er liggen om hier stevige stappen te zetten:

1. Gebiedsontwikkeling omgeving Kloosstraat met als vliegwiel de bouw van een integraal kindcentrum met een aantal sociale voorzieningen;
2. Gebiedsontwikkeling omgeving Planetenbuurt. Hier starten we met het programma “Stad in de maak” waar vanwege de grootschalige aanpak van het woningbestand de sociale binding tussen inwoners om aandacht vraagt.

4.2.1 SDG's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

4.3 Wat heeft het gekost?

Programma 4 **Welzijn, zorg, sport en cultuur**	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**-45.850**	**2.819**	**-43.031**	**-58.232**	**11.637**	**-46.594**	**-57.144**	**11.791**	**-45.353**	**1.087**	**154**	**1.241**
Mutaties reserves	0	753	753	-317	2.315	1.998	-317	2.015	1.698	0	-300	-300
Resultaat	**-45.850**	**3.572**	**-42.278**	**-58.549**	**13.952**	**-44.596**	**-57.461**	**13.806**	**-43.655**	**1.087**	**-146**	**941**
- = Nadelig / + = Voordelig												Bedragen x € 1.000

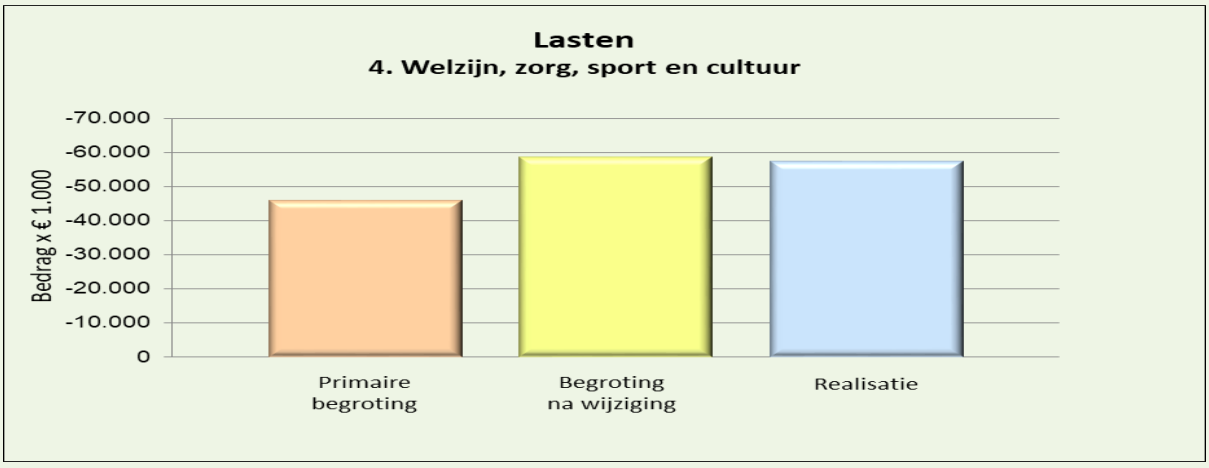

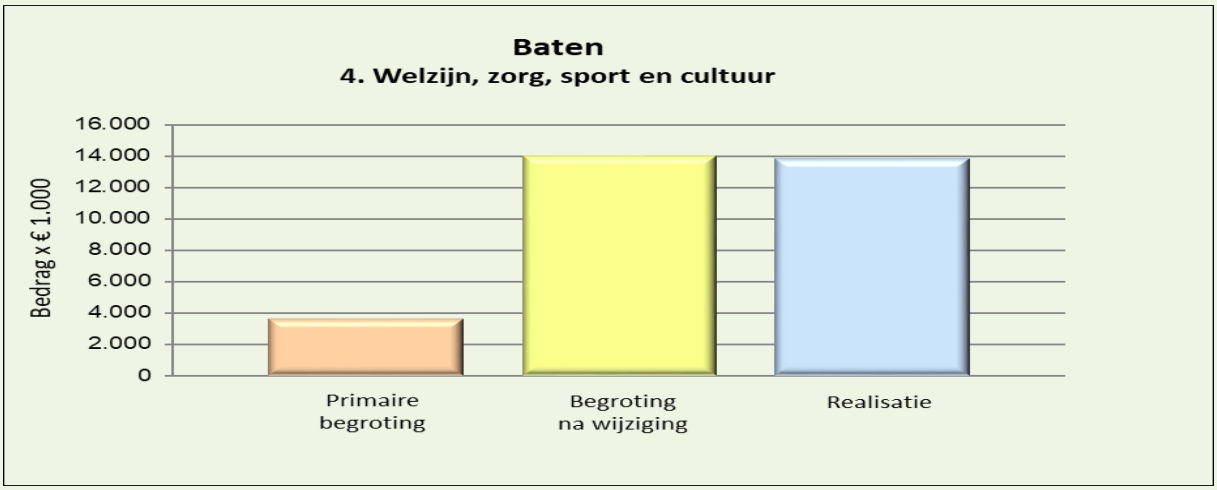

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 5. Duurzame en veilige leefomgeving

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

5.1 Inleiding

Een fijne leefomgeving voor nu en de toekomst, dat is waar we aan werken. Een fijne leefomgeving is veilig, schoon, groenblauw, gezond, duurzaam en aantrekkelijk. We zien onze buitenruimte als belangrijke drager van de Zwijndrechtse identiteit en zijn er daarom zuinig op. Het is de ruimte die ons met elkaar verbindt en waar we elkaar ontmoeten en die bijdraagt aan ons welzijn en onze gezondheid. We kijken hoe we waardevolle en veel gebruikte plekken, zoals entreegebieden, parken en andere verblijfsplekken, nog meer een visitekaartje voor Zwijndrecht kunnen laten zijn en houden het onderhoud op orde.

5.2 Opgave duurzaam Zwijndrecht

In 2023 is het nieuwe programma duurzaamheid 2024-2027 vastgesteld. In het programma zijn voor de thema's energie, klimaatadaptatie, groen, circulariteit en natuur- en duurzaamheidseducatie doelstellingen en activiteiten opgenomen. Het programma is een belangrijk middel om onze duurzaamheidsambities te realiseren. Daarnaast is er gewerkt aan een monitor om de voortgang van de doelstellingen beter te kunnen volgen.
In 2023 zijn er belangrijke stappen gezet richting onze ambitie energieneutraal in 2050. Er is samen met een consortium gewerkt aan de voorbereiding voor het Zonnepark Kijfhoek. Begin 2024 wordt de vergunning voor het zonnepark aangevraagd. Het zonnepark speelt een grote rol in het behalen van de doelstelling rondom duurzame opwek. Om aardgas uit te faseren, zetten we in op duurzame warmtenetten. In 2023 zijn de eerste woningbouwcomplexen aangesloten op het warmtenet. Om mensen meer handelingsperspectief te bieden en te ondersteunen in de energietransitie, hebben we een aanvraag ingediend bij het Rijk voor het Nationaal isolatieprogramma. Hiermee gaan we komende jaren inwoners ondersteunen en ontzorgen bij het isoleren van hun woningen.
Door het veranderende klimaat moeten we de leefomgeving hierop aanpassen. In 2023 zijn we gestart met de voorbereiding voor het programma groenblauw. Het programma groenblauw is een belangrijk kader voor de gewenste groenblauw structuren in Zwijndrecht. Daarnaast hebben we ook in 2023 in samenspraak met inwoners verharding weggehaald en extra groen geplaatst.
Op het gebied van circulariteit hebben we het recycletarief ingevoerd. Hiervan zien we de eerste positieve resultaten in de daling van de hoeveelheid restafval. De aanpak voor de afvalvrije scholen hebben we ook in 2023 verder doorgevoerd. Nog eens vijf scholen zijn gaan deelnemen aan dit traject. In totaal doen nu tien scholen mee. Daarnaast is er in de regio een samenwerkingsverband gestart op het thema: circulaire regio. Hier wordt ingezet op kennisdeling, het opstellen van een circulaire visie en wordt de mogelijkheid onderzocht tot het opzetten van een materialenhub.

5.2.1 SDG's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

5.3 Opgave bereikbaar Zwijndrecht

Goede bereikbaarheid en veilig verkeer zijn van belang voor inwoners en ondernemers. We pakken dit op vanuit de opgave bereikbaar Zwijndrecht. Vanuit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) zijn er in 2023 onderzoeken uitgevoerd in de verschillende modules om het STOMP-principe in Zwijndrecht verder vorm te geven in de buitenruimte. STOMP-principe staat voor: Stappen: lopen, Trappen: fietsen, Openbaar vervoer, Mobility as a service (MaaS) en Privé auto: parkeren. Deze onderzoeken geven een maatregelenpakket wat in 2024 wordt uitgevoerd in de openbare ruimte. We zetten in op frequentere lightrailverbinding voor de langere termijn en een goede verbinding over water in de richting van Rotterdam en Dordrecht. Door de lopende MIRT-verkenning naar een hoog frequentie lightrailverbinding op de Oude Lijn (Dordrecht-Leiden v.v.) is er minder aandacht geweest voor de lobby naar een gebundelde ondertunneling van de goederenspoorlijn en A16. Deze lobby wordt in 2024 weer verder vorm gegeven dankzij meer capaciteit op lobby en public affairs.

5.4 Overige programma-onderdelen

Veilig wonen en leven

Met de structurele uitbreiding van het team OOV is in 2023 ingezet op de intensivering van de integrale samenwerking, zowel in- als extern, binnen het veiligheidsdomein. Op het thema ondermijning is nadrukkelijk samengewerkt met onze partners; we hebben ingezet op bewustwording én op integrale controles. Met de integrale controles zijn we zichtbaar in de gemeente aanwezig, krijgen we zicht op wat er speelt en leeft binnen de gemeente en dragen we uit dat er in Zwijndrecht geen ruimte is voor (ondermijnende) criminaliteit. Het merendeel van de bezochte ondernemers/bedrijven heeft de zaken prima op orde; waar dat niet het geval was hebben we waarschuwend/handhavend opgetreden.
In 2023 is ook ingezet op het thema Zorg & Veiligheid. Ook hier lag de afgelopen periode (en ook de komende) de focus op het intensiveren van de integrale samenwerking. Er zijn nieuwe overlegstructuren gestart en bestaande zijn geïntensiveerd. Ook zijn er waar nodig nieuwe samenwerkingsafspraken met onze partners gemaakt dan wel zijn bestaande 'afgestoft'. Wij werken met o.a. de woningcorporaties, politie en het Lokaal Zorg Netwerk op casusniveau samen.

Onze toezichthouders en handhavers werken hard aan het verbeteren van onze informatiepositie. Weten wat er leeft en speelt is van cruciaal belang. Hierbij wordt momenteel ook gekeken hoe meer gebruik gemaakt kan worden van data- en informatie gestuurd werken. De 'digitale boa' is hier een uitvloeisel van.
De afgelopen jaren is het aantal misdrijven vrijwel stabiel gebleven. Waar het aantal misdrijven in het jaar 2021 (1428 misdrijven) ten opzichte van 2020 (1681 misdrijven) een daling liet zien, telt het jaar 2023 1683 misdrijven; in 2022 waren er nog 1595 misdrijven. Dat is een lichte stijging, die voornamelijk zit in een lichte toename van het aantal fietsen- en winkeldiefstallen.
In 2023 is een mobiele camera-unit aangeschaft welke op basis van de gemeentewet en/of politiewet ingezet kan worden voor de handhaving van de openbare/rechts orde. De inzet van deze unit is nog niet noodzakelijk geweest.
In aanloop naar de jaarwisseling is er integraal samengewerkt met de politie en jongerenwerkers. Mede door in te zetten op het goed in verbinding staan met de jeugd is de jaarwisseling relatief beheersbaar verlopen.

5.5. Wat heeft het gekost?

Programma 5 **Duurzame en veilige leefomgeving**	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**-35.241**	**16.704**	**-18.537**	**-37.724**	**18.641**	**-19.083**	**-36.117**	**18.638**	**-17.480**	**1.607**	**-3**	**1.604**
Mutaties reserves	0	1.121	1.121	-941	2.962	2.021	-941	2.508	1.567	0	-454	-454
Resultaat	**-35.241**	**17.825**	**-17.417**	**-38.665**	**21.603**	**-17.062**	**-37.058**	**21.146**	**-15.913**	**1.607**	**-458**	**1.149**
- = Nadelig / + = Voordelig											Bedragen x € 1.000	

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

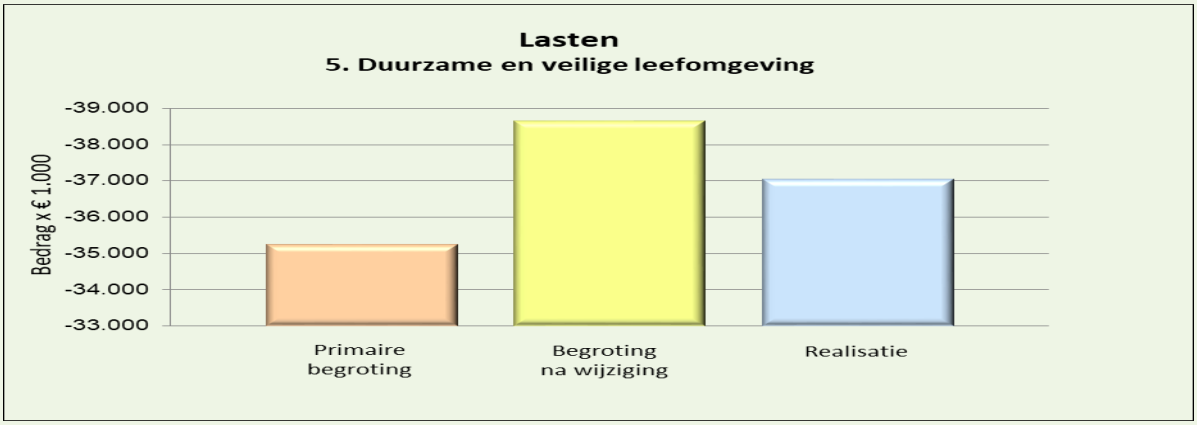

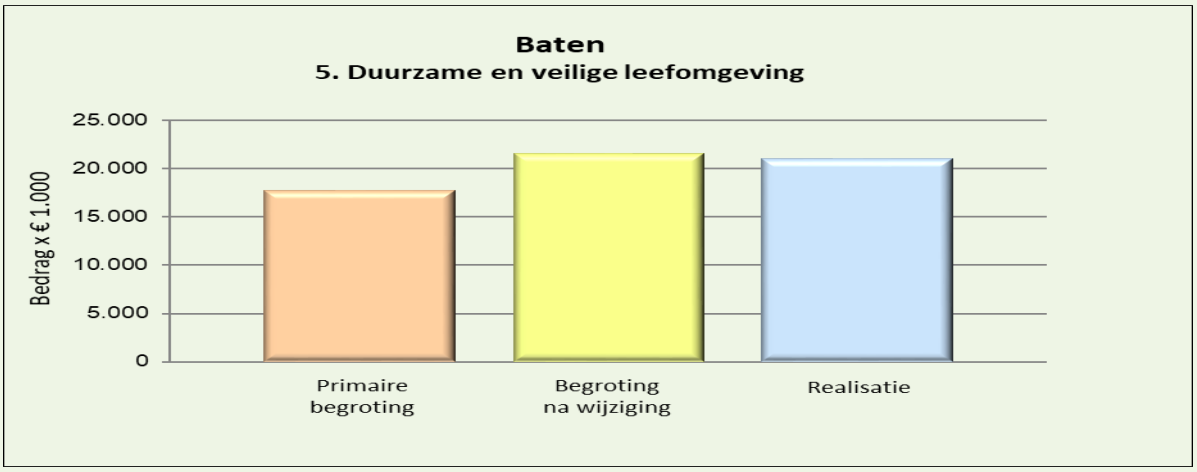

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Algemene dekkingsmiddelen

Binnen de begroting en jaarstukken bestaat er onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, verstrekken van vergunningen, onderhouden van het riool, reisdocumenten et cetera) hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van specifieke dekkingsmiddelen doordat zij vrij aan te wenden zijn. De besteding van deze inkomsten is niet aan een bepaald programma (doel) gebonden. De algemene dekkingsmiddelen vormen de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 1 tot en met 5 en de overige onderdelen van de begroting.
Het totaalbedrag (saldo) van dit onderdeel bedraagt € 113 miljoen en bestaat uit de lokale heffingen, dividend, rente en de uitkering uit het gemeentefonds. De bijbehorende lasten zijn verantwoord in het programma Financiën.

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is
Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) draagt zorg voor heffing en invordering, afhandeling van bezwaar- en beroepsschriften van de Wet onroerende zaken en Precariobelasting. De baten van deze lokale heffingen worden op dit onderdeel geadministreerd (€ 11,6 miljoen) en toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.
Beleggingen - Dividend
Zwijndrecht neemt met andere gemeenten deel in het aandelenkapitaal van instellingen met een zeker nut voor de gemeente: nutsbedrijven (Stedin, Oasen en Evides), de BNG en ROM-D. Onder deze post worden de dividenden geraamd die zijn verbonden aan het houden van beleggingen. Naast de dividenden van bovengenoemde instellingen ramen we hier ook de garantstellingsprovisie van HVC.
Geldleningen en garanties - renteresultaat
Het saldo is opgebouwd uit verschillende componenten. Voor een berekening van het renteresultaat verwijzen wij naar tabel 1 in de paragraaf Financiering.
Uitkering gemeentefonds
De uitkering uit het gemeentefonds (€ 101 miljoen) bestaat uit:
- algemene uitkering
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is de belangrijkste vrij besteedbare/afweegbare inkomstenbron voor de gemeente en wordt voornamelijk bepaald door beleidsvoornemens van de rijksoverheid. De belangrijkste integratie- en decentralisatie-uitkering voor onze gemeente betreft de (oude) Wmo.

Algemene Dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**184**	**107.221**	**107.404**	**-754**	**109.672**	**108.918**	**-714**	**113.272**	**112.558**	**40**	**3.600**	**3.640**
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**184**	**107.221**	**107.404**	**-754**	**109.672**	**108.918**	**-714**	**113.272**	**112.558**	**40**	**3.600**	**3.640**

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

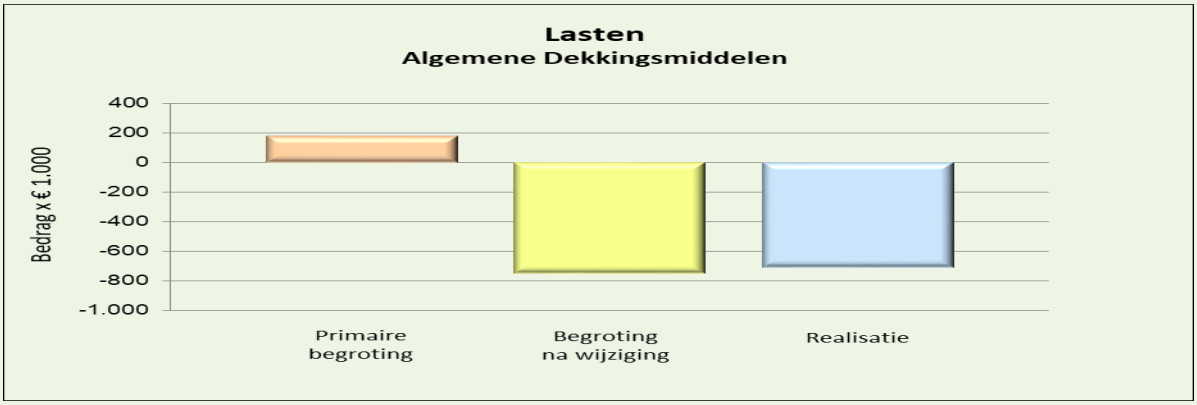

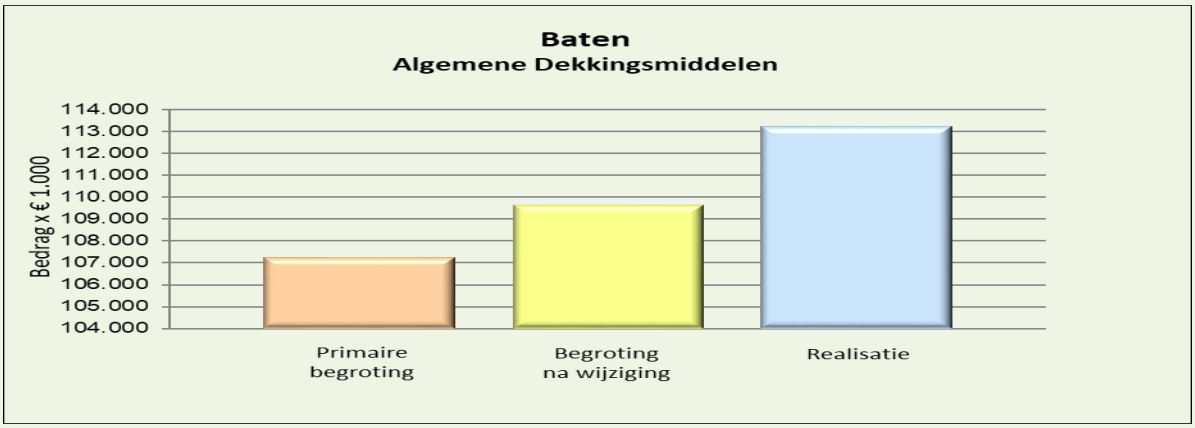

Financiën

Het totaalbedrag (saldo) van dit onderdeel bedraagt € 0,4 miljoen. De lasten van dit programma zijn als volgt opgebouwd:

Belastingen
De lasten betreffen de bijdragen aan Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) voor het uitvoeren van de heffing en invordering, de afhandeling van bezwaar- en beroepsschriften van de Wet onroerende zaken en een dotatie aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

Beleggingen
Zwijndrecht neemt met andere gemeenten deel in het aandelenkapitaal van instellingen met een zeker nut voor de gemeente, zoals nutsbedrijven (Stedin, Oasen en Evides), de BNG en ROM-D. Onder deze post worden de rentelasten geraamd die zijn verbonden aan het houden van beleggingen.

Overige baten en lasten
Overige baten en lasten omvat posten zoals eindheffing werkkostenregeling (WKR), stelpost generatiepact, Spuk-regeling (sport) en kosten voormalig personeel.

Mutaties reserves
De lasten van deze post bestaan uit mutaties met de reserve taakmutaties.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Financiën	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**9**	**284**	**293**	**-1.653**	**945**	**-709**	**-1.677**	**601**	**-1.076**	**-24**	**-343**	**-368**
Mutaties reserves	-681	12	-669	-519	2.058	1.539	-543	2.046	1.503	-24	-12	-36
Resultaat	**-672**	**296**	**-377**	**-2.172**	**3.002**	**830**	**-2.220**	**2.647**	**427**	**-48**	**-355**	**-403**

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

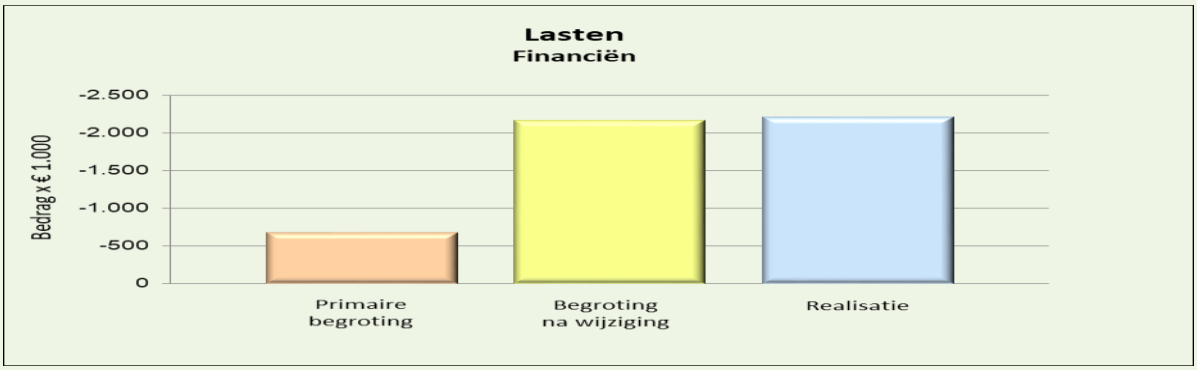

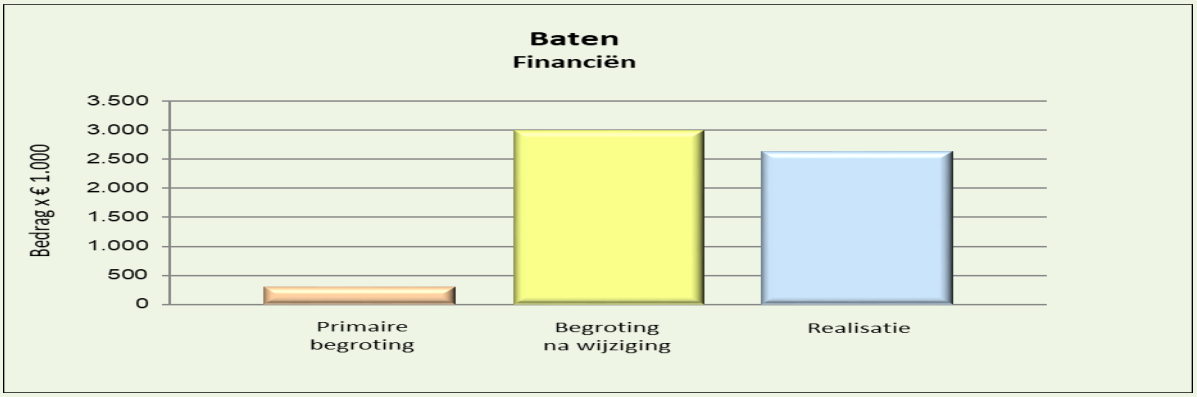

Vennootschapsbelasting

In 2015 is het wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelastingplicht (vpb) voor overheidsondernemingen aangenomen door de Tweede Kamer. Het achterliggende doel van het wetsvoorstel is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Sindsdien is er voor gemeenten en provincies een vennootschapsbelastingplicht. Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente verplicht vennootschapsbelasting te betalen over haar ondernemingsactiviteiten.
De bouwgrondexploitaties, straatparkeren en reststromen huishoudelijk afval zijn fiscale ondernemingen voor de vennootschapsbelasting. Voor het straatparkeren is er een vrijstelling. Hieruit volgt dat alleen uit de bouwgrondexploitaties en de reststromen huishoudelijk afval een vennootschapsbelastinglast volgt. Op dit moment is er ook discussie of ook de reclame-inkomsten VpB plicht zijn.

Vennootschapsbelasting	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**-26**	**0**	**-26**	**-143**	**0**	**-143**	**-274**	**0**	**-274**	**-131**	**0**	**-131**
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	**-26**	**0**	**-26**	**-143**	**0**	**-143**	**-274**	**0**	**-274**	**-131**	**0**	**-131**

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

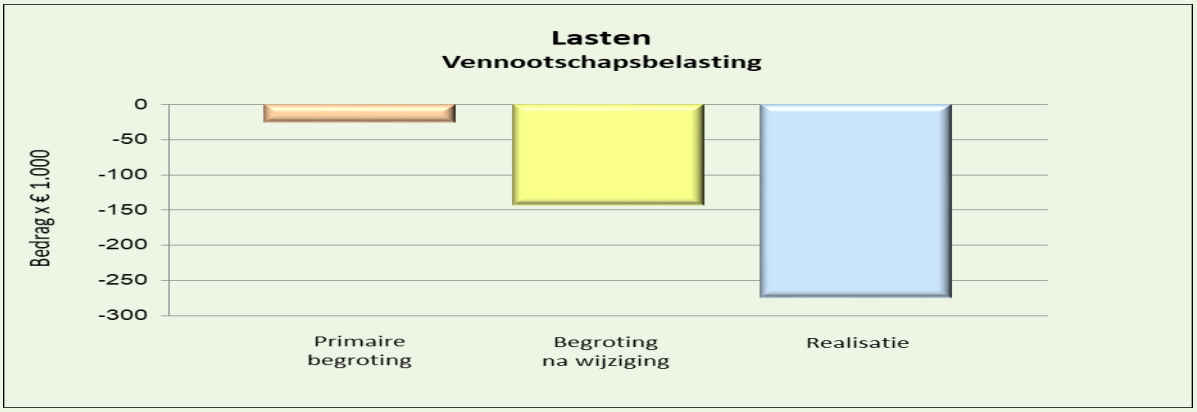

Overhead

In het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is gedefinieerd welke lasten en baten onderdeel uitmaken van het Onderdeel Overhead. Dit onderdeel beoogt het inzicht in de overhead te verbeteren en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te bevorderen. Volgens het BBV is de overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces.
De overhead bestaat voor een groot gedeelte uit bijdragen aan de Servicegemeente Dordrecht (SGD), die veel van de PIJOFACH taken voor de gemeente Zwijndrecht uitvoert. Daarnaast draagt de gemeente zelf de directe kosten van huisvesting en facilitaire zaken. Tot slot bestaat de overhead uit eigen personeelskosten voor staf-, leidinggevende- en ondersteunende functies en de daaraan verbonden algemene kosten.
De overheadskosten bestaan uit:

- bijdrage aan Servicegemeente Dordrecht	€ 5.970.000
- huisvesting & facilitaire kosten	€ 2.674.000
- alg. bedrijfsvoerings- en personeelsgebonden kosten	€ 9.803.000
- doorberekening overhead aan grondexploitatie en IP-projecten	€ 500.000 -/-
Saldo overheadskosten (exclusief verrekening met reserves)	€ 17.947.000

De overheadskosten mogen binnen BBV niet verdeeld worden over de taakvelden/programma's, met uitzondering van de overhead die toerekenbaar is aan de grondexploitatie en IP-projecten (zie hierboven). Dit heeft tot gevolg dat de programma's worden gepresenteerd zonder overheadskosten.

Overhead	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	**-15.493**	**21**	**-15.472**	**-18.195**	**29**	**-18.166**	**-17.952**	**113**	**-17.838**	**244**	**85**	**328**
Mutaties reserves	0	921	921	0	1.638	1.638	0	1.420	1.420	0	-218	-218
Resultaat	**-15.493**	**942**	**-14.551**	**-18.195**	**1.667**	**-16.529**	**-17.952**	**1.534**	**-16.418**	**244**	**-133**	**110**
- = Nadelig / + = Voordelig												Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

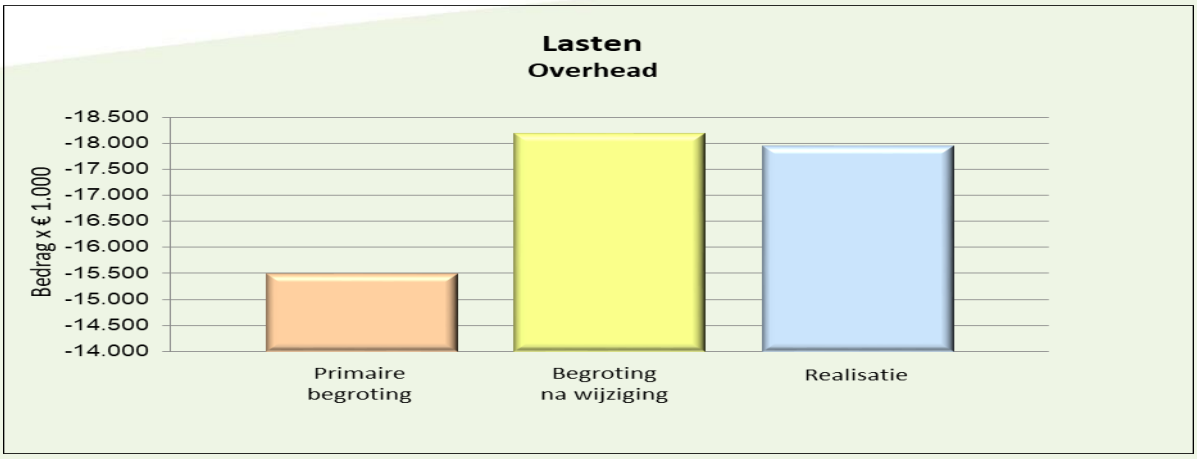

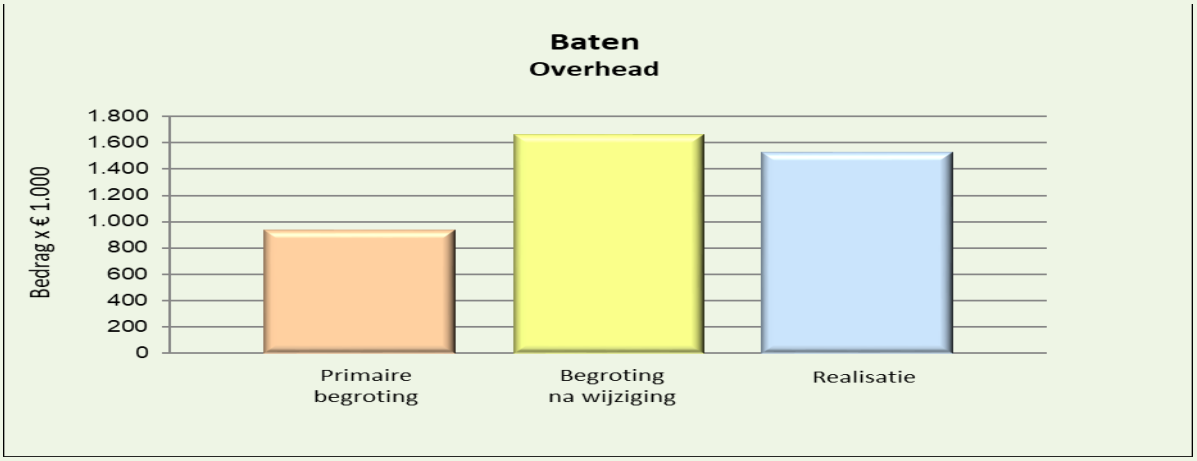

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Doelstellingen en realisaties programma's

Programma 1 Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Raad, college en ambtelijke organisatie zijn **zichtbaar, benaderbaar** en **betrokken** in de buurten en straten van Zwijndrecht.	
D	We organiseren continue ontmoetingen tussen raad, college, ambtenaren, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners om kennis en ervaring te delen, feedback op te halen en met elkaar te leren en ontwikkelen.
R	In 2023 hebben veel verschillende ontmoetingen en bijeenkomsten plaatsgevonden in de buurten en straten van Zwijndrecht. Onderstaand een greep uit de bijeenkomsten: **Meedenken en meedoen (participatie)** • Meedenk momenten voor de Wmo voor inwoners en maatschappelijke partners; • Diverse (start)gesprekken over duurzaamheid met inwoners/ wijken en buurten; • Bijeenkomst sportakkoord 2.0; • Bijeenkomst Lokaal Isolatiegesprek; • Bewonersavond Verzetsheldenbuurt; • Wijkbezoek Heerjansdam Noord, inclusief gastlessen basisschool; • Verdiepingsgesprekken met inwoners over de opbrengsten van de Quick Scan Lokale Democratie; • Straatgesprekken ten behoeve van het nieuwe programma duurzaamheid op diverse plekken door Zwijndrecht en Heerjansdam • Buurtgesprekken over energie besparen in Hart van Meerdervoort. **Wijkspreekuren** • Maandelijks vinden in alle wijken wijkspreekuren plaats. Tijdens deze momenten gaat de wijkwethouder met ambtelijke ondersteuning in gesprek met inwoners over hun ervaringen, vragen en ideeën. **Bijeenkomsten met en bezoeken aan maatschappelijke organisaties** • Bijeenkomst met maatschappelijke partners en gemeenteraad over duurzaamheid; • Bijeenkomst met maatschappelijke partners over de samenwerkingsagenda kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en gemeente; • Samen werken in het buurthuis; • Raadsbezoek aan het Akkoord met als thema Integrale Kindcentra (koppeling met veerkrachtige buurten); • Raadsbezoek aan het jongerenwerk. **Netwerkbijeenkomsten** • Netwerkbijeenkomst voor professionals die zich bezighouden met armoedebestrijding; • Klankbordbijeenkomst met inwoners, ondernemers, Loket en professionals over groepen in de openbare ruimte, de kwaliteit van de buitenruimte en de leefbaarheid rondom winkelcentrum Noord; **Informatiebijeenkomsten** • Inloopbijeenkomsten voor omwonenden over de nieuwbouw onderwijshuisvesting Kloosstraat; • Inloopbijeenkomst omwonenden Toermalijn Schaepmanlaan; • Tweede bijeenkomst over de logeervoorziening (huisvesting kwetsbare groepen); • Presentatie van de opbrengsten van de Quick Scan Lokale Democratie en prijsuitreiking. **Bijeenkomsten met en bezoeken aan bedrijven en ondernemers** • De bedrijvenroute; • Van Drimmelen Groep, Hoogvliet en Verkerk bestonden 100 jaar in 2023 en werden door het college in het zonnetje gezet; • Aftrap Begeleidingsgroep (bestaande uit ondernemers op verschillende terreinen) voor het opstellen van de economische visie en het uitvoeren van de economische agenda; • Werkbezoek aan Zwijndrecht Werkt; • Inspiratie dag Werkgevers Drechtsteden; • 5 x per jaar de bijeenkomsten van Ondernemersvereniging Zwijndrecht; • Bezoek aan een bijeenkomst van Sociëteit De Economische club; • Bijeenkomst Geldzorgen op de Werkvloer met Baanbrekend Drechtsteden en Sociale Dienst; • Europoort Beurs in Ahoy Rotterdam op 8 november waar Zwijndrechtse bedrijven vertegenwoordigd waren; • Bijeenkomsten van de Ronde Tafel (met ondernemers van onder de 40); • Dag van de Ondernemer; • 50 jaar Walburg.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

D	We werken aan kortere lijnen tussen raad, college, ambtenaren, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
R	In 2023 is geïnvesteerd in de zichtbaarheid, toegankelijkheid en betrokkenheid van college en ambtelijke organisatie. We zijn de buurten en wijken van Zwijndrecht in gegaan, zijn de dialoog met inwoners aangegaan over hun buurt, hebben gastlessen gegeven in het onderwijs en zijn in gesprek geweest met jongeren over wat hen bezig houdt en hoe zij betrokken willen zijn bij hun leefomgeving. Daarnaast hebben raad, college en ambtelijke organisatie elkaar meerdere malen opgezocht om het gesprek te voeren over waar we voor staan als gemeente en hoe we gezamenlijk invulling geven aan het bouwen aan vertrouwen. De gemeenteraad heeft het volledige plan van aanpak Bouwen aan Vertrouwen onderschreven en de vertaling hiervan vindt begin 2024 plaats in interventies waarmee de raad aan de slag gaat.
D	We communiceren duidelijk over wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners mogen verwachten van raad, college en ambtelijke organisatie. Andersom zijn wij duidelijk in wat we als lokale overheid verwachten van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners**. Verwachtingenmanagement** is hierin essentieel.
R	Zie communicatiestrategie en dienstverlening: We werken vanuit onze communicatiestrategie aan herkenbaarheid, duidelijkheid en toegankelijkheid op basis waarvan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners weten wat zij van ons mogen en kunnen verwachten. We vertalen dit de komende jaren naar trainingen voor het personeel en dit wordt onderdeel van ons denken en doen.
D	We (raad, college en ambtelijke organisatie) gaan meer in gesprek met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners (niet via mail of socials) in de buurten en straten van Zwijndrecht en vergaderen ook vaker op locatie. We sluiten aan bij bestaande activiteiten en platforms.
R	We organiseren ontmoetingen in de buurten en straten van Zwijndrecht om kennis en ervaring te delen, feedback op te halen en met elkaar te leren en ontwikkelen. We willen zichtbaar en benaderbaar zijn voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en we willen betrokken zijn bij mensen in de buurten en straten van Zwijndrecht. We organiseren daarvoor op verschillende manieren ontmoetingen, gaan gericht de buurten en straten in en gaan in op verzoeken van inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven om langs te komen. Er zijn in 2023 verschillende bijeenkomsten, vergaderingen en gesprekken georganiseerd in de buurten en straten van Zwijndrecht. Denk hierbij aan raadsbezoeken, collegebezoeken, vergaderingen in de Kapiteinsflats, bijeenkomsten in Hart van Meerdervoort, het Loket, Xiejezo en op scholen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Zwijndrecht is een **responsieve** en **wendbare** gemeente die luistert naar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en daar ook naar handelt.	
D	Bestaande processen (zoals beantwoording van brieven, telefoon, e-mail, berichten op sociale media) organiseren we beter.
R	**Betere brieven** Naast de gemeentelijke website communiceren we veel met inwoners via brieven. Op basis van de actie "Huh, wat bedoelt u?!" en diverse gesprekken met inwoners werd duidelijk dat onze brieven vaak niet duidelijk, toegankelijk en uitnodigend zijn voor inwoners en ondernemers. Onze brieven zijn vaak veel te ingewikkeld. Het taalniveau van inwoners (gemiddeld B1 niveau) en dat van onze communicatie (gemiddeld C1 niveau) ligt te ver uit elkaar. Daar willen we wat aan doen. Daarom hebben we in de periode augustus tot en met november onze brieven samen met Bureau Taal bekeken. Bureau Taal werkt samen met mensen (ervaringsdeskundigen) die niet goed kunnen lezen en/of schrijven en waarvan het taalniveau op B1 of daaronder ligt. Wat is er tot nu toe gedaan? • 15 van onze brieven zijn herschreven door Bureau Taal samen met ervaringsdeskundigen; • Er zijn trainingen voorbereid voor 2024 voor al het personeel; • Er zijn taalambassadeurs aangesteld per afdeling die meelezen en helpen met duidelijke brieven. **Bel (telefonisch contact)** In overleg met de servicegemeente Dordrecht zijn we aan de slag gegaan om de telefonische dienstverlening te verbeteren. Het gaat daarbij niet alleen om het verbeteren van de huidige situatie (telefonische bereikbaarheid, terugbellen) maar ook over hoe we omgaan met ontwikkelingen als de overgang naar alleen mobiele telefonie en het vervallen van de vaste lijnen en de mogelijkheden van het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI). **Social media** In 2023 zijn we gestart met het beschrijven van een sociale mediastrategie. Afspraken over de manier waarop we onze sociale mediakanalen inzetten en hoe we reageren op de vragen of ideeën van inwoners worden hierin opgenomen. Eind 2023 zijn we gestart met het in kaart brengen van klantreizen van onze doelgroepen op sociale media. Het resultaat daarvan is dat inwoners vaker reactie krijgen op hun berichten en bij vragen of ideeën worden gekoppeld aan een ambtenaar.
D	De communicatie met de inwoners en ondernemers nemen we onder de loep en de instrumenten voor betrokkenheid gebruiken we maximaal.
R	Zie kopje betere brieven hierboven en kopje gemeentelijke brieven toetsen hieronder voor het resultaat in 2023.
D	Binnen de bestaande wettelijke kaders zetten we op creatieve wijze nieuwe instrumenten zoals het Zwijndrechtse Pak aan! in.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	**Dorpsraad en wijkplatforms** **Ondersteuning bij invulling rol en uitvoering taken** De bestaande wijkplatforms en de Dorpsraad worden ambtelijk ondersteund bij de invulling van hun rol en de uitvoering van hun taken. Er is geïnvesteerd in gesprekken met de voorzitters van de wijkplatforms om de samenwerking te versterken en afspraken te maken over hun rol en taken. De wijkplatforms hebben de samenwerking met de gemeenten een rapportcijfer 6 gegeven in 2023. We streven naar een 7 in 2024. **Deskundigheidsbevordering/ professionalisering** Er worden stappen gezet in de doorontwikkeling van de huidige platforms. Op 15 november is een training gegeven met als insteek deskundigheidsbevordering en betere onderlinge samenwerking en rolverdeling. We verstevigen hun positie als vertegenwoordiging en spreekbuis vanuit de wijk richting de gemeente en hun rol bij inwonersparticipatie en overheidsparticipatie in de buurten van Zwijndrecht. **Voorbereiden wervingscampagne nieuwe leden en platform in alle wijken** Er is samen met de huidige platforms een wervingscampagne in voorbereiding om nieuwe leden te werven voor bestaande platforms en om meer wijkplatforms te realiseren. Doel is om begin 2024 uitvoering te geven aan de campagne. **Inwonerspanel** Eind 2023 waren er 1146 deelnemers aan het inwonerspanel in Zwijndrecht. Aan het einde van het jaar wordt aan mensen die een paar keer niet hebben meegedaan gevraagd of zij nog steeds willen deelnemen. In 2023 is het bewonerspanel in Zwijndrecht voor de volgende onderzoeken ingezet: • Woonvisie • Quickscan lokale democratie • Mobiliteit Zwijndrecht • Nieuwe burgemeester • Hondenbeleid **PAK AAN!** In 2023 zijn 65 inwonersinitiatieven ondersteund. Hieronder volgt de top drie van meest ingediende initiatieven: 1. Sociale initiatieven zoals straat en buurtfeesten, avonden voor ouderen, Halloween, Burendag, kinderfeesten, zomerfeesten, buitenspeeldag, buurttafel, opruimacties etc. 2. Buurtkasten / weggeefkasten 3. Initiatieven in de openbare ruimte zoals samen aanplanten en onderhouden van buurttuinen, plantenperken, voedselbos of moestuinen.
D	We regelen met elkaar de capaciteit die nodig is om de fixi-meldingen af te handelen. We controleren steekproefsgewijs of en hoe inwoners vinden dat een melding is afgehandeld, zeker wanneer meldingen zijn doorgezet naar een externe partij (zijn inwoners tevreden).
R	**Capaciteit op orde** In 2023 is de inzet en capaciteit van het team dat verantwoordelijk is voor Fixi op orde gebracht. Het team is uitgebreid met een kwaliteitsmedewerker die zich naast het sturen op correcte en tijdige afhandeling van fixi-meldingen richt op de verbetering van de kwaliteit van afhandeling. **Achterstanden weggewerkt** In 2023 is stevig geïnvesteerd in het wegwerken van de achterstanden bij de afhandeling van fixi-meldingen. Deze achterstanden waren ontstaan door de enorme stijging van het aantal fixi-meldingen en door personeelstekort. **Kwaliteitsslag** De spelregels voor de afhandeling van fixi-meldingen zijn bij alle collega's opnieuw onder de aandacht gebracht en collega's zijn getraind in het werken met Fixi en de correcte afhandeling van meldingen. In 2023 werd 79% van de meldingen binnen de norm afgehandeld. Dat betekent bij normale meldingen binnen 20 dagen en bij spoedmeldingen binnen 1 dag. De inzet voor 2024 is om dit percentage omhoog te krijgen naar 90%.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De **communicatie** van de gemeente is **uitnodigend, duidelijk** en **toegankelijk** voor iedereen.	
D	In deze raadsperiode werken we stapsgewijs toe naar communicatie die uitnodigend, duidelijk en toegankelijk is voor iedereen, naar communicatie die open en op maat is.
R	**Zwijndrecht: Dat is Thuiskomen!** In 2023 is gewerkt aan de totstandkoming van een overall communicatiestrategie die: • Richting geeft aan de visie, kernwaarden en sturingsfilosofie van de gemeente; • Betekenisvol is voor ons werk en een stevige basis legt voor het uitdragen van wie we zijn als organisatie; • Bruikbaar is als vertrekpunt voor alle communicatie, het opstellen van programma's, plannen, beleid, college-voorstellen en raadsvoorstellen; • Een basis geeft om de komende jaren verder te bouwen aan een duurzame relatie met inwoners, ondernemers, partners en tussen raad, college en organisatie; • Niet nieuw is maar waarin alles wordt samengebracht onder een organisatie brede communicatiestrategie en die gaat zorgen voor meer samenhang, zichtbaarheid, verbinding en trots. Op 30 november is de communicatiestrategie vastgesteld in het managementteam. Op 19 december is de strategie voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. De communicatiestrategie van college en organisatie wordt goed afgestemd met de communicatiestrategie van de gemeenteraad. Inwoners en ondernemers zien de raad, het college en de ambtelijke organisatie als "De gemeente". Daarom is het van groot belang dat we dezelfde identiteit uitstralen, dezelfde boodschap brengen: Zwijndrecht: dat is thuiskomen! Eind 2023 is gewerkt aan de visuele vertaling van de communicatiestrategie. Binnen dit concept krijgt alle communicatie vanuit de gemeente vorm en inhoud en is deze herkenbaar voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
D	We toetsen de gemeentelijke communicatie die plaatsvindt via de website, sociale media, gedrukte media en andere kanalen en betrekken daar inwoners en ondernemers bij.
R	**Gemeentelijke brieven toetsen bij inwoners, ondernemers en partners** Verschillende soorten gemeentelijke brieven zijn voorgelegd aan de seniorenraad en de inwonersadviesraad. Zij hebben een formulier ingevuld met vragen over de lengte en soort woorden van de brief, maar ook of de boodschap wordt begrepen, of de brief informeel of formeel wordt ervaren en of de structuur duidelijk is. Ook werd er een groepsgesprek gevoerd over hoe de brieven ervaren werden. Opmerkingen die eruit sprongen waren: 'ik moest deze paragraaf 5x lezen voor ik het begreep' en 'ik vind het jammer dat er zo vaak naar websites wordt verwezen, ik heb veel mensen in mijn netwerk die beperkt digitaal vaardig zijn', 'ik vind de brieven wel erg formeel en zakelijk, dat mag wel vriendelijker'. Deze input hebben we meegenomen bij het opstellen van nieuwe brieven. **Afhandeling fixi-meldingen toetsen bij inwoners** Steekproefsgewijs worden inwoners gebeld na het doen van een melding en na de afhandeling ervan. We willen van hen horen of zij tevreden zijn met de wijze waarop hun melding is afgehandeld en of zij ons zaken kunnen meegeven ter verbetering van onze inzet. **Informatie over minimaregelingen op basis van input inwoners en ondernemers** Steeds vaker laten we inwoners en ondernemers, voordat we bijvoorbeeld over nieuwe regelingen of diensten communiceren, meekijken met onze communicatie-uitingen. Dat heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat de informatie over de regelingen voor minima in 2023 worden aangeboden via een kort animatiefilmpje. Op basis van input van inwoners worden toegankelijke flyers gemaakt over de verschillende minimaregelingen. Hierin worden QR-codes opgenomen die inwoners meteen op de goede pagina van onze website laten landen. De webpagina over deze regelingen is vernieuwd.
D	We stellen samen met inwoners en ondernemers een programma van eisen op voor de verschillende vormen van communicatie van de gemeente (website, sociale media, brieven, enzovoorts) en passen onze communicatie hierop aan.
R	**Gemeentelijke brieven toetsen bij inwoners, ondernemers en partners** Zie kopje 'gemeentelijke brieven toetsen' hierboven voor het resultaat in 2023. **Informatie over minimaregelingen op basis van input inwoners en ondernemers** Zie kopje 'informatie over minimaregelingen' hierboven voor het resultaat in 2023.
D	We maken naast bestaande middelen (Website, Wijkspreekuren, Sociale Media, adviesraden- en platforms, gebruik van nieuwe middelen die aansluiten bij de manier waarop inwoners en ondernemers willen worden benaderd zoals via polls en newsrooms.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	**Sociale mediastrategie en klantreizen** In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor een Sociale Media Strategie. Hierbij worden allereerst alle gemeentelijke doelgroepen en bijbehorende klantreizen inzichtelijk gemaakt. Deze klantreizen gebruiken we zowel voor onze sociale media maar ook voor het optimaliseren van onze dienstverlening (werkt door in de klik-bel-kom werkwijze). **Newsroom/mediateam** Voor zowel de website als het beheer op en van social media richten we een mediateam / newsroom in. Een webcoördinator beheert en bewaakt, samen met de contentspecialisten van communicatie, de webstructuur en actualiteit en social media strategie.
D	We stroomlijnen de communicatie over activiteiten en werkzaamheden in de buurt.
R	**Verschillende websites en communicatiekanalen in beeld** We communiceren op dit moment nog via verschillende websites en communicatiekanalen over activiteiten en werkzaamheden in de buurt. • Inwoners worden per brief en via de wijkenwebsite geïnformeerd over werkzaamheden in hun buurt aan bijvoorbeeld riolering, de straat en de inrichting van de buitenruimte; • Inwoners worden via www.beleefzwijndrecht.nl en bijbehorende sociale media geïnformeerd over activiteiten in de buurten en straten van Zwijndrecht; Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners worden over verschillende projecten en activiteiten via verschillende websites van de gemeente met bijbehorende sociale media geïnformeerd. In 2023 hebben we in beeld gebracht via welke kanalen we communiceren en op welke wijze. In 2024 gaan we aan de slag met het stroomlijnen van de communicatie door zo veel mogelijk via de gemeentelijke website te laten lopen.
Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn **betrokken** bij hun directe (leef)omgeving en de opgaven in Zwijndrecht op een manier die bij hen past.	
D	We gaan met inwoners en ondernemers verder in gesprek over hun ervaringen met de gemeente.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	**Samenwerking binnen maatschappelijke of ruimtelijke opgaven** In de breedte van de organisatie is in beeld gebracht bij welke maatschappelijke of ruimtelijke opgaven we intensief samenwerken met inwoners en samenwerkingspartners. Hieronder een aantal voorbeelden: **Renovaties speelvoorzieningen:** inwoners kunnen input leveren en meestemmen op hun favoriete ontwerp. Vanuit het **programma duurzaamheid** wordt intensief met partners samengewerkt: • Aanleg **warmtenet**: Denk hierbij aan Woningbouwcorporaties, HVC, Stedin, Provincie Zuid-Holland. Inwoners spelen hierbij ook een rol. Er worden gesprekken gevoerd met huurders en inwoners. • Vanuit **duurzaamheidseducatie** wordt veel samengewerkt met vrijwilligers en stichtingen. Denk hierbij aan IVN, Weizigt, Stichting Natuur en Landschap. • **Klimaatadaptatie en groen**: Omgevingsdienst Zuid-Holland- Zuid, Waterschap Hollandse delta. Ook wordt er samengewerkt met scholen op dit dossier. We hebben de regeling groene schoolpleinen, waarbij de scholen helpen bij het vergroenen van hun schoolpleinen. Daarnaast kunnen inwoners of partijen ook initiatieven indienen voor vergroeningsprojecten. Zo hebben we samen met Diverz een stuk van Hart van Meerdervoort vergroend en zijn we nu samen met inwoners in Heerjansdam een vergroeningstraject gestart. De intensiteit van samenwerking wisselt per project. Bij het warmtenet zijn we gelijkwaardige partners en hebben we allemaal een rol om het project te laten slagen. Omtrent educatie proberen we de vrijwilligers vooral te ondersteunen en samen te werken waar mogelijk. Er wordt met de partners geëvalueerd hoe de samenwerkingen verlopen. **Samenwerkingsagenda kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en gemeente:** samen programma bepalen, samen uitvoeren en samen beslissen. **Bouwopgave:** Vanuit het programma zijn per (deel)project andere partners in beeld. Voornamelijk zijn het ontwikkelaars, maar ook particuliere initiatieven of woningcorporaties. In een samenwerking betreft het gelijkwaardige partners die op diverse punten meebeslissen. Als het particuliere initiatieven betreft dan vragen we en leveren ze input. In een samenwerking vindt per einde van een fase altijd een evaluatie plaats. Daarin wordt vastgesteld of we door kunnen naar de volgende fase. Bij de RIT verzoeken wordt dit in het team geëvalueerd en afgestemd met de aanvrager. **Sport-, beweeg- en preventieakkoord**: vanuit gelijkwaardigheid samen programma bepalen en samen uitvoeren, samen beslissen. **Veerkrachtige buurten**: vanuit gelijkwaardigheid samen programma bepalen, samen uitvoeren en samen beslissen. Het Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 – 2040 is een programma geworden van de samenwerkende partners. Niet een uitvoeringsprogramma van de gemeente. Dat is spannend en vraagt in 2024 en de jaren erna om samen leren en ervaren. Het vraagt ook om afspraken over mandaat en financiering. Het vraagt vooral om de kracht van inwoners. Uitgangspunt binnen het programma is dan ook dat inwoners een centrale rol spelen bij wat we gaan doen in de buurten en hoe we dat gaan doen. Samen met hen voeren we een scan uit van de buurt, stellen we een programmaplan op en we betrekken hen bij de programmaorganisatie. Deze werkwijze is in 2023 voorbereid en start medio februari 2024. **Sturing op de jeugdhulp-preventie, -toegang en contractmanagement en doorontwikkeling richting hervormingsagenda jeugd en toekomstscenario kind- en gezinsbescherming** • De gemeente is opdrachtgever en heeft vanuit deze opgaven een directe relatie met samenwerkingspartners en indirect met inwoners, omdat de samenwerkingspartners die directe relatie met hen hebben. De opdrachten worden opgesteld in nauwe samenwerking met de partners, zij zijn strategisch adviseurs, maar uiteindelijk bepaalt de gemeente. Er is een onderscheid per inhoudelijk onderwerp hoe samengewerkt wordt, in welke rol en met welk doel. • De partners voeren eigen cliëntervaringsonderzoeken uit, meten tevredenheid en hebben in het geval van een specifieke samenwerkingspartner (Stichting Jeugdteams ZHZ) een permanent punt waar jongeren en ouders hun ervaringen kunnen delen. Misschien een inspirerend voorbeeld? Ondersteuning gebeurt door een gespecialiseerd bureau. Zie Vertelpunt – Jeugdteams ZHZ. Dit is tevens een voorbeeld waarvan de gegeven feedback ook over de gemeente kan gaan. Wij krijgen in onze voortgangsrapportages deze terugkoppelingen namelijk ook en dezelfde groep bevragen zou dan dubbelop zijn (hetgeen gevolgen heeft voor kwaliteit en respons van de uitvraag). **Wijkpreventieteams**: In bijna alle wijken zijn er wijkpreventieteams actief. Een aantal keer per week verkent een groep inwoners (al dan niet vergezeld door de wijkagent) de wijk. Bedoeld om de veiligheid in die wijk te vergroten. De teams vormen de oren en de ogen van de wijk. De gemeente faciliteert de teams met kleding, folders, etc..

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Aanpak ondermijning: In het kader van onze aanpak van ondermijning worden een keer per maand integrale controles gehouden bij bedrijven/winkels, horeca etc.. Wij werken hierbij nauw samen met diverse in- en externe partners en hebben maandelijks overleg over de aanpak van ondermijning (signalen ophalen, bespreken en opvolgen). In het overleg wordt in gezamenlijkheid een aanpak besproken/besloten. De samenwerking wordt niet expliciet gemeten, uiteraard wordt dit wel besproken als de samenwerking anders/beter kan.

Feedbackformulier per 2024
In het 4e kwartaal van 2023 werd een feedbackformulier ontwikkeld voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners die hebben samengewerkt bij maatschappelijke en ruimtelijke opgaven. In dit formulier wordt gevraagd wat de ervaringen zijn met de samenwerking: de mate waarin en de wijze waarop is samengewerkt, het vertrouwen in de samenwerking uitgedrukt in een rapportcijfer en de overige ervaringen met de samenwerking. Zo komen we tot een combinatie van meten en verdiepende inzichten.

Uitkomsten Quick Scan Lokale Democratie
Een eerste stap is gezet door hierover een vraag mee te nemen in de Quick Scan Lokale Democratie: "Heeft u in het afgelopen jaar samengewerkt met de gemeente en vond u dit goed?". Inwoners hebben hierop als volgt antwoord gegeven:

- Helemaal oneens 13%
- Oneens 18%
- Neutraal 40%
- Eens 20%
- Helemaal eens 9%

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

D	We weten op welke manier en in welke mate betrokken partijen met elkaar willen samenwerken aan maatschappelijke opgaven.
R	Zie kopje 'samenwerking binnen maatschappelijke en ruimtelijke opgaven' hierboven en kopje 'ontwikkeltafels, samenwerking en co-creatie' hieronder voor het resultaat in 2023.
D	We werken op basis van wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners ons vertellen op welke wijze we er voor kunnen zorgen dat we voor hen zichtbaar, benaderbaar en betrokken kunnen zijn.
R	Zie kopje 'samenwerking binnen maatschappelijke en ruimtelijke opgaven' hierboven en kopje 'ontwikkeltafels, samenwerking en co-creatie' hieronder voor het resultaat in 2023.
D	We benutten de **kennis** en kunde uit de samenleving beter en we betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners als klankbord bij totstandkoming en uitvoering van planvorming en beleid.
R	Zie kopje 'samenwerking binnen maatschappelijke en ruimtelijke opgaven' hierboven en kopje 'ontwikkeltafels, samenwerking en co-creatie' hieronder voor het resultaat in 2023.
D	We gebruiken de participatiewijzer als middel om de belangen, beleving, ideeën van inwoners en ondernemers en de wijze waarop zij betrokken zijn bij beleids- en planvorming in beeld te brengen.
R	**Participatiewijzer** Er wordt gewerkt aan de toepassing van de participatiewijzer bij bestuursopdrachten en raadsvoorstellen. Het doel is om medewerkers heel actief na te laten denken over de vorm van participatie . De 7 vragen uit de participatiewijzer maken dit inzichtelijk. We merken dat de participatiewijzer nog te weinig wordt gebruikt, ondanks het vaste kopje in de adviezen: communicatie en participatie. We voerden in 2023 een inventarisatie uit naar hoe deze kopjes nu worden gevuld met informatie en wat er nodig is om daar beter invulling aan te geven.
D	We waarderen en faciliteren inwoners en ondernemers die iets willen betekenen voor de samenleving. We stellen ons flexibel op bij ideeën en initiatieven en geven hiervoor de ruimte.
R	**Ontwikkeltafels, samenwerking en co-creatie** In het najaar van 2022 is de eerste bouwtafel georganiseerd waarbij professionals op diverse terreinen met elkaar in gesprek gingen over waar we gaan bouwen, voor wie, over welke voorzieningen daarbij nodig zijn en over hoe de diverse partijen elkaar daarbij kunnen ondersteunen. Hierop is in 2023 onder andere in de vorm van de bouwtafel, de totstandkoming van het "Programma Veerkrachtige Buurten 2024 – 2040 Zwijndrecht", de samenwerkingsagenda kinderopvang, onderwijs, jeugd en gemeente en het sportakkoord invulling gegeven. **Themabijeenkomsten** • In 2023 hebben thema avonden over de herijking van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning plaatsgevonden. De input van inwoners en maatschappelijke partners is verwerkt in de nieuwe verordening; • In 2023 hebben onder andere thema avonden over duurzaamheid, armoedebeleid en scholenbouw plaatsgevonden. **PAK AAN!** Zie tekst hierboven onder het doel PAK AAN! voor het resultaat in 2023.
D	De kinderburgemeester- en ambassadeurs betrekken we actief bij de maatschappelijke opgaven in Zwijndrecht.
R	**De kinderburgemeester en kinderambassadeurs (schooljaar 2022 – 2023) hebben zich met een aantal projecten beziggehouden:** • Project Groene Schoolpleinen; • Project Wie jarig is viert feest (meedenken over hoe jarigen op school in het zonnetje kunnen worden gezet in plaats van traktaties); • Zij hebben de speeltoestellen voor de vernieuwde Kiboehoeve uitgezocht. In het schooljaar 2022 – 2023 hebben we gewerkt met 1 kinderburgemeester en 11 kinderambassadeurs. Op 12 september 2023 zijn de nieuwe kinderburgemeester en 12 kinderambassadeurs geïnstalleerd. Zij zijn vanaf het 4e kwartaal aan de slag met nieuwe onderwerpen.
D	We betrekken jongeren actief bij beleidsontwikkeling en werken zo aan politiek bewustzijn en betrokkenheid van jongeren tot ongeveer 18 jaar.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	**Democracity** In samenwerking met Pro Demos hebben verschillende klassen uit het basisonderwijs en het praktijkonderwijs het spel Democracity gespeeld in de raadszaal van het gemeentehuis. Hierbij worden jongeren uitgedaagd om als een echte gemeenteraad keuzes te maken en besluiten te nemen. Hierdoor leren kinderen meer over politiek en het belang van een democratie. **Inspraak jongeren gemeenteraad** Na uitgebreide voorbereiding op school hebben leerlingen van het Loket ingesproken tijdens de begrotingsbehandeling in de gemeenteraad. Zij hebben hierbij aangegeven hoe zij aankijken tegen Zwijndrecht en op welke manier we met hen in gesprek kunnen over wat hen bezighoudt. Hier is vervolg aan gegeven door een gesprek op het Loket en door hen te betrekken bij verschillende activiteiten. De jongeren hebben kennisgemaakt met de lokale politiek en de werkwijze van de raad. In 2024 wordt vervolg gegeven aan de samenwerking met de leerlingen van het Loket. **Oproep om te gaan stemmen** Voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 hebben alle jongeren die de stemgerechtigde leeftijd hebben bereikt een kaart namens burgemeester Edo Haan ontvangen met de oproep om te gaan stemmen. **Participatiebijeenkomsten** Tijdens de eerste participatiebijeenkomst is er stilgestaan bij hoe de gemeente en de gemeentelijke politiek werkt. Jongeren werden meegenomen in wat raadsleden en collegeleden doen en wat de rol is van de burgemeester.
D	We betrekken kinderen en jongeren bij onderwerpen die hen nu of in de toekomst raken. Hierbij stijgt het aantal onderwerpen waarbij kinderen en jongeren in Zwijndrecht input hebben geleverd.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R

Projecten waarbij kinderen zijn betrokken in 2023:

- Boomfeestdag 2023 (15 maart): leerlingen van de ds. Abraham Hellenbroekschool hebben een gastles gekregen over het belang van groen en bomen en zijn betrokken bij het planten van bomen op het schoolplein. Dit is een project in samenwerking met Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard;
- Eerste kinderklimaattop (1 november 2023): leerlingen van De Steenen Kamer hebben ideeën bedacht rond dit thema. De winnaars maken met een moestuincoach een moestuin op het schoolplein;
- Bijenlint Burgemeester Jansenlaan: na een les over het belang van insecten en biodiversiteit hebben leerlingen van Het Loket een insectenhotel gebouwd. Dit is feestelijk geopend door leerlingen samen met de wethouder;
- Afdeling Realisatie gaat via de omgevingsmanager per project na of en hoe schoolkinderen kunnen worden betrokken. Een recent voorbeeld is een gastles over de werking van het riool tijdens werkzaamheden aan de riolering in het Julianadorp. Ook worden de schoolkinderen in Heerjansdam betrokken bij de herinrichting van de wijk Heerjansdam Noord.
- Voordat we een speeltuin opknappen, inventariseren we de wensen van buurtbewoners en kinderen. Dat doen we via de website van de Speeltuinchef. Zodra we alle wensen hebben verzameld, laten we meerdere ontwerpen maken. Hierop kan gestemd worden door de buurtbewoners. De gemeente beoordeelt de ontwerpen ook. Hierbij kijken we vooral naar de kwaliteit van de speeltoestellen en het toekomstige beheer en onderhoud. Ieder ontwerp voorzien we van een score. De score bestaat uit de beoordeling van de gemeente en de stemmen van de buurtbewoners en kinderen. Het ontwerp met de hoogste score gaan we uitvoeren.
- We hebben dit jaar het sportterrein op het Molenvlietpark gerenoveerd. Dit was naar aanleiding van een oproep van Sam en Mike (11-12 jaar) die wethouder Jacqueline van Dongen benaderd hadden over dat ze hier graag voetballen en het graag opgeknapt wilden zien.

Projecten waarbij jongeren zijn betrokken in 2023:

Participatiebijeenkomsten

- De eerste participatie avond voor jongeren vond plaats op 11 mei 2023. Hierbij waren ook Diverz en Stichting Jong Zwijndrechtse waard aanwezig. Hier is vooral gesproken over de onderwerpen waarbij jongeren betrokken willen worden in de toekomst. Een van de onderwerpen die hieruit naar voren kwam is gezondheid en gezondheidsbeleid. 21 jongeren waren aanwezig.
- Op 21 september 2023 heeft de tweede participatie avond plaatsgevonden. Deze avond stond in het teken van jongeren en fysieke gezondheid. 17 jongeren waren aanwezig.
- Op 30 november 2023 heeft de derde participatieavond plaatsgevonden. Deze avond stond in het teken van jongere mentale gezondheid. De GGD heeft een presentatie verzorgd over de cijfers en vooral waar je terecht kan als je hulp nodig heb. Door middel van het over de streep spel zijn er verhalen uitgewisseld. Het was een mooie, open sfeer. 21 jongeren waren aanwezig.

Tijdens deze avonden worden feedbackformulieren uitgedeeld aan jongeren met vragen over hoe zij de bijeenkomst hebben ervaren. De tussenstand op basis van de bijeenkomsten op 11 mei, 21 september en 30 november:

- 59 jongeren hebben de formulieren ingevuld
- 53 jongeren vinden de bijeenkomsten (super)leuk
- 55 jongeren hebben het gevoel dat er naar hen geluisterd is
- 52 jongeren hebben het gevoel met iets leuks bezig te zijn
- 52 jongeren denken zeker dat de gemeente iets doet met hun input
- 45 jongeren willen zeker nog een keer deelnemen aan een bijeenkomst (10 misschien)

Jongerenparticipatie/ betrokkenheid jongeren bij hun directe omgeving

- Jongeren die 18 jaar worden ontvangen sinds april 2023 een kaart met daarop informatie over wat er voor hen verandert en wat ze moeten regelen als zij 18 zijn. In totaal hebben 814 jongeren deze kaart ontvangen.
- Het Walburgcollege heeft schaduwverkiezingen georganiseerd rond de landelijke verkiezingen met ondersteuning vanuit de gemeente in november 2023.

Bijeenkomst over de jaarwisseling

Op woensdag 22 november heeft een bijeenkomst plaatsgevonden over de jaarwisseling. Hierbij waren zo'n 15 leerlingen aanwezig (van alle drie de middelbare scholen). Uitkomst is dat de jongeren gaan inspreken tijdens een raadsvergadering om hun plannen te delen. Er zijn grote dromen en meer realiseerbare activiteiten. Daarom is er voor gekozen om, onder leiding van en in samenwerking met Choice, een voetbaltoernooi te organiseren in de tweede week van de kerstvakantie, met daarbij wat kraampjes zoals oliebollen. Doel is om deze jongeren aangehaakt te houden om gezamenlijk voor volgend jaar de grotere wensen (zoals een schaatsbaan hier op het plein) uit te voeren.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	Jongeren betrekken bij sportparticipatie Naast het streven sportaanbieders te versterken, ligt binnen het sportakkoord een bijzondere focus op jongeren tussen 12 en 21 jaar. Helaas ervaren veel jongeren (financiële) belemmeringen bij het (gaan) sporten, variërend van motivatie en zelfvertrouwen tot andere bezigheden. Dit leidt tot uitstroom van jongeren bij sportaanbieders, voornamelijk bij sportverenigingen. Om dit in de gemeente Zwijndrecht aan te pakken, doet de Sportief Besteed Groep in opdracht van het lokale Sport- en Preventieakkoord onderzoek naar de sportparticipatie onder jongeren. Eén van de meest waardevolle aspecten van dit onderzoek is de actieve betrokkenheid van de jongeren zelf. Er zijn verschillende benaderingen toegepast: • Contacten met jongeren via sportaanbieders (o.a. voetbalverenigingen Groote Lindt en VVGZ) • Contacten via scholen en jeugd- en Jongerenwerk. Interactieve brainstormsessies op het Loket waarbij we de tool Mentimeter hebben gebruikt met groepen van wel-sporters, niet-sporters en ex-sporters. Deze sessies boden ons niet alleen waardevolle inzichten in individuele perspectieven, maar lieten ook zien hoe de jongeren zich tot elkaar verhouden in hun sportbeleving.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

D	We maken duidelijk hoe onderwerpen door inwoners geagendeerd kunnen worden.
R	We gebruiken hiervoor onze verschillende communicatiekanalen en nemen in onze communicatie richting inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners mee hoe zij betrokken kunnen zijn, kunnen meedenken, kunnen meebeslissen. In 2024 brengen we in beeld hoe inwoners via wijkplatforms, wijkspreekuren, of op andere wijze onderwerpen kunnen agenderen bij college en raad.
D	We laten weten wat de opbrengsten zijn van de betrokkenheid van inwoners, wat er met de inbreng is gedaan en wat de vervolgstappen worden.
R	We werken stap voor stap aan het op een goede en duidelijke manier informeren van inwoners wat er met hun inbreng is gedaan en wat de vervolgstappen zijn in het proces. Voorbeelden hiervan zijn de terugkoppeling over de stappen die zijn gezet na de uitvoering van de Quick Scan Lokale Democratie, bij projecten door de omgevingsmanagers of na bewonersbijeenkomsten over uiteenlopende onderwerpen.
D	We organiseren ontwikkeltafels waar naast inwoners en ondernemers ook experts aan tafel komen om samen te werken aan maatschappelijke opgaven.
R	Zie kopje 'samenwerking binnen maatschappelijke en ruimtelijke opgaven' en kopje 'ontwikkeltafels, samenwerking en co-creatie' hierboven voor het resultaat in 2023.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

We bouwen aan een vernieuwde **infrastructuur** die past bij de nieuwe samenwerking. Dat we **samen** leren, ontwikkelen, experimenteren en investeren.	
D	We werken samen aan maatschappelijke opgaven vanuit gelijkwaardigheid en dat vraagt soms om aanvullende of nieuwe werkwijzen. We accepteren met elkaar dat we hierbij niet altijd vooraf weten wat een aanpak gaat opleveren en dragen met elkaar zorg voor ruimte om te leren, ontwikkelen en experimenteren.
R	Bij de uitvoering van het raadsprogramma wordt met maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners samengewerkt vanuit gelijkwaardigheid. Denk hierbij aan het economisch programma Zwijndrecht, de uitvoering van het Deltaplan Armoede, de samenwerkingsagenda kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en gemeente, het programma Duurzaamheid en het "Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht". In 2023 hebben we gezien en ervaren dat er gedragen programma's ontstaan waarin de samenwerkende partners en inwoners zich herkennen. Maar we hebben ook gezien en ervaren dat deze plannen dus niet alleen de gemeentelijke ambities en ideeën in zich dragen, maar dat alle betrokkenen in het proces hebben moeten geven en nemen. Zo is bijvoorbeeld het "Programma Veerkrachtige Buurten Zwijndrecht 2024 – 2040" een programma geworden van de samenwerkende partners. Niet een uitvoeringsprogramma van de gemeente. Dat is spannend en vraagt in 2024 en de jaren erna om samen leren en ervaren. Het vraagt ook om afspraken over mandaat en financiering. Het vraagt vooral om de kracht van inwoners. Uitgangspunt binnen het programma is dan ook dat inwoners een centrale rol spelen bij wat we gaan doen in de buurten en hoe we dat gaan doen. Samen met hen voeren we een scan uit van de buurt, stellen we een programmaplan op en we betrekken hen bij de programmaorganisatie. Deze werkwijze is in 2023 voorbereid en start medio februari 2024.
D	We maken tijd en ruimte voor gesprekken, bijeenkomsten en betrokkenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
R	Zie kopje 'samenwerking binnen maatschappelijke en ruimtelijke opgaven', kopje 'ontwikkeltafels, samenwerking en co-creatie' en het doel 'continue ontmoetingen' hierboven voor het resultaat in 2023.
D	We realiseren met elkaar (raad, college, ambtenaren, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners) 'Het huis van de stad' door verder te bouwen aan de 1-loketfunctie in het gemeentehuis, door de inrichting van 'gastheerschap' en door een huiskamersfeer te creëren.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

R	**Klik (Website)** **Website(s) opgenomen in register toegankelijkheidsverklaringen** Op basis van het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid zijn de gemeentelijke website en de website Beleef-zwijndrecht.nl in mei 2023 getoetst. We voldoen voor deze websites ruimschoots aan de wettelijke vereisten voor toegankelijkheid (B-Score) en zijn gepubliceerd in het register van toegankelijkheidsverklaringen. **APK gemeentelijke website** De gemeentelijke website is de eerste vraagbaak waar inwoners en ondernemers hun informatie ophalen en hun aanvragen indienen. Hoe duidelijker de website, hoe meer gemak voor gemeenten, maar ook voor inwoners en ondernemers. Daarom is periodieke keuring en onderhoud van de website van belang. We hebben daarom in september 2023 een APK laten uitvoeren voor de gemeentelijke website. Doel hiervan was een snelle verbetering van de website op het gebied van toegankelijkheid, vindbaarheid en meer overzicht. **Bel (telefonisch contact)** In overleg met de servicegemeente Dordrecht zijn we aan de slag gegaan om de telefonische dienstverlening te verbeteren. Het gaat daarbij niet alleen om het verbeteren van de huidige situatie (telefonische bereikbaarheid, terugbellen) maar ook over hoe we omgaan met ontwikkelingen als de overgang naar alleen mobiele telefonie en het vervallen van de vaste lijnen en de mogelijkheden van het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI). **Kom (Huis van de gemeente) - Loketfunctie in het gemeentehuis** Naast de reguliere openingstijden van de balies in het gemeentehuis is sinds 13 april 2023 ook de gezamenlijke loketfunctie met samenwerkingspartners als de Sociale Dienst Drechtsteden en het Vivera Sociaal Wijkteam van start gegaan. Iedere donderdag kunnen inwoners bij het sociaal loket terecht waarbij verschillende diensten van de gemeente (onder andere vergunningen, burgerzaken, sociaal raadslieden), de Sociale Dienst Drechtsteden en het Vivera Sociaal Wijkteam samenwerken en inwoners zo veel mogelijk in één keer worden geholpen. **Dienstverleningsconcept** In de tweede helft van 2023 is hard gewerkt aan een dienstverleningsconcept voor de gemeente Zwijndrecht. Verschillende diensten en producten, verschillende rollen en taken, vragen om een plan voor de hele organisatie, maatwerk per team, vertaling ervan naar de website en onze communicatie. Het dienstverleningsconcept is gepresenteerd aan MT, college en raad.
D	In het ‘Huis van de stad’ worden inwoners en ondernemers zo veel mogelijk in één keer geholpen.
R	Zie kopje hierboven: Kom (Huis van de gemeente) - Loketfunctie in het gemeentehuis voor het resultaat in 2023.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Realiseren bouwambitie	
D	We voeren het woonplan en onze woningbouwstrategie uit, waarbij we primair bouwen voor doorstroming. Zo realiseren we een verhuisketen en ontstaan voor starters mogelijkheden een bereikbare woning te vinden in de bestaande voorraad.
R	We hebben koop-ontwikkelcontracten uitgewerkt, respectievelijk gesloten, voor de Indische buurt, Maasterras West en de Stadstuinen. De verkoop van de Stadstuinen (gemengd) en de Heerjansstraat (gemengd) is gestart. Bij Euryza (duur) zijn woningen opgeleverd. Voor de Buizerdstraat (duur) en van't Hoff (duur) zijn ivm een tegenvallende verkoop nieuwe ontwikkelafspraken gemaakt. Deze woningen dragen bij aan de doelstelling om te bouwen voor de doorstroom. We bouwen voor alle doelgroepen, maar de focus ligt in een aantal projecten (Euryza, van't Hoff en Noordoevers) op de bovenkant van de markt om op die manier verhuisketens op gang te brengen van inwoners die nu geen wooncarierre kunnen maken in Zwijndrecht.
D	We voegen gedifferentieerd woningen toe en houden hier regie op middels een meerjarenprogramma gebiedsontwikkeling (MPG), waarvan de planmonitor onderdeel is.

R	Het MPG begroting 2024 is vastgesteld door het college en gepresenteerd aan de gemeenteraad. Belangrijke conclusies hieruit zijn:
	
	• Mismatch doelgroepen en het huidige aanbod.
	• Door bezwaar en beroep en marktomstandigheden is er vertraging in de projecten.
	• Het ambitieuze bouwprogramma is niet haalbaar. Te weinig tijd en te weinig locaties.
	
	De belangrijkste aanbevelingen zijn:
	
	• Vasthouden aan raadsprogramma en beleid.
	  ○ Doorstroming als uitgangspunt
	  ○ Programmering vasthouden
	  ○ Selectieve focus
	  ○ RIT-initiatieven beoordelen op bijdrage raadsprogramma
	• Tijdelijke vertraging anders proberen op te lossen.
	• Realiseren harde plancapaciteit.
	• Focus op inhoudelijke bijdrage (prioritering op projecten die de meeste bijdrage leveren aan het raadsprogramma).
	• Aandacht voor gebiedsmarketing.

D	We geven uitvoering aan woningbouwprojecten (actief) en faciliteren initiatieven uit de markt waar deze bijdragen aan onze ambities. We realiseren verschillende deelgebieden in het Stationskwartier (Maasterras, Stadstuinen en Indische buurt) en Van 't Hoff en ronden Euryza en de Buizerdstraat af. Daarnaast zetten we de Heer Janstraat in de markt. Noordoevers gaat een volgende fase in waarbij we stappen zetten richting vaststelling van de grondexploitatie en het bestemmingsplan.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	- Euryza is nagenoeg afgerond, nog maar een fase te gaan. Uw raad kon in de penthouse het prachtig uitzicht zien. Hiermee zijn dure woningen gerealiseerd om het evenwicht in de bevolkingssamenstelling recht te trekken. Met Euryza is gebleken dat veel bewoners weer terug verhuizen naar Zwijndrecht als er aantrekkelijk aanbod is. - Land van 't Hoff is bijna stil komen te staan. Door kleinschaligere fasering wordt nu gepoogd om het project te realiseren. - Buizerdstraat is stilgelegd tot volgend voorjaar in de hoop dat dit mooie plan dan wel tot uitvoering komt. - Heer Jansstraat had 170 aanmeldingen voor 10 starterswoningen, die allemaal waren toegewezen aan Heerjansdamse starters. De overige woningen liepen wat minder hard, maar waren wel onder optie. Helaas is er een bezwaarmaker, waardoor de vergunningprocedure momenteel stil ligt en te hopen valt dat de potentiële bewoners toch kunnen kopen. - Noordoevers heeft een bestemmingsplan ter inzage en een grex in voorbereiding. Daarnaast lopen constructieve gesprekken met ABB over een anterieure overeenkomst. De samenwerking met Ambacht is versterkt om het getijdepark als regionaal project op de kaart te zetten. - Voor de ontwikkeling van de Planetenbuurt hebben gemeente en Trivire een SOK gesloten. Ook voor deze ontwikkeling ligt een bestemmingsplan ter inzage. De eerste leegstandsvergunningen zijn verstrekt en de buurtvernieuwing kan starten. Gemiva sluit aan bij de ontwikkeling om wooneenheden voor haar doelgroep te realiseren. - Met van Wingerden is een samenwerkingsovereenkomst gesloten over de ontwikkeling van de Passage. Ook hiervoor ligt een bestemmingsplan ter inzage. Het doel is om aan de drie koppen van de Passage maximaal 64 woningen toe te voegen en het bouwwerk beter te integreren in de groene wig van Verhage. - De contracten voor De WIJCK zijn ondertekend en van Wijnen had recent zijn eerste verkoopmarkt. - De Bostuinen in de Indische buurt zijn, nadat onze gemeenteraad het besluit heeft genomen om Maasterras-West aan te kopen, uiteindelijk gegund. Op dit moment lopen de onderhandelingen nog. - Maasterras West is aangekocht door gemeente om de realisatie van het plan Bostuinen mogelijk te maken. Bovendien is dit jaar een grondexploitatie vastgesteld. - Met WK10 zijn we in gesprek over de voorkant van het station, de Koninginneweg en Afslag, een intentieovereenkomst is getekend. WK10 is van plan om haar kantoor hier naartoe te verhuizen en de bestaande woningen te vervangen. - Wat lastiger is en blijft de ontwikkeling van de achterkant van het station. Helaas is het ABB tot nu toe niet gelukt om met een haalbaar plan te komen. - Voor de watertorenlocatie wordt, op basis van een gesprek met de gemeenteraad, gestudeerd op realisatie van de "Oase aan de Maas" in nieuwe vorm.
D	We verhogen de harde plancapaciteit op de korte termijn. We zorgen voor bestemmingsplannen voor de ontwikkelgebieden Noordoevers en Diztrikt: Noord en maken afspraken over de uitvoering.
R	Voor de gebieden Planetenbuurt, Noordoevers en Passage liggen bestemmingsplannen ter inzage. De harde plancapaciteit is in 2023 hiermee nog niet toegenomen, wel hebben de bewonersavonden al plaatsgevonden. In april/mei 2024 worden de plannen voorgelegd aan de gemeenteraad.
D	De ontwikkelkaders van Walburg gaan we herzien om de culturele en economische vitaliteit van Walburg verder te ontwikkelen en initiatieven uit de markt te kunnen beoordelen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	Participatie is in 2023 niet gelukt vanwege hoge werkdruk en veel personele wisselingen. Wel ligt een businesscase gereed en een eerste ambtelijke beleidsverkenning inclusief communcia-tie- en participatieplan, die we in 2024 verder oppakken.

Verbeteren en gerichte transformatie sociale woningvoorraad	
D	We monitoren en voeren de prestatieafspraken (PALT) uit met de woningcorporaties, waarbij het transformeren en kwalitatief verbeteren van sociale huurwoningen blijvend aandacht krijgt.
R	De Prestatieafspraken Zwijndrecht 2022-2023 worden twee keer per jaar gemonitord. Uit deze monitor is gebleken dat ongeveer 85 procent van alle gemaakte afspraken loopt zoals gepland. Belangrijke afspraken over onder andere het regionale evenwicht, het bouwen van genoeg koopwoningen, het bevorderen van doorstroming en de positie van starters verlopen volgens de partijen zoals gewenst. Afspraken die niet lopen zoals afgesproken en niet behaald zijn, zijn bijvoorbeeld de herstructurering van het Stationskwartier, druk op de sociale woningmarkt en het Warmtenet. Hier is bij het maken van de Prestatieafspraken 2024-2025 naar gekeken en de afspraken op deze thema's zijn hierom aangescherpt of weggehaald. Al met al hebben par-tijen tijdens monitoring aangegeven tevreden te zijn met de uitvoering van de Prestatieafspra-ken Zwijndrecht 2022-2023.
D	Samen met de woningcorporaties wordt er een dashboard ontwikkeld om de ontwikkelingen van de PALT-afspraken en de sociale woningvoorraad te monitoren.
R	In 2023 is er gezamenlijk met Trivire en Woonkracht10 een traject opgezet om een dashboard wonen te ontwikkelen. Dit dashboard is eind 2023 afgemaakt en er is een presentatie van het eindproduct geweest in december 2023. Momenteel wordt er gekeken naar de manieren waarop alle collega's van de gemeente en de woningcorporaties het dashboard in de praktijk kunnen gaan gebruiken. Hier zal in 2024 een vervolg aan gegeven worden. Zwijndrecht is de eerste gemeente in de regio met een dashboard wonen.
D	We lobbyen op regionaal en provinciaal niveau om toe te werken naar een evenwichtige ver-deling van de sociale woningvoorraad in de regio Drechtsteden.
R	In de regionale gesprekken en gesprekken met Provincie Zuid-Holland wordt hier regelmatig aandacht voor gevraagd. Deze gesprekken worden ook gevoerd in het kader van bestem-mingsplannen. Daarnaast maakt de provincie zich bij het vaststellen van ruimtelijke plannen hard voor het toevoegen van sociale huur (30/40%). Dit pakt gunstig uit voor Zwijndrecht om-dat wij met onze woningvoorraad al voldoen aan de eisen van de provincie en het aantal soci-ale huurwoningen op peil willen houden.

Inzicht in ontwikkelingen op de woningmarkt	
D	We blijven in gesprek over de ontwikkelingen in de woningmarkt, middels thema-avonden en bouwtafels.
R	Er is in het voorjaar een busrit langs projecten georganiseerd en een bouwtafel in december 2023. Daarnaast is de woningbouwopgave nadrukkelijk gekoppeld aan het programma veer-krachtige buurten. In dat kader heeft onder leiding van Lars Sorensen en samen met Bureau Circusvis een podiumdiscussie over de woningbouw in Zwijndrecht plaatsgevonden over waar we staan met de woningbouw en wat dit betekent dit voor de doelen van de gemeenteraad. De algemene lijn was dat het met Krachtig Zwijndrecht ingezette beleid van de gemeenteraad de goede richting biedt om weer meer veerkracht in de buurten te verkrijgen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Faciliterende en dienstverlenende ruimtelijke ordening	
D	We werken met de samenleving aan een update en aanscherping van de Omgevingsvisie.
R	Dit gaat gezien de vele personele wisselingen in 2023 vanaf 2024 ter hand worden genomen. Dit is niet erg. Zwijndrecht heeft immers al een vastgestelde omgevingsvisie. Omdat bestemmingsplannen onder de omgevingswet tijdelijk ondergebracht worden als deel van het omgevingsplan en zo de goede ruimtelijke ordening geborgd blijft. Ook is het sectoraal beleid op orde. De integratie van het beleid in een update en aanscherping van de Omgevingsvisie kan in 2024 alsnog plaatsvinden.
D	We zorgen dat we gesteld staan voor en uitvoering geven aan de Omgevingswet.
R	We staan in de basis gesteld voor de uitvoering van de omgevingswet. Alle benodigde acties zijn uitgevoerd en zaken geregeld voor de invoering van de Omgevingswet. Zo zijn onder andere alle noodzakelijke besluiten genomen, hebben medewerkers trainingen en verdiepingstrainingen aangeboden gekregen/gevolgd en hebben we de benodigde software tot onze beschikking. We zijn hierdoor klaar om de Omgevingswetgeving vanaf 2024 uit te voeren. Dat neemt niet weg dat 2024 een bijzonder jaar met verassingen wordt, daar handelen we op het moment dat die zich voordien naar.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Programma 3 Armoedebestrijding en versterken lokale economie

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Ruimhartig minimabeleid Iedereen van jong tot oud moet kunnen meedoen in Zwijndrecht en armoede mag niet de oorzaak zijn dat dit niet kan. De raad wil daarom ruimhartige ondersteuning bieden aan mensen met financiële zorgen.	
D	Hoewel gezien de huidige koopkrachtontwikkeling het Rijk primair aan zet is om de balans tussen uitgaven en inkomsten te herstellen voor huishoudens, willen we bij landelijke maatregelen nagaan hoe dit uitpakt voor onze inwoners en afwegen of we noodzaak zien om lokaal aanvullende ondersteuning te bieden. Zo ontvangt de raad in oktober een voorstel om een lokale aanvulling te doen op de landelijke energietoeslag voor minima.
R	Het Rijk heeft in 2023, net als in 2022, middelen voor een **energietoeslag** beschikbaar gesteld. Hiermee worden huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijke sociaal minimum (WSM) tegemoetgekomen gekomen in de gestegen energiekosten. Omdat ook huishoudens met iets hogere inkomens veel geldzorgen hebben, heeft de raad (net als in 2022) in maart besloten om de doelgroep voor de energietoeslag te verruimen naar huishoudens met een inkomen tot 130% WSM. Deze verruiming is een lokale aanvulling op de energietoeslag van het Rijk. De toeslag voor huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% van het WSM is lager dan de landelijke toeslag voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het WSM. Het gaat om respectievelijk € 650,- en € 1.300, - per huishouden. De landelijke wetswijziging die het mogelijk maakt voor gemeenten om in 2023 opnieuw een eenmalige energietoeslag uit te keren, is in oktober 2023 afgerond. Gemeenten mochten pas na deze datum beginnen met het uitkeren van de energietoeslag. Hier was één uitzondering op: € 500,- van de energietoeslag 2023 mocht al eerder uitgekeerd worden onder de voorwaarden van de energietoeslag 2022. Huishoudens met een inkomen tot 120% hebben hierdoor in april € 400,- ontvangen en huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% WSM € 200,-. In november 2023 en april 2024 ontvangen huishoudens met een inkomen tot 120% nog eens €450,- (dus totaal € 1.300,-) en huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% € 225,- energietoeslag (dus totaal € 650,-). De toeslag wordt automatisch toegekend aan huishoudens van wie de inkomensgegevens bekend zijn. Huishoudens die de energietoeslag 2023 niet automatisch ontvangen, kunnen tot 1 april 2024 een aanvraag indienen. Tot op heden (30 januari 2024) hebben 2.154 huishoudens met een inkomen tot 120% WSM en 146 huishoudens met een inkomen tussen 120% en 130% WSM de energietoeslag 2023 ontvangen (dus totaal 2.300 huishoudens). In februari 2023 heeft de raad een Zwijndrechtse **Witgoedregeling** ingesteld. Hiervoor is € 314.000, - beschikbaar gesteld, vanuit middelen die de gemeente via een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk ontvangt voor de aanpak van energiearmoede. Met de Witgoedregeling kunnen huishoudens die zeer waarschijnlijk te maken hebben met energiearmoede hun oude, niet-energiezuinige witgoed vervangen voor energiezuinig witgoed. Alle inwoners die wonen in woning met een energielabel D of lager en energietoeslag hebben ontvangen (op basis van een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum), kregen een brief waarmee zij een cadeaukaart van € 400,- konden aanvragen. Dit tegoed kan worden gebruikt voor het aanschaffen van witgoed. Het aantal inwoners dat de regeling wilde gebruiken was groter dan verwacht, waardoor er al snel een wachtlijst ontstond. Daarom heeft de raad in juli besloten om het budget voor de Witgoedregeling te verhogen met € 230.520, -, vanuit de SPUK Energiearmoede. Er is budget voor 1.350 huishoudens. Inmiddels hebben 1.100 huishoudens gebruik gemaakt van de regeling.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

D	Met de herijking van het Minimabeleid kan de raad lokaal keuzes maken om een ruimhartig minimabeleid te voeren. Eind 2022 besluit de raad over de mogelijkheden hiervoor en in 2023 worden aanpassingen ingevoerd. Input vanuit inwoners en betrokken partnerorganisaties nemen we mee in de besluitvorming.
R	Op basis van de lokale keuzes van de raad bij de **herijking van het Minimabeleid**, komen meer inwoners in aanmerking voor hogere financiële tegemoetkomingen. Bij de besluitvorming heeft de raad gevraagd om extra aandacht te besteden aan **heldere en eenvoudige communicatie** over de regelingen aan de doelgroep, met de bedoeling dat dit bijdraagt aan het **maximaliseren van het gebruik** van de regelingen. In 2023 is er in samenwerking met inwoners en samenwerkingspartners communicatiemateriaal ontwikkeld. Op dit moment worden alle regelingen in animatievideo's uitgelegd op de website van de gemeente Zwijndrecht en zijn er vereenvoudigde flyers ontwikkeld die partners kunnen delen in hun contacten met de doelgroep. In de communicatieaanpak is besloten om de regeling Persoonlijk minimabudget (PMB) extra onder de aandacht van inwoners te brengen. Het PMB is een vrij generieke maatregel voor inwoners met een inkomen tot 120% WSM en de financiële tegemoetkoming is relatief hoog. Dankzij de energietoeslag hebben we een groot deel van onze inwoners met een inkomen tot 120% WSM in beeld. We konden hen hierdoor een persoonlijke brief sturen met informatie over het PMB. En met resultaat: het aantal toegekende aanvragen PMB is in 2023 met ruim 17% gestegen ten opzichte van 2022. Conform toezegging (23T05) wordt de raad in het voorjaar van 2024 uitgebreider geïnformeerd over het gebruik van alle minimaregelingen in 2023.
D	Ook kijken we naar de mogelijkheden die binnen de eigen invloedsfeer van de gemeente liggen, zoals de kwijtschelding van gemeentelijke lasten.
R	Een registratie bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) is bedoeld om mensen te beschermen tegen nieuwe schulden. Kredietverstrekkers kunnen het BKR-register inzien en op basis daarvan besluiten om iemand met een registratie geen lening aan te bieden. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet op het financieel toezicht verplichten gemeenten en kredietenbanken om aan BKR door te geven als er een schuldregeling wordt getroffen. Na afloop van een schuldregeling blijft de registratie, net als bij andere kredieten, nog vijf jaar staan. De registratie kan belemmerend werken als een inwoner bijvoorbeeld een hypotheek of een telefoonabonnement wil afsluiten. In de gemeente Zwijndrecht vinden we dat inwoners na het succesvol afronden van een schuldenregeling niet langdurig belemmerd moeten worden om weer verder te gaan met hun leven. Daarom is in samenwerking met de SDD de **BKR-registratie voor deze inwoners verkort van 5 jaar naar 6 maanden**. We zijn gestart met een regionale **pilot kennismakingsperiode**. De pilot stelt bijstandsgerechtigden in de gelegenheid om voor maximaal zes maanden op proef samen te wonen met een partner, zonder dat hun uitkering gekort of beëindigd wordt. Dit maakt het voor inwoners mogelijk om hun huurwoning nog even aan te houden. Stel dat het samenwonen niet bevalt, dan heeft de inwoner nog niet (gedwongen) zijn huurwoning opgezegd. Zonder de pilot is de stap om samen te wonen voor inwoners in de bijstand erg groot, waardoor niet snel voor officieel samenwonen wordt gekozen. Dit effect belemmert ook de doorstroming op de woningmarkt. Door middel van de ondertekening van het **convenant lokale overheid-NVVK** bevestigden we dat we meewerken aan een de totstandkoming van een minnelijke schuldregeling en het bieden van snelle en effectieve hulp aan inwoners met problematische schulden bij de lokale overheid. Omdat dit al onze werkwijze was, dient ondertekening vooral als voorbeeldfunctie richting andere schuldeisers.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

D	De raad ontvangt, gelijktijdig met de herijking van het Minimabeleid, een voorstel voor het instellen van een Volwassenfonds om voor minima deelname aan sport en cultuur financieel mogelijk te maken. Bijkomend voordeel van deze regeling is dat dit een extra route is om met de doelgroep in contact te komen en ook andere ondersteuningsmogelijkheden onder de aandacht te brengen.
R	Bij de besluitvorming over de herijking van het Minimabeleid heeft de raad het **Sport- en cultuurfonds 18+** ingesteld. Het fonds is in maart 2023 van start gegaan en maakt sport en cultuur voor volwassen inwoners met een laag inkomen mogelijk. Aanspraak maken op deze regeling kan wanneer het inkomen lager is dan 140% van het wettelijk sociaal minimum. Inwoners met een laag inkomen kunnen jaarlijks € 250,- aanvragen, bijvoorbeeld voor de sportschool, de bibliotheek of een museumjaarkaart. In 2023 hebben 353 inwoners zich succesvol aangemeld voor het Sport- en Cultuurfonds 18+. Van deze 353 inwoners hebben 196 inwoners het beschikbaar gestelde budget gebruikt. Voor een eerste jaar zijn wij erg tevreden met deze resultaten. Uiteraard is het streven om het gebruik van de regeling in 2024 verder toe te laten nemen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 4 Welzijn, zorg, sport en cultuur

Zwijndrecht is een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen en waarin aandacht is voor elkaar	
D	We gaan door met de aanpak van armoede. (zie programma armoedebestrijding en versterken lokale economie)
R	Voor Resultaten: Zie programma 3: Armoedebestrijding en versterken lokale economie.
D	We stellen inclusiebeleid op met hierin aandacht voor inwoners die extra aandacht en ondersteuning nodig hebben.
R	In 2023 zijn de eerste stappen gezet om te komen tot inclusiebeleid. Begin 2024 stelt het college de bestuursopdracht vast. Waarna in 2024 gestart kan worden met het uitgebreide participatieproces.
D	We waarderen, stimuleren en ondersteunen inwoners die iets voor een ander willen doen zoals vrijwilligers, mantelzorgers of mensen die actief iets voor de buurt doen.
R	In 2023 heeft het waarderingsfestival voor vrijwilligers plaats gevonden. Een dag met veel activiteiten waar waarderen, ontmoeten en informeren centraal stond. In 2024 wordt onderzocht hoe waardering nog passender kan worden ingevuld. Daarnaast wordt naar de mogelijkheden gekeken om vrijwilligers aan te laten sluiten bij de Zwijndrechtpas. De mantelzorgers zijn in 2023 gewaardeerd via de Zwijndrechtpas en De Dag van de Mantelzorg, waar diverse activiteiten plaatsvonden. In het 1e kwartaal van 2024 wordt de herijking van het mantelzorgbeleid afgerond. Hierin is het bereiken van mantelzorgers, de waardering en ondersteuning een belangrijk onderdeel. Wat betreft de mensen die iets actiefs voor de buurt wilden doen zijn er in 2023 in totaal 65 initiatieven gezamenlijk gerealiseerd door inwoners met ondersteuning vanuit PAK AAN! Voorbeelden van initiatieven zijn; straat- en buurtfeesten, activiteiten voor jongeren, seniorenavonden, voedselkasten, buurttafel, opruimacties, plantenbakken en diverse buurttuinen waaronder o.a. een voedselbos en een buurtmoestuin. Deze initiatieven dragen bij aan meer contacten tussen inwoners onderling in de straten, buurten en wijken en inwoners tonen eigenaarschap voor het verbeteren van de eigen leefomgeving.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Een gezonde basis voor iedereen	
D	We gaan verder met de uitvoer van het sport- en beweegakkoord en het preventieakkoord.
R	We hebben in 2023 een evaluatie gedaan van sportakkoord 1: 81,4% van de respondenten vond dat het sportakkoord positief heeft bijgedragen aan het versterken van sport- en bewegen in Zwijndrecht. 92,1% van de initiatieven van het sportakkoord zijn uitgevoerd. Samen met onze partners hebben wij in 2023 onze ambities vastgelegd in het sport en preventieakkoord 2.0. In het in 2023 opgestelde "Programma Veerkrachtige Buurten 2024 – 2040" hebben gezondheid, sport en bewegen een prominente plek gekregen. We werken daar met elkaar aan de doelstellingen vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) waarbij we extra inzet plegen voor de buurten en doelgroepen met de grootste gezondheidsachterstanden. Ook versterken we hiervoor met ingang van 2024 de inzet vanuit het sport-, beweeg- en preventieakkoord in de niet veerkrachtige buurten. We werken aan: • *Verminderen druk op mentale gezondheid en weerbaarheid;* • *Een leven lang plezier beleven aan sporten en bewegen;* • *Jongeren bewegen meer en voldoen aan de beweegnorm;* • *Vitale buurten waar inwoners waardig ouder kunnen worden;* • *sport en bewegen als middel voor meer veerkracht;* • *Een structuur in de buurten waarmee sporten en bewegen toegankelijk wordt voor iedereen (inclusiviteit en diversiteit bij sporten en bewegen);* • *Vaardigheid in bewegen voor alle inwoners;* • *Sociaal veilig sporten (aandacht voor onder andere pesten, geweld en grensoverschrijdend gedrag).*
D	We onderzoeken of er behoefte is aan een cultuurakkoord.
R	In het 3e kwartaal van 2023 is het onderzoek gestart naar een mogelijk Zwijndrechts cultuurakkoord. Eind 2023 zijn de prominente cultuuraanbieders in Zwijndrecht bevraagd naar hun behoeften. In het 1e kwartaal van 2024 worden de opbrengsten, resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek gedeeld via een raadsinformatiebrief. Verder hebben we het in 2023 opgestelde "Programma Veerkrachtige Buurten 2024 – 2040" kunst en cultuur een prominente plek gegeven. In de focusbuurten werken we vanaf 2024 verder aan: • *Verbetering van het aanbod en het gebruik van culturele voorzieningen;* • *Bevordering van de kunst- cultuurparticipatie;* • *Verhoging van de cultuurparticipatie;* • *Aantrekkelijkheid van de leefomgeving.*
D	We stellen accommodatie-en voorzieningenbeleid op. Hierin is aandacht voor maatschappelijke voorzieningen (waaronder wijkcentra), medische voorzieningen en sport-en beweegvoorzieningen.
R	In 2023 zou hier onderzoek naar gedaan worden. Dit is nog niet gebeurd. Het geld voor dit onderzoek is daarom bij de tweede bestuursrapportage 2023 overgeheveld naar 2024.
D	We versterken de samenwerking met de medische sector zoals huisartsen en het ziekenhuis.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	We hebben in 2023 onze nauwe contacten verder aangehaald met de huisartsen. We hebben in 2023 een POH jeugd ingezet om de druk op de huisartsen te verminderen en de jongeren die dat nodig hebben tijdig de juiste zorg en ondersteuning te kunnen bieden. We zijn in 2023 op werkbezoek geweest naar de Helene Schweitzer Kliniek (HSK) in Zwijndrecht. In 2024 willen we de samenwerking met de huisartsen en de HSK zorg nog meer met elkaar verbinden.
D	We stellen een woon-zorgvisie op met hierin aandacht voor alle kwetsbare doelgroepen met een huisvestingsvraag.
R	In 2023 is de woonzorganalyse gevormd met netwerkpartners. De woonzorgvisie wordt in 2024 afgerond met input van inwoners en wederom de netwerkpartners. Hieruit volgt een uitvoeringsprogramma.
D	We zetten in op vaardigheden die inwoners nodig hebben om goed mee te kunnen doen in de maatschappij; vaardigheden op het gebied van taal (lezen, schrijven en mondelinge taalvaardigheid), rekenen, gezondheid en burgerschap (sociale & maatschappelijke vaardigheden).
R	Vanuit de Samenwerkingsagenda kinderopvang, onderwijs en jeugd is er in 2023 gestart met de proeftuin 'Taalrijke Omgeving'. Hierin wordt er met alle betrokken partners gewerkt aan samenhangende aanpak op het gebied van taal, waarin alle organisaties goed samenwerken, ouders bereikt worden en kindcentra ondersteuning krijgen op het gebied van taalvaardigheid. Eind 2023 is een eerste aanpak voorgelegd. Deze zal worden aangescherpt, waarna er begin 2024 gestart wordt met een aantal interventies. In 2023 is er aan de Raad een evaluatie van het onderwijs achterstandenbeleid beloofd. Dit onderzoek is eind 2023 afgerond en de resultaten zullen in het 1e kwartaal van 2024 met de raad worden gedeeld. In het in 2023 opgestelde “Programma Veerkrachtige Buurten 2024 – 2040” heeft het verbeteren van de basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen-wiskunde en burgerschap een prominente plek gekregen. Dat betekent dat kinderen en jongeren in de focusbuurten de sociale en maatschappelijke vaardigheden leren om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Zij leren die kennis en vaardigheden toe te passen in het leven van alledag. Ze leren bovendien op respectvolle wijze om te gaan met verschillen tussen mensen. Hiervoor wordt in 2024 op de Integrale Kindcentra in deze buurten een “Rijke ontwikkeldag” ingericht.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Inwoners die dat nodig hebben worden kunnen rekenen op een steuntje in de rug, zorg en ondersteuning	
D	Inwoners die ondersteuning nodig hebben, kunnen op één plek terecht met hun verhaal en vragen. Hiervoor werken we aan de 1-loket functie in het gemeentehuis. We verbreden en verhogen de waardering en ondersteuning voor mantelzorgers.
R	Vanaf april 2023 kunnen inwoners elke donderdag van de maand terecht met diverse brede ondersteuningsvragen, zoals werk en inkomen, zorg, hulpmiddelen, sociale raadslieden en vergunningen.
D	We gaan verder met de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld.
R	Inwoners kunnen ondersteuning vragen / krijgen van het adviespunt scheiden, kind en ouderschap (SKO team) bij vragen over voornemens om uit elkaar te gaan met betrekking tot goed ouderschap. Er was ook in 2023 wekelijks een spreekuur in Hart van Meerdervoort. Voor ondersteuning in kwetsbare situaties kunnen ouder(s) ondersteuning krijgen van Voorzorg, Prezorg en Nu Niet Zwanger. In 2024 wordt dit voortgezet.
D	We herijken het Wmo-beleid inclusief mantelzorgbeleid. We verbreden en verhogen hierbij de waardering en ondersteuning voor mantelzorgers.
R	De Wmo is herijkt en het nieuwe beleid is op 1 oktober 2023 van kracht geworden. De herijking van het mantelzorgbeleid wordt in in het 1e kwartaal van 2024 afgerond.
D	We ontwikkelen de monitor sociaal domein.
R	Eind 2022 heeft het Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD) een nulmeting gedaan en eind 2023 de eerste vervolgmeting. Op basis van beide metingen kan het OCD trends en ontwikkelingen in beeld brengen, die zij vervolgens duiden met de betrokken beleidsadviseurs. De raad ontvangt de uitkomsten van de monitor in 2024.
D	We herijken het subsidiebeleid.
R	Het subsidiebeleid is in 2023 niet herijkt, want uit onderzoek blijkt dat dit nog volstaat.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 5 Duurzame en veilige leefomgeving

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Veilig wonen en leven	
D	We zetten de uitvoering van het Programma Ondermijning onverminderd voort, o.a. door daadkrachtig op te treden middels integrale controles, door hennepkwekerijen te sluiten en door continue af te stemmen met ketenpartners
R	In 2023 zijn de volgende acties uitgevoerd: - Kennisbijeenkomst Mensenhandel voor onze medewerkers gericht op bewustwording; - Kennisbijeenkomst ondermijning voor onze medewerkers; - Flyers ontwikkeld en verspreid m.b.t. Ondermijning op bedrijventerreinen; - Flyers ontwikkeld en verspreid m.b.t. Veilig verhuren; - Veiligheidspagina in de lokale krant "de Brug" m.b.t. ondermijning; - Aandacht voor ondermijning in Nieuwsbrief "Zwijndrecht onderneemt" . Verder is er: - Een structureel overleg georganiseerd met als doel integraal samen te werken met de verschillende partners en deze samenwerking te versterken en te bestendigen; - Aangesloten, binnen Drechtsteden-Buiten, bij een regionaal overleg m.b.t. kennisdeling op het thema ondermijning; - 9 maal een integrale controle uitgevoerd in samenwerking met onze partners; - 1 maal een waarschuwing afgegeven ingevolge de Opiumwet; - 4 maal een woning gesloten ingevolge de Opiumwet; - 1 maal een waarschuwing afgegeven ingevolge niet vergunde prostitutie.
D	We intensiveren de ketensamenwerking Zorg en Veiligheid en geven deze verder vorm. Dit betreft de samenwerking met (externe) partners op het gebied van onder meer de sociale veiligheid en de persoonsgebonden aanpak (zoals risicojongeren, verwarde personen, ex-ge-detineerden en woonoverlast).
R	Op het snijvlak van Zorg & Veiligheid zijn er op de verschillende thema's de volgende acties ondernomen. In 2023 is er: - een Regionaal convenant aanpak Woonoverlast ondertekend; - een structureel overleg 'woonoverlast' georganiseerd waaraan de woningcorporaties, politie, het Lokaal Zorg Netwerk en de gemeente deelnemen. In het afgelopen jaar zijn er 19 casussen behandeld waarvan er 4 doorlopen in 2024; - een escalatieladder ontwikkeld en toegepast welke voorziet in een methodische aanpak van woonoverlast situaties. In twee specifieke gevallen is hiermee voorkomen dat de bewoners hun woning moesten verlaten; - diverse casuïstiek behandeld m.b.t. multi problematische casuïstiek (o.a. multi problematische gezin, mensen met onbegrepen gedrag etc); - gestart met het Portefeuillehouders overleg (PFO) Zorg & Veiligheid. Hiermee wordt voorzien in de bestuurlijke afstemming tussen de beide portefeuillehouders op het snijvlak van Zorg (MO) en Veiligheid (OOV); - m.b.t. huiselijk geweld zes maal een tijdelijk Huisverbod opgelegd; - deelgenomen aan de regionale driversgroep Maatschappelijk ongenoegen. De burgemeester is regionaal portefeuillehouder m.b.t. maatschappelijk ongenoegen, radicalisering en polarisatie. Deze onderwerpen krijgen steeds meer aandacht, waarbij de samenwerking met onze partners is geïntensiveerd.
D	We werken aan een integraal veiligheidsplan en aan beleidsontwikkeling op actuele thema's

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	In 2023 is een start gemaakt met het opstellen van een notitie m.b.t. het integraal veiligheids-programma (IVP) van de gemeente. De startnotitie heeft als doel om het veiligheidsbeleid op een integrale wijze, zowel in- als ex-tern, vorm te geven middels participatie van inwoners, ondernemers, maatschappelijke orga-nisaties en andere partners die raakvlakken hebben met het veiligheidsdomein. Actuele the-ma's die binnen het IVP worden opgenomen zijn o.a. Ondermijning en Mensenhandel. Het IVP wordt eind 2024 opgeleverd. Daarnaast is in 2023 de Veiligheidsmonitor gehouden onder de inwoners van Zwijndrecht. De resultaten worden in het voorjaar van 2024 verwacht. Vanzelfsprekend worden deze resulta-ten ook meegenomen in het op te stellen IVP.
D	We onderzoeken de mogelijkheid van informatie- en datagestuurd werken.
R	Informatie- en datagedreven werken in het veiligheidsdomein is een nieuwe ontwikkeling waar ook de gemeente Zwijndrecht op in wil zetten. Hiermee kunnen veiligheidsproblemen proac-tief in kaart worden gebracht en handelingsperspectieven beter geïnventariseerd en ingezet worden. Er is een visiedocument ontwikkeld waarbij op rij is gezet wat de kansen van data ge-dreven werken zijn voor het veiligheidsdomein. Verder is met verschillende gemeenten gesp-roken om te onderzoeken hoe overzichtelijker zaken opgeslagen kunnen worden in een case-managementsysteem en wat hier de best-practices van zijn.
D	We zetten toezicht en handhaving in voor de aanpak van ondermijning en heling, maar ook voor de aanpak van kleine ergernissen. Ook betrekken we inwoners bij het creëren van een veilige leefomgeving.
R	In samenwerking met de politie, team OOV en andere partners, zijn een aantal integrale be-drijvencontroles gehouden. Doel van de controles is om zicht te krijgen in de bedrijfsvoering. Hierbij zijn in enkele gevallen signalen naar boven gekomen die zouden kunnen wijzen op on-dermijning. Deze worden nader onderzocht. Daarnaast worden er op regelmatige basis con-troles gehouden op het bijhouden van het Digitaal Opkopers Register in het Digitaal Opkopers Loket (DOR/DOL). Deze controles hebben tot doel om het helers moeilijker te maken hun ge-stolen goederen aan te bieden bij tweedehands zaken. Buiten de reguliere surveillance, waarin we toezien op een veilig, schoon en heel Zwijndrecht en ook zoveel mogelijk contact maken met de bewoners en bezoekers van Zwijndrecht, besteden we ook aandacht aan onze prioriteiten. Met name het eerste half jaar van 2023 hebben we volop ingezet om bewoners te bewegen hun gescheiden huisafval op de juiste wijze aan te bieden. Daarnaast hebben we veel aandacht voor het niet juist parkeren bij laadpalen, parkeren in betaalzone's en het illegaal parkeren van vrachtwagens. Daar waar hondeneigenaren een gedragsaanwijzing is opgelegd voor de honden, zorgen we dat dit gecontroleerd wordt en nageleefd. Om de bewoners zoveel mogelijk te betrekken bij de kleine ergernissen die zij opgelost willen zien, stimuleren wij vooral het gebruik van Fixi. Daarnaast werken we samen met de Wijkpreventieteams.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Een schone, functionerende en aantrekkelijke buitenruimte	
D	We voeren de projecten uit het Investeringsprogramma (IP) uit om de openbare ruimte op te knappen. In 2023 gaan we aan de slag in de volgende buurten: Slagveld en omgeving, Vliegeniersbuurt, Kort Ambacht en HOA fase 3B. In het bijzonder worden ook investeringen gedaan in gebieden waar het risico op wateroverlast moet worden verminderd.
R	In 2023 zijn een aantal projecten uitgevoerd of gestart met uitvoering zoals de Randweg Heerjansdam, HOA fase 3a en b, de Ringdijk en enkele waterbergingsprojecten. De Schildersbuurt is begin van het jaar afgerond en tevens is gestart met de aanleg van het warmtenet nabij de Surinamestraat door HVC. Naast de uitvoering zijn een aantal projecten voorbereid en staan op het punt om uitgevoerd te worden begin 2024, namelijk: Vliegeniersbuurt, Kort Ambacht fase 3 en het Slagveld.
D	We houden het beheer en onderhoud van onze buitenruimte op orde, volgens de afspraken die gemaakt zijn in het integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR).
R	In 2023 heeft er zoals elk jaar regulier beheer en onderhoud plaatsgevonden aan de openbare ruimte. Een overzicht van in het oog springende werkzaamheden is opgenomen in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Begin 2023 heeft de gemeenteraad de visie op de openbare ruimte (Beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte 2023-2032) vastgesteld. Dit kader beschrijft de wijze waarop de openbare ruimte bijdraagt aan thema's zoals identiteit, gezondheid, leefbaarheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en mobiliteit. De locaties met ambitieniveau "Plus" en "Allure" (inclusief de entreegebieden) worden op een hoger kwaliteitsniveau onderhouden. Met ingang van 2024 e.v. zijn daarvoor de benodigde financiële middelen ter beschikking gesteld. Onze werkwijzen en planningen in de uitvoering worden hierop aangepast. Er heeft in 2023 een inventarisatie plaatsgevonden van de achterstand in boomstobben, die nog moeten worden verwijderd en waarvoor nog nieuwe bomen moeten worden aangeplant. Bij de kadernota 2025 doen we een voorstel om deze werkzaamheden uit te voeren.
D	We monitoren de kwaliteit van de openbare ruimte door technisch te schouwen op beeldkwaliteit.
R	De kwaliteit van de openbare ruimte wordt maandelijks door een externe partij geschouwd op beeldkwaliteit. In 2023 voldeed 93 procent van de metingen aan het technisch gewenste ambitieniveau. In 2024 wordt er op 40 in plaats van 30 punten geschouwd. In lijn met beleidskader inrichting en onderhoud openbare ruimte 2023-2032, worden plekken met ambitieniveau "Plus" en "Allure" getoetst aan een hoger beeldkwaliteitsniveau. Dit zijn bijvoorbeeld de omgeving van Winkelcentrum Walburg en het Stationsplein.
D	We actualiseren het Beheerplan begraafplaatsen 2019-2022, het beleidsplan openbare verlichting en het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 in de vorm van een Water- en Rioleringsplan.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	**Beheerplan Begraafplaatsen** Het afgelopen jaar zijn een aantal projecten uitgevoerd van het beheerplan Begraafplaatsen 2018-2022. Nog niet alle projecten zijn afgerond vanwege het tekort aan personele inzet (zowel intern als extern). De laatste projecten vanuit het huidige beheerplan worden dit jaar uitgevoerd. De actualisering van het beheerplan wordt in het tweede kwartaal van 2024 uitgevoerd. **Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), Waterbeheerplan (WBP) en Water- en rioleringsplan (WRP)** Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2024-2029 is geactualiseerd en vastgesteld in 2023. De ambitie om dit te actualiseren in de vorm van een Water- en rioleringsplan (WRP) was niet realiseerbaar voor 1 januari 2024. Daarom is gekozen om het GRP te actualiseren. Dit was noodzakelijk voor de onderbouwing van de rioolheffing voor de periode 2024 -2029. Het is namelijk belangrijk dat de rioolheffing onderbouwd is met een lange termijn (50 jaar) kostendekking berekening. Daarmee zijn de financiële gevolgen van de ambities van de gemeente en de wijze van beheren van de aanwezige voorzieningen op lange termijn inzichtelijk. De planning is om in 2028 het WRP 2029-2034 vast te stellen, waarin het GRP en het Waterbeheerplan gezamenlijk kunnen worden vastgesteld. **Verordening afvoer grond- en hemelwater gemeente Zwijndrecht 2023** In 2023 is de Verordening afvoer grond- en hemelwater gemeente Zwijndrecht 2023 vastgesteld door de raad. In het kader van de doelstellingen op het gebied van klimaatadaptatie, wordt hiermee het voorkomen van wateroverlast een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente, bedrijven en particulieren. Hierin is een verplichting opgenomen om bij nieuwbouw en uitbreiding van verhard oppervlak een waterberging aan te leggen, is een lozingsverbod opgenomen voor nieuwe lozingen van grondwater op het gemeentelijke vuilwaterriool en is voor bestaande lozingen van hemel- en grondwater op het gemeentelijke vuilwaterriool de mogelijkheid opgenomen om deze in de toekomst te verbieden.
D	We gaan aan de slag met een evaluatie van het hondenbeleid en zorgen voor een actualisatie daarvan.
R	In 2023 is onderzocht wat het bestaande beleidskader precies inhoudt, wat er in de afgelopen jaren aan evaluatie en monitoring is gedaan, welke activiteiten zijn uitgevoerd en wat de financiële dekking is van het huidige hondenbeleid. Ook is onderzocht welk beeld naar voren komt over het bestaande hondenbeleid, op basis van Fixi-meldingen. In het kader van 'Bouwen aan Vertrouwen' is middels de participatiewijzer gekozen voor een participerende bestuursstijl. In 2023 is gestart met het uitzetten van een vragenlijst door Onderzoekscentrum Drechtsteden. De verwachting is dat deze in 2024 afgerond wordt, met een denktank als onderdeel, om zo tot de actualisatie van het hondenbeleid te komen.
D	We faciliteren inwoners die zelf actief zijn om hun leefomgeving prettig te maken, onder andere middels PAK AAN!.
R	In 2023 zijn er in totaal 65 initiatieven gerealiseerd door inwoners met ondersteuning vanuit PAK AAN! Voorbeelden van initiatieven zijn: straat- en buurtfeesten, activiteiten voor jongeren, seniorenavonden, voedselkasten, opruimacties, plantenbakken en diverse buurttuinen waaronder o.a. een voedselbos en een buurtmoestuin. Deze initiatieven dragen bij aan meer contacten tussen inwoners onderling in de straten, buurten en wijken en inwoners tonen eigenaarschap voor het verbeteren van de eigen leefomgeving. We hebben ook een nieuw initiatief mogen ontvangen: de Buurttafel. Deze werd aangedragen tijdens de week van de buurttafel.
D	We handelen meldingen over de openbare ruimte af via het meldingensysteem Fixi.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	In 2023 hebben wij als gemeente ruim 16.500 fixi-meldingen ontvangen, waarvan het grootste aantal binnen gestelde normen en naar tevredenheid worden afgehandeld. De afhandeling wordt continue gemonitord en gebruikt als beheersingsmiddel voor nog betere dienstverlening. Met onze externe partners, zoals bijvoorbeeld het Waterschap Hollandse Delta, Stedin en HVC, zijn er afspraken gemaakt over het gebruik van Fixi.

Duurzame mobiliteit en bereikbaarheid	
D	We gaan aan de slag met de uitrol van een laadpalennetwerk door Zwijndrecht.
R	In 2023 is er een laadvisie en plankaart opgesteld voor de realisatie van een dekkend laadpalennetwerk in Zwijndrecht. Exploitanten gaan deze laadpalen, conform de plankaart, realiseren in Zwijndrecht.
D	We stimuleren deelmobiliteit en onderzoeken de wenselijkheid van deelscooters en -fietsen.
R	Qbuzz verzorgt naast het openbaar vervoer voor de bus in de regio Drechtsteden-Molenlanden-Gorinchem ook deelfietsen. Deze deelfietsen staan op verschillende locaties in Zwijndrecht en kunnen eenvoudig worden gebruikt. Door het stijgende gebruik zullen er in 2024 op meer locaties deelfietsen worden geplaatst.
D	We zetten de lobby's voor de A16 en de dedicated goederenlijn en hoogfrequentere treinverbindingen richting Rotterdam en Dordrecht voort. Na de onderzoeken uit de voorgaande jaren zetten we deze periode in op het intensiveren van contacten en het overbrengen van de urgentie bij de provincie, het Rijk en de Europese Unie. Daarbij zoeken we ook naar subsidiemogelijkheden.
R	Door de lopende MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) van een hoogfrequente lightrailverbinding over de Oude Lijn (Dordrecht-Leiden v.v.) en het besluit van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat om voorlopig geen grote nieuwe infrastructuur te realiseren, maar in te zetten op groot onderhoud, is beperkt gewerkt aan de lobby voor een ondertunnelde goederenspoorlijn en A16. In 2024 zetten we dit verder in gang om voor de toekomst wel op een investeringsagenda te komen van het ministerie, om de leefbaarheid in Zwijndrecht te verbeteren.
D	We geven uitvoering aan het GVVP waarin we aandacht hebben voor verkeersacties, maar ook ingrepen doen in de inrichting van ons wegen- en padennetwerk. De verbinding wordt gezocht met werkzaamheden die vanuit het Investeringsprogramma openbare ruimte (IP) worden uitgevoerd.
R	In 2023 zijn diverse verkeersacties in lijn met het GVVP opgestart en deels al uitgevoerd, zoals een 'parkeren grote voertuigen-', 'strategische locaties voor het stallen van fietsen-' en een Schoolomgeving en -routeonderzoek. Uit de laatste actie is een lijst met *quick wins* direct uitgevoerd. Voor de inrichting van ons wegen- en padennetwerk, is als voorbeeld in 2023 de Laurensvliet veiliger gemaakt voor voetgangers. Ook is een 'toegankelijkheidsonderzoek voetgangers' uitgevoerd. De verbinding tussen het Team verkeer en het investeringsprogramma openbare ruimte (IP) is verder geoptimaliseerd, met onder andere veel aandacht voor het toepassen van het STOMP (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility As A Service, Privéauto) principe.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Een duurzame gemeente, voorbereid op de toekomst	
D	In 2023 voeren we de acties uit het programma duurzaamheid uit en werken we aan een nieuw programma voor de jaren 2024 t/m 2026, waarvoor we ook terugkomen met een nieuwe financiële vraag voor 2024 en verder.
R	In 2023 hebben we toegewerkt naar een nieuw duurzaamheidsprogramma voor de jaren 2024-2027. Deze is in september 2023 vastgesteld door uw raad. In het programma duurzaamheid zijn de ambities rondom energie, klimaatadaptatie, circulariteit en natuur-en duurzaamheidseducatie opgenomen en zijn hier activiteiten aan gekoppeld.
D	We starten met het recycletarief en de aanpak afvalvrije scholen.
R	1 Januari 2023 is het recycletarief in werking getreden. Inwoners betalen vanaf dat moment een vast tarief, en een tarief voor het aantal keren dat ze gebruik maken van een ondergrondse restafval-container of de huis gebonden minicontainer voor restafval. Met dit middel is uitvoering gegeven aan het behalen van de doelstelling, zoals vastgesteld in het Grondstoffen beleidsplan 2022-2025, om een sterke reductie van restafval te realiseren (100kg per inwoner per jaar) en een sterke toename van de inzameling van grondstoffen (75% gescheiden inzameling) in 2025. Ten opzichte van 2022 is eind 2023 een vermindering van restafval per inwoner gerealiseerd van ca. 160 kg naar ca. 109 kg. In 2022 werd ongeveer 49% van het afval gescheiden ingezameld en eind 2023 ongeveer 64%. We zitten met andere woorden al erg dicht tegen de doelstelling aan, zoals verwoord in het Grondstoffenbeleidsplan. Naast de invoering van het recycletarief is ook via het plan afvalvrije scholen gewerkt aan het reduceren van het restafval binnen de gemeente. Uit een eerdere pilot bleek dat door leerlingen op school afval te laten scheiden we niet alleen zorgen voor een aanzienlijke vermindering van het restafval, maar ook voor een generatie kinderen die zich bewust is van de voordelen hiervan. Dit zorgt ervoor dat deze leerlingen ook thuis beter afval scheiden. Afgelopen jaar zijn de 5 pilotscholen overgegaan naar vaste afvalvrije scholen. Daarnaast zijn twee nieuwe scholen afvalvrij geworden en zijn nog 3 scholen in gesprek met HVC om afvalvrij te worden. Zij zullen in het 1e kwartaal van 2024 ook afvalvrij worden. Een gemiddelde school in Zwijndrecht produceert 4.200 kilo restafval per jaar. Door een school afvalvrij te maken wordt 30% minder restafval geproduceerd. De 5 nieuwe scholen zorgen dus voor een vermindering van 6.300 kilo restafval.
D	We voeren de RES en de TVW uit. In 2023 wordt gestart met de uitrol van het warmtenet en worden de daarbij horende warmtebronnen gerealiseerd. Ook faciliteren we de ontwikkeling van een zonnepark bij Kijfhoek-Noord en ontwikkelen we een aanpak om in alle buurten van Zwijndrecht handelingsperspectief te bieden waar het gaat om de warmtetransitie.
R	De ontwikkeling van Kijfhoek-Noord als zonnepark heeft in 2023 een uitgebreid participatieproces doorlopen. Het ontwerp is gereed en de aanvraag omgevingsvergunning zal begin 2024 plaatsvinden, waarna vermoedelijk ook in 2024 uw gemeenteraad het besluit kan nemen.
D	We zetten blijvend in op het vergroenen van Zwijndrecht en pakken locaties met overbodige verharding aan. Dit doen we in openbaar gebied, maar ook proberen we inwoners te stimuleren dit in hun eigen tuin te doen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

R	Overbodige verharding is ook in 2023 aangepakt, door de locaties inzichtelijk te maken met 'overbodige verhardingskaart' via Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In het openbare gebied zijn een aantal plekken vergroend, zoals bij het plein bij Hart van Meerdervoort dat van een grote verhardingslocatie is omgetoverd tot een mooie groene "tuin" dat wordt onderhouden door bewoners. Inwoners zijn gestimuleerd om hun omgeving te vergroenen, bijvoorbeeld door het aanleggen van een aantal geveltuintjes bij bewoners waar verharding vervangen is in de straat. In 2023 is in het kader van het programma Duurzaamheid gestart met het vormen van een handelingskader voor het stimuleren van bewoners om hun tuinen te vergroenen en het onderzoeken van de mogelijkheid van een tegelophaalservice of een tuincoach.
D	We bereiden een plan voor om in Zwijndrecht groene en blauwe verbindingen tot stand te brengen. Onze parken verdienen daarin speciale aandacht.
R	In 2023 hebben we de voorbereidingen getroffen om een uitvraag te kunnen gaan doen voor het opstellen van een programma groenblauw Zwijndrecht. Om de opdracht scherp te krijgen hebben we intern bij de verschillende beleidsdisciplines input opgehaald. In het 1e kwartaal van 2024 selecteren we een bureau, dat het programma groenblauw gaat opstellen.
D	We ontwikkelen een dashboard samen met het OCD om onze duurzaamheidsdoelstellingen te monitoren.
R	In 2023 hebben we samen met OCD een monitor opgesteld om de duurzaamheidsdoelstellingen te gaan volgen. Aan de hand van de monitor zullen we ook de informatievoorziening richting ons college en uw raad versterken.
D	We nemen als gemeente onze voorbeeldrol serieus en gaan door met het verduurzamen van de eigen organisatie.
R	Als gemeente nemen we een voorbeeldrol in de verduurzamingsopgave. Dit doen we groots door ons vastgoed te verduurzamen als vastgelegd in de vastgoedstrategie, maar ook met kleine maatregelen. Zo zijn we overgegaan naar een duidelijk afvalscheidingssysteem, hebben we plastic bekers in de ban gedaan, hangen er posters om duurzaam gedrag te stimuleren en heeft er een bewustwordingscampagne voor het personeel plaatsgevonden. We blijven met een team duurzaamheidsambassadeurs de organisatie op alle facetten verduurzamen.
D	Door middel van communicatiecampagnes en natuur- en duurzaamheidseducatie stimuleren we inwoners duurzamer te gaan leven. Op de website Zwijndrechtgaatduurzaam.nl wordt een platform ingericht waar alle natuur- en duurzaamheidseducatie terug te vinden is, voor zowel scholen als particulieren. Daarnaast doen we mee aan duurzame dagen en zorgen we voor educatieve uitingen in de openbare ruimte.
R	In 2023 hebben we veel kinderen en volwassen inwoners bereikt en geïnspireerd voor een duurzaam leven. Op de website zwijndrechtgaatduurzaam.nl is een platform ingericht waar scholen en inwoners gemakkelijk alle educatie en activiteiten kunnen vinden. Ook is er weer een duurzaamheidsmarkt georganiseerd, heeft de eerste Zwijndrechtse Kinderklimaattop plaatsgevonden en is gewerkt aan de ontwikkeling van een Klimaatboekje, waarvan de bijbehorende educatieve uitingen (panelen) in 2024 op een aantal groene locaties in Zwijndrecht geplaatst zullen worden.
D	In 2023 wordt gestart met de aanleg van een glasvezelnetwerk waarop alle bewoners en bedrijven binnen de gemeentegrenzen kunnen worden aangesloten.
R	Eind 2023 is Zwijndrecht voor 90% voorzien van glasvezel. In 2024 gaat de uitrol verder in Heerjansdam. De planning is dat in het tweede kwartaal van 2024 de gehele gemeente is voorzien van glasvezel.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

BBV-indicatoren (verplichte indicatoren)

Voor BBV-indicatoren geldt dat hier geen streefwaarden aan verbonden zijn, de indicatoren kennen immers geen specifieke relatie met de Zwijndrechtse doelstellingen. Wel is een vergelijking opgenomen met het gemiddelde van gemeenten met vergelijkbare inwonersaantallen. Daarnaast kunt u via de website www.waarstaatjegemeente.nl de BBV-indicatoren van Zwijndrecht per thema vergelijken met een selectie naar keuze (o.a. Nederland, provincie- of regionaalniveau).

Programma 1 Bestuur en dienstverlening, communicatie en participatie
Onderstaande indicatoren dient de gemeenten uit de eigen gegevens of de eigen begroting over te nemen, omdat daar geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden dus niet ontsloten via waarstaatjegemeente.nl. maar uit de personele en financiële administratie.

Naam indicator	Jaarrekening 2022	Actuele waarde
Formatie (Fte per 1.000 inwoners)	5,44	5,71
Bezetting (Fte per 1.000 inwoners)	4,79	5,29
Apparaatskosten (Kosten per inwoner)	€ 654	€ 713
Externe inhuur (Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur)	18,9%	20,7%
Overhead (% van de totale lasten)	9,4%	9,7%

Definities:

- Formatie: De formatie vermeldt het aantal FTE (voltijdbanen) in vaste dienst binnen de organisatie (exclusief college van B&W en griffier), zoals dat in de financiële begroting is goedgekeurd. Als medewerkers parttime werken, dan wordt dat in een formatieplanning omgerekend naar het aantal FTE.
- Bezetting: Tot de bezetting worden alle medewerkers die in dienst zijn van de gemeente met een vaste of tijdelijke aanstelling gerekend.
- Externe inhuur: Externe inhuur onderscheidt zich van 'uitbesteden' doordat bij externe inhuur het gevraagde product of de dienstverlening tot stand komt onder aansturing van de opdrachtgever (de gemeente). Dit is niet het geval bij uitbesteding; daar levert de externe partij (opdrachtnemer) een kant-en-klaar product of dienst.
- Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. Apparaatskosten bestaan onder meer uit de loonkosten voor het gehele ambtelijke apparaat inclusief externe inhuur, ICT- kosten, huisvestings- en facilitaire kosten. De apparaatskosten in 2023 zijn gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2022 door onder meer gestegen loonkosten (o.b.v. de CAO 2023).
- De overhead bestaat voor een groot gedeelte uit bijdragen aan de Servicegemeente Dordrecht, die veel van de PIJOFACH taken voor de gemeente Zwijndrecht uitvoert. Daarnaast draagt de gemeente zelf de directe kosten van huisvesting en facilitaire zaken. Tot slot bestaat de overhead uit eigen personeelskosten voor staf- en leidinggevende functies en de daaraan verbonden algemene kosten. De kleine stijging van het percentage overhead wordt vooral veroorzaakt doordat de loonkosten harder zijn gestegen dan de stijging van de totale lasten.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 2 Wonen, bouwen en wooncarrière

Naam indicator	Omschrijving	Jaartal	Landelijk	Vergelijking gemeenten	Zwijndrecht
Gemiddelde WOZ waarde	Gemiddelde WOZ waarde (x€ 1.000)	2023	€ 368	€ 362	€ 303
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties (per 1.000 inwoners)	2022	9.3	8,2	4,0
Demografische druk	Aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per 100 personen van 10 tot 65 jaar.	2023	90,3%	79,1 %	80,8 %
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt voor woonlasten.	2023	€ 860	€ 867	€ 932
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde bedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishoudens betaald voor woonlasten.	2023	€ 942	€ 949	€ 957

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 3 Armoedebestrijding en versterken lokale economie

Naam indicator	Omschrijving	Jaartal	Landelijk	Vergelijking gemeenten	Zwijndrecht
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert van 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2022	53,8%	50,2%	49,3%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar.	2022	174,1	167,6	133,3
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers en uitzendkrachten.	2022	825,4	726,1	739,5
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2021	6 %	4%	10 %
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking.	2021	72,2 %	72,5 %	71 %
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadminstratie.	2021	2 %	1%	2 %
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal personen met een uitkering (per 10.000 inwoners) op grond van Wet werk en bijstand (t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015).De uitkeringen aan personen in een instelling, de elders verzorgende, en dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	2023	344,8	230,3	391,7

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 4 Welzijn, zorg sport en cultuur

Naam indicator	Omschrijving	Jaar-tal	Landelijk	Vergelijking gemeenten	Zwijndrecht
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige of kwalificatie plichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. (Aantal per 1.000 leerlingen).	2022	4,2	4,2	0
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimd. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.(Aantal per 1.000 leerlingen).	2022	24	21	11
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2022	1,9 %	1,6 %	2,1 %
Niet-sporters	Het percentage niet wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder.	2022	46,4%	47,9%	52,3%
Jongeren met delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor een rechter is verschenen.	2021	1,0%	1,0%	1,0%
Lopende re-integratievoorziening	Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar Aantal per 10.000 inwoners.	2022	197,7	192,0	186,7
Jongeren met jeugdhulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp.	2023	11,1 %	11,1 %	14 %
Jongeren met jeugdbescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	2023	1,0 %	1,0 %	1,1 %
Jongeren met jeugdreclassering	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar met jeugdreclassering.	2023	0,3%	geen data	0,2%
Cliënten een maatwerkvoorziening WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO. Aantal per 10.000 inwoners.	2022	700	Geen data	840

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma 5 Duurzame en veilige leefomgeving

Naam indicator	Omschrijving	Jaartal	Landelijk	Vergelijking gemeenten	Zwijndrecht
Verwijzing Halt (aantal per 1.000 jongeren)	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaar naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt straf.	2022	8	8	5
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)		2022	2,3	1,2	1,3
Geweldmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag, en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling e.d.)	2022	4.6	3,2	3,5
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)		2022	1.4	1,2	1,1
Vernielingen en beschadigingen openbare ruimte	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven ten de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden zijn opruiing, huis-,computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van valse aangifte.	2022	6.0	4,8	5,0
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg/inwoner) *	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval	2018	171	146	203
Hernieuwbare elektriciteit (%)		2021	34,0%	Geen data	7,1 %

*Omvang fijn huishoudelijk afval. Wij hebben recentere cijfers dan in de tabel genoemd. In 2023 was er sprake van 109 kg restafval.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

1. Paragraaf Lokale Heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de lokale heffingen, de onderbouwing en het bijbehorende beleid.
De lokale heffingen kunnen worden onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen.
Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies, ook wel rechten genoemd, (bijvoorbeeld leges, marktgeld, begraafplaatsrecht of reinigingsrecht) en bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing en rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de betreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.
Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen, waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. De opbrengsten hieruit kunnen door uw raad vrij binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), precariobelasting en (van nature) de hondenbelasting. De hondenbelasting is met ingang van 2023 afgeschaft naar aanleiding van een amendement van de gemeenteraad.
Deze paragraaf heeft betrekking op beide type heffingen en bevat conform Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten de onderdelen:

- uitgangspunten van het tarievenbeleid;
- overzicht van de geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen;
- kostendekkendheid van de heffingen en het beleid;
- aanduiding van de lokale lastendruk;
- beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Uitgangspunten tarievenbeleid

Voor 2023 was een opbrengstverhoging met maximaal het prijsindexcijfer het uitgangspunt. Voor de OZB en de afvalstoffenheffing gelden andere uitgangspunten.

Omschrijving	Percentage	Basis voor hogere heffing
Leges reinigingsrecht, bouwen en publiekszaken	5,1%	Inflatiepercentage waarmee in de Begroting 2023 rekening is gehouden.
OZB	3,3%	Gemiddeld inflatiepercentage over de afgelopen drie jaar (2020 tm 2022).
Marktgelden	5,1%	Inflatiepercentage waarmee in de Begroting 2023 rekening is gehouden.
Rioolheffing	5,1%	Met dit inflatiepercentage is in de Begroting 2023 rekening gehouden.
Afvalstoffenheffing	Invoering recycletarief	Lastenverlaging waarmee in de Begroting 2023 rekening is gehouden.
Leges begraafplaatsrechten	5,1%	Met dit inflatiepercentage is in de Begroting 2023 rekening gehouden.

Inkomsten uit de gemeentelijke heffingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht met de geraamde en de werkelijke inkomsten over 2023 en 2022. De verschillen tussen 2023 en 2022 geven geen indicatie van de stijging van de tarieven, maar van de totale inkomsten uit heffingen. Factoren als ontwikkelingen in de WOZ-waarde en areaaluitbreiding spelen bij de onroerende-zaakbelastingen een belangrijke rol.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Totaaloverzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Heffingssoort (bedragen x 1.000)	Rekening 2022	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Rekening 2023
Ongebonden heffingen (algemene dekkingsmiddelen)				
A. Onroerende zaakbelastingen	10.478	10.810	10.810	11.504
B. Precariobelasting	103	97	97	84
Subtotaal ongebonden heffingen	**10.581**	**10.907**	**10.907**	**11.588**
Gebonden heffingen				
1. Afvalstoffenheffing	7.257	7.001	6.823	6.823
2. Rioolheffing	6.770	6.984	6.984	7.136
3. Hondenbelasting	206	-	-	1
4. Begraafplaatsrechten	782	799	799	603
5a. Leges Publiekscontacten (incl rijksleges)	623	635	525	616
5b. Leges Vergunningverlening (bouwleges)	1.644	1.248	1.385	1.533
6. Binnenhavengelden	63	65	65	65
7. Marktgelden	55	65	65	51
8. Bijdrage Investeringszone Groote Lindt	89	91	89	89
9. Reinigingsrecht	31	-	-	6
10. Parkeerinkomsten - straatparkeren	106	105	105	166
Subtotaal gebonden heffingen	**17.626**	**16.993**	**16.840**	**17.088**
TOTAAL	**28.208**	**27.900**	**27.747**	**28.676**

A. Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB is na de algemene uitkering uit het Gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron en bestaat uit een eigenarenbelasting voor zowel woningen als niet-woningen en een gebruikersbelasting voor de niet-woningen (bedrijven, enz.). De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente.
De heffingsgrondslag is de waarde van de onroerende zaak, de WOZ-waarde. Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld met als waardepeildatum 1 januari van het jaar ervoor. De maatstaf voor de berekening van de aanslag 2023 was de WOZ-waarde van 1 januari 2022.
Uitgangspunt bij het bepalen van de tarieven 2023 was de geraamde opbrengst 2022. Bij vaststelling van de tarieven is, naast de beleidsuitgangspunten voor 2023 (prijsinflatie), rekening gehouden met de ontwikkeling van de WOZ waarden. Bij een waardestijging wordt het tarief verlaagd voor een gelijkblijvende opbrengst.
Tegen de verwachtingen in is de OZB-opbrengst hoger dan begroot. Dat effect is vooral te zien bij de OZB van niet-woningen. U heeft hierover een raadsinformatiebrief ontvangen.
Een belangrijke oorzaak van de hogere opbrengst, is de waardering van €0-objecten, dat zijn nieuwe of verbouwde objecten waar de WOZ-waarde nog niet van bepaald was. Hier zitten ook gemeentelijke gebouwen bij, zoals het nieuwe zwembad, de nieuwe kinderboerderij maar ook (ver)nieuw(d)e schoolgebouwen.
In de tweede helft van 2023 is hier een inhaalslag in gemaakt, zodat we niet alleen de OZB over het verantwoordingsjaar hebben ontvangen, maar ook tot twee jaar terug. Andere oorzaken zijn minder leegstand van niet-woningen en een hogere waardestijging voor woningen dan wat bij de begroting als uitgangspunt was genomen.

B. Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het is een zuivere belasting, ofwel een ongebonden heffing. De opbrengst is sterk afhankelijk van wisselende activiteiten in de openbare buitenruimte.
Met ingang van 2022 is de mogelijkheid om precariobelasting van nutswerken te heffen, vervallen.

De kostendekkendheid van de heffingen

De opbrengsten van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de marktgelden, de begraafplaatsrechten en de leges zijn niet vrij besteedbaar. Deze opbrengsten horen aangewend te worden voor de daaraan gerelateerde prestaties. Hier geldt een wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De overhead is apart inzichtelijk gemaakt en bestaat uit de kosten van afdelingshoofden, teamleiders en alle bedrijfsvoeringsfuncties (huisvesting, ICT, facilitaire zaken, bestuurszaken, inkoop, communicatie, juridische zaken en personeelszaken). Bij de berekening van de kostendekkendheid is gebruik gemaakt van de voorschriften van de commissie BBV.

1. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelingsverplichting voor huishoudelijk afval heeft.
Zwijndrecht heeft met ingang van 2023 het recycle-tarief (diftar) ingevoerd. Inwoners betalen vanaf dan, naast het basisbedrag van € 296,52, een bedrag voor restafval per ontgrendeling van de verzamelcontainer en/of lediging van een minicontainer. Deze tarieven per ontgrendeling/lediging bedragen:

	2023	
	Tot 1 mei	Vanaf 1 mei
ontgrendeling 30 liter	0,85	0,85
ontgrendeling 60 liter	0,85	1,70
minicontainer 140 liter	1,98	3,97
minicontainer 240 liter	3,40	6,80

Wettelijk uitgangspunt is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Het streven is maximaal 100% kostendekking. In de volgende tabel is de berekening van de kostendekkendheid opgenomen.

Berekening kostendekkendheid Afvalstoffenheffing	**Jaarstukken 2023**
Kosten taakveld(en)	
Kosten ophalen, afvoeren en verwerken van huisvuil	€ 6.599.480
Toerekening 44% kosten straatreiniging incl (omslag)rente	€ 315.800
Kwijtschelding	€ 464.834
Totaal bruto kosten	**€ 7.380.114**
Overhead	€ 281.213
Bijdrage Nedvang voor gescheiden afval	-€ 273.416
Toev/onttr aan reserve reiniging	-€ 91.000
Totaal netto kosten	**€ 7.296.911**
Opbrengst afvalstoffenheffing	**€ 6.823.000**
Dekking	**94%**

Toelichting: De invoering van het recycletarief leidde tot eenmalige extra invoeringskosten, zoals een projectleider, aanpassingen aan het belastingsysteem en het uitwisselen van gegevens tussen HVC en GBD. Hierdoor is er geen sprake van 100% kostendekkendheid. Aan de andere kant heeft de afrekening van het variabele deel van het tarief nog niet plaatsgevonden. Dat kan nog leiden tot een verbetering van het percentage.

2. Rioolheffing

Rioolheffing is een vergoeding ter dekking van kosten die gemeenten maken voor haar rioolstelsel. Ook de kosten van de wettelijke watertaken, zoals zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand kunnen hiermee bekostigd worden.
Welke kosten worden verhaald is met het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld. Er is sprake van ongeveer 100% kostendekkendheid voor 2023. Dit blijkt uit onderstaande berekening:

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Dit blijkt uit onderstaande berekening:

Berekening kostendekkendheid Rioolheffing	Jaarstukken 2023
Kosten taakveld(en)	
- Riolering algemeen incl (omslag)rente	€ 3.033.000
- Rioolbemaling incl (omslag)rente	€ 897.000
- Baggeren en reinigen kolken	€ 430.000
- Rentelasten	€ 1.060.000
- Kwijtschelding	€ 500.600
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-€ 358.500
Directe (netto) kosten taakveld	**€ 5.562.100**
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
Overhead incl (omslag)rente	€ 647.000
BTW	€ 926.000
Mutatie voorziening	€ 107.300
Totale kosten	**€ 7.242.400**
Opbrengst heffingen	**€ 7.136.000**
Dekking	**99%**

Toelichting:

- De gemeente koopt voor de rioleringszorg diensten of goederen in. Daarover betalen we BTW die als kosten in de rioolheffing zijn opgenomen;
- Om al te grote schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening gevormd. Bij eventuele overschotten of tekorten worden deze ten gunste of ten laste van de voorziening gebracht.

3. Hondenbelasting

In de Gemeentewet is bepaald dat gemeenten een belasting mogen heffen op het houden van honden. Hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de onroerende-zaakbelastingen, kan vloeien naar de algemene middelen van de gemeente. Zwijndrecht heeft er in het verleden voor gekozen dat de inkomsten alleen worden ingezet ter dekking van de kosten van het hondenbeleid. In de begrotingsraad (8 november 2022) heeft de gemeenteraad een amendement ingediend en aangenomen om de hondenbelasting af te schaffen.

4. Begraafplaatsrechten

De begraafplaatsrechten worden geheven ter dekking van de kosten van de openbare begraafplaatsen Jeroen Boschlaan, Munnikensteeg en Heerjansdam en het rouwcentrum Uranusstraat. Voor deze heffing is het uitgangspunt kostendekkendheid. Er is sprake van gedeeltelijke kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	Jaarstukken 2023
Kosten taakveld(en)	
Loonkosten eigen personeel	€ 382.000
Overige ambtelijke kosten	€ 100.000
Rentelasten	€ 3.400
Exploitatiekosten van de 3 begraafplaatsen	€ 396.700
en het rouwcentrum	
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-€ 302.100
Directe (netto) kosten taakveld	**€ 580.000**
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
Overhead incl (omslag)rente	€ 312.400
Totale kosten	**€ 892.400**
Opbrengst heffingen	**€ 602.800**
Dekking	**68%**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Een relatief groot deel van de kosten bestaat uit overhead doordat de gemeente op het gebied van begraven en begraafplaatsen veel in eigen beheer uitvoert. Dit bijvoorbeeld in tegenstelling tot de afvalinzameling waar de taken zijn uitbesteed aan HVC inclusief een groot deel van de overhead.

5. Leges

Leges worden geheven voor door de gemeente verleende diensten. Het uitgangspunt voor de berekening van de kostendekkendheid is toetsing op verordeningenniveau, waarbij de geraamde lasten van alle genoemde activiteiten worden gedekt door de gezamenlijke baten uit de te heffen belastingen. Onderstaand is de kostendekkendheid aangegeven van de leges voor algemene dienstverlening en de leges voor vergunningverlening.

5a. Leges Algemene dienstverlening/Publiekscontacten

Conform de uitgangspunten zijn de tarieven verhoogd met de inflatie. Een deel van de tarieven zijn echter door het Rijk gemaximeerd. Dat is onder andere het geval bij de reisdocumenten en bij de rijbewijzen. Er is sprake van beperkte kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid Titel 1 **Algemene dienstverlening**	**Jaarstukken 2023**
Kosten taakveld(en)	
Rijksdeel leges	€ 134.500
Loonkosten personeel	€ 359.900
Overige kosten	€ 76.800
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€ 0
Directe (netto) kosten taakveld	**€ 571.200**
Indirecte (overig toe te rekenen) kosten:	
Overhead	€ 1.086.351
Totaal overige kosten	**€ 1.086.351**
Totale kosten	**€ 1.657.551**
Opbrengst leges	**€ 615.800**
Dekking	37%

5b. Leges Vergunningverlening (Omgevingsvergunning/APV en bijzondere wetten)

Voor de aanvraag van bouwvergunningen en aansluitingen op de openbare nutsvoorzieningen, wordt leges geheven. Er wordt een staffel gehanteerd die als grondslag dient voor het berekenen van het legesbedrag. De huidige staffel bestaat al geruime tijd en wordt jaarlijks aangepast op de prijsindex. De huidige systematiek leidt tot een relatief vriendelijker legesbedrag voor de kleine verbouwingen en tegelijk een wat hoger tarief voor de grote projecten. Er is sprake van beperkte kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid Titel 2 **Omgevingsvergunning**	**Jaarstukken 2023**
Kosten taakveld(en)	
Loonkosten personeel	€ 615.414
Overige kosten	€ 361.500
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€ 0
Directe (netto) kosten taakveld	**€ 976.914**
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
Overhead	€ 1.003.700
Totale kosten	**€ 1.980.614**
Opbrengst WABO	**€ 1.532.500**
Dekking	77%

6. Binnenhavengeld

Binnenhavengeld wordt geheven voor binnenschepen die gebruik maken van de haven. Deze heffing dient als vergoeding voor door de gemeente verstrekte diensten, waaronder het in stand houden van goed bereikbare havens.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht hebben een samenwerkingsovereenkomst met het Havenbedrijf Rotterdam. Conform de opgestelde overeenkomst stelt ons college jaarlijks de tarieven van het binnenhavengeld vast conform de algemene voorwaarden van het Havenbedrijf Rotterdam NV. Dit met als doel een effectieve samenwerking en een eenduidige tariefstelling te realiseren in het havengebied van Rotterdam, Dordrecht, Zwijndrecht en Papendrecht.

7. Marktgelden

We kennen in Zwijndrecht twee weekmarkten, namelijk Heer Oudelands Ambacht en Winkelcentrum Walburg. De tarieven zijn bepaald naar ingenomen vierkante meters op het marktterrein.
De marktgelden worden geheven ter dekking van de kosten voor het beschikbaar stellen van marktlocaties op gemeentegronden. Er is sprake van beperkte kostendekkendheid. Dit blijkt uit onderstaande berekening (in €):

Berekening kostendekkendheid marktgelden	Jaarstukken 2023
Kosten taakveld(en)	
- Energiekosten	€ 21.400
- Overige kosten incl (omslag)rente	€ 5.200
- Rentelasten	€ 100
- Inzet marktmeester	€ 59.000
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	-€ 7.700
Directe (netto) kosten taakveld	**€ 78.000**
Indirecte (overige toe te rekenen) kosten:	
Overhead incl (omslag)rente	€ 73.100
Totale kosten	**€ 151.100**
Opbrengst heffingen	**€ 50.500**
Dekking	**33%**

8. Bedrijven InvesteringsZones (BIZ)

Sinds enkele jaren hebben gemeenten een instrument om tegemoet te komen aan wensen van ondernemers in een bepaald gebied/zone (BI-zone). Ondernemers kunnen de gemeente verzoeken een belasting in te voeren ter dekking van de kosten die zijn verbonden aan activiteiten welke zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander mede publiek belang in de openbare ruimte van de betreffende zone. Deze belasting wordt ook wel BIZ, BIZ-bijdrage of BIZ-heffing genoemd. De geheven belasting wordt middels een subsidie uitgekeerd aan een daartoe opgerichte BIZ-stichting. De belasting wordt geheven als opslag op de OZB-belasting. Dat geldt ook voor het gemeentebrede Ondernemersfonds dat sinds 2016 bestaat. De bijdrage aan het Ondernemersfonds is hoger dan de BIZ-heffing. De teveel bijgedragen middelen worden via de Stichting Ondernemersfonds terugbetaald aan de bijdrageplichtigen op Groote Lindt.

9. Reinigingsrecht

Reinigingsrecht is met in gang van 2023 afgeschaft.

Lokale lastendruk

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De woonlasten vormen het grootste deel van de opbrengst uit de gemeentelijke heffingen en daarmee grotendeels de lokale lastendruk.
In de onderstaande tabel wordt over de laatste vijf jaren de ontwikkeling van de woonlasten voor een meerpersoonshuishouden weergegeven: zowel voor eigenaren-bewoners (dus met een eigen huis) als voor huurders. De OZB is berekend op basis van de geactualiseerde gemiddelde WOZ-waarde van woningen voor het desbetreffende jaar. Deze waarde is berekend naar de peildatum 1 januari van het voorgaande jaar. De WOZ-waarde 2023 is dus berekend naar de waardepeildatum 1 januari 2022. Huurders betalen geen OZB en geen rioolheffing eigenaar.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)	2019	2020	2021	2022	2023
OZB-eigenaar gem. WOZ-waarde woningen	€ 238,37	€ 243,43	€ 249,32	€ 250,00	€ 261,18
Afvalstoffenheffing	€ 354,00	€ 380,16	€ 385,80	€ 372,60	€ 350,92
Rioolheffing-gebruiker	€ 298,08	€ 302,16	€ 302,16	€ 306,36	€ 321,96
Tegemoetkoming woonlasten	€ -22,00	€ -22,00	-€ 22,00	€ 0,00	-€ 35,00
Ontwikkeling totale lastendruk	**€ 868**	**€ 904**	**€ 915**	**€ 929**	**€ 899**
stijging/afname t.o.v. vorig jaar	**3,3%**	**4,1%**	**1,3%**	**1,5%**	**-3,2%**

Vergelijking met andere gemeenten

Vergelijking van woonlasten kan worden gemaakt met de Drechtstedengemeenten. Deze is gebaseerd op de gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2023 op www.coelo.nl en geeft de woonlasten van een meerpersoonshuishouden voor zowel eigenaren-bewoners als huurders weer. Voor eigenaar-bewoners is de OZB berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning. Huurders betalen geen OZB en rioolheffing eigenaar. De woonlasten in 2023 in Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht laten zich samenvatten in onderstaande schema's (x € 1).

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen	Tarief OZB	OZB eigenaar	Rioolheffing eig/gebr	Afval-stoffen-heffing	Tege-moet-koming	Totaal	Rangnr. Meerpers .huish
Alblasserdam	€ 387.000	0,1004	€ 388	€ 159	€ 418	€ 0	€ 965	201
Dordrecht	€ 368.000	0,0890	€ 328	€ 217	€ 332	-€ 75	€ 802	35
Hardinxveld-Giessendam	€ 389.000	0,1048	€ 407	€ 204	€ 332	€ 0	€ 943	174
Hendrik-Ido-Ambacht	€ 442.000	0,0918	€ 406	€ 202	€ 404	-€ 63	€ 949	180
Papendrecht	€ 385.000	0,1158	€ 446	€ 165	€ 432	€ 0	€ 1.043	281
Sliedrecht	€ 364.000	0,0712	€ 260	€ 277	€ 351	€ 0	€ 888	112
Zwijndrecht	€ 375.000	0,0862	€ 323	€ 322	€ 347	-€ 35	€ 957	191
Landelijk gemiddelde	€ 474.000	0,0890	€ 402	€ 213	€ 329		€ 944	

De indicatie in de laatste kolom betekent hoe lager het rangnummer hoe lager de woonlasten.

Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige wegens financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger is dan 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Onze gemeente hanteert de 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Wel vindt een vermogenstoets plaats.

Een groot deel van de kwijtscheldingen is geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is om zo de administratieve lasten voor de burger te verminderen.
Gemeenten mogen wel zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. Er kan kwijtschelding worden aangevraagd voor:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing woningen.

De specificatie van de totale kwijtschelding 2023, evenals die van de werkelijke cijfers over 2022 en de begroting 2023 is als volgt:

Kwijtscheldingen (bedragen x 1.000)	Rekening 2022	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Rekening 2023
Afvalstoffenheffing	€ 651	€ 664	€ 664	€ 465
Rioolheffing	€ 531	€ 597	€ 597	€ 501
Hondenbelasting	€ 12	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL	**€ 1.194**	**€ 1.261**	**€ 1.261**	**€ 966**

VOOR WAARMERKINGS DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

2. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Als gemeente zijn we betrokken bij activiteiten waar mogelijk risico's aan verbonden zijn. Ook worden we soms geconfronteerd met autonome ontwikkelingen waar risico's aan verbonden zijn. Deze risico's kunnen van juridische, financiële, maatschappelijke of inhoudelijke aard zijn.
Risicomanagement is daarom een belangrijk onderdeel van onze overheidsverantwoordelijkheid. Binnen de gemeente Zwijndrecht is structureel aandacht voor risicomanagement.

Er worden verschillende typen van risico's onderkend die de gemeente wil beheersen.
Risicobeheersing kent dan ook vier deelonderwerpen:
- Risicomanagement ("klassiek") en het bijbehorende weerstandsvermogen;
- Fraude-risicomanagement;
- Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O);
- Integriteitsbeleid.

In deze paragraaf geven wij informatie over hoe deze vier onderwerpen in onze gemeente zijn belegd. We laten zien wat er op dat gebied al gedaan is en hoe het onderwerp blijvend onder de aandacht wordt gehouden. Daarmee geven we vorm aan het risicomanagement.
Voor het deelonderwerp 'Risicomanagement' geven we vervolgens inzicht in de omvang van het risicoprofiel en de grootste risico's met de daarbij behorende beheersmaatregelen. De paragraaf over dit onderwerp laat ook zien hoe het weerstandsvermogen en de daarbij behorende ratio zich ontwikkelen.
Tenslotte hebben we ook een aantal financiële kengetallen opgenomen. Dit doen we enerzijds om het inzicht in onze financiële positie te vergroten en anderzijds om deze te kunnen vergelijken met andere gemeenten.

Risicomanagement

Het college draagt zorg voor een organisatie die in control is en blijft. Een van de hulpmiddelen hierbij is het uitvoeren van een voldoende risicomanagement. Risicomanagement is een werkmethode die de organisatie helpt om op een gestructureerde manier tijdig risico's in kaart te brengen, te evalueren en te beheersen.
In 2023 is tweemaal een risico-inventarisatie uitgevoerd: bij de jaarrekening en de begroting. De inventarisatie gaat aan de hand van gesprekken tussen controllers en de vakafdelingen (management). Vervolgens vindt er in de zogenaamde "tweede lijn" (afdelingen staf en concerncontrol) een analyse plaats van de geïnventariseerde risico's en de beheermaatregelen.
In de praktijk wordt op vier manieren omgegaan met risico's:
- risico verkleinen;
- risico vermijden;
- risico overdragen (bijvoorbeeld door het te verzekeren);
- risico accepteren.

In de praktijk kan een mix tussen deze manieren van beheersen bestaan. Zo is vaak de intentie om een risico te verkleinen, maar blijft nog steeds een reservering in het weerstandsvermogen om bij tegenslag de eventuele financiële gevolgen te kunnen opvangen (= risico accepteren) nodig omdat het risico niet geheel vermeden of verkleind kan worden.
Als het risico voldoende helder beschreven is en de wijze van beheersen bekend, dan vindt uiteindelijk de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen plaats. Ofwel: voor welk en welke omvang accepteren we dat het risico zich kan voordoen? Onder het kopje "Geïnventariseerde risico's" kunt u lezen wat de uitkomst is van dit proces.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

In 2023 hebben we gewerkt aan :

Frauderisico's

De aandacht voor fraude en de preventie van fraude is steeds meer op de radar komen te staan. Incidenten in het bedrijfsleven en in de publieke sector, hebben de afgelopen jaren bijgedragen aan aanscherping van de normen voor goed bestuur, toezicht en verantwoording. Goed bestuur vereist van zowel college als ambtelijke organisatie een voortdurende, 'gezonde', alertheid op kwetsbare handelingen of risico's.
Met ingang van deze jaarrekening geeft het college apart aandacht aan fraude en frauderisico-management in de paragraaf Risico's en weerstandsvermogen. Op deze manier voldoen we ook aan de expliciete aandacht voor fraude en fraude-analyse bij de accountantstoets.

Wat verstaan wij onder fraude?
In 2022 is na overleg in auditcommissie gekozen om de definitie van 'fraude' in Zwijndrecht als volgt te formuleren:

"Fraude: een medewerker of bestuurder doet iets of laat iets na in ruil voor een wederdienst of als een vriendendienst. Fraude is ook: doorbreking van de administratieve organisatie/interne beheersing door de leiding ('management override of internal controls')."

In het verleden ging de definitie van fraude alleen uit van het opzettelijk doen of nalaten in ruil voor een wederdienst of als vriendendienst. Nu we in Zwijndrecht de definitie verbreed hebben kunnen we beter invulling (gaan) geven aan fraudepreventie. We richten ons daarbij op de *mogelijkheden tot fraude in processen* die van andere aard kunnen zijn dan geldelijk gewin behalen door een fraudehandeling.

Hoe vaak was er in 2023 sprake van fraude?
In 2023 is er geen (signaal van) fraude geconstateerd.

Preventie van fraude:
Uiteraard is preventie is beter dan reparatie achteraf. Ter preventie is een frauderisico analyse uitgevoerd. Daarbij zijn niet alleen de frauderisico's in kaart gebracht, maar ook de interne beheersmaatregelen om die risico's te verkleinen. In de activiteiten in het kader van de Verbijzonderde interne Controle (VIC) voor de beoordeling van het rechtmatig handelen van de gemeentelijke organisatie worden jaarlijks een aantal processen doorgelicht. Onderdeel van deze doorlichting is het in beeld brengen van de frauderisico's in deze processen en de maatregelen ter voorkoming van fraude. In 2023 is het subsidieproces aldus doorgelopen en beschreven.
De controlfunctie en de vakafdelingen inventariseren de frauderisico's voor de eigen afdeling periodiek, zodat dit onderdeel van risicomanagement blijvend op de agenda staat.
De gemeentelijke frauderisico-analyse wordt periodiek geactualiseerd zodat overzicht behouden blijft op de risico's op fraude en fraude preventie.

Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O)

Bij misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) gaat het om derden (inwoners, ondernemers of maatschappelijke organisaties) die aanspraak maken op een tegemoetkoming op basis van regelgeving waar ze eigenlijk geen recht op hebben.
Omdat we bij de uitvoering van dergelijke regelingen afhankelijk zijn van de gegevens die de derde zelf aanlevert, kunnen we dat niet altijd voorkomen. Een bekend voorbeeld is het ontvangen van een bijstandsuitkering terwijl iemand al voldoende andere inkomsten heeft.
Voor het tegengaan van M&O zijn bij de processen die betrokken worden bij de VIC, de risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik en de beheersmaatregelen in beeld gebracht. Bij de controle worden deze maatregelen betrokken. In de managementletter 2022 heeft de accountant het college geadviseerd een overkoepelend beleidskader vorm te gaan geven. Afgesproken is dat dit beleid in de loop van 2023 opgesteld wordt. Dit is gebeurd.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De vormgeving van en besluitvorming over dit beleid is een collegebevoegdheid en vaststelling vindt plaats in de loop van 2024. De raad wordt via de auditcommissie geïnformeerd over voortgang en het uiteindelijk vastgestelde beleid. Dit beleid vormt een samenhangende aanpak met de aanpak van de andere risico's genoemd in deze paragraaf.

Integriteitsbeleid

Onze visie op integriteit is:

gemeente Zwijndrecht is een integere en veilige organisatie waar je een bijdrage levert aan de Zwijndrechtse samenleving.

We streven naar een open, ethische cultuur waar mensen zich uit (durven) spreken, kritiek (durven) uiten en (mogelijke) integriteitsschendingen (durven te) melden. We zetten in Zwijndrecht in op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van onze medewerkers en bestuurders. Integriteit doen we samen!
Ook binnen het integriteitsbeleid is er aandacht voor bewustwording (het tijdig herkennen van risico's) en werken we met het stappenplan morele oordeelsvorming om op een juiste manier tot een beslissing te komen ingeval van een dilemma of vraagstuk.
Iedere nieuwe medewerker volgt verplicht de workshop morele oordeelsvorming. Daarnaast leggen medewerkers verplicht de ambtseed of -belofte af en ondertekenen inhuurpersoneel een verklaring. Daarbij krijgen ze uitleg over het integriteitsbeleid en de waarde en normen die daarbij horen. Medewerkers die in dienst komen, dienen een VOG te overleggen.
Iedere maand deelt de integriteitscoördinator op het intranet een dilemma om ook op die manier de bewustwording te blijven triggeren en de aandacht voor het onderwerp op de agenda te houden.
Naast de noodzakelijke regelgeving zoals een gedragscode, de regeling voor de eed/belofte en een meldprocedure is er ook een onderzoeksprotocol aan de hand waarvan integriteitsschendingen onderzocht moeten worden.
Het jaarverslag integriteit gemeente Zwijndrecht geeft inzicht in wat er in een jaar op het gebied van integriteit is gebeurd en doet aanbevelingen voor de toekomst. In 2023 en 2024 wordt het hele beleid voorzien van een update. Ook van het integriteitsplan, waarin alle activiteiten worden benoemd en ingepland, is de herziening in 2023 gestart.
Daarnaast is een screeningsbeleid in ontwikkeling. Bij het screeningsbeleid worden alle kwetsbare functies en kwetsbare processen in kaart gebracht en wordt op basis daarvan een passend screeningsbeleid opgesteld.
Bij het uitrollen van het integriteitsbeleid over de organisatie wordt steeds meer aansluiting gezocht bij de behoefte van een afdeling of team (afhankelijk van de aard van de werkzaamheden en het aantal kwetsbare functies/processen). Integriteit is ook daar maatwerk en geen eenheidsworst.
Tot slot heeft Zwijndrecht vier (geschoolde) vertrouwenspersonen voor de ambtelijke organisatie. Zij zijn een belangrijke voorwaarde voor medewerkers om veilig een melding te kunnen doen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Systematiek voor weerstandsvermogen

In deze paragraaf geven we inzicht in de cijfermatige techniek en de concrete risico's zelf vanuit het risicomanagement. Allereerst gaan we in op de definitie van “weerstandsvermogen”. Wat is dat nu eigenlijk?

Weerstandsvermogen: is het vermogen van de gemeente om (incidentele) financiële tegenvallers op te kunnen vangen. De noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen volgt uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Onder een risico in relatie tot het weerstandsvermogen verstaan wij de kans dat een gebeurtenis zich voordoet die (de hoeveelheid beschikbare financiële middelen voor) het realiseren van doelstellingen in positief of negatief opzicht beïnvloedt.

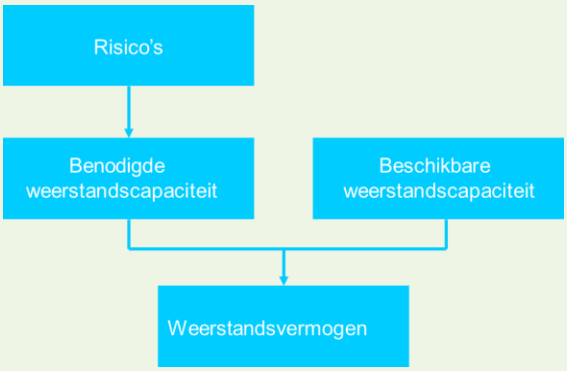

Bij de bepaling van de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen streven wij geen exacte nauwkeurigheid na. We werken met een zogenaamde bandbreedte met een minimaal benodigde omvang en een maximaal benodigde omvang.
In het weerstandsvermogen maken wij onderscheid tussen het weerstandsvermogen van de reguliere exploitatiebegroting en het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Qua aard en risicoprofiel verschillen deze beide activiteiten namelijk wezenlijk van elkaar en is de benaderingswijze enigszins verschillend. De provincie beoordeelt, als toezichthouder, het weerstandsvermogen van de gemeente wel als één bedrag.

Geïnventariseerde risico's:

We hebben we onze risico’s voor de exploitatie geactualiseerd en dit zijn op dit moment de belangrijkste risico’s:

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	Risico	Risicoprofiel (kans x effect)	Kwantificering vorige update B2024	Bruto Bedrag update JR23	Kwantificering update JR23
1	Mede-eigenaar ROM-D	Laag-gemiddeld	€ 60.000	€ 300.000	€ 60.000
2	Fin. aansprakelijkheid Verbonden partijen	Hoog	€ 675.000	€ 804.000	€ 644.000
3	Borg- en garantstellingen excl. HVC	Laag-gemiddeld	€ 85.000	€ 1.700.000	€ 85.000
4	Garantstellingen HVC	Laag-gemiddeld	€ 500.000	€ 8.400.000	€ 420.000
5	Oplopende rente geld- en kapitaalmarkt	Gemiddeld	€ 190.000	€ 470.000	€ 190.000
6	Borg- en garantstellingen woningcorporaties	Laag-gemiddeld	€ 4.350.000	€ 101.000.000	€ 5.050.000
7a	Kostenontwikkeling jeugd: intensivering sturing reguliere casussen	Hoog	€ 1.026.000	€ 5.100.000	€ 1.026.000
7b	Kostenontwikkeling jeugd: intensivering sturing complexe casussen	Gemiddeld-Hoog	€ 420.000	€ 700.000	€ 420.000
8	Herijking gemeentefonds	Gemiddeld	€ 414.000	€ 690.000	€ 414.000
9	Martkontwikkeling inkoopprijzen	Hoog	€ 1.600.000	€ 8.000.000	€ 1.600.000
10	Plotselinge verzakkingen	Gemiddeld	€ 256.000	€ 640.000	€ 256.000
11	Krapte op de arbeidsmarkt	Gemiddeld	pm	pm	pm
12	Informatiebeveiliging	Hoog-gemiddeld	pm	pm	pm
	Totaal gekwantificeerde risico's		*€ 11.118.500*	*€ 127.804.000*	*€ 10.165.000*

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

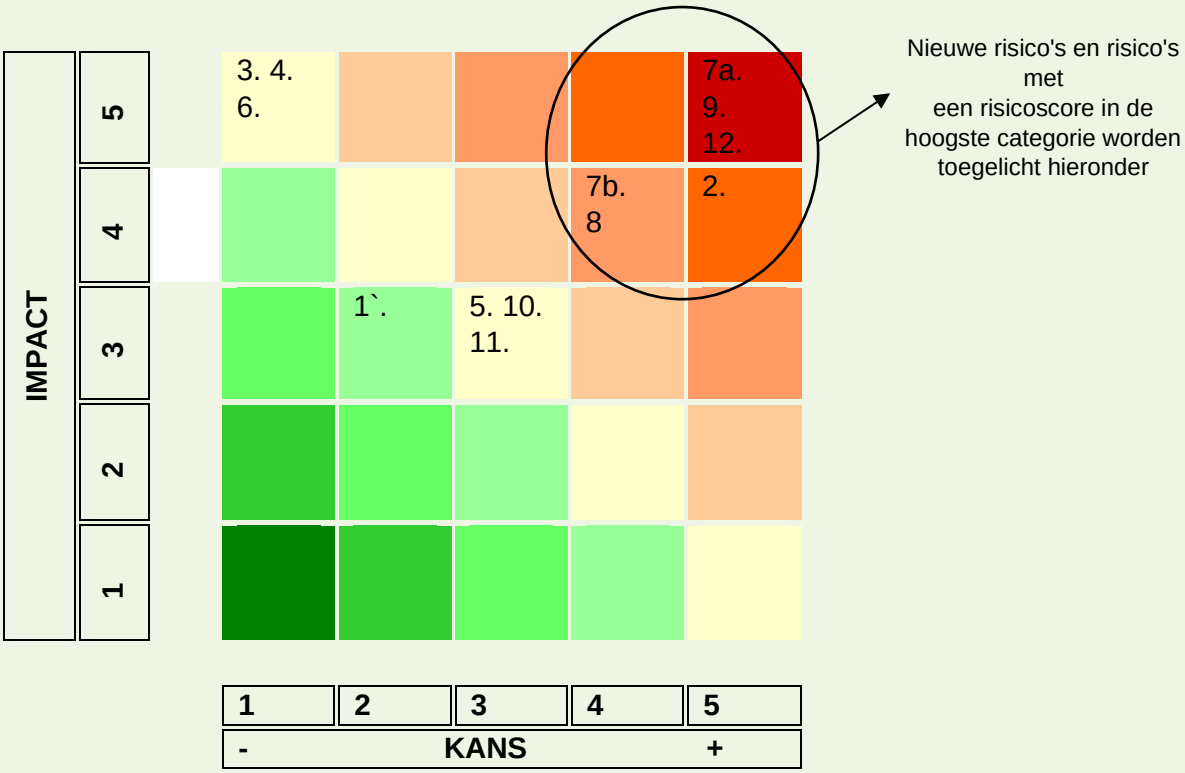

Geactualiseerde risico's in de hoogste risicoscore en nieuwe risico's

2. Financiële aansprakelijkheid Verbonden partijen

Dit risico betreft alle verbonden partijen (met uitzondering van jeugd) . De omvang wordt rekenkundig bepaald door het totaal van de gekwantificeerde risico's per gemeenschappelijke regeling af te zetten tegen het weerstandsvermogen van de gemeenschappelijke regeling. In het geval het weerstandsvermogen de gekwantificeerde risico's niet overtreft, nemen wij ons aandeel op voor het niet afgedekte gedeelte van de gekwantificeerde risico's. Bij de betreffende verbonden partijen zijn de gekwantificeerde risico's in totaal € 5.595.000 en het opgenomen weerstandsvermogen bij de gemeenschappelijke regelingen bedraagt € 2.570.000. In iedere regeling dragen wij bij volgens een bepaald percentage waardoor ons aandeel in het totaal van de risico's van alle gemeenschappelijke regelingen € 644.000 is. Het specifieke risico voor de NRIJ dat in de begroting 2024 werd opgenomen, is verwerkt in dit bedrag.

7. a/b Jeugd

De middelen die Zwijndrecht ontvangt in het gemeentefonds voor de uitvoering van de Jeugdwet (sinds 2015) zijn in principe taakstellend voor het uitvoeren van de taken van de Jeugdwet.
Deze taken worden grotendeels uitgevoerd door de onder de Dienst Gezondheid en Jeugd vallende Service Organisatie Jeugd (SOJ). In de afgelopen jaren is gebleken dat het budget niet toereikend was om de noodzakelijke hulp te verlenen. Hoewel er extra middelen voor 2023 zijn toegezegd, blijft de vraag of de kostenstijgingen binnen het budgettaire kaders kunnen worden uitgevoerd. Belangrijke opmerking hierbij is dat de solidariteit is losgelaten. Dit verhoogt het risico voor ons als deelnemende gemeente. Om het risico te beperken gaan we aanvullend sturen op zowel de reguliere casussen als de complexe casussen om meer grip te krijgen en de kostenontwikkeling te kunnen beperken.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

8. Herijking gemeentefonds
De wijze van verdeelsystematiek van het gemeentefonds tussen gemeenten wordt verdeeld, is met ingang van 2023 aangepast. De systematiek moet een uitlegbare wijze zijn om de gemiddeld te maken kosten door gemeenten die vergelijkbare kenmerken te vergoeden. Geen enkele gemeente is gemiddeld, dus dit betekent per definitie dat sommige gemeenten méér krijgen en andere minder ten opzichte van de huidige verdeling.
Uit de verdeling met ingang van 2023 blijkt dat Zwijndrecht circa € 53 per inwoner nadelig is. Het voor- of nadeel wordt via een ingroeimodel tot en met 2025 voorlopig afgetopt op € 37,50 per inwoner. Dit nadeel is verwerkt in de meerjarenbegroting 2023-2026. In 2025 wordt de aangepaste verdeelsystematiek geëvalueerd voor de periode vanaf 2026. Hierbij komen onder andere ook de al op voorhand gemaakte kanttekeningen van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) in naar voren die ze hebben gemaakt bij de invoering van deze herijking. De stap van € 37,50 naar € 53 is nog niet verwerkt in afwachting van die nadere evaluatie. Dit betekent dat mogelijk een risico van circa € 690.000 zich vanaf 2026 structureel kan manifesteren. Voorzichtigheidshalve nemen we een risico op, gelet op de gemaakte kanttekeningen van de ROB .

9 Marktontwikkeling inkoopprijzen
In 2023 hebben we gezien dat kosten fors hoger liggen dan een jaar eerder. Met name een naijl-effect van hogere loonkosten die zich vertaalt in hogere kosten in de gemeentelijke jaarrekening. Veel kostenstijgingen zijn echter binnen budgetten gebleven, er is maar beperkt sprake geweest van extra claims op budget, sec vanwege kostenstijgingen. In 2024 zal in de BURAPs apart op deze risico's gerapporteerd worden en is er dekking aanwezig voor stijgingen op goederen en diensten door het gebruik van een centrale stelpost in de begroting. Bij de begroting 2025 zal op basis van de eerste ervaringen worden bezien in hoeverre deze systematiek werkt en of hiermee het aanhouden van een fors bedrag in het weerstandsvermogen noodzakelijk blijft.
Voor hoog gekwalificeerde risico’s reserveren wij 20% in het weerstandsvermogen. Bij een risico met een maximale en incidentele schade van € 8 miljoen en een hoog risicoprofiel bedraagt de toevoeging aan het weerstandsvermogen dus 20% van € 8 miljoen maal 1 jaar = € 1.600.000.

12. Informatiebeveiliging
We werken als gemeente steeds meer digitaal en delen daarbij belangrijke gegevens. Het is daarom belangrijk dat we zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Onze systemen moeten veilig zijn en weerstand kunnen bieden aan pogingen tot misbruik en aanvallen van binnen en buiten. Nadruk komt dan ook meer en meer te liggen op "cyberweerbaarheid". Op basis van een wettelijk basisnormenkader, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), wordt getoetst of we onze informatieveiligheid en privacy op orde hebben.
We streven naar het waarborgen van de betrouwbaarheid (beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid) van onze informatie en minimaliseren schade (operationele-, financiële-, juridische-, politieke-, en imagoschade) door het voorkomen van veiligheidsincidenten. Het gaat hierbij om risicobeheersing, niet om het uitsluiten van ieder risico. Dat is namelijk niet mogelijk, 100 % zekerheid bestaat niet. Er zijn voorbeelden van cyberaanvallen bij overheidsinstellingen. De kans is gemiddeld maar dit risico neemt toe. Wanneer zich dit voordoet is de impact groot, wat de noodzaak tot beheersmaatregelen noodzaakt. Planmatig worden verbeteringen doorgevoerd waarbij continue aan bewustwording wordt gewerkt en aan technische maatregelen om incidenten zoveel als mogelijk te voorkomen

Verloop weerstandsvermogen

Het bedrag dat de gemeente minimaal in de algemene reserve dient te handhaven is gelijk aan het totaal van de gekwantificeerde risico's. De risico-omvang is gedaald tot € 10,2 miljoen.

Algemene reserve
De algemene reserve bedraagt ultimo 2023 25,2 miljoen en is daarmee praktisch op hetzelfde niveau als eind 2022. De Alegemene Reserve is daarmee toereikend om de risico's op te vangen.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Reserve grondbedrijf
In de paragraaf grondbeleid is een toelichting gegeven op de methodiek van voor de bepaling van het risicoprofiel van de grondexploitaties. We beschikken naar verwachting eind 2023 over een positief saldo van € 2,6 miljoen als Weerstandsvermogen grondbedrijf. Er is dus voldoende weerstandsvermogen om de risico's op te vangen bij de huidige inzichten en ontwikkelingen.

Beide reserves bij elkaar worden onder de algemene reserves gepresenteerd, voor een bedrag van € 27,8 miljoen.

Financiële kengetallen
Op basis van voorschriften uit de BBV neemt iedere gemeente financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op. Het doel van de financiële kengetallen is het vergroten van inzicht in de financiële positie van de eigen gemeente, maar ook om deze (op termijn) te kunnen vergelijken met andere gemeenten. Vooralsnog hebben de kengetallen een signaleringswaarde. We relateren die voor zover mogelijk aan adviezen die door de VNG worden gehanteerd.

Overzicht financiële kengetallen

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Netto schuldquote	104,0%	104,9%	**101,4%**
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	100,2%	103,6%	**97,4%**
Solvabiliteitsratio	30,1%	29,6%	**23,5%**
Grondexploitatie	1,4%	2,0%	**2,0%**
Structurele exploitatieruimte	0,7%	1,2%	**0,2%**
Belastingcapaciteit	117,4%	114,2%	**108,4%**

Algemene beschouwing
De kengetallen laten allemaal een positieve trend zien, op eentje na. De schuld lijkt zich positief te ontwikkelen, maar dit is schijn die bedriegt. We hadden in 2023 een veel grotere 'omzet' dan in 2022. Dit door inflatie, extra SPUKs en (boekhoudkundig) door vorming van voorziening grondexploitaties. De Schuld is nog steeds gegroeid, maar onze exploitatie groeide harder. De indicatoren bevinden zich in 'veilig' gebied.
En reëler beeld geeft de solvabiliteitsratio, want die nadert de door de VNG benoemde 'signaalwaarde' van 20%. Dit komt vooral door de inzet van (bestemmings-)reserves voor het vormen van de verliesvoorziening grondexploitaties (eenmalig) maar ook door de inzet van bestemmingsreserves voor het dekken van uitgaven.
Onze financiële positie is derhalve nog steeds te kwalificeren als gecontroleerd arm. Geen verrassingen, wel zorgen. Het financiële toekomstbeeld is donker , door een oplopend structureel tekort in de regelingen van het sociaal domein. Voor deze mismatch is de opgave Zwijndrecht26 gestart, welke in 2025 en 2026 moet leiden tot forse (bezuinigings)maatregelen om het meerjarenbeeld in evenwicht te gaan brengen. Met bezuinigen alleen gaat dat niet lukken, ook andere wegen gaan bewandeld worden. Hiervoor verwijst het college naar de documentatie en informatiemomenten rond Zwijndrecht26.
Tenslotte is er ook nog positief nieuws te melden: de lokale belastingdruk stijgt minder hard dan het landelijk gemiddelde. We bewegen ons als gemeente richting dat landelijk gemiddelde, maar zijn daar nog niet.

Conclusie
De kengetallen laten een acceptabel beeld zien, maar de trend is zorgelijk. We zeilen scherp aan de wind, maar de wal komt dichtbij. De bezuinigingsopdracht loopt.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit deze quote zelf, maar hangt af van andere factoren. Factoren zoals het voorzieningenniveau in Zwijndrecht en welk aandeel rentelasten in de exploitatie we acceptabel vinden.
Deze is uitgekomen op 101% ten opzichte van 104% vorig jaar. Hoe lager, hoe beter de schuldpositie.
Signaalwaarden van de VNG: onder de 100% is voldoende, 100-130% vraagt aandacht en boven de 130% is een signaal om na te denken over schuldreductie.

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Een hoge schuld kan worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn.
Deze correctie vindt plaats door de netto schuld te verminderen met verstrekte leningen aan de woningcorporaties en overige verstrekte leningen. Deze correctie heeft een beperkte invloed op de ontwikkeling van de schuldquote van enkele procentpunten. Hierdoor zijn de hiervoor beschreven ontwikkelingen bij de netto schuldquote hierboven dezelfde als bij dit kengetal.
In 2023 is deze uitgekomen op 97% ten opzichte van 100% vorig jaar. Hoe lager, hoe beter de schuldpositie.
Signaalwaarden van de VNG: onder de 100% is voldoende, 100-130% vraagt aandacht en boven de 130% is een signaal om na te denken voer schuldreductie.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen. Het geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen, hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn.
Deze is uitgekomen op 23,5% waardoor deze is gedaald ten opzichte van vorig jaar. Hoe hoger, hoe beter de schuldpositie.
De VNG hanteert als advies een minimumomvang van 20%.

Grondexploitatie
Deze is uitgekomen op 2,0% ten opzichte van 1% vorig jaar. Hoe lager, hoe minder risico.
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden in exploitatie zich verhoudt tot de geraamde baten. De boekwaarde van de gronden is van belang, omdat de waarde moet worden terugverdiend uit de grondverkopen. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt.
De VNG geeft als advies dat een omvang van dit kengetal boven de 10% als kwetsbaar gezien kan worden. De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is ook van invloed op de netto schuldquotes en de solvabiliteitsratio, omdat de bouwgronden zijn gefinancierd met vreemd vermogen. Met een uitkomst van maximaal 5% is het risico op dit punt te overzien.
Ten opzichte van de begroting 2023 is de quote iets hoger omdat de boekwaarde van de gronden hoger is dan ten tijde van het opstellen van de begroting was gedacht. Een toelichting op deze toename is te vinden in de paragraaf Grondbeleid.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Structurele exploitatieruimte
Deze is uitgekomen op 0,2% ten opzichte van vorig jaar 0,7%.
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten (excl. reserves) en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoeging aan reserves te delen door de totale baten (excl. reserves) en uit te drukken in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit
Deze is uitgekomen op 108,4% ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 100%.
De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten (bestaande uit de afvalstoffen- en rioolheffing van een meerpersoonshuishouden en de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde) te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage.
We hanteren hiervoor de cijfers van het COELO over 2023.
Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Met 108,4% zitten wij boven het landelijk gemiddelde.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

3. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De openbare ruimte is het infrastructurele netwerk van wegen, straten, pleinen, parken, plantsoenen, waterpartijen en alle daarbij behorende voorzieningen, zoals openbare verlichting, speelplekken, civiele kunstwerken (bruggen), riolering en dergelijke. De openbare ruimte is de ruimte waarin de bewoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente zich verplaatsen, verblijven, recreëren, sporten en elkaar ontmoeten. Bovenal draagt de inrichting en het beheer van de openbare ruimte – samen met de functionaliteit en uitstraling van de gebouwen – bij aan de identiteit van de gemeente Zwijndrecht.

Definitie kapitaalgoederen
Kapitaalgoederen zijn de spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren. Kapitaalgoederen zijn grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan zoals gemeentelijk vastgoed en andere gemeentelijke eigendommen in de openbare ruimte (bron: VNG).

Al deze kapitaalgoederen moeten zo lang mogelijk een bijdrage leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangebracht of vervaardigd. Dit vergt een duurzaam en goed onderhoudsbeheer op basis van beleidskaders.

Actueel beleidskader

De beleidskaders zijn verwoord in de vastgestelde beleids- en beheerplannen. Het beschreven beleidskader is voor het grootste deel actueel en toereikend om aan het fysieke beheer en onderhoud van de openbare ruimte richting te geven. Via onderstaand beleidskader zetten we de beschikbare middelen in om de verschillende doelstellingen hierbij te realiseren.

- Laadpalenbeleid 2023-2026; vastgesteld op 23 januari 2024.
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2024-2029; vastgesteld op 28 november 2023.
- Programma Duurzaamheid 2024-2027; vastgesteld op 26 september 2023.
- Beleidskader inrichting en beheer openbare ruimte 2023-2032; vastgesteld op 18 april 2023.
- Uitvoeringsplan vastgoed 2023-2026; vastgesteld door B&W op 6 december 2022.
- Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2022-2025; vastgesteld op 25 januari 2022.
- Beheerplan buitensportaccommodaties 2022-2025; vastgesteld op 25 januari 2022.
- Beheerplan gemeentelijk vastgoed 2022-2025; vastgesteld op 21 december 2021.
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2022-2025; vastgesteld op 14 december 2021.
- Vastgoedstrategie 2021-2030; vastgesteld op 23 november 2021.
- Bomenbeleidsplan 2021-2030; vastgesteld op 28 september 2021.
- Beheerplan begraafplaatsen 2019-2022; vastgesteld op 13 november 2018.
- Omgevingsvisie Zwijndrecht; vastgesteld 8 december 2020.
- Integraal groenbeleid Zwijndrecht; vastgesteld 15 oktober 2019.
- Speelruimteplan 2017-2026 gemeente Zwijndrecht; vastgesteld op 31 oktober 2017.

Integraal beheer openbare ruimte

De openbare ruimte is in beweging. Het (planmatig) beheer en onderhoud van kapitaalgoederen is een belangrijke basis. Daarnaast zien we dat de samenleving de openbare ruimte intensiever gebruikt en daardoor andere verwachtingen heeft als het gaat om de inrichting en de kwaliteit van de openbare ruimte, maar ook over de manier waarop wij de openbare ruimte onderhouden. De openbare ruimte is namelijk gevoelsmatig steeds meer 'eigendom' geworden van iedereen. Daarnaast zien we dat de openbare ruimte letterlijk hetgeen is wat ons verbindt. Door deze verbindingsfunctie is de openbare ruimte ook uitermate geschikt als instrument om sociale doelstellingen te realiseren. De integrale werkwijze is in Zwijndrecht de afgelopen jaren als gevolg hiervan verder doorontwikkeld en is inmiddels gebaseerd op drie pijlers:

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

1. Het benutten van de openbare ruimte als instrument voor het realiseren van sociale doelstellingen.
2. Het realiseren van een leefbare, klimaatadaptieve en aantrekkelijke omgeving waar inwoners tevreden mee zijn.
3. Het uitvoeren van efficiënt planmatig onderhoud.

Beeldkwaliteiten
In het Beleidskader inrichting en beheer openbare ruimte 2023-2032 zijn de kwaliteitsniveaus voor de openbare ruimte vastgesteld. Er is gekozen voor gedifferentieerd beheer waarbij de buitenruimte in ieder geval op basisniveau wordt onderhouden. Een aantal plekken heeft een hoger ambitieniveau meegekregen. Deze plekken worden onderhouden op een hoger kwaliteitsniveau. Het gaat hierbij om de begraafplaatsen, (wijk)winkelcentra, Veerplein/Maasplein, Stationsplein, Dorpskern Heerjansdam, buitenruimte van het zwembad, parkboerderij Kiboehoeve, Raadhuisplein, Maasboulevard, historische assen (Burgemeester de Bruïnelaan, Rotterdamseweg, Koninginneweg, Pieter Zeemanstraat) en de entrees.

Gemeentelijk vastgoed
Voor wat betreft het gemeentelijk vastgoed is het volgende beleidsuitgangspunt van toepassing:
"Het vastgoed wordt op een efficiënte, effectieve en transparante wijze ingezet ten behoeve van het verwezenlijken van maatschappelijke en organisatorische (beleids)doelstellingen; hierbij wordt gestreefd naar een optimale balans tussen het maatschappelijke en het financiële rendement."
Vanuit beheerperspectief zijn hierin vier onderhoudscategorieën te onderscheiden. Variërend van proactief onderhoud (A) naar risico gestuurd onderhoud (B en C) en uiteindelijk de categorie panden die vanwege bijvoorbeeld een herbestemming alleen schoon, heel en veilig worden onderhouden (D). Daar waar zich mogelijkheden voordoen worden maatregelen genomen op het gebied van energetische verbetering of waar een reductie is te behalen in de CO_2-uitstoot. Deze maatregelen worden zoveel mogelijk gecombineerd met reeds geplande onderhoudswerkzaamheden. Ook voor de komende jaren liggen er nog kansen om het gemeentelijk vastgoed verder te verduurzamen.
In 2021 is de vastgoedstrategie vastgesteld waarin een kader wordt gesteld hoe de gemeentelijke vastgoedportefeuille eruit zou moeten zien. Het vastgoed is een middel om maatschappelijke beleidsdoelstellingen te verwezenlijken, zoals het huisvesten van sport-, cultuur-, recreatie-, welzijns- en onderwijsactiviteiten. Van belang is om na te gaan of (en hoe) de portefeuille nog aansluit bij die doelstellingen en activiteiten.
Dit is en wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsplan vastgoed 2023-2026. Daarin is voor de kernportefeuille beschreven wat er met het vastgoed moet gebeuren en welke maatregelen nodig zijn. En voor het vastgoed buiten de kernportefeuille zijn in dit plan nadere keuzes gemaakt of het behouden moet blijven of mogelijk afgestoten kan worden. Ook wordt een plan uitgewerkt hoe de Routekaart Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed kan worden vertaald naar een Meerjarig InvesteringsPlan.

Uitvoering 2023
In deze alinea wordt per kapitaalgoed beschreven wat er in 2023 is uitgevoerd. Hierbij wordt ook een vergelijking gemaakt met de in de begroting 2023 genoemde onderhoudswerken. In 2023 zijn op de verscheidene beheerdisciplines de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:

Beheerdiscipline	**Activiteit**	**Uitgevoerd**?
Riolering	Diverse onderhoudsreparaties aan riool en putkoppen, op verschillende locaties in de gemeente uitgevoerd, bijvoorbeeld in Walburg. Er is een strijkriool aangelegd in de Boshoek.	Ja
	Ook hebben we 32 kilometer diverse rioolstrengen (een rioolleiding tussen twee rioolputten) gereinigd en geïnspecteerd (in o.a. Walburg) om een goed functioneel rioolstelsel te kunnen waarborgen.	Ja
Gemalen	Zoals gepland is aan alle grote en middelgrote gemalen en de drukrioolgemalen het jaarlijkse onderhoud gepleegd. Zo zijn	Ja

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	van een aantal grote gemalen de daken vervangen. Ook zijn, zoals elk jaar, de grote en middelgrote gemalen gereinigd.	
	Regenmeters zijn vervangen en gemoderniseerd waardoor we real time over heel Zwijndrecht neerslag kunnen monitoren.	Ja
Baggeren singels	in het najaar van 2023 zijn de watergangen in de wijk Heer Oudelands Ambacht gebaggerd.	Ja
Havens/Natte kunstwerken	De keermuren aan de Straatsburgsestraat, Mechelsestraat/Parijseplein, Londenseplein, Europaweg en Bosch/Laurensvliet zijn gerenoveerd.	Nee* Zie toelichting onder deze tabel.
	Op vier locaties, waaronder op de Buijzerdstraat, is de keermuur omgebouwd tot een uitstroombak.	Ja
	De Oostkeetshaven en het Balkengat zijn gebaggerd.	Ja
	Aanbrengen coating damwand parkeergarage Westkeetshaven.	Nee* Zie toelichting onder deze tabel.
Voetveren	Herstellen houten damwand en stenen oevers veerpont Puttershoek-Zwijndrecht.	Ja
Vastgoed	De vloeren in de kantines, gangen en kleedkamers in de Develsteinhal zijn vervangen.	Ja
	De sanitaire groep in gebouw het Klankbord is gerenoveerd.	Ja
Begraafplaatsen	Het ruimen van graven en herinrichten van de begraafplaatsen aan de Jeroen Boschlaan en de Munnikensteeg.	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.
	Vervangen parkgroen op de gemeentelijke begraafplaatsen Jeroen Boschlaan, Munnikensteeg en Heerjansdam	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.
	De mogelijkheden voor asbestemming op de begraafplaatsen Heerjansdam en Jeroen Boschlaan zijn uitgebreid.	Nee* Zie toelichting onder deze tabel.
Sportcomplexen	Renovatie van een hybrideveld naar een volledig natuurgrasveld op Sportpark Bakestein, bij voetbalvereniging ZBC '97.	Ja
	Bij alle sportaccommodaties is de verlichting vervangen/omgebouwd naar LED-verlichting,	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.
	Groot onderhoud van de tennisbanen bij TV Heer Jan en DDH.	Nee* Zie toelichting onder deze tabel.
Groen	Kwaliteitsverbetering groen op meerdere plekken in Zwijndrecht, zoals het IP project HOA en de Vliegeniersbuurt (integrale aanpak in combinatie met wegbeheer). Deze groenrenovaties hebben plaatsgevonden op de locaties genoemd onder elementenverharding.	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.
	Door heel Zwijndrecht en Heerjansdam zijn op tientallen plekken, waaronder bijvoorbeeld Kruisbespad groenvakken opgeknapt.	Ja
	De mogelijkheden voor ecologisch beheer van het maaiareaal zijn in kaart gebracht en verwerkt in het nieuwe maaibestek per 2023. Diverse gazons zijn omgevormd naar meer ecologisch beheer.	Ja

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	We planten bomen op plekken die in 2022 geïnventariseerd zijn. Verder wordt er extra ingezet op het wegwerken van de achterstand in stobben verwijderen en worden ook hier nieuwe bomen aangeplant.	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.
Elementenverharding	Plekken waar de bestrating in 2023 volledig is vernieuwd zijn: Pruylenborg, De Were (fase 1: Boshoek, Dappersdam, Domusoord, Heyerlande, Strevelshoek en Waldammen), De Botvink, Kruisbespad Hjd. Swanendrift noordzijde fietspaden, Opera, Groenekruispad en Kruisvoorde.	Ja
Asfalt	Op verschillende locaties is groot asfaltonderhoud uitgevoerd.	Nee* Zie toelichting onder deze tabel.
Beschoeiing	De beschoeiing van de watergangen langs de oevers rondom de Bazuinstraat, Prins Mauritsstraat, Berlijnseplein, Valeriussingel, Meerdervoorstraat en Lindtsebenedendijk zijn vervangen, gerepareerd of hersteld.	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.
Bruggen, viaducten en tunnels	In 2023 heeft groot en klein onderhoud plaatsgevonden waaronder coaten van brugdelen aan de Maasboulevard, het uitvoeren van betonreparaties aan het Van 't Hoffviaduct, vervangen van voegwerk duikerbrug aan de Laan van Nederhoven en het vervangen van voegwerk brug Vondelstraat.	Deels, Zie toelichting onder deze tabel.
	Vervangen houten brug Maaspad nabij de watertoren en vervangen houten brug over de Oostkeetshaven.	Nee* Zie toelichting onder deze tabel.
Openbare verlichting	De openbare verlichting is onder andere vervangen aan de Burgemeester Slobbelaan, IJsselweg, Amerweg, Merwedeweg, Van Oldenbarneveldtlaan, Van Slingelandlaan, De Manning, Ds. Visserstraat en de Nijverheidsstraat.	Ja
Kabels en Leidingen	Reguliere coördinatie van onderhoudswerkzaamheden nutsbedrijven en de aanleg van glasvezel in Zwijndrecht.	Ja
Speelvoorzieningen	We hebben de speelplekken vervangen in HOA fase 3B.	Ja
	De speelplekken nabij de Kapitein Dekkerflat en Primulastraat zijn vervangen. Aan de Gerrit van der Veenstraat en aan de Van Weerden Poelmanstraat werden natuurlijke speelplekken gerealiseerd.	Nee, Zie toelichting onder deze tabel.
	De skatevoorziening in Heerjansdam is vernieuwd.	Deels* Zie toelichting onder deze tabel.

Toelichting

Hieronder worden enkele activiteiten toegelicht die succesvol zijn uitgevoerd in 2023. Tevens worden alle activiteiten toegelicht die niet of deels zijn uitgevoerd in 2023.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Enkele activiteiten toegelicht die succesvol zijn uitgevoerd in 2023

Gemalen
De regenmeters zijn dit jaar vervangen voor een smart model. Hiermee kunnen we in de hele gemeente Zwijndrecht de neerslag monitoren, waarmee we in de toekomst meer data beschikbaar hebben voor het beheer van onze gemalen en zo richting toekomstbestendig en integraal beheer kunnen werken.

Groen
Aan de Korenbloemstraat heeft een mooi voorbeeld van participatie plaatsgevonden. De gemeente heeft geparticipeerd op het plan van een bewoner om een voedselpark aan te leggen. We zijn trots dat het gelukt is om het plan in 2023 gezamenlijk met inwoners af te ronden. Het voedselpark wordt nu onderhouden door een relatief grote groep vrijwilligers uit de straat. De initiatiefnemer is ook geportretteerd voor het nieuwjaarsfeest van de gemeente.

Vastgoed
De voedsel- en kledingbank is dit jaar verhuisd van de Balistraat naar de Emmastraat. We zijn er trots op dat het gelukt is om dit in een kort tijdsbestek gereed te maken.

Speelvoorzieningen
De voetbal- en basketbalvoorziening in het Molenvlietpark is kwalitatief verbeterd. We zijn trots op dit voorbeeld van burgerparticipatie. De aanleiding hiervan kwam namelijk vanuit een goed plan van gebruikers die in het gehele proces betrokken zijn. In de Schildersbuurt is een nieuwe speelplek gemaakt aan de Frans Halsstraat. De 'natuurlijk spelen' speelplekken aan de Develweg zijn vervangen, evenals de speelplekken op de Meerkoetstraat en Schutterstraat.

Sportcomplex
Met het toepassen van LED-verlichting op nagenoeg al onze sportcomplexen, dragen we als gemeente bij aan de CO2-reductie en het verlagen van het energieverbruik.

Alle activiteiten toegelicht die niet of deels zijn uitgevoerd in 2023

Asfaltverharding
Door marktconjunctuur waren de kosten voor onderhoud hoger dan begroot. Vanwege het financieel beleid binnen de gemeente moest er daarom eerst extra budget aangevraagd worden via de eerste burap om het inkoopproces te kunnen starten. Daardoor is het inkoopproces vertraagd t.o.v. de planning en kon de gunning en uitvoering pas in het 3e kwartaal van 2023 aanvangen. De inkoop is wel gestart en geslaagd in 2023, waardoor in 2024 de geplande werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
Begraafplaatsen
In 2023 zijn een aantal projecten uitgevoerd van het Beheerplan Begraafplaatsen 2018-2022. Nog niet alle projecten zijn afgerond vanwege een tekort aan personele inzet (zowel intern als extern). De laatste projecten vanuit het huidige beheerplan worden in 2024 uitgevoerd, waaronder het ruimen van graven op de begraafplaats Munnikensteeg en het uitbreiden van asbestemmingen.
Beschoeiing
Op basis van een schouw zijn een aantal locaties later dan in 2023 ingepland ter vervanging, zoals de watergangen aan de Valeriussingel en Meerdervoortstraat. Daarnaast zijn delen van de beschoeiing onderdeel van een IP-project en worden die naar verwachting in 2025 uitgevoerd. Zoals de oevers Berlijnseplein in het project waterberging Zwijndrecht en de beschoeiing aan de Prins Mauritsstraat wordt meegenomen in het project Julianadorp. Wat betreft de Lindtsebenedendijk is in 2017 al één kant van de beschoeiing langs de openbare weg vervangen. De andere helft van de beschoeiing wordt meegenomen in het IP-project Van 't Hofflocatie.
Bruggen, viaducten en tunnels
De vervanging van de houten bruggen over het Maaspad stond gepland voor 2023 maar is doorgeschoven naar 2024 door tijdsgebrek bij de inkoopafdeling van Service Gemeente Drechtsteden en door de gekozen manier van aanbesteden, gunnen op kwaliteitscriteria, moest de start van het aanbestedingstraject uitgesteld worden.
Het gunnen op kwaliteitscriteria heeft er wel toe geleid dat 96% van de bestaande bruggen aantoonbaar wordt hergebruikt.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Het onderhoud bij de Maasboulevard is niet uitgevoerd, omdat het onderhoudsbudget voor een aanzienlijk deel is opgegaan aan noodzakelijke inspecties. Dit bedrag was hoger dan verwacht vanwege o.a. inspectie van het Van 't Hoffviaduct.

Buitensport

Op alle locaties is de openbare verlichting vervangen voor LED-verlichting, behalve bij VVGZ. Het hoofdveld en pupillenveld is gepland in 2024. De renovatie van de tennisvelden is niet uitgevoerd in 2023, omdat op verzoek van de verenigingen is verzocht om in plaats van tennisbanen te renoveren, padelbanen te realiseren van het beschikbare onderhoudsbudget. Dit verzoek wordt in 2024 voorgelegd aan de raad.

Groen

Het onderhoud van het groen rondom de rotonde en Pruylenborg is opgeschoven vanwege verwachtte werkzaamheden aan het warmtenet. Het aanplanten van bomen op plekken die in 2022 geïnventariseerd zijn wordt uitgebreid met de 100 extra bomen die we in 2023 met de bomenprikker onder inwoners hebben opgehaald. Het wegwerken van de achterstand in stobben verwijderen is nog niet uitgevoerd. In 2024 worden er nog 130 dode bomen gerooid en direct opnieuw geplant.

Havens/Natte kunstwerken

Het aanbrengen van een coating op het damwand van een parkeergarage aan de Westkeetshaven is vertraagd doordat er geen geldige inschrijvingen waren voor de aanbesteding. De verwachting is dat een geschikte partij gevonden is om dit in 2024 alsnog uit te voeren.

Keermuren

In 2019 en 2020 zijn 67 keermuren geïnspecteerd. Hieruit is naar voren gekomen dat 39 keermuren in slechte staat verkeren en vervangen moeten worden. In 2020 is een onderhoudsplan keermuren opgesteld. In 2023 is het onderhoudsplan keermuren geactualiseerd naar 2024-2033. Hierin is voor iedere keermuur benodigd onderhoud danwel vervanging opgenomen. In 2023 zijn twee keermuren in Nederhoven, namelijk aan de Buizerdstraat en Buizerdstraat/Leeuwerikplein, gerenoveerd.

Speelvoorzieningen

De skatevoorziening in Heerjansdam is in 2023 vernieuwd, maar nog niet opgeleverd. De reden hiervoor is dat de betonvloer van onvoldoende kwaliteit bleek. De beweegtoestellen op deze locatie zijn al wel geopend. De speelvoorzieningen bij de Kapitein Dekkerflat zijn nog niet gerealiseerd, vanwege werkzaamheden van HVC en Trivire rondom deze flat. Naar verwachting is dit eind 2024 mogelijk. De speelvoorziening aan de Primulastraat worden integraal in het IP-project 'Kort Ambacht 3A' meegenomen, gepland in 2024. Hetzelfde geldt voor de speelvoorzieningen op de Van Weerden Poelmanstraat (IP-project Vliegeniersbuurt) en Gerrit van der Veenstraat (IP-project Verzetsheldenbuurt).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

4. Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot de gemeentelijke financieringsfunctie. De gemeentelijke financieringsfunctie wordt ook wel met de term 'treasury' aangeduid. Het begrip treasury kan worden gedefinieerd als het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.
De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en het lokaal vastgestelde Financieringsstatuut. In de Wet fido staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in begroting en rekening. De risicobeheersing binnen de Wet fido richt zich op renterisico's, kredietrisico's, en liquiditeitsrisico's. Wij benadrukken dat de doelstelling van onze treasuryfunctie is dat deze uitsluitend de publieke taak dient en dat we een prudent beleid voeren binnen de kaders die de Wet fido stelt. Op 9 december 2014 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde Financieringsstatuut vastgesteld, dat per 1 januari 2015 in werking is getreden.
Binnen de financiële functie van de gemeente is het van belang het onderscheid te herkennen tussen de treasury- en de controlfunctie. Treasury zorgt voor de beschikbaarheid van geldmiddelen. De controlfunctie is belast met het toezicht en de bewaking van de aanwending ervan. Vanuit deze rollen is de focus bij treasury gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen, terwijl de controlfunctie veelal redeneert in termen van baten en lasten.
De gemeente Zwijndrecht heeft de advisering over en de uitvoering van haar treasurybeleid in mandaat opgedragen aan de servicegemeente Dordrecht (SGD). De beslissingsbevoegdheden liggen voor het overgrote deel nog wel bij de gemeente.

Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen
De inflatie is in 2023 niet verder gestegen, waar dat in 2022 wel het geval was. Dit werd toen voornamelijk veroorzaakt door hoge olie-, gas- en energieprijzen. Wel heeft de Europese Centrale Bank (ECB) ook in 2023 nog meerdere renteverhogingen doorgevoerd die doorwerken in de marktrentetarieven. Met name de tarieven op de geldmarkt, dus voor looptijden tot een jaar, zijn daardoor relatief hoog. De 10-jaarsrente, die in 2022 steeg van 0,30% naar 3,20%, heeft een groot deel van het jaar rond de 3,00% geschommeld, maar daalde in de laatste twee maanden van het jaar stevig van 3,39% op 1 november naar 2,49% ultimo 2023.
Voor de 3-maands Euribor zagen wij een vergelijkbare ontwikkeling. Waar 2022 een verschuiving liet zien van -/-0,57% in januari tot een positief percentage van 2,18 aan het einde van het jaar, hebben wij in 2023 maandelijks stijgingen gezien, om aan het eind van het jaar op een percentage van 3,91% uit te komen. De stijging is in lijn met de renteverhogingen die de ECB heeft doorgevoerd. De rente op de geldmarkt volgt de rente van de ECB en is de basis voor de vergoeding die gemeenten op hun rekening courant bij de schatkist ontvangen. Eind 2023 werd hier een rente vergoed van 3,90%.
De marktverwachting is dat de korte rente zal teruglopen (vanaf het moment dat de ECB haar tarieven weer zal laten dalen). Dit moment wordt vooralsnog ingeschat in het tweede kwartaal. De lange rente zal in de loop van de tijd waarschijnlijk juist iets oplopen. Daarmee ontstaat weer een reguliere rentecurve, waarbij kort geld goedkoper is dan lang geld en het voorfinancieren van liquiditeitsbehoefte met rekening courant krediet en/of kasgeldleningen de meest efficiënte financieringsmethodiek zal zijn. De financieringsfunctie van de gemeente dient uitsluitend de publieke taak. Zij voert een prudent beleid binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

In deze paragraaf is de grafiek opgenomen waarin het verloop van zowel de korte als de lange rente gedurende 2023 is weergegeven. Daar is duidelijk zichtbaar dat vanaf het tweede kwartaal 2023 sprake is van een inverse rentestructuur (dus een hogere prijs voor korte leningen dan voor lange leningen) en dat de lange rente in het vierde kwartaal fors is gedaald, met een stabiel 3-maands Euribor tarief.
De ontwikkeling van de rente gedurende 2023 kan als volgt worden weergegeven:

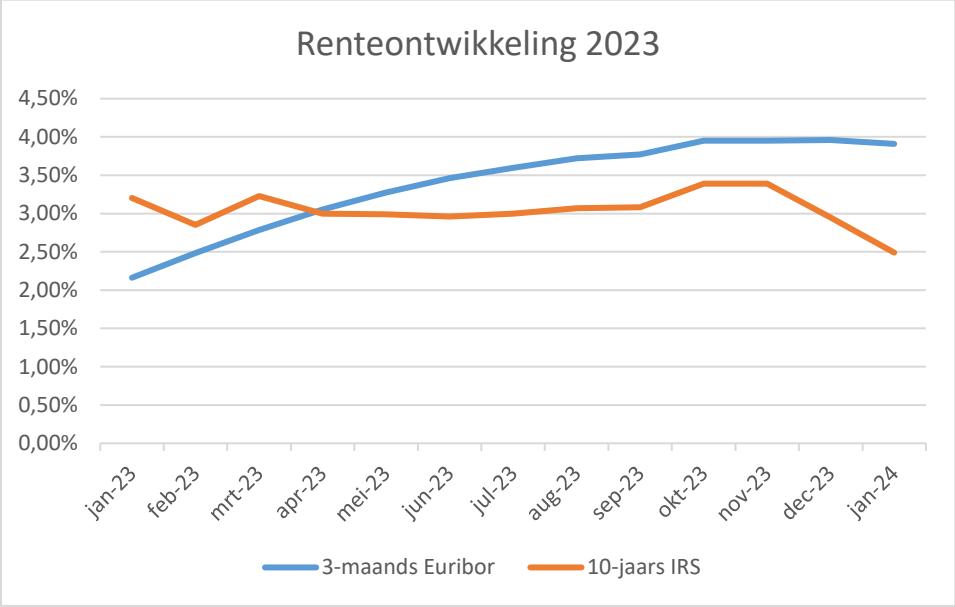

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, er thans opslagen gelden bovenop het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedroeg dit eind 2023 circa 0,25%. Deze opslag is meer dan verdubbeld en bij langere looptijden (langer dan 30 jaar) zagen wij opslagen van rond de 0,60%.

Interne rente

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteren we een omslagrente van 1,5%. De notitie rente schrijft voor dat indien de werkelijke rentelasten in Euro's die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten in Euro's die op basis van de voorgecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.
In onderstaand renteschema zetten we de werkelijke rentelasten uiteen, die gezamenlijk het renteresultaat bepalen. Daarnaast bepalen we of de eerdergenoemde afwijking niet groter is dan 25%. Hieruit blijkt dat de afwijking minimaal is.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

			2023		
a1.	De externe rentelasten over de lange financiering			€	3.628
a2.	De externe rentelasten over de korte financiering			€	665
b.	De externe rentebaten			-/- €	18
	Saldo rentelasten en rentebaten			€	4.275
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-/- €	239		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/- €	-		
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+ €	-		
				-/- €	239
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€	4.036
d1.	Rente over eigen vermogen			€	-
d2.	Rente over voorzieningen			€	146
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€	4.182
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			€	3.533
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**			**-/- €**	**649**
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€	4.182
	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			€	3.533
	Verschil (absoluut)			**€**	**-649**
	Verschil (procentueel)				**-18,4%**

Tabel 1 – Renteschema 2023 (bedragen x € 1.000)

Uitzettingen

De gemeente bezit een portefeuille aan uitzettingen. In de Wet fido worden onder uitzettingen verstrekte geldleningen en beleggingen verstaan. De gemeente heeft geen beleggingen. Een specificatie van de lopende uitzettingen is verderop in deze paragraaf onder Kredietrisico's opgenomen.

Financiering

Voor de gemeente Zwijndrecht zijn in 2023 drie langlopende leningen aangetrokken van ieder € 7,5 miljoen. Twee 8-jarige leningen als fixe en lineair en een 10-jarige als lineaire lening. Deze leningen zijn aangegaan om de drie kwartalen overschrijding van de kasgeldlimiet op te heffen. De totale langlopende schuld van de gemeente Zwijndrecht bedroeg per 31 december 2023 € 153,6 miljoen (24 leningen). Dit is een toename van € 17,1 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningenportefeuille per 31 december 2023 bedraagt 2,36%.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet fido bedraagt deze limiet 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar). Gezien de omvang van de begroting 2023 (€ 160,5 miljoen) betekende dit dat de gemeente Zwijndrecht haar financiële huishouding voor maximaal circa € 13,6 miljoen met kort geld mocht financieren. Conform voorschrift uit de Wet fido is in onderstaande tabel de spiegeling weergegeven van de gemeentelijke kortlopende middelen ten opzichte van de kasgeldlimiet gedurende 2023 (bedragen x € 1.000):

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)	€ 19.235	€ 25.442	€ 14.228	€ 9.123
Kasgeldlimiet	€ 13.646	€ 13.646	€ 13.646	€ 13.646
Overschrijding kasgeldlimiet	**€ 5.589**	**€ 11.796**	**€ 582**	**-**
Ruimte onder de kasgeldlimiet	**-**	**-**	**-**	**€ 4.523**

Tabel 2 - Verloop kasgeldlimiet 2023 (bedragen x € 1.000)

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat in 2023 de kasgeldlimiet drie kwartalen achtereenvolgend is overschreden. Om de overschrijding van de kasgeldlimiet op te heffen zijn in augustus 2023 de drie onder het kopje 'Financiering' genoemde leningen aangetrokken. In 2023 zijn 21 kasgeldleningen opgenomen met een looptijd van gemiddeld 22 dagen. De hoofdsom van deze leningen varieerde van € 5 miljoen tot € 35 miljoen. En een rentetarief van 2,1% in januari tot 4,1% aan het eind van 2023.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer dan 20% zijn van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar). De renterisiconorm van de gemeente Zwijndrecht in 2023 bedroeg € 32,1 miljoen.

De toetsing aan de renterisiconorm luidt daarmee als volgt (bedragen x € 1.000):

	2023
Bedrag renteherzieningen	€ -
Bedrag aflossingen	€ 5.431
Totaal renterisico	*€ 5.431*
Renterisiconorm (€ 160,5 miljoen x 20%)	€ 32.107
Ruimte onder de norm	**€ 26.676**

Tabel 3 -Toetsing renterisiconorm 2023 (bedragen x € 1.000)

Uit deze berekening komt naar voren dat de gemeente Zwijndrecht met haar langlopende financieringsportefeuille in 2023 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Kredietrisico's

Wij lopen kredietrisico (risico van niet-terugbetaling) op uitzettingen (onder andere verstrekte geldleningen) en leningen waarop wij een borgstelling hebben afgegeven.

	ultimo 2022	ultimo 2023
Uitzettingen	€ 5.634	€ 6.920
Borgstellingen - direct	€ 11.854	€ 10.097
Borgstellingen - indirect	€ 87.182	€ 101.033
Totaal	**€ 104.670**	**€ 118.050**

Tabel 4 - Overzicht kredietrisico's 2023 (bedragen x € 1.000)

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

- Uitzettingen

Het in bovenstaande tabel weergegeven bedrag aan uitzettingen per 31 december 2023 van € 6.920.000 kan als volgt worden gespecificeerd:

- Leningen aan woningcorporaties: € 2.140.000
- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (fondsdeelname + startersleningen): € 3.943.000
- Lening Stichting Oefening & Ontspanning: € 837.000

- Borgstellingen

Het bedrag aan directe borgstellingen bedroeg per eind 2023 circa € 10,1 miljoen. De belangrijkste directe borgstellingen worden gevormd door:

- HVC Alkmaar (1,63%-belang; 'getrapt' via GR Gevudo) € 8,4 miljoen
- diverse woningcorporaties € 1,7 miljoen (3 leningen)

Per 31 december 2023 stond de gemeente voor in totaal € 111,1 miljoen garant. Hiervan had € 101 miljoen betrekking op de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Gezien de rond dat fonds gebouwde zekerheidsstructuur is hieraan een relatief laag risico verbonden.
Voor de specificatie van de borgstellingen verwijzen wij naar de Staat van borg- en garantstellingen elders in deze jaarstukken.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2% van het begrotingstotaal aan lasten na bestemming, dus inclusief de stortingen in reserves (bij aanvang van het begrotingsjaar) buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In onderstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2023 binnen het drempelbedrag van € 3,2 miljoen is geopereerd.

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Drempelbedrag schatkistbankieren	€ 3.211	€ 3.211	€ 3.211	€ 3.211
Gemiddeld positieve banksaldi	€ 1.553	€ 1.184	€ 1.694	€ 702
Ruimte onder het drempelbedrag	**€ 1.658**	**€ 2.027**	**€ 1.517**	**€ 2.509**

Tabel 5 - Overzicht schatkistbankieren 2023 (bedragen x € 1.000)

In 2023 is er weer sprake van rentevergoeding op positieve banksaldo's en de schatkistrekening en is er rente verschuldigd op negatieve banksaldo's.

Relatiebeheer
De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is onze huisbankier. Naast de BNG houdt de gemeente een rekening aan bij de Rabobank.

Administratieve Organisatie
Op grond van het gemeentelijke Financieringsstatuut beschikt Zwijndrecht over een Treasury Comité waaraan ook de portefeuillehouder Financiën deelneemt. In dit overleg kunnen alle aspecten die samenhangen met de uitvoering van de financieringsfunctie aan de orde komen. Het Treasury Comité is in 2023 tweemaal bijeengeweest.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

5. Paragraaf bedrijfsvoering

Inleiding
Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen de organisatie, die gericht zijn op een zo goed mogelijke dienstverlening aan de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en het garanderen van een zorgvuldige besluitvorming. Daartoe beschrijven wij in deze paragraaf relevante cijfers en de activiteiten op het gebied van organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering. Deze activiteiten staan in het licht van verschillende trends en ontwikkelingen in maatschappelijke zin, nieuwe technologieën en financiële opgaven.

Wendbare organisatie om raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht' te realiseren
Een 'krachtig Zwijndrecht' is een Zwijndrecht waarin inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en gemeenten in vertrouwen met elkaar werken aan maatschappelijke opgaven. Vanaf 2018 ontwikkelen wij met de start van het raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht 1.0' onze organisatie zoveel mogelijk in lijn met de opgaven waarvoor Zwijndrecht staat. Maatschappelijke opgaven die in het raadsprogramma zijn geformuleerd en leidend zijn voor de inrichting van onze organisatie. Om zo te werken aan een wendbare organisatie die snel kan inspelen op veranderende omstandigheden. Het herstel van onderling vertrouwen "bouwen aan vertrouwen" is één van onze belangrijkste gezamenlijke opgaven in het huidige raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht 2.0' en staat daarmee ook centraal in onze bedrijfsvoering. Omdat de opgaven onze organisatiegrenzen overstijgen en vragen om integrale oplossingen, werken we in co-creatie met partners. We richten ons op de ontwikkeling van de bijbehorende vaardigheden, competenties en instrumenten. Een belangrijk hulpmiddel bij het integraal en over afdelingsgrenzen heen werken is zaakgericht werken via Inproces (het Klant-, Zaak- en Archiefsysteem). Dit systeem is technisch ingeregeld en wordt de komende jaren verder doorontwikkeld.

Samenwerking op de ondersteunende functies
Vanaf januari 2022 werken we in een andere vorm samen op de bedrijfsvoeringsfuncties met onze partners in de Drechtsteden. De gemeente Dordrecht heeft als serviceorganisatie de bedrijfsvoeringstaken op zich genomen. Daarmee is Zwijndrecht geen eigenaar meer, maar sec opdrachtgever en afnemer. Dat gaat onder andere over de ICT, facilitaire zaken, communicatie, personeelszaken, juridische zaken, financiële administratie, de belastingdienst en het onderzoekscentrum. Doel is te komen tot een meer zakelijke manier van werken via dienstverleningsovereenkomsten met heldere product-, dienst-, prijs- en service levelafspraken. Om zo een (nog) hogere kwaliteit, innovatie en flexibiliteit te bereiken. Waarbij het uitgangspunt is om de bedrijfsvoeringsfunctie zo goed mogelijk 'te richten' naar de opgaven waar de gemeente voor staat.

'De mens achter de medewerker'; bevlogen en duurzame inzetbare medewerkers
Vanwege demografische en maatschappelijke ontwikkelingen is duurzame inzetbaarheid van onze werknemers een belangrijk aandachtspunt binnen onze organisatie. Temeer in de huidige tijd van (structurele) krapte op de arbeidsmarkt. Vanuit onze HR-filosofie "Samenwerkt!" stellen wij binnen onze organisatie niet de medewerker, maar de mens centraal. Door vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid aandacht te geven aan de mens en te sturen op werkgeluk, gedrevenheid en gezondheid halen wij het beste uit onze mensen naar boven. Hierdoor worden zowel werkplezier en werkprestaties vergroot. Deze filosofie zetten we als onderdeel van onze besturingsfilosofie voort. Dit uit zicht onder andere in het faciliteren van hybride werken door middel van een personeelsregeling 'flexibel werken' (om privé omstandigheden zo goed mogelijk af te stemmen op werk), een personeelsregeling 'generatiepact' (om vitaliteit onder oudere medewerkers te behouden en gelijktijdig instroom van jongeren te bevorderen), vorming en ontwikkeling en allerlei initiatieven op dit vlak. Maar ook door talenten en passie zo goed mogelijk te koppelen aan de opgaven waarvoor wij staan en daarop de professionele ontwikkeling maximaal te faciliteren.

Ontwikkelingen personeelsbestand
Naast de inzet van vaste formatie werken we gedurende het jaar met tijdelijke formatie en flexibele inzet voor de uitvoering van de ambities van het raadsprogramma. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt die over het geheel van de gemeentelijke dienstverlening voelbaar is. We zien dat de invulling van vacatures in algemene zin langer duurt, waardoor bijvoorbeeld in sommige gevallen langer ingehuurd moet worden.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Tegelijkertijd lukt het ons wel om gekwalificeerd personeel aan te trekken. Door de wettelijke ontwikkelingen, maatschappelijke opgaven én de doorontwikkeling van de organisatie ontstaan daarnaast ook nieuwe rollen en functies die om meer specialistische kennis vragen. Per 31 december 2023 bedraagt de formatie 256,24 fte en de bezetting is 237,24 fte (264 medewerkers, exclusief bestuur, exclusief inhuur). De totale loonkosten over 2023 bedroegen € 19,2 miljoen (exclusief raad, griffie en collegeleden). Het verschil tussen de formatie en de bezetting exclusief inhuur was per 31 december 2023 circa 19 fte. Er waren op deze datum 4 vacatures waarvan de werving (nog) niet was afgerond. Daarnaast werden 27 personen ingehuurd op de vacatureruimte. Zoals gesteld kunnen wij ondanks de uitdagende arbeidsmarkt de dienstverlening en opgaven nog onverminderd voortzetten, bijvoorbeeld door inhuur.

Inhuur derden
Op basis van de definitie van inhuur is onderscheid te maken tussen interne (bijvoorbeeld via organisaties binnen de Drechtsteden zonder winstoogmerk) en externe inhuur (via een private organisatie met winstoogmerk). Per 31 december 2023 is sprake van 20,7 % inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur). Uit de personeelsmonitor 2022 van het A&O fonds blijkt dat gemeenten gemiddeld 17% van de loonsom inhuren. De kosten van inhuur worden gedekt uit vacatureruimte of investeringsbudgetten en soms uit reguliere exploitatiebudgetten. De totale inhuur kosten over 2023 bedroegen € 5 miljoen.

Leeftijdsopbouw

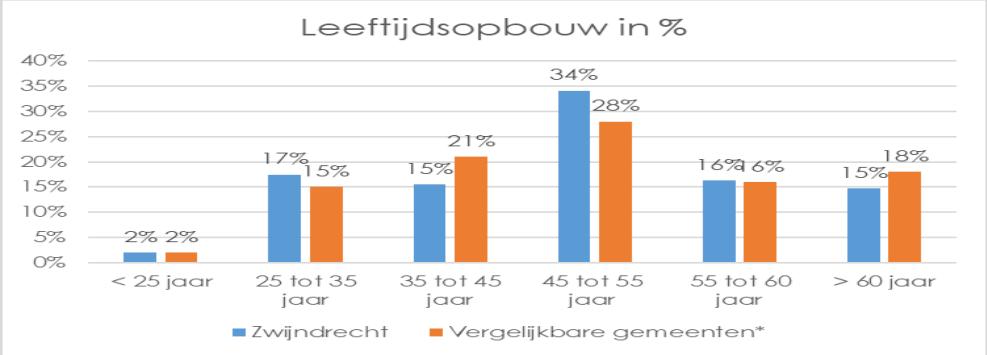

* bron: A&O personeelsmonitor 2022

Van het totaal aantal medewerkers is de grootste groep tussen de 45-55 jaar. Per 31 december 2023 zijn in totaal 44 medewerkers ouder dan 60 jaar, wat betekent dat tussen nu en 7 jaar een flink aantal medewerkers met pensioen gaat of aanspraak maakt op óf de generatiepact regeling óf de mogelijkheid om eerder te stoppen met werken via de RVU regeling die in de nieuwe CAO is afgesproken. Vanwege de strikte voorwaarden komt slechts een relatief kleine groep in aanmerking om vervroegd uit te treden via de RVU regeling. Voor gemeente Zwijndrecht zijn dit 6 medewerkers.

Generatiepact
Om duurzaam inzetbaar te blijven bieden we sinds 1 juli 2018 de oudere medewerkers (60+ers) een zogenoemde "generatiepactregeling" aan. Door middel van deze regeling bieden wij hen de mogelijkheid minder te gaan werken en de intensiteit van de arbeidsduur te verlagen. Hierdoor blijft deze leeftijdsgroep voor de organisatie behouden (kennis/kunde), maar bieden we tegelijkertijd jongere medewerkers de kans in te stromen. Dit zorgt enerzijds voor een betere kennisoverdracht en anderzijds kunnen oudere medewerkers hun werk gelijkmatiger gaan overdragen en afbouwen. Dit alles zorgt voor minder uitval/ziekteverzuim van de oudere medewerkers en bevordert de duurzame participatie en inzetbaarheid van deze doelgroep.
Het generatiepact is per 1 juli 2018 in werking getreden. Deze regeling is in 2021 geëvalueerd en verlengd tot 1 juni 2025. Dat betekent dat medewerkers die in deze periode binnen 5 jaar de AOW gerechtigde leeftijd bereiken, gebruik kunnen maken van de regeling als zij aan de voorwaarden voldoen. Het Generatiepact kent 2 varianten:

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

- 80% werken, 90% salaris en 100% pensioen opbouw
- 70% werken, 85% salaris en 100% pensioen opbouw

Sinds de start van het generatiepact in 2018 hebben 18 medewerkers aan het generatiepact deelgenomen. Hiervan zijn er inmiddels 11 met pensioen gegaan zodat er op dit moment 7 actieve deelnemers zijn.. Hoewel dit aantal weinig lijkt, zijn de effecten van deelname groot en merkbaar zoals ook blijkt uit de tussentijdse evaluatie die in december 2023 via raadsinformatiebrief (nummer 2023-0161333) aan uw raad is aangeboden:

- Minder uitval door ziekteverzuim (en daardoor fors minder kosten door bijvoorbeeld inhuur);
- Verzacht de overgang naar pensioen;
- Energie wordt beter verdeeld;
- Deelnemers geven aan dit goed werkgeverschap te vinden.

Daarnaast is het gelukt om uit de middelen van het GP een trainee programma te bekostigen (zie hierna). Kortom: het generatiepact heeft geleid tot verbetering inzetbaarheid oudere medewerkers en meer instroom jongeren. Deze conclusies zijn bevestigd door onze arbo dienstverlener (Bezig) in het arbo jaarverslag over 2023. Kortheidshalve wordt verder verwezen naar betreffende raadsinformatiebrief.

Ziekteverzuimpercentage
Onze doelstelling is om te komen tot een verzuimpercentage van 5,5%. Dit wordt bijgesteld naar 5% vanaf 2024. In 2023 is het gemiddelde ziekteverzuimpercentrage 4,83 %. We kunnen daarmee constateren dat we onze doelstelling behaald hebben. We blijven wel alert op het verzuim; zowel curatief als preventief. Zo bewaken en evalueren we goed de dienstverleningsafspraken met de arbodienstverlener Bezig.

Budgetten en werkelijke kosten algemeen bestuur 2023

Omschrijving	Primitieve begroting	Begrotings-wijziging	Begroting na wijziging	Werkelijk	Restant
Gemeenteraad	715.127	51.540	766.667	799.053	-32.386
Accountantscontrole	76.244	5.000	81.244	72.148	9.096
Rekenkamer	50.734	0	50.734	45.872	4.862
Griffie	367.803	26.349	394.152	381.140	13.012
Totaal	**1.209.908**	**82.889**	**1.292.797**	**1.298.214**	**-5.417**
					- = nadelig

Kosten voor automatisering en huisvesting in 2023

Automatiseringskosten 2023	
investeringsbudget	251.000
Exploitatiebudgetten	222.000
bijdrage aan SGD	1.744.000
Totaal ICT-kosten	2.217.000

Huisvestingskosten	**lasten**	**baten**	**Saldo**
gemeentehuis	1.797.894	21.396	1.776.498
gemeentewerf	315.083	16.753	298.330
Saldo			**2.074.828**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Rechtmatigheid

In dit deel van de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid ten aanzien van het begrotingscriterium (1) en het voorwaardencriterium (2). Ook is hier beschreven welke actie het college onderneemt om de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde aanbestedingsafwijkingen in de toekomst te voorkomen (3).

1. Begrotingscriterium/rechtmatigheid

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, dotaties/onttrekkingen aan reserves of investeringen per programma zoals weergegeven in de jaarstukken hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is er sprake van onrechtmatige uitgaven. Ongeacht de oorzaak dienen we deze als onrechtmatig re rapporteren. We rapporteren over afwijkingen > € 50.000, conform het vigerende controleprotocol 2023. Voor uw afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre een begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere baten. Kortom: is een budgetoverschrijding onrechtmatig, maar acceptabel? Voor onderschrijdingen op lasten alsmede onder- en overschrijdingen op de baten geldt dat deze rechtmatig kunnen zijn, mits uiterlijk gemeld in de jaarstukken. Zie hiervoor het raadsvoorstel en besluit in de vergadering van 18 juni j.l. (zaaknummer 2024-0046946). Deze afwijkingen voldaan aan het criterium tijdigheid. Deze afwijkingen worden dus wel toegelicht maar als rechtmatig beschouwd. Onderstaand treft u aan:

- Overschrijdingen van de lasten. Ingedeeld naar exploitatie en investeringen
- Afwijkingen van reservemutaties
- Onderschrijdingen van de lasten en onder- en overschrijdingen van de baten.

We sluiten af met een conclusie rondom begrotingsrechtmatigheid.

1a. Toelichting op begrotingsoverschrijdingen van de lasten (exploitatie)

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's												
Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie	-6.263	1.942	-4.322	-6.394	1.961	-4.433	-6.504	2.212	-4.292	-110	251	141
Wonen, bouwen en wooncarrière	-17.465	5.478	-11.987	-18.558	4.150	-14.407	-27.107	6.075	-21.032	-8.549	1.925	-6.625
Armoedebestrijding en versterken lokale economie	-35.865	21.657	-14.207	-38.954	20.561	-18.393	-40.851	20.893	-19.958	-1.897	332	-1.565
Welzijn, zorg, sport en cultuur	-45.850	2.819	-43.031	-58.232	11.637	-46.594	-57.144	11.791	-45.353	1.087	154	1.241
Duurzame en veilige leefomgeving	-35.241	16.704	-18.537	-37.724	18.641	-19.083	-36.117	18.638	-17.480	1.607	-3	1.604
Financien	9	284	293	-1.653	945	-709	-1.677	601	-1.076	-24	-343	-368
Subtotaal programma's	*-140.676*	*48.884*	*-91.791*	*-161.515*	*57.895*	*-103.620*	*-169.402*	*60.210*	*-109.192*	*-7.887*	*2.315*	*-5.571*
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	0	10.907	10.907	0	10.907	10.907	0	11.588	11.588	0	681	681
Algemene uitkering	0	96.063	96.063	0	98.348	98.348	0	101.222	101.222	0	2.875	2.875
Dividend	0	179	179	0	345	345	0	376	376	0	32	32
Saldo van de financieringsfunctie	184	72	256	-754	72	-681	-714	86	-629	40	13	53
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	*184*	*107.221*	*107.404*	*-754*	*109.672*	*108.918*	*-714*	*113.272*	*112.558*	*40*	*3.600*	*3.640*
Overhead	-15.493	21	*-15.472*	*-18.195*	*29*	*-18.166*	*-17.952*	*113*	*-17.838*	*244*	*85*	*328*
Vennootschapsbelasting	-26	0	*-26*	*-143*	*0*	*-143*	*-274*	*0*	*-274*	*-131*	*0*	*-131*
Saldo van baten en lasten	**-156.011**	**156.126**	**114**	**-180.608**	**167.596**	**-13.012**	**-188.342**	**173.596**	**-14.746**	**-7.734**	**6.001**	**-1.734**

De kolom 'Verschil Lasten' laat zien of er sprake is van een over- of onderschrijding van de lasten, d.w.z. het verschil tussen realisatie en begroting na wijziging. Aan de hand van de criteria genoemd in het controleprotocol, financiële verordening en raadsbesluiten omtrent rechtmatigheid kunnen we per programma onderstaande conclusies trekken over de begrotingsafwijkingen ten aanzien van de lasten.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Programma Bestuur en dienstverlening, communicatie en participatie (€ 110.000 overschrijding)

In de begroting 2023 was rekening gehouden met het organiseren van één verkiezing, namelijk de Provinciale Staten/Waterschap. De organisatie van deze verkiezingen vond op een andere manier plaats dan in het verleden gebruikelijk was. De kosten van deze verkiezingen hebben € 148.000 bedragen. Later in het jaar zijn ook nog de Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd, die onvermijdelijk werden na de val van het laatste kabinet Rutte. Hierover is de raad in de Tweede bestuursrapportage 2023 geïnformeerd. Er is geen begrotingswijziging gemaakt, omdat de kosten in opmaat naar de tweede bestuursrapportage moeilijk in te schatten waren. In die BURAP werd dan ook bij u aangekondigd in de jaarrekening te rapporteren over deze overschrijding.

Daarmee is de overschrijding van € 110.000 onrechtmatig, maar bestuurlijk acceptabel.

Programma Wonen, bouwen en wooncarrière (€ 8.549.000 overschrijding)

De hogere lasten houden verband met de grondexploitaties (zie ook de paragraaf grondbeleid). Op 28 november 2023 (raadsvoorstel inzake Maasterras West) heeft uw raad besloten tot het vormen van een voorziening. De storting in deze voorziening wordt als last genomen in het programma Wonen, bouwen en wooncarrière. Overschrijdingen van budgetten voor bouwgrondexploitaties (door de Raad per project apart geautoriseerd) zijn acceptabel zolang het vastgestelde projectresultaat wordt gerealiseerd, aldus het controleprotocol 2023. In Zwijndrecht worden geen tussentijdse begrotingswijzigingen bij grexaanpassingen gemaakt, waardoor dit nu tot een verschil én formele onrechtmatigheid leidt. Dit ondanks het feit dat hier een raadsbesluit aan ten grondslag ligt. Om deze formele onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen, zal het college de raad voortaan voorstellen om bij besluitvorming over grondexploitaties eventuele gevolgen voor de begroting direct te verwerken.

De overschrijding van € 8.549.000 is onrechtmatig, maar bestuurlijk acceptabel.

Programma Armoedebestrijding en versterken lokale economie (€ 1.916.000 overschrijding)

Aan het minimabeleid is € 2 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de bijdrage in de kosten voor het uitvoeren van de regeling energietoeslag die eind 2023 is aan de GRS. Hierdoor was een besluit tot begrotingswijziging niet meer mogelijk. Deze hogere lasten zijn acceptabel, aangezien deze worden gecompenseerd door een hogere bijdrage van het Rijk in de decembercirculaire. Deze hogere baten zijn verantwoord onder de algemene uitkering.

De overschrijding van € 1.916.000 is onrechtmatig, maar bestuurlijk acceptabel.

Vennootschapsbelasting (€ 131.000 overschrijding)

Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de ontvangst van een betalingsherinnering van de belastingdienst in februari 2024. Vanwege het feit dat de oorspronkelijke factuur als brief werd ingeboekt en niet meteen als crediteurenfactuur, gecombineerd met een wisseling in personeel is deze factuur niet meteen betaald. Gelet op de omvang van het bedrag hebben wij deze rekening nu alsnog verwerkt in de cijfers over 2023. Het aanpassen van de begroting kan niet met terugwerkende kracht, waardoor hier een overschrijding is ontstaan. Doordat de oorspronkelijke rekening door ons niet op tijd in behandeling is genomen, is deze onrechtmatigheid ontstaan. Dit is derhalve een rechtmatigheidsfout die niet acceptabel is.

De overschrijding van € 131.000 is onrechtmatig en niet bestuurlijk acceptabel.

Er zijn verder geen overschrijdingen hoger dan € 80.000 op programmaniveau.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

1b. Toelichting op begrotingsafwijkingen a.g.v. hogere dotaties en onttrekkingen aan reserves

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties reserves												
Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie	0	30	30	0	72	72	0	72	72	0	0	0
Wonen, bouwen en wooncarrière	-1.457	1.570	113	-1.188	4.435	3.247	-2.425	11.588	9.162	-1.237	7.152	5.915
Armoedebestrijding en versterken lokale economie	-958	0	-958	-958	1.418	460	-500	1.418	918	458	0	458
Welzijn, zorg, sport en cultuur	0	753	753	-317	2.315	1.998	-317	2.015	1.698	0	-300	-300
Duurzame en veilige leefomgeving	0	1.121	1.121	-941	2.962	2.021	-941	2.508	1.567	0	-454	-454
Financien	-681	12	-669	-519	2.058	1.539	-543	2.046	1.503	-24	-12	-36
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead	0	921	921	0	1.638	1.638	0	1.420	1.420	0	-218	-218
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	*-3.097*	*4.407*	*1.310*	*-3.923*	*14.898*	*10.975*	*-4.726*	*21.066*	*16.340*	*-803*	*6.168*	*5.365*

De kolom 'Verschil Lasten/Baten' laat zien of er sprake is van een over- of onderschrijding van de lasten/baten, d.w.z. het verschil tussen realisatie en begroting na wijziging. Aan de hand van de criteria genoemd in het controleprotocol, financiële verordening en raadsbesluiten omtrent rechtmatigheid kunnen we per programma onderstaande conclusies trekken over de begrotingsafwijkingen ten aanzien van de lasten.

Programma Wonen, bouwen en wooncarrière (€ 1.237.000 overschrijding lasten en € 7.152.000 overschrijding baten)

Er was sprake van hogere dotaties en onttrekkingen aan de reserves Grondbedrijf. Deze zijn toegelicht in de paragraaf grondbeleid en in lijn met de raadsbesluiten bij het instellen van deze reserves, namelijk volgens een gesloten systeem.

Vier programma's waarbij sprake is van lagere dotaties/onttrekkingen aan reserves dan begroot

Uitgaande van de rapportagegrens van € 50.000 uit het controleprotocol, zijn er vier programma's die lagere mutaties op de reserves laten zien dan begroot. Aan het programma Armoedebestrijding en versterken lokale economie is € 458.000 minder gedoteerd. En aan het programma Welzijn, zorg, sport en cultuur, het programma Duurzame en veilige leefomgeving en het programma Overhead is respectievelijk € 300.000, € 454.000 en € 218.000 minder onttrokken. Al deze afwijkingen van de begrote reservemutaties zijn conform vóór 1 januari 2024 genomen raadsbesluiten en dus rechtmatig.

Daarmee zijn bovenstaande afwijkingen rechtmatig.

1c. Toelichting op begrotingsoverschrijdingen van de investeringsbudgetten

In het onderstaande overzicht zijn de verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijzigingen voor de investeringsbudgetten per programma opgenomen. Aan de hand van de criteria genoemd in het controleprotocol kunnen we per programma onderstaande conclusies trekken over de begrotingsafwijkingen ten aanzien van de investeringsbudgetten.

* € 1.000

Investeringen per programma:	Begroting 2023	Werkelijke uitgaven	Restant krediet	Overbrengen naar 2024	Afsluiten 2023
2 - Wonen, bouwen en wooncarrière	6.085	5.767	318	184	134
5 - Duurzame en veilige leefomgeving	20.965	14.656	6.309	1.092	5.217
8 - Overhead	1.639	875	764	761	3
Totaal	**28.689**	**21.298**	**7.391**	**2.037**	**5.354**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De raad autoriseert de kredieten op programmaniveau conform artikel 4 van de Financiële verordening. Ultimo 2023 zijn er binnen de programma's geen kredietoverschrijdingen.

1d. Toelichting op onderschrijdingen (lasten) en over- en onderschrijdingen op de baten:

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's												
Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie	-6.263	1.942	-4.322	-6.394	1.961	-4.433	-6.504	2.212	-4.292	-110	251	141
Wonen, bouwen en wooncarrière	-17.465	5.478	-11.987	-18.558	4.150	-14.407	-27.107	6.075	-21.032	-8.549	1.925	-6.625
Armoedebestrijding en versterken lokale economie	-35.865	21.657	-14.207	-38.954	20.561	-18.393	-40.851	20.893	-19.958	-1.897	332	-1.565
Welzijn, zorg, sport en cultuur	-45.850	2.819	-43.031	-58.232	11.637	-46.594	-57.144	11.791	-45.353	1.087	154	1.241
Duurzame en veilige leefomgeving	-35.241	16.704	-18.537	-37.724	18.641	-19.083	-36.117	18.638	-17.480	1.607	-3	1.604
Financien	9	284	293	-1.653	945	-709	-1.677	601	-1.076	-24	-343	-368
Subtotaal programma's	*-140.676*	*48.884*	*-91.791*	*-161.515*	*57.895*	*-103.620*	*-169.402*	*60.210*	*-109.192*	*-7.887*	*2.315*	*-5.571*
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	0	10.907	10.907	0	10.907	10.907	0	11.588	11.588	0	681	681
Algemene uitkering	0	96.063	96.063	0	98.348	98.348	0	101.222	101.222	0	2.875	2.875
Dividend	0	179	179	0	345	345	0	376	376	0	32	32
Saldo van de financieringsfunctie	184	72	256	-754	72	-681	-714	86	-629	40	13	53
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	*184*	*107.221*	*107.404*	*-754*	*109.672*	*108.918*	*-714*	*113.272*	*112.558*	*40*	*3.600*	*3.640*
Overhead	-15.493	21	*-15.472*	*-18.195*	*29*	*-18.166*	*-17.952*	*113*	*-17.838*	*244*	*85*	*328*
Vennootschapsbelasting	-26	0	*-26*	*-143*	*0*	*-143*	*-274*	*0*	*-274*	*-131*	*0*	*-131*
Saldo van baten en lasten	**-156.011**	**156.126**	**114**	**-180.608**	**167.596**	**-13.012**	**-188.342**	**173.596**	**-14.746**	**-7.734**	**6.001**	**-1.734**

De kolom 'Verschil Lasten' en 'Verschil Baten' laat zien of er sprake is van een over- of onderschrijding van de lasten, d.w.z. het verschil tussen realisatie en begroting na wijziging. Aan de hand van de criteria genoemd in het controleprotocol, financiële verordening en raadsbesluiten omtrent rechtmatigheid kunnen we per programma onderstaande conclusies trekken.

Programma Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie (overschrijding baten € 251.000)

Hogere legesinkomsten gedurende het jaar. Naar verwachting zet deze trend zich voort, waardoor we een structurele meeropbrengst in de begroting kunnen gaan opnemen. Door het melden van deze meerinkomsten in deze jaarrekening wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

Programma Wonen, bouwen en wooncarrière (overschrijding baten € 1.925.000)

Hogere baten houden verband met de grondexploitaties. Zie de paragraaf grondbeleid voor een nadere toelichting. In Zwijndrecht worden geen tussentijdse begrotingswijzigingen bij grexaanpassingen gemaakt. Het college bezint zich op mogelijkheden om deze formele onrechtmatigheden in de toekomst te kunnen voorkomen. Door het melden van deze meerinkomsten in deze jaarrekening wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

Programma Armoedebestrijding en versterken van lokale economie (overschrijding baten € 332.000)

Hogere baten houden verband met Beschermd Wonen. De voorlopige afrekening van de gemeente Dordrecht is in maart 2024 ontvangen. Gelet op de omvang van deze post zijn deze baten alsnog verwerkt in 2023. Begroting aanpassen is niet meer mogelijk en met het melden in deze jaarrekening wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

Programma Welzijn, zorg, sport en cultuur (onderschrijding lasten € 1.087.000; overschrijding baten € 154.000)

De onderschrijding van de lasten komt door het verwerken van de concept jaarstukken van zowel DG&J als de GRS.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

We verwijzen voor een toelichting van de lagere kosten naar de jaarrekeningen van deze verbonden partijen.

Aangezien de concept jaarstukken in de periode april-mei 2024 zijn ontvangen, was aanpassen van de begroting niet mogelijk. Door het zoals gebruikelijk melden van afwijkingen bij deze verbonden partijen in onze jaarrekening, wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

De overschrijding van de baten ad € 154.000 komt door het verwerken van SPUK-inkomsten(specifieke uitkeringen van het rijk). Jaarlijks vinden in het jaarwerk afsluitende boekingen plaats, waardoor de begroting niet meer aangepast kan worden. Door het melden van deze afwijking in onze jaarrekening, wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

Programma Duurzame en veilige leefomgeving (onderschrijding lasten € 1.607.000)

De onderschrijding komt grotendeels door het niet benutten van onderhouds- en duurzaamheidsbudgetten. Een aantal van deze budgetten wordt naar verwachting in 2024 wel gebruikt, waardoor deze grotendeels voor resultaatbestemming zijn aangemeld. Voor een korte toelichting op die posten verwijzen we dan ook naar dat onderdeel. Met het melden (en de besluitvorming tot bestemmen) in deze jaarrekening, wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

Financiën (onderschrijding baten € 343.000)

Het Rijk had aangekondigd gemeenten, waterschappen en andere instellingen volledig te compenseren voor de meerkosten die gemaakt zijn inzake opzeggen contracten met Gazprom. We hadden verwacht een compensatie te ontvangen van € 461.000. Uiteindelijk is een aanvraag ingediend voor € 161.000; dit komt doordat de meerkosten specifiek voor energie lager zijn uitgevallen. Met het melden in deze jaarrekening, wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig

Algemene dekkingsmiddelen (hogere baten € 3.600.000)

Bij het onderdeel lokale heffingen is sprake van een meeropbrengst OZB (€ 700.000) . Vanwege het bestuurlijke belang dat college en raad hechten aan de lokale belastingen, bent u hier apart over geïnformeerd. We verwijzen dan ook naar de Raadsinformatiebrief (2024-0033529) terzake.

Voor zo ver het een structurele meeropbrengst betreft, wordt deze meegenomen in de meerjarenbegroting. Daar waar incidentele aan de meeropbrengst ten grondslag liggen, zijn er stappen genomen om vanaf begroting 2025 nog dichter bij de ramingen uit te komen. Met het melden in een Rib, is voldaan aan het criterium tijdigheid.

Bij het onderdeel algemene uitkering is sprake van een meeropbrengst van € 2,9 miljoen. Deze komt voor rekening van de decembercirculaire. Met name het toekennen van de middelen voor d energietoeslag zijn debet aan deze extra inkomsten. Gelet op het moment in het jaar (december) is aanpassing van de begroting niet aan de orde geweest. Deze post zal onder de huidige regelgeving jaarlijks terugkeren in de rechtmatigheidsverantwoording. U bent geïnformeerd over de decembercirculaire met een raadsinformatiebrief (2024-0004741), en daarmee is voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Overhead (onderschrijding lasten € 244.000 en overschrijding baten € 85.000)

Dit betreft kleinere afwijkingen (<€ 50.000) in met name de doorbelastingen. Deze worden zichtbaar bij het opmaken van de jaarstukken en aanpassen van de begroting is derhalve niet aan de orde. Met het melden in de jaarstukken wordt voldaan aan het criterium tijdigheid.

Afwijking is rechtmatig.

1e. Conclusie

Er is sprake van een begrotingsonrechtmatigheid van € 10,7 miljoen, zijnde alle overschrijdingen op de lasten op programmaniveau, groter dan € 50.000.

Deze begrotingsonrechtmatigheid is voor € 131.000 niet acceptabel.

De overige afwijkingen worden als acceptabel gezien (€ 10,6 miljoen).

2. **Voorwaardencriterium: Uitgaven die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed**

Catering op de opvangboot: € 1.085.500
Om vluchtelingen uit Oekraïne te kunnen opvangen moest er in 2022 snel gehandeld worden en kon er op basis van het criterium "dwingende spoed" een boot worden gehuurd zonder die Europees aan te besteden. In het huurcontract van de boot was onder andere ook de catering begrepen. Na het aflopen van het eerste huurcontract is voor dezelfde boot een nieuw huurcontract afgesloten aangezien marktonderzoek naar alternatieve boten niets had opgeleverd. Wel had catering separaat aanbesteed moeten worden. Dit is niet gebeurd, omdat de betreffende boot alleen inclusief catering gecontracteerd kon worden. Dat marktonderzoek naar alternatieve boten heeft plaatsgevonden is niet aantoonbaar als gevolg van onvoldoende vastlegging van (de uitkomsten van) het zoektraject dat samen met de Veiligheidsregio is doorlopen. Om die reden zijn de uitgaven aan catering als onrechtmatig te bestempelen. De uitgaven voor de huur van de opvangboot zijn wel rechtmatig, omdat die huur gelijk gesteld kan worden aan het huren van een gebouw. En het huren van een gebouw valt over het algemeen niet onder de Europese aanbestedingsregels, zo volgt uit artikel 10 sub a Richtlijn 2014/24 (geïmplementeerd in artikel 2.24 sub b Aanbestedingswet 2012).

Extra kosten opvangboot, zoals afvoer rioolwater (dienst) en levering brandstof: € 244.174
De uitgaven overstegen de EU-drempel van leveringen en diensten (€ 221.000). In 2022 was het criterium "dwingende spoed" nog van toepassing, maar daar was in 2023 geen sprake meer van. En dus hadden extra leveringen en diensten in 2023 Europees aanbesteed moeten worden. Dat dit achterwege is gebleven heeft als consequentie dat de betreffende uitgaven onrechtmatig zijn.

Locatiemanagement en zorg- en hulpverlening op de opvangboot: € 595.870
Voor het locatiemanagement en de zorg- en hulpverlening op de opvangboot voor Oekraïense vluchtelingen zijn in 2022 met een zorgleverancier tariefafspraken gemaakt die golden van 25 maart 2022 tot 25 maart 2023. In plaats van de inkoopbehoefte tijdig opnieuw te bezien en op basis daarvan een passende aanbestedingsprocedure te starten is de dienstverlening in 2023 stilzwijgend doorgelopen.

Nu kan locatiemanagement voor de opvang van vluchtelingen geschaard worden onder het soepelere regime van "sociale en andere specifieke diensten" (SAS diensten), waarvoor een hogere EU-aanbestedingsdrempel van € 750.000 geldt. De uitgaven in 2023, gerekend vanaf 24 maart 2023 zijn uitgekomen op 596K. Weliswaar ligt die € 596.000 onder het drempelbedrag van € 750.000, maar begin 2023 had er rekening mee gehouden moeten worden dat de totale kosten mogelijk boven de drempel uit zouden gaan komen, namelijk als de uitgaven ook in 2024 doorlopen. Dit laatste is inmiddels daadwerkelijk het geval, waardoor de uitgaven de grens van € 750.000 overschrijden. Er had in 2023 dus gekozen moeten worden voor een EU aanbestedingsprocedure.

BOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Het college constateert wel dat hier sprake is van de opvang van mensen die uit een kwetsbare situatie komen en waarmee in 2022 een goede relatie met het opvangteam van de zorgleverancier is opgebouwd. In het kader van opvang en stabiliteit was het van belang dat het bestaande team de opvang met de dagelijkse contacten bleef doen, met name omdat er ook enkele casussen aan boord zijn die om specifieke en professionele aandacht vragen. Daarnaast was dit ook voor het vertrouwen van de omgeving van belang. In 2024 zal het locatiemanagement echter alsnog opnieuw worden aanbesteed.

Inhuur bij een zakelijk dienstverlener op het sociaal domein: € 223.505
De gemeente is de afgelopen jaren geconfronteerd met een aantal urgente vraagstukken op het sociaal domein, onder andere rondom de huisvesting van aandachtsgroepen, de doelgroep asielzoekers en beschermd wonen. De arbeidsmarkt is historisch krap en het is voor gemeenten heel moeilijk en soms onmogelijk kwalitatief goede mensen te vinden.

Aangezien er via het Europees aanbestede raamcontract `Inhuurdesk Professionals´ niet in alle gevallen geschikte kandidaten konden worden aangeboden, restte er bij urgente werkzaamheden geen andere oplossing dan medewerkers één op één aan te trekken via een andere partner die wel de medewerkers kon leveren. Door stapeling van opdrachten aan deze partner overschrijden de uitgaven over de jaren 2021 tot en met 2023 nu de EU aanbestedingsgrens voor diensten en is dus een onrechtmatigheid ontstaan. Dit is het gevolg van de keuze voor het doorgaan van noodzakelijke werkzaamheden boven het belang van de rechtmatigheidstoets.

Inhuur bij een zakelijk dienstverlener op het fysieke domein: € 109.495
Sinds 2020 huurt de gemeente bij een zakelijk dienstverlener planeconomen en juristen op het terrein van gebiedsontwikkeling in. In de loop van 2023 werd het punt bereikt dat de uitgaven aan deze partner de EU aanbestedingsgrens voor diensten overschreden. Daarmee zijn de opdrachten uit oogpunt van de aanbestedingswet onrechtmatig. Tegelijkertijd realiseert het college zich dat de arbeidsmarkt van planeconomen en juristen op het terrein van gebiedsontwikkeling zeer schaars is. Medewerkers in vaste dienst waren niet te vinden en reguliere inhuur via het raamcontract leverde niet het gewenste resultaat. De werkzaamheden rond gebiedsontwikkeling als onderdeel van het raadsprogramma konden niet worden uitgesteld. De medewerkers die werden ingehuurd, bouwden zeer specialistische kennis op over de projecten, waardoor hun continuïteit onmisbaar werd.

Verwerkingskosten bedrijfsafval: € 11.495
Na Europese aanbesteding is per 1 maart 2023 een nieuw contract voor het verwerken van bedrijfsafval afgesloten. Tot de genoemde datum was er geen rechtmatige aanbesteding doorlopen. De uitgaven in januari en februari 2023 waren daarmee nog onrechtmatig.

3. Maatregelen ter voorkoming van aanbestedingsfouten

Hoewel de wet- en regelgeving enige marge toelaat voor onrechtmatigheden, vindt het college het van belang om maximale inspanning te leveren rechtmatig te handelen. Het risico op aanbestedingsfouten zoals hiervoor beschreven denken we in de toekomst te kunnen inperken door in de procedure bij inhuur van personeel waarborgen in te bouwen. In het administratieve proces zal extra bewaking en ondersteuning voor het management worden ingeregeld. Alle inhuurcontracten worden vanaf heden geregistreerd en bewaakt in een contractenregister. Daar waar inhuur via de reguliere weg niet mogelijk is, neemt het college hier expliciet een besluit over conform het regionale inkoop- en aanbestedingsbeleid. Over de voortgang daarvan en de ruimte die daarvoor in relatie tot de verantwoordingsgrens bestaat, wordt de raad tussentijds geïnformeerd.

Onderzoeken

Verbijzonderde Interne Controle (VIC)
Naast de OCD-onderzoeken die het lerend vermogen van de gemeentelijke organisatie ondersteunen, doet de controlfunctie onderzoek in het kader van de verbijzonderde interne controle (VIC) op financiële rechtmatigheid. Hiervoor wordt jaarlijks een VIC-plan opgesteld en uitgevoerd.
De VIC richt zich op het toetsen van de getrouwheid en rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. De nadruk ligt op het toetsen of maatregelen die de organisatie neemt om fouten in de [illegible] te voorkomen, voldoende werken.

VOOR INTERNE DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Daarnaast wordt onderzocht of de organisatie bij de uitvoering van de werkzaamheden de interne en externe regelgeving heeft nageleefd. Deze regelgeving is vastgelegd in het door de raad vastgestelde normenkader en controleprotocol.
Intern gebruiken we de VIC uitkomsten om de risico's en verbeterpunten in onze werkprocessen en administratieve organisatie te signaleren, eventuele fouten te herstellen en de beheersmaatregelen aan te passen. "Continu verbeteren" is hierbij een van de uitgangspunten.

Rekenkameronderzoek
Jaarlijks verricht de rekenkamercommissie onafhankelijk onderzoek en adviseert de raad over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer. In 2023 heeft er onderzoek plaatsgevonden naar de effectiviteit van klimaatadaptatie en energietransitie in Zwijndrecht. Begin 2024 verscheen hierover het rapport 'Inzicht in impact'.

Informatieveiligheid
We werken als gemeente steeds meer digitaal en delen daarbij belangrijke gegevens. Het is daarom belangrijk dat we zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Onze systemen moeten veilig zijn en weerstand kunnen bieden aan pogingen tot misbruik en aanvallen van binnen en buiten. We gaan dan ook meer focussen op "cyberweerbaarheid". Op basis van een wettelijk basisnormenkader, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), wordt getoetst of we onze informatieveiligheid en privacy op orde hebben. Uw raad wordt over de uitkomsten hiervan jaarlijks separaat geïnformeerd.

De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) blijft veel inzet vragen, ondanks het waar mogelijk regionaal oppakken van de activiteiten. ENSIA heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid, gebaseerd op de BIO.

Privacy
Het voldoen aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot het beschermen van de privacy van gegevens van o.a. inwoners, medewerkers en samenwerkingspartners heeft in 2022 voortdurende en organisatie brede aandacht en inzet gekregen. Waar mogelijk is afstemming en samenwerking gezocht met de andere Drechtstedengemeenten.
In 2022 hebben we prioriteit gegeven aan het uitvoeren van Basis Risico Analyses (BRA) en Data Protection Impact Assessments (DPIA) op hoog risico processen, met name binnen het sociaal domein en openbare orde en veiligheid. Dit is gedaan in samenwerking met de adviseur gegevensbescherming (AG) en de functionaris gegevensbescherming (FG) van de servicegemeente en betrokken derde partijen.

Hiermee hebben we de risico's van gegevensverwerkingen in kaart gebracht zodat we de nodige technische of organisatorische maatregelen kunnen treffen om deze risico's weg te nemen of te verkleinen. Er is in afstemming met informatieveiligheid en informatiemanagement structureel gewerkt aan de lokale implementatie van privacy waarborgen die de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en andere wet- en regelgeving van ons vragen.
In 2022 hebben we conform de Wet politiegegevens voor het eerst audits uitgevoerd op onze processen binnen Toezicht en Handhaving.

De uitkomsten hiervan worden gebruikt om in de komende jaren op dit terrein privacy maatregelen te bestendigen of verder uit te bouwen.
De volgende interne audit volgt in 2023; de volgende externe audit volgt in 2025.

Wet open overheid
Met ingang van 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), waarin de regels voor passieve openbaarmaking al waren vastgelegd: het voldoen aan informatieverzoeken van burgers of organisaties. Nieuw is dat de Woo ook actieve openbaarmaking verplicht stelt. Dat zal de komende jaren gefaseerd voor in totaal 11 informatiecategorieën opengesteld gaan worden.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Binnen Zwijndrecht is in 2022 gestart met de implementatie van de Woo. Het betekent dat we de wijzigingen ten aanzien van passieve openbaarmaking hebben doorgevoerd in de procedures voor Wob-verzoeken, die nu Woo-verzoeken zijn geworden. Hiermee sluiten we aan bij de ambities zoals die in het Raadsprogramma Krachtig Zwijndrecht 2.0. zijn vastgelegd:

"In deze raadsperiode werken we versneld toe naar communicatie die open, uitnodigend, duidelijk en toegankelijk is voor iedereen. We streven in de communicatie naar meer maatwerk, waarbij vragen vanuit samenleving, buurt, straat en individu snel, goed en volledig beantwoord worden. We toetsen de gemeentelijke communicatie die plaatsvindt via de website, sociale media, gedrukte media en andere kanalen hierop en betrekken daar onze inwoners en ondernemers bij. Specifieke aandacht gaat hierbij uit naar:
- *Heldere en concrete informatievoorziening over regelingen en diensten.*
- *Informatieve campagnes ten aanzien van gezamenlijke opgaven.*
- *Te allen tijde een eenduidige terugkoppeling aan inwoners over wat er met hun melding, verzoek, et cetera, is gedaan.*
- *Meer zicht- en aanspreekbaarheid van raads- en collegeleden in de wijken.*

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

6. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Zwijndrecht is actief in netwerken van beleids- en uitvoeringsorganisaties. Bij een deel van die organisaties is de gemeente ook bestuurlijk en financieel betrokken. In dat geval is sprake van een “verbonden partij”. Een bijzondere vorm hiervan zijn de samenwerkingsverbanden die in het leven zijn geroepen om gemeentelijke taken in gezamenlijkheid uit te voeren. Dit soort samenwerkingsverbanden (gemeenschappelijke regelingen) levert een grote bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke doelen, maar levert door zijn aard ook bestuurlijke en financiële risico’s op.
Deze paragraaf verschaft inzicht in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente Zwijndrecht bij door verbonden partijen uit te voeren taken en processen. Volgens artikel 15 lid b van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf de visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de programmabegroting. In de praktijk is de relatie met de verbonden partij veelal meerdere jaren geleden ontstaan. De relatie tussen de visie op de verbonden partij en de doelstellingen van de (huidige) programmabegroting is derhalve niet altijd duidelijk te leggen.

Verbonden partijen

De gemeente Zwijndrecht heeft met de volgende verbonden partijen een relatie:
- Gemeenschappelijke regeling Sociaal (GRS, voorheen SDD)
- Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DGJ, RAV SOJ)
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ)
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ)
- Gemeenschappelijke regeling voor het Natuur- en recreatiegebied IJsselmonde (NRIJ)
- Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en omstreken (Gevudo)
- ROM-D Groep
- Stedin Holding N.V.
- Oasen N.V.
- B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides.
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Met ingang van 2023 is de verbonden partij Drechtwerk formeel opgegaan in de Gemeenschappelijke regeling Sociaal (GRS).

We zijn een sterke samenwerkingspartner voor de regio Drechtsteden en zorgen ervoor dat de belangen van Zwijndrecht en de regio goed worden geïntegreerd en vertegenwoordigt.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	Gemeenschappelijke regeling Sociaal
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
Onderdelen	Sociale Dienst Drechtsteden
Doel	De GRS heeft tot doel […] bij te dragen aan de beleidsontwikkeling van de gemeenten op de gebieden van het sociaal domein en sociale werkvoorziening en uitvoering te geven aan het op deze gebieden vastgestelde beleid. Ter verwezenlijking van de […] genoemde doelstelling behartigt de GRS de gemeenschappelijke regionale belangen op de terreinen van sociaaleconomische versterking, sociaal domein en sociale werkvoorziening. (Artikel 3, besluit Gemeenschappelijke Regeling Sociaal)
Openbaar belang	Het in algemene zin behartigen van regionale belangen zoals hiervoor aangegeven onder 'doel'.
Activiteiten	Deze zijn opgesomd in de vastgestelde regeling (GRS), Hoofdstuk 2.
Financieel belang gemeente	In deze rekening heeft de gemeente de volgende bijdragen aan de GRS verantwoord (* € 1.000): Inkomensvoorzieningen € 29.694 Begeleide participatie (WSW) € 4.299 Arbeidsparticipatie € 3.113 WMO maatwerkvoorzieningen € 2.873 WMO Hulp bij huishouden € 4.754 WMO Begeleiding € 4.695 WMO Dagbesteding € 1.694 Overig € 360 TOTAAL * € 51.482 ** Op basis van concept jaarcijfers GRS per april 2024*
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort op het moment dat de GRS niet meer over reserves beschikt.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur door wethouder R. de Meij. De stemverhouding is gebaseerd op het inwoneraantal van elke gemeente afgezet tegen het totaal. Op dit moment heeft Zwijndrecht 15/100 stemrecht. Op basis van artikel 25 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelen geven bij de begroting. (zienswijze)

Kerncijfers verbonden partij	**31-12-2022**	**31-12-2023**
Eigen vermogen	€ 145.000	€ 450.000
Vreemd vermogen	€ 36.783.000	€ 70.794.000
Jaarresultaat	€ 145.000	€ 200.000

** Gebaseerd op de concept jaarrekening GRS april 2024*

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

	Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
Onderdelen	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Holland Zuid (GGD), Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (BLVS), Regionale Ambulance Voorziening (RAV), Serviceorganisatie Jeugd.
Doel	De regeling heeft tot doel een bijdrage te leveren aan het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten en een evenwichtige ontwikkeling van het gebied te bevorderen, in het bijzonder op het terrein van publieke gezondheid, onderwijs, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, ambulance zorg, meldkamer ambulancevervoer en geneeskundige hulpverlening
Openbaar belang	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: *volksgezondheid, onderwijs, jeugdzorg en welzijn.*
Activiteiten	Zie artikelen 3 tot en met 7 van de GR.
Financieel belang gemeente	De bijdrage per onderdeel van de GR DG&J: DG&J (gezondheidszorg): € 2.984.000 Uitvoering Jeugdwet (SOJ) € 17.060.000 € 20.044.000
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort op het moment dat de dienst Gezondheid & Jeugd niet meer over reserves beschikt.
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder R. de Meij. Het algemeen bestuur vergadert vier maal per jaar. Op basis van artikel 25 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelen geven bij de begroting (zienswijze).
Kerncijfers verbonden partij	

	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 1.932.591	€ 2.676.240
Vreemd vermogen	€ 32.750.784	€ 31.693.538
Jaarresultaat	-/- €28.012	€ 801.529

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (wettelijke verplicht).
Doel	De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.
Openbaar belang	(Milieu)veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid.
Activiteiten	Zie artikel 4 van de GR.
Financieel belang gemeente	De gemeente betaalt jaarlijks een inwonerbijdrage. De bijdrage voor 2023 was € 1.056.623,19. De bijdrage varieert licht met de wijzigingen in het aantal inwoners.
Financieel risico	Afhankelijk van de exploitatieresultaten.
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door wethouder J. van Dongen. Het algemeen bestuur vergadert vier maal per jaar. Op basis van artikel 33 van de GR kan de raad zijn zienswijze geven bij de ontwerpbegroting.

Kerncijfers verbonden partij

	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 2.317.000	€ 686.000
Vreemd vermogen	€ 5.973.000	€ 7.507.000
Jaarresultaat	€ 117.000	-/- € 629.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (wettelijk verplicht).
Onderdelen	- Regionale Brandweer Zuid-Holland Zuid: Dordrecht (oranjepark, leerpark, noordendijk). - Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR).
Doel	Het openbaar lichaam heeft tot doel de brandweerzorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.
Openbaar belang	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: *regionale brandweer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.*
Activiteiten	Uitvoering van de eisen die de Wet Veiligheidsregio's aan de gemeenschappelijke regeling stelt, alsmede regulier werk op gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweerzorg en GHOR.
Financieel belang gemeente	De gemeente betaalt jaarlijks een bijdrage. Met ingang van het begrotingsjaar 2019 wordt gewerkt met het nieuwe verdeelmodel op basis van het gemeentefonds, subcluster Brandweer en rampenbestrijding. De bijdrage was € 4.450.791 .
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort op het moment dat de Veiligheidsregio niet meer over reserves beschikt.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten, waarin elk lid één stem heeft. Het algemeen bestuur vergadert vier maal per jaar. De burgemeester van Zwijndrecht was gedurende 2022 lid van het dagelijks bestuur. Op basis van artikel 29 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelen geven bij de begroting (zienswijze).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Kerncijfers verbonden partij	

	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 3.431.000	€ 10.356.000
Vreemd vermogen	€ 101.777.000	€ 86.755.000
Jaarresultaat	€ 1.541.000	€ 4.231.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

	Gemeenschappelijke regeling voor het Natuur- en recreatiegebied IJsselmonde
Vestigingsplaats	Schiedam.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido Ambacht, Ridderkerk en Zwijndrecht.
Doel / Openbaar belang	Het in onderlinge samenhang behartigen van het gemeenschappelijke belang van de deelnemers voor wat betreft de ontsluiting, de ontwikkeling, aanleg en beheer in het kader van de openluchtrecreatie en toerisme en waar mogelijk van natuur en landschap in het gebied.
Openbaar belang	Bevorderen van openluchtrecreatie met behoud van natuur en landschap.
Activiteiten	De GR NRIJ vervult een trekkersrol in het realiseren en beheren van het bestaande en geplande recreatieve aanbod in de groene buitenruimte van IJsselmonde dat in onderlinge samenhang wordt afgestemd op de brede maatschappelijke vraag en mogelijkheden met een marktgerichte oriëntatie.
Financieel belang gemeente	De inwonerbijdrage bedroeg: € 346.000
Financieel risico	Het financiële risico voor de gemeente is haar bijdrage in het exploitatietekort op het moment dat het Natuur- en Recreatieschap niet meer over een algemene reserve beschikt.
Bestuurlijk belang	Gemeente wordt vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur door wethouder J. van Dongen. In het algemeen bestuur hebben twee leden zitting: een wethouder en een raadslid. Het algemeen bestuur vergadert twee maal per jaar. Op basis van artikel 34 lid 3 van de GR kan de raad blijk van zijn gevoelen geven bij de ontwerpbegroting.

Kerncijfers verbonden partij	**31-12-2022**	**31-12-2023**
Eigen vermogen	€ 4.163.000	€ 4.705.000
Vreemd vermogen	€ 829.000	€ 3.211.000
Jaarresultaat	€ 64.000	€ 242.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Ontwikkelingen	In 2023 is en 2024 wordt gewerkt aan de gevolgen voor de samenwerking en de kosten NRIJ, als gevolg van uittreden Rotterdam/Provincie en mogelijke uittreding Barendrecht.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

	Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerking Dordrecht en omstreken (Gevudo) / HVC
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling.
Doel / Openbaar belang	Gevudo bezit 529 aandelen van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland te Alkmaar (HVC) en behartigd en coördineert de belangen van de deelnemende gemeenten richting HVC. Afvalinzameling, - verwerking en straatreiniging.
Openbaar belang	Beheer van aandelen.
Activiteiten	Gevudo is aandeelhouder in de HVC voor 14,48%.
Financieel belang gemeente	Gevudo heeft met ingang van 2007 het karakter van een 'houderstermaatschappij'': zij voert geen operationele taken meer uit.
Financieel risico	De gemeente waarborgt de betaling van de rente en aflossing van de door HVC te sluiten geldleningen en in rekening-courant op te nemen gelden naar rato van aandeelhouderpercentage (14,48%) en vervolgens binnen Gevudo naar inwoneraantallen (10,24%). Voor Zwijndrecht is dit dus ongeveer 1,5% van het totaal. De gemeente kan aangesproken worden dit deel.
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur door wethouder J. van Dongen. Het algemeen bestuur vergadert twee maal per jaar. Op basis van artikel 21 van de GR kan de raad zijn zienswijze geven bij de ontwerpbegroting.

Kerncijfers verbonden partij

	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 30.847	€ 30.000
Vreemd vermogen	€ 459.400	€ 425.000
Jaarresultaat	€ 0	€ 0

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	31-12-2022	**31-12-2023**
	€ 168.741.000	€ 231.154.000
	€ 784.880.000	€ 802.173.000
	€ 28.139.000	€ 34.879.000

Cijfers uit jaarrekening 2023 van de HVC.

HVC stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij kunnen derhalve niet vermeld worden.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

	ROM-D Groep
Vestigingsplaats	Dordrecht.
Rechtsvorm	Binnen de ROM-D groep participeert gemeente Zwijndrecht direct in de: - naamloze vennootschap ROM-D holding (ROM-D Holding NV); - commanditaire vennootschap ROM-D Dordtse Kil III (ROM-D Dordtse Kil III CV).
Doel	Versterken en uitbouwen regionale economie.
Openbaar belang	Economisch belang.
Activiteiten	Versterken en uitbouwen van de regionale economie door: de uitgifte van kavels, de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen en de promotie van de regio Drechtsteden.
Financieel belang gemeente	De gemeente heeft een kapitaalinbreng in - ROM-D Holding NV van € 941.228 - ROM-D Dordtse Kil III CV € 286.376.
Financieel risico	Het financiële risico omvat de kapitaalinbreng van in totaal € 1.227.604. Deze inbreng bestaat uit aandelen in ROM-D Holding NV, respectievelijk deelname in het commanditair kapitaal van ROM-D Dordtse Kil III CV. Over de aandelenkapitaal in ROM-D Holding NV moet worden gemeld, dat de Holding het door Zwijndrecht ingebrachte aandelenkapitaal heeft 'doorgestort' in het (risicodragende) commanditair kapitaal van ROM-D Capital BV.
Bestuurlijk belang	Het stemrecht van gemeente Zwijndrecht binnen de ROM-D Holding NV en ROM-D Dordtse Kil III. De gemeente wordt in de aandeelhoudersvergadering vertegenwoordigd door wethouder T. Jansen

Kerncijfers verbonden partij	**31-12-2022**	**31-12-2023**
Eigen vermogen (ROM-D Hold. NV)	€ 4.460.529	€ 4.746.423
Vreemd vermogen (ROM-D Hold.NV)	€ 2.200.854	€ 2.200.857
Jaarresultaat (ROM-D Hold. NV)	€ 299.015	€ 105.895
Eigen vermogen (ROM-D Kil III CV)	€ 13.781.329	€ 14.256.825
Vreemd vermogen (ROM-D Kil III CV)	€ 931.389	€ 36.637
Netto jaarresultaat (ROM-D Kil III CV)	€ 2.138.744	€ 475.496

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Ontwikkelingen	De ROM-D stelt geen begroting op. De begrote kerncijfers van de verbonden partij kunnen derhalve niet vermeld worden. Naar verwachting zal uittreden van de gemeente Rotterdam effectief plaatsvinden na het afronden van het project Kil III en het liquideren van die CV.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	Stedin Holding N.V.
Vestigingsplaats	Rotterdam.
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.
Doel	Doel van Stedin is in hoofdzaak het op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde wijze leveren van energie, warmte/ koude en gassen en daaraan gerelateerde producten aan particuliere en zakelijke klanten en samenwerking en deelneming in andere rechtspersonen.
Openbaar belang/ Activiteiten	Leveren van energie.
Financieel belang gemeente	De gemeente is aandeelhouder van ongeveer 1 % van de aandelen. We ramen een nominale dividendopbrengst in de begroting (minder dan € 1.000).
Financieel risico	Het dividend is afhankelijk van de winst.
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder T. Jansen. Wij hebben de gemeente Dordrecht gemachtigd ons te vertegenwoordigen in de aandeelhouderscommissie. De AvA vindt minimaal één maal per jaar plaats.
Kerncijfers verbonden partij	

	31-12-2022	**31-12-2023**
Eigen vermogen	€ 2.083.000.000	€ 2.715.000.000
Vreemd vermogen	€ 4.916.000.000	€ 5.063.000.000
Jaarresultaat	€ 81.000.000	€ 170.000.000

Gebaseerd op gepubliceerd jaarverslag 2023.

Beleidsvoornemens

De aandelen zijn een duurzame belegging waarbij het dividend een belangrijke inkomstenbron vormt. Op basis van de winstverwachting voor de komende jaren en het feit dat ons aandeel daalt als gevolg van de uitgifte van cumulatief preferente aandelen aan andere aandeelhouders (minus 7 gemeenten) is en dividenduitkering zeer onzeker.
Door middel van het project Nachtwacht (Rijk) en project Omega (Provincies en gemeenten, nog geen aandeelhouders) probeert Stedin het noodzakelijke kapitaal voor de investeringen in energietransitie te verwerven.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	N.V. Waterbedrijf OASEN
Vestigingsplaats	Gouda.
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.
Doel	Leveren van helder en betrouwbaar drinkwater.
Openbaar belang / Activiteiten	Drinkwatervoorziening.
Financieel belang gemeente	De gemeente is aandeelhouder van 43 van de 748 aandelen (5.7%). Dit aandeel is al jaren gelijk. De aandeelhouders ontvangen al jaren geen dividend.
Financieel risico	Nauwelijks, de dividenduitkering waarop we recht hebben komt ongeveer uit op indicatief een maximum van € 1.000. De afgelopen jaren is er zelfs geen dividend uitgekeerd. De Raming in de begroting is dan ook nul.
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder T. Jansen. De AvA vindt één keer per jaar plaats.
Kerncijfers verbonden partij Eigen vermogen Vreemd vermogen Jaarresultaat	**31-12-2022** / **31-12-2023** € 125.600.000 / € 128.149.000 € 221.955.000 / € 244.640.000 € 3.174.000 / € 2.549.000
Beleidsvoornemens	Behoud van aandelen om inspraak te blijven houden in de levering van (onthard) drinkwater in de gemeente.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

	B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides
Vestigingsplaats	Rotterdam.
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap.
Doel / Activiteiten	Het houden en beheren van aandelen in Evides NV en het uitoefenen van stemrecht daarop voor eigen rekening en risico, maar ten behoeve van de aandeelhouders van de vennootschap en al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn; alles in de ruimste zin van het woord.
Openbaar belang	Drinkwatervoorziening.
Financieel belang gemeente	Het aandelenbezit is voor 50% in handen van Energiebedrijf DELTA N.V. en voor de andere 50% in handen van het Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE). De deelname van de gemeente Zwijndrecht in het GBE is zeer bescheiden te noemen, namelijk 3.325 aandelen op een totaal van 1.850.000 aandelen, ofwel 0,2%. Dit aandeel is al jaren gelijk. De gemeente ontvangt als aandeelhouder jaarlijks dividend, zijnde 50% van 0,2% van de uitkering door Evides N.V. Voor de begroting is geraamd een bedrag van € 18.000.
Financieel risico	Het dividend is afhankelijk van de winst.
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder T. Jansen. De AvA vindt twee keer per jaar plaats.
Kerncijfers verbonden partij	

	31-12-2022	**31-12-2023**
Eigen vermogen	€ 291.584.683	€ 296.709.276
Vreemd vermogen	€ 34.800	€ 14.759
Jaarresultaat	€ 22.982.616	€ 15.574.593

De cijfers komen uit het gepubliceerde jaarverslag 2023.

Beleidsvoornemens	Behoud van aandelen om inspraak te blijven houden in de levering van drinkwater in de gemeente.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats	Den Haag
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.
Doelstelling	Kredietverlening aan de publieke sector.
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Activiteiten	Financiële dienstverlening.
Financieel belang gemeente	Aandeelhouder van 47.541 aandelen (0,085%). Dit aandeel is al jaren gelijk.
Financieel risico	Bij faillissement van de onderneming ontvangt de gemeente geen dividend meer. Het dividend is afhankelijk van de winst. Het ontvangen dividend was € 119.000
Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders door wethouder T. Jansen. Deze vergadering vindt één maal per jaar plaats.
Kerncijfers verbonden partij	

	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 4.615.000.000	4.721.000.000
Vreemd vermogen	€ 107.459.000	110.819.000
Netto jaarresultaat	€ 300.000.000	254.000.000

Beleidsvoornemens	Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt ligt het voor de hand het aandelenbezit in BNG Bank als een duurzame belegging te zien.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

7. Paragraaf Grondbeleid

Inleiding
In deze paragraaf geven wij een toelichting op de uitvoering van het grondbeleid en krijgt u inzicht in de vermogenspositie van het grondbedrijf en het Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling (deels actief en deels faciliterend grondbeleid) met een prognose van de projectresultaten en de verwachte ontwikkelingen in de reserves en voorzieningen.

Resultaten 2023 in hoofdlijnen
Om invulling te kunnen geven aan de woningbouwambitie die voortvloeit uit het raadsprogramma 'Krachtig Zwijndrecht' hebben wij eind 2023 zeven gemeentelijke bouwgronden in exploitatie met een nog resterende (bruto, er worden ook woningen gesloopt) productiecapaciteit van 636 aan nog op te leveren woningen in 2024 en verder. Daarnaast hebben we twee grondexploitaties in voorbereiding (Maasterras Oost in het Stationskwartier en Noordoevers) met een bouwprogramma van circa 475 woningen op de gemeentelijke gronden.
In het algemeen zijn in 2023 de verwachte financiële resultaten van de grondexploitaties verslechterd door de nadelige invloed van de macro economische en geopolitieke omstandigheden op het sentiment in de woningmarkt (daling in het aantal verkochte nieuwbouwwoningen) en de inflatie (we hadden al rekening gehouden met een bovengemiddelde stijging van de kosten maar de kosten zijn nog harder gestegen). Daarnaast zien we dat, ondanks de intensieve aandacht voor participatie, projecten vertragen door bezwaar- en beroepsprocedures.
In Euryza zijn de eerste van de 52 appartementen in het gebouw High & L'eau eind 2023 opgeleverd. De bouw van het daarnaast gelegen deelplan (Nouv'Eau en Oeverture met 38 appartementen en 4 stadswoningen) is in maart 2023 gestart. Voor het laatste deelplan (25 grondgebonden woningen) is het bouwprogramma uitgewerkt naar een voorlopig ontwerp. De start bouw van dit deelplan is in de tweede helft van 2024 gepland.
Het project Buizerdstraat heeft door tegenvallende verkoopresultaten van de 24 appartementen (bouwplan Lindesteyn) stagnatie ondervonden. In overleg met de ontwikkelaar wordt bekeken of de verkoop in 2024 weer opgestart kan worden.
De verkoop van de 37 grondgebonden woningen in het project Van 't Hofflocatie is in januari 2023 gestart. Omdat ook hier de verkoop minder voorspoedig verliep is op verzoek van de ontwikkelaar de ontwikkeling in maximaal drie fases opgeknipt. Inmiddels is de verkoop aangetrokken en lijkt de fasering beperkt tot twee fases waarbij de bouw van fase 1 en fase 2/3 in de eerste helft respectievelijk in de tweede helft van 2024 kan starten.
Voor de ontwikkeling van 18 grondgebonden woningen in het project Heer Janstraat te Heerjansdam hebben we de selectie van een ontwikkelaar begin 2023 afgerond. In dezelfde maand is het beroep tegen het gewijzigde bestemmingsplan door de Raad van State ongegrond verklaard, deze is nu onherroepelijk geworden. Eind 2023 zijn bijna alle woningen verkocht, maar door een bezwaar tegen de omgevingsvergunning loopt de start bouw vertraging op.
Ook voor de projecten Stadstuinen (55 woningen) en Indische Buurt (100 huurwoningen voor Woonkracht10 en 93 koopwoningen) is in 2023 een ontwikkelaar geselecteerd. Voor de bouw van de woningen in Stadstuinen (plan de Wijck) is eind 2023 een omgevingsvergunning ingediend. De verkoop van deze woningen is inmiddels gestart, er is veel belangstelling. De contractstukken voor de ontwikkeling van de Indische Buurt kunnen begin 2024 door de gemeente, Woonkracht10 en de ontwikkelaar ondertekend worden.
Op 28 november 2023 heeft uw raad de grondexploitatie voor het project Maasterras West vastgesteld. Hiermee is de bouw van 189 woningen een stap verder gebracht. De samenwerkingsovereenkomst met de betrokken ontwikkelaarscombinatie zal naar verwachting in de eerste helft van 2024 gesloten worden.
In het afgelopen jaar hebben we ook gewerkt aan de voorbereidingen en de haalbaarheidsonderzoeken voor de nog vast te stellen grondexploitaties Noordoevers en Maasterras Oost en de transformatie van winkelcentrum De Passage. De grondexploitatie Noordoevers wordt begin 2024 aan uw raad voorgelegd. Naar verwachting kunnen de andere onderzoeken in 2024 afgerond worden.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Twee gebiedsontwikkelingen hebben betrekking op de uitvoering van het economisch beleid, te weten bedrijventerrein Bakestein en winkelcentrum kort Ambacht. De gedeeltelijke herontwikkeling van het winkelcentrum Kort Ambacht is eind 2022 nagenoeg gerealiseerd. De grondexploitatie is na de financiële afronding in 2023 afgesloten. Op Bakestein verkochten we in 2022, zo'n 20 jaar na de start, de laatste 5 bedrijfskavels. Na de financiele afwikkeling van enkele afrondende werkzaamheden kan deze grondexploitatie in 2024 afgesloten worden. De grondverkoop voor de ontwikkeling van Pier14 heeft in 2023 vertraging opgelopen door de verslechterde marktomstandigheden. Inmiddels is de ontwikkeling van het terrein in volle gang. De horecavoorziening en de eerste kantoorpanden zijn vergund. Medio 2024 zal de bouw aanvangen. De renovatie van het zogenoemde Schaaldakgebouw is gestart. Voor de overige panden wordt intensief met potentiële afnemers gesproken.

Op het oostelijk deel van het terrein zijn inmiddels meerdere koopovereenkomsten met eindgebruikers gesloten, ook hier verwachten we in 2024 gronden te kunnen overdragen.
Daarnaast spelen er nog diverse faciliterende projecten in Zwijndrecht en Heerjansdam, die bij gaan dragen aan de raadsambities. Het grootste project is de Planetenbuurt, waarvoor we in 2023 een samenwerkingsovereenkomst met Trivire hebben gesloten. De plannen werken we momenteel samen verder uit. Het bestemmingsplan bieden we uw raad binnenkort ter vaststelling aan. We zien dat, ondanks intensieve participatie door de initiatiefnemers, de gemeentelijke inspanningen om te komen tot realisatie van de woningen, groot is.

Vermogenspositie grondbedrijf
In 2023 is de vermogenspositie van het grondbedrijf met bijna € 0,4 miljoen afgenomen door een verslechtering van de verwachte projectresultaten. De gewijzigde marktomstandigheden en de hoge prijsstijgingen in 2023 spelen hierin een grote rol. Over het totaal van de projecten is nog steeds sprake van een voordelig saldo.
De reserves van het grondbedrijf zijn een instrument om stedelijke ontwikkelingen te financieren en daarmee beleidsdoelstellingen te realiseren door de uitvoering van projecten c.q. productie van bouwgronden. Uitgangspunt is dat de totale exploitatie van bouwgronden met de inzet van de reserves minimaal kostendekkend moet zijn. De reserves vormen tezamen met de verwachte exploitatieresultaten van de lopende projecten het vermogen van het grondbedrijf.
Bij de bepaling van de vermogenspositie van het grondbedrijf beschouwen we het vermogen in drie onderdelen:

- Winstpotentie.
  De winstpotentie omvat het saldo van de toekomstige exploitatieresultaten van de actieve, c.q. door uw raad vastgestelde, grondexploitaties plus de eventueel getroffen verliesvoorzieningen in de voorziening Stedelijke ontwikkeling;
- Reserve Gerealiseerde winstpotentie.
  De al gerealiseerde winsten die nog niet bestemd zijn worden aan de reserve Gerealiseerde winstpotentie toegevoegd;
- Reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf.
  Deze reserve dient als buffer voor het opvangen van de risico’s.

Het grondbedrijf van de gemeente Zwijndrecht functioneert als een zogenaamd gesloten systeem. Dat betekent dat de winsten en verliezen die tussentijds en/of bij de afsluiting van grondexploitaties ontstaan worden verrekend binnen het grondbedrijf. Vrijvallende bedragen uit winstgevende exploitaties worden toegevoegd aan de reserve Gerealiseerde winstpotentie. Het resultaat van een verlieslatende exploitatie wordt verrekend met de verliesvoorziening in de voorziening Stedelijke Ontwikkeling. Financiële tegenvallers (risico's die zich manifesteren) kunnen gedekt worden vanuit de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf. Gedurende het proces is, binnen de gestelde kaders, geen separate besluitvorming van uw raad noodzakelijk over de resultaatbestemming. Er zijn, met uitzondering van de financieringskosten (renteresultaat op het taakveld treasury) en de vennootschapsbelasting, in beginsel geen financiële gevolgen voor het reguliere begrotingsresultaat.
De opbouw van de vermogenspositie van het grondbedrijf per 1 januari 2024 is in onderstaande figuur aangegeven (zie figuur 1). Een eventuele belastingplicht voor de vennootschapsbelasting is hier niet inbegrepen. Deze belasting wordt over het totaal aan belaste activiteiten van de gemeente, waaronder de grondexploitaties, geheven. De verwachte belastingdruk lichten we in het jaarverslag bij punt 9 Vennootschapsbelasting toe.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

figuur 1: vermogenspositie grondbedrijf per 1 januari 2024 (bedragen x € 1.000)		
opbouw vermogenspositie grondbedrijf (netto contante waarde 1-1-2024)		
A) winstpotentie grondbedrijf	463	
B) saldo (vrije) reserve Gerealiseerde winstpotentie	2.840	
Totaal (potentieel eindsaldo)	**3.303**	**voordelig**
C) risicodekking in reserve weerstandsvermogen grondbedrijf	1.171	

De in figuur 1 aangegeven winstpotentie omvat de exploitatieresultaten van de actieve grondexploitaties (onderhanden werk). Deze berekenen wij op een voordelig saldo van € 0,5 miljoen (netto contante waarde per 1 januari 2024). Een winstpotentie moet nog daadwerkelijk gerealiseerd worden en is vooralsnog een theoretisch bedrag want dit saldo wordt immers pas concreet wanneer de exploitatiebegrotingen conform de voorcalculaties gerealiseerd zijn. Deze winstpotentie bestaat uit de contant gemaakte saldi van de nog te realiseren winsten in de projecten Van 't Hofflocatie, Heer Janstraat en Bakestein (afronding) en de verwachte nadelige exploitatieresultaten van de projecten Buizerdstraat en Euryza die gedekt worden door de getroffen verliesvoorzieningen in de voorziening Stedelijke Ontwikkeling. De winstpotentie wordt nog verminderd met een toekomstige dotatie aan het bomenfonds (vanuit het project Van 't Hofflocatie omdat niet alle te kappen bomen in het plangebied zelf gecompenseerd kunnen worden). In figuur 2 is de opbouw van de winstpotentie weergegeven. We vermelden daarin naast de netto contante waarde (dit is de huidige waarde, prijspeil 1 januari 2024) ook de eindwaarde (dit is het bedrag dat na afronding van de projecten in de toekomst vrijvalt).

figuur 2: winstpotentie per 1 januari 2024			- = voordelig (V); + = nadelig (N)
onderdeel	verwacht projectresulaat n.c.w. 1-1-2024		eindwaarde	
Bouwgronden in exploitatie	€ 5.891.912	N	€ 6.134.732	N
Voorziening Stedelijke Ontwikkeling	€ -6.420.590	V	€ -6.683.687	V
Af: verrekening met reserves (*)	€ 65.213	N	€ 72.000	N
Winstpotentie grondbedrijf.....	**€ -463.465**	**V**	**€ -476.955**	**V**
(*) dotatie aan het bomenfonds				

Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling

Voor de gebiedsontwikkelingen in de Spoorzone/DiZtrikt (onderverdeeld in drie gebieden: Stationskwartier, Noord en Walburg) en Noordoevers heeft uw raad in 2019 een bedrag van € 20 miljoen gereserveerd. Dit bedrag is in een aparte reserve genaamd 'Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling' vastgelegd en behoort niet tot het gesloten systeem van het grondbedrijf. Voor- en nadelige mutaties in de projecten die behoren tot de gebiedsontwikkelingen Spoorzone/DiZtrikt en Noordoevers worden verrekend met de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling. Deze reserve functioneert dan als een apart gesloten systeem specifiek voor de gebiedsontwikkelingen in de Spoorzone/DiZtrikt en Noordoevers.
Om die reden maken we in deze paragraaf bij de bepaling van de vermogenspositie onderscheid tussen het grondbedrijf en de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling.

In 2021 ontvingen wij een subsidie Woningbouwimpuls (Wbi) van maximaal € 4,7 miljoen voor het Stationskwartier. Deze subsidie wordt als 50% cofinanciering ingezet bij de dekking van de exploitatieverliezen in het Stationskwartier.
Inmiddels zijn al drie grondexploitaties binnen het Stationskwartier vastgesteld: Stadstuinen, Indische Buurt (beide in 2021) en Maasterras West (in 2023).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Daarnaast is budget beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de nog vast te stellen grondexploitaties (Maasterras Oost in het Stationskwartier en Noordoevers) en het faciliteren van projecten van derden in het Stationskwartier (waarbij de kosten, voor zover mogelijk binnen de wettelijke kaders, via kostenverhaal verhaald worden op de private partijen).
Analoog aan de presentatie van het gesloten systeem van het grondbedrijf kan de vermogenspositie voor het Uitvoeringsprogramma opgedeeld worden in dezelfde drie onderdelen:

A. Winstpotentie: het saldo van de toekomstige exploitatieresultaten van de actieve, c.q. door uw raad vastgestelde, grondexploitaties plus de eventueel getroffen verliesvoorzieningen in de voorziening Stedelijke ontwikkeling;
B. Reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling: de middelen die nog niet ingezet zijn als dekking voor de gebiedsontwikkelingen in de Spoorzone/DiZtrikt en Noordoevers;
C. Reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf: buffer voor het opvangen van de risico's.

In onderstaande figuur is de vermogenspositie per 1 januari 2024 weergegeven. De bedragen van de drie onderdelen lichten we daarna kort toe.

figuur 3: vermogenspositie Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling per 1 januari 2024 (bedragen x € 1.000)

opbouw vermogenspositie Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling (netto contante waarde 1-1-2024)		
A) winstpotentie		1.016
B) saldo reserve per 1-1-2024		9.978
20.000	start saldo	
-8.387	af: dekking verwachte verliezen (1)	
-159	af: afboeken 50% voorbereidingskosten (1)	
-1.476	af: dekking risico's	
9.978	saldo per 1-1-2024 (2)	
Totaal		**10.994 voordelig**
C) risicodekking in reserve weerstandsvermogen grondbedrijf		1.476

(1) Daarnaast is € 1,3 miljoen gedekt door de ontvangen subsidie Woningbouwimpuls (WBI)
(2) Beschikbaar voor de in voorbereiding zijnde grondexploitaties Noordoevers, en Maasterras Oost (per 31-12-2023 is € 2,2 miljoen aan voorbereidingskosten besteed) en het faciliteren van projecten van derden in het Stationskwartier plus de twee overige ontwikkelgebieden in DiZtrikt.

De in figuur 3 bij A) aangegeven winstpotentie bestaat uit het contant gemaakte saldo van de nog te realiseren winst in het projecten Stadstuinen en Indische Buurt en het verwachte nadelige exploitatieresultaat van het project Maasterras West dat gedekt wordt door de getroffen verliesvoorziening in de voorziening Stedelijke Ontwikkeling. De opbouw van deze winstpotentie is in figuur 4 weergegeven.

figuur 4: winstpotentie Uitvoeringsprogr. per 1 januari 2024 - = voordelig (V); + = nadelig (N)

onderdeel	verwacht projectresulaat n.c.w. 1-1-2024		verwacht projectresulaat eindwaarde	
Bouwgronden in exploitatie	€ 7.657.398	N	€ 8.706.120	N
Verliesvoorziening	€ -8.673.737	V	€ -9.768.037	V
Eindsaldo, winstpotentie.....	**€ -1.016.339**	**V**	**€ -1.061.917**	**V**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Vanuit de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling is per 1 januari 2024, naast de 50% cofinanciering van het Stationskwartier vanuit de Wbi-subsidie, een bedrag van € 10 miljoen ingezet als dekking voor het verwachte verlies van het project Maasterras West, de tot en met 2023 gerealiseerde voorbereidingskosten voor de toekomstige grondexploitatie Maasterras Oost, de niet-verhaalbare voorbereidingskosten bij het faciliteren van projecten van derden en de risico's van de gebiedsontwikkelingen.
Er is dan eind 2023 in de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling nog een saldo van € 10 miljoen beschikbaar voor de dekking van de al in voorbereiding genomen gebiedsontwikkelingen Noordoevers en Maasterras Oost en het faciliteren van projecten van derden in het Stationskwartier plus de twee overige ontwikkelgebieden in DiZtrikt, te weten Noord en Walburg inclusief de benodigde risicoreservering.
Als de grondexploitatie voor Noordoevers in de eerste helft van 2024 vastgesteld wordt dan zijn de voorbereidingskosten voor dit project gedekt. Het haalbaarheidsonderzoek voor Maasterras Oost is nog niet afgerond, maar de verwachting is dat de grondexploitatie Maasterras Oost beslag zal leggen op een groot deel van het nog beschikbare saldo in de reserve Uitvoeringsprogramma. Voor de gebiedsontwikkelingen van Noord en Walburg zijn eind 2021 eerste verkenningen opgesteld. Deze eerste verkenningen geven nog veel ruimte voor nader onderzoek waardoor het op dit moment niet te zeggen is wat de financiële uitkomsten hiervan zijn.

Onderhanden werk
Het saldo van de productiekosten en de opbrengsten van de bouwgronden die in exploitatie genomen zijn (ofwel de vastgestelde grondexploitaties) voegen we jaarlijks toe aan de boekwaarde van de betreffende projecten. Op de balans zijn de boekwaarden van alle in exploitatie genomen bouwgronden opgenomen onder de post ‘Onderhanden werk’. Afhankelijk van de ontwikkelingen in het begrotingsjaar leidt dit tot een stijging dan wel daling van de boekwaarde. Na afronding van een project sluiten we die exploitatie af en verrekenen we het eindresultaat met een reserve of met de voorziening ‘Stedelijke Ontwikkeling’ (dit laatste indien het een exploitatieverlies betreft waarvoor al een verliesvoorziening gevormd is).
De totale boekwaarde (het saldo van de gemaakte kosten en opbrengsten) van de in exploitatie genomen gronden is in het afgelopen jaar door projectinhoudelijke activiteiten met € 1,55 miljoen toegenomen. Het bedrag aan investeringen in 2023 beslaat € 1,69 miljoen. Daarnaast is er in boekjaar 2023 een opbrengst van € 0,14 miljoen aan opbrengsten geboekt (betreft een aanbetaling voor de grondverkoop project Heer Janstraat en ontvangen rentevergoedingen bij de projecten Buizerdstraat en Stadstuinen). Er is in het afgelopen jaar, in het project Euryza, ook een opbrengst uit een grondverkoop gerealiseerd. Omdat deze opbrengst boekhoudkundig betrekking heeft op een openstaande vordering uit 2017 wordt dit bedrag niet zichtbaar in boekjaar 2023.
Daarnaast neemt de boekwaarde nog af met € 0,04 miljoen door administratieve boekingen zoals een verrekeningen met de reserves en voorzieningen.
Ultimo 2023 bedraagt de boekwaarde 'Onderhanden werk' € 10.637.969. In onderstaande tabel (figuur 5) geven wij een specificatie van de mutaties in de boekwaarden.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

figuur 5: mutatie boekwaarden onderhanden werk (alle bouwgronden in exploitatie)
(bedragen x € 1.000)

boekwaarde 31-12-2022		**9.125**
Investeringen		
- verwerving/verplaatsingskosten	8	
- sloopwerkzaamheden	16	
- bouwrijp maken	320	
- woonrijp maken	154	
- planontwikkeling	966	
- overig	16	
- rentekosten	212	
	1.692	
Inkomsten		
- grondverkopen	-144	
- subsidies (a)	0	
	-144	
mutatie boekwaarde door projectactiviteiten:		1.548
Overig		
- verrekening met reserves en voorzieningen (b)		-53
- administratieve boekingen		18
boekwaarde 31-12-2023		**10.638**

(a) De bijdragen vanuit de subsidie Woningbouwimpuls niet inbegrepen. Deze subsidie wordt ingezet als cofinanciering bij de dekking van de investeringen in het Stationskwartier vanuit de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling.
(b) Bakestein (winstuitname) en winkelcentrum Kort Ambacht (afboeken restant verliessaldo per 31-12-2023 met verliesvoorziening).

De totale geraamde investeringsomvang van de onderhanden projecten (alle in exploitatie genomen gronden), inclusief het deel van de investeringen die vanwege de verslagleggingregels/BBV niet aan de grondexploitaties toegerekend mogen worden (te activeren), omvat afgerond € 86,7 miljoen aan investeringen en € 67,0 miljoen aan opbrengsten. Eind 2023 is hiervan 57% respectievelijk 67% als gerealiseerd in de boekwaarden opgenomen. Om tot een afronding van alle onderhanden projecten te komen verwachten wij nog € 37,7 miljoen aan investeringen (waarvan € 11,1 miljoen buiten de grondexploitaties, te activeren kosten) en € 22,3 miljoen aan opbrengsten te realiseren.
De in figuur 5 aangegeven boekwaarde die op de balans onder de post 'Onderhanden werk' is opgenomen heeft betrekking op de bouwgronden die in exploitatie genomen zijn. Er is sprake van in exploitatie genomen bouwgrond vanaf het moment dat de grondexploitatie door de gemeenteraad is vastgesteld. In de periode vóór de vaststelling van een grondexploitatie worden voorbereidingskosten gemaakt. Deze (voorbereidings)kosten behoren niet tot het 'Onderhanden werk' en kunnen onder voorwaarden geactiveerd worden onder 'Immateriële vaste activa'.
In 2023 voegen wij een bedrag van € 344.394 toe aan de post 'Immateriële vaste activa'. Het gaat hierbij om de in dat jaar gemaakte voorbereidingskosten voor het project Noordoevers, en als onderdeel van DiZtrikt, het project Maasterras Oost.
Met de vaststelling van de grondexploitatie Maasterras West in 2023 worden de tot dat moment gemaakte voorbereidingskosten voor dit project opgenomen in de grondexploitaties waardoor de post Immateriële vaste activa met een bedrag van € 498.896 is verminderd. Per saldo is in 2023 de post Immateriële vaste activa met € 154.502 afgenomen.
Ultimo 2023 is er een saldo van € 2,2 miljoen aan voorbereidingskosten geactiveerd. Voor een specificatie van de voorbereidingskosten verwijzen wij naar figuur 6.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

figuur 6: voorbereidingskosten grondexploitaties
(bedragen x € 1.000)

project	boekwaarde 1-1-2023	investeringen (netto) in 2023	overige mutaties in 2023	boekwaarde 31-12-2023
Maasterras West	499	n.v.t.	-499	0
Maasterras Oost (*)	721	164		885
Noordoevers	1.092	181		1.273
TOTAAL Immateriële Vaste Activa:	**2.312**	**344**	**-499**	**2.157**

(*) de voorbereidingskosten van MTO worden gedekt door een verliesvoorziening.

De voorbereidingskosten mogen in de nog vast te stellen grondexploitatie opgenomen worden, mits deze binnen zes jaar vastgesteld zijn door uw raad. De BBV voorschriften schrijven voor dat de voorbereidingskosten maximaal vijf jaar geactiveerd mogen blijven staan onder de immateriële vaste activa. Als er niet tijdig een grondexploitatie vastgesteld wordt dan zal het saldo van de voorbereidingskosten ouder dan vijf jaar afgeboekt worden ten laste van het jaarresultaat. Hoe ouder de voorbereidingskosten zijn, hoe groter dit risico wordt. Het eerste bedrag waarbij dit kan spelen zijn de in 2019 gemaakte voorbereidingskosten voor Noordoevers (€ 578.382). Dit bedrag moet in 2024 afgeboekt worden als er dan nog geen grondexploitatie voor deze ontwikkeling is vastgesteld. Het voorstel om de grondexploitatie Noordoevers vast te stellen zal in de eerste helft van 2024 aan uw raad voorgelegd worden.
In samenhang met de ontwikkeling van gemeentegronden in het Stationskwartier en Noordoevers (actief grondbeleid) faciliteert de gemeente ook de ontwikkeling op gronden van derden (faciliterend grondbeleid) in deze ontwikkelgebieden. De verslagleggingsregels (BBV) bepalen dat de kosten van het faciliterend grondbeleid niet in de gemeentelijke grondexploitaties opgenomen mogen worden. De kosten die toegerekend worden aan het faciliterend grondbeleid dienen in beginsel te worden verhaald op de private grondeigenaren. Het kostenverhaal wordt daarbij beperkt tot het zogenaamd opbrengend vermogen; er kunnen niet meer kosten verhaald worden dan er aan batig saldo gerealiseerd wordt. De kosten die naar verwachting verhaald kunnen worden mogen vijf jaar onder de overige nog te ontvangen bedragen op de balans van de gemeente komen te staan.

Als na maximaal vijf jaar de kosten nog niet verhaald zijn dienen deze kosten te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.
In 2023 rekenen wij, naar rato van het aantal te bouwen woningen, van de gemaakte plankosten een bedrag van € 248.000 toe aan het faciliterend grondbeleid in het Stationskwartier en Noordoevers.
Hiervan is € 104.000 verrekend met de reserve Uitvoeringsprogramma en de Wbi subsidie omdat het opbrengend vermogen van enkele ontwikkellocaties (met de bouw van sociale huurwoningen) onvoldoende is om alle kosten te kunnen verhalen. Het resterende bedrag van € 144.000 wordt op de balans toegevoegd als nog te verrekenen kosten onder de post 'Overige nog te ontvangen bedragen'.

Reserves en voorzieningen

Bij een strategische inzet van het vermogen is niet alleen de financiële dekking van het totaal aan investeringen van belang maar ook de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen (weerstandsvermogen) en de tijdige beschikking over een vrije reserve om tot realisatie van nieuwe verlieslatende projecten te kunnen besluiten (op dat moment moet een verliesvoorziening getroffen kunnen worden). Om hierop te kunnen sturen hebben we het vermogen van het grondbedrijf, naast de voorziening Stedelijke Ontwikkeling, onderverdeeld in twee reserves met ieder een eigen doel (zie figuur 7). Daarnaast is er een reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling voor de gebiedsontwikkelingen Noordoevers en Spoorzone/DiZtrikt.
In dit hoofdstuk geven wij u per reserve of voorziening een korte toelichting op de belangrijkste mutaties in het afgelopen jaar en de omvang ultimo 2023. Daarna geven wij een toelichting op enkele relevante verschillen in de mutaties ten opzichte van de (gewijzigde) begroting 2023.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

figuur 7: reserves en voorzieningen grondbedrijf plus reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling

onderdeel	type	doel/functie	rente bijschrijven
voorziening Stedelijke Ontwikkeling	voorziening	Dient als dekking van de geprognosticeerde verliezen (netto contante waarde) van bestuurlijk vastgestelde grondexploitaties. Conform de voorschriften (BBV) treffen wij een verliesvoorziening op het moment dat besloten wordt tot uitvoering van een verlieslatend project. Daarnaast kan er een verliesvoorziening getroffen worden voor de bestede voorbereidingskosten die naar alle waarschijnlijkheid niet gedekt zullen worden door de nog vast te stellen grondexploitatie. De benodigde bedragen voor een nieuwe verliesvoorziening komen in beginsel uit een vrije reserve . Bij het afsluiten van een boekjaar worden de bestaande verliesvoorzieningen, indien nodig, aangepast aan de geactualiseerde exploitatieresultaten van de betreffende projecten. Deze mutaties worden in beginsel verrekend met de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf (of een vrije reserve als het om voorberediingskosten gaat).	ja
reserve Gerealiseerde winstpotentie	vrije reserve	Bevat vrij beschikbare middelen voor nieuwe investeringen (voor het treffen van een verliesvoorziening bij een besluit tot realisatie van een verlieslatend project). Vrijvallende exploitatiewinsten worden aan deze reserve toegevoegd. Overigens is de vrije beschikbaarheid wel beperkt in die zin dat er rekening gehouden moet worden met toekomstige claims op deze reserve door verlieslatende projecten als dergelijke projecten in voorbereiding zijn en waarvan op enig moment het besluit tot uitvoering genomen zal worden (op dat moment een verliesvoorziening treffen ten laste van de vrije reserve). Ook moet er rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat een deel van de tussentijds bijgeschreven winsten uit nog niet afgesloten grondexploitaties weer gecorrigeerd kan worden als verwachte winst afneemt (een zogenaamde negatieve tussentijdse winst leidt tot een dotatie aan de betreffende grondexploitatie). Daarnaast is het noodzakelijk het risicoprofiel van het grondbedrijf, inclusief de nieuwe investering, en de omvang van de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf in de afweging mee te nemen als bedragen uit de vrije reserve aangewend worden.	nee

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

figuur 7: reserves en voorzieningen grondbedrijf plus reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling (vervolg)

onderdeel	type	doel/functie	rente bijschrijven
reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf	risico reservering	Dient als financiële buffer voor het opvangen van (negatieve) risico's die niet in de exploitatieberekeningen voorzien zijn. Het weerstandsvermogen is enerzijds bedoeld om bestaande veliesvoorzieningen op peil te houden (i.c. het opvangen van tegenvallers binnen verlieslatende projecten die in uitvoering zijn; behoefte op korte termijn) en anderzijds om tegenvallende toekomstige exploitatiewinsten op te vangen (behoefte op lange termijn). De benodigde omvang van het weerstandsvermogen is gerelateerd aan het risicoprofiel van het grondbedrijf. Het risicoprofiel wordt jaarlijks, bij het opmaken van de begroting, geactualiseerd.	nee
reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling	bestemmings reserve	Bestemd voor de gebiedsontwikkelingen in de Spoorzone/DiZtrikt (deelgebieden: Stationskwartier, Noord en Walburg) en Noordoevers. De reserve is bedoeld ter bekostiging van het actief grondbeleid in deze gebieden (het saldo van de gemeentelijke grondexploitaties Stadstuinen, Indische Buurt, Maasterras West en Maasterras Oost en het eventueel afboeken van voorbereidingskosten indien niet - tijdig- een grondexploitatie wordt vastgesteld) en de bekostiging van het faciliterend grondbeleid (het saldo van de niet verhaalbare kosten). De reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling behoort niet tot het gesloten systeem van het grondbedrijf. Voor- en nadelige mutaties binnen de grondexploitaties die behoren tot de gebiedsontwikkelingen DiZtrikt en Noordoevers worden verrekend met deze reserve.	nee

Voorziening Stedelijke ontwikkeling

In 2023 sluiten we de grondexploitatie winkelcentrum Kort Ambacht. De werkzaamheden zijn afgerond. Het verlies bedraagt € 0,35 miljoen waarvan € 0,3 miljoen al in 2022 verrekend is met de verliesvoorziening, het restant van € 0,05 miljoen verrekenen we in 2023 met de verliesvoorziening. Dit is minder dan voorzien, een klein bedrag van de verliesvoorziening valt vrij en voegen we toe aan de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf.
Door een gewijzigde toerekening van de investeringskosten aan het actief grondbeleid en het faciliterend grondbeleid in de gebiedsontwikkeling Indische Buurt is de grondexploitatie Indische Buurt niet langer verlieslatend en komt de getroffen verliesvoorziening van € 1,15 miljoen voor dit project in 2023 te vervallen. Dit bedrag vloeit terug naar de dekkingsbronnen: de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling en het saldo aan nog in te zetten middelen uit de Wbi subsidie.
Om de toegenomen verliezen van de projecten Buizerdstraat en Euryza te dekken voegen we € 0,23 miljoen toe aan de bestaande verliesvoorzieningen. Voor de in 2023 vastgestelde grondexploitatie Maasterras West wordt de bestaande verliesvoorziening (voor de dekking van de voorbereidingskosten) verhoogd met € 8,17 miljoen zodat deze aansluit op het, op basis van de geactualiseerde berekeningen, verwachte exploitatieverlies. Om de in 2023 gemaakte voorbereidingskosten voor de nog opstellen grondexploitatie Maasterras Oost te dekken wordt de bestaande verliesvoorziening voor de voorbereidingskosten van dit project met € 0,16 miljoen verhoogd.
De verliesvoorzieningen zijn gebaseerd op de contante waarde van de verwachte exploitatieverliezen (het eindsaldo wordt met een disconteringsvoet van 2% teruggerekend naar huidig prijspeil). De verliesvoorziening dekt dus de huidige waarde van de verwachte verliezen. Om in de toekomst de werkelijke waarde (eindwaarde) te kunnen verrekenen voegen we jaarlijks 2% rente toe. In 2023 is € 0,15 miljoen rente aan de voorziening Stedelijke ontwikkeling toegevoegd.
De voorziening Stedelijke Ontwikkeling heeft eind 2023 een saldo van € 15,98 miljoen. Dit saldo vertegenwoordigt de contante waarde van het verwachte exploitatieverliezen van de projecten Euryza, Buizerdstraat, Maasterras West en het bedrag aan gerealiseerde voorbereidingskosten voor de nog op te stellen grondexploitaties Maasterras Oost.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Reserve Gerealiseerde winstpotentie
Conform de regelgeving (BBV) onttrekken wij bij een winstgevende gebiedsontwikkeling vanaf het moment dat er grondverkoop opbrengsten gerealiseerd zijn jaarlijks, naar rato van de projectvoortgang, een deel van de verwachte winst aan de grondexploitatie. Deze tussentijdse winst dient volgens een voorgeschreven methode van 'percentage of completion' te worden bepaald.

Voor 2023 levert deze berekeningssystematiek een kleine correctie op de in eerdere jaren al uitgenomen winst op voor het project Bakestein. omdat bij de andere winstgevende gebiedsontwikkeling nog geen grondverkoop-opbrengsten gerealiseerd zijn wordt er in 2023 geen winst toegevoegd aan de reserve Gerealiseerde winstpotentie.
Naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad inzake de aftrek van de omzetbelasting over de investeringen in het Lokaal Onderwijs Centrum (LOC-gebouw) ontvingen we in 2023 een bedrag van € 0,15 miljoen aan rentevergoedingen die we aan deze reserve toegevoegd hebben.
Tot slot onttrekken wij een bedrag van € 0,25 miljoen ten gunste van de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf om een deel van de toegenomen risico's te dekken (het andere deel komt uit de reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling.
In totaal neemt het saldo van de reserve Gerealiseerde winstpotentie met € 0,10 miljoen af tot een bedrag van € 2,84 miljoen eind 2023.

Reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf
Voor de verhoging van de verliesvoorzieningen voor de projecten Euryza en Buizerdstraat onttrekken we € 0,23 miljoen aan deze reserve. En het surplus van € 0,04 miljoen in de voorziening winkelcentrum kort Ambacht dat na de afronding van dit project overblijft voegen we toe de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf.
Tot slot verhogen we, op basis van de geactualiseerde risicoanalyse, het saldo in deze reserve met € 1,43 miljoen tot € 2,65 miljoen.

Reserve Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling
De risicodekking van de projecten die tot het uitvoeringsprogramma behoren dient op basis van de geactualiseerde risicoanalyse (met als belangrijkste mutatie de toevoeging van de risico's in het project Maasterras West naar aanleiding van de in 2023 vastgestelde grondexploitatie) te worden verhoogd. Hiertoe onttrekken we een bedrag van € 1,18 miljoen aan deze reserve om als risicodekking toe te voegen aan de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf.
Daarnaast onttrekken we € 7,28 miljoen om toe te voegen aan de voorziening Stedelijke ontwikkeling. Het gaat hierbij vooral om de dekking van het verwacht verlies bij het project Maasterras West. En de dekking van de in 2023 gemaakte voorbereidingskosten Maasterras Oost plus de verrekening van de niet verhaalbare kosten van het faciliterend grondbeleid. Het gaat hierbij om de helft van de benodigde bedragen; de andere helft wordt verrekend met de ontvangen Wbi subsidie.
Omdat de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Indische Buurt vervalt vloeit een bedrag van € 0,55 miljoen terug naar deze reserve.
Er is eind 2023 een bedrag van € 10,02 miljoen als dekking ingezet zodat er nog een saldo van € 9,98 miljoen resteert.
In onderstaand figuur geven wij een samenvattend overzicht van alle hiervoor beschreven mutaties in de reserves en voorzieningen in het boekjaar 2023. Omdat bij de verrekeningen met de reserve Uitvoeringsprogramma ook cofinanciering vanuit de Wbi subsidie ingezet wordt is ook de inzet vanuit de Wbi subsidie in figuur 8 opgenomen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

figuur 8: mutaties reserves en voorzieningen in 2023 en inzet Wbi subsidie (x € 1 miljoen)

	'vrije' reserve Gereal. Winst-potentie GB	reserve Weerstands-vermogen GB	voorziening Stedelijke Ontwikkeling	reserve Uitvoeringsprogr. gebiedsontw.	beschikbare Wbi subsidie
saldo 31-12-2022	**2,94**	**1,41**	**8,51**	**18,44**	**3,41**
toevoeging rente aan voorziening S.O. in 2023			0,15		-0,01
winstneming Bakestein	0,00				
verhoging verliesvoorzieningen		-0,23	0,23		
verlagen verliesvoorziening		0,04	-1,19	0,55	0,58
nieuwe verliesvoorziening			8,18	-7,70	-0,48
dekking voorbereidingskosten Maasterras			0,16	-0,08	-0,08
afboeken niet verhaalbare kosten faciliterend grondbeleid				-0,05	-0,05
dotatie aan bomenfonds (project Voorz.cluster HJD)					
verrekening kosten afronding project			-0,05		
rentevergoeding n.a.v. arrest HR inzake btw LOC	0,15				
verhoging risicodekking	-0,25	1,43		-1,18	
mutaties in 2023:	-0,10	1,24	7,47	-8,46	-0,05
saldo 31-12-2023	**2,84**	**2,65**	**15,98**	**9,98**	**3,36**

Belangrijkste verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2023

Reserve Gerealiseerde winstpotentie.
De toevoeging aan deze reserve valt € 0,16 miljoen hoger uit dan begroot. Dit komt vooral doordat het wegvallen van de tussentijdse winst uit het project Stadstuinen niet juist verwerkt is in de begrotingswijziging bij de tweede bestuursrapportage.

Reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf.
Met de vaststelling van de grondexploitatie Maasterras West heeft uw raad ook besloten tot de toevoeging van € 1,3 miljoen aan de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf om de bijbehorende risico's te dekken. Tezamen met een onttrekking ten gunste van de voorziening Stedelijke Ontwikkeling (dekking toegenomen verwacht verliezen) leidt dit tot een € 1,17 miljoen hogere toevoeging aan de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Voorziening Stedelijke ontwikkeling.
Er is € 8,40 miljoen meer toegevoegd aan de voorziening dan begroot. Dit komt voornamelijk door de vaststelling van de grondexploitatie Maasterras West door uw raad in november 2023 waarbij ook besloten is om de bestaande verliesvoorziening met € 8 miljoen te verhogen om het berekende exploitatieverlies te dekken. Daarnaast zijn er mutaties in de verwachte verliezen van de projecten Euryza en Buizerdstraat en het gerealiseerde verlies bij (de afronding van) project winkelcentrum Kort Ambacht waarop de betreffende verliesvoorziening is aangepast. Tot slot is de verliesvoorziening voor de gerealiseerde voorbereidingskosten van Maasterras Oost verhoogd met hetzelfde bedrag als in 2023 is besteed aan de voorbereiding van dit project.

Reserve uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling.
Als gevolg van de vaststelling van de grondexploitatie Maasterras West door uw raad in november 2023 is er € 8,80 miljoen meer onttrokken uit deze reserve dan begroot. Met dit bedrag is, naast de inzet van gelden uit de Wbi subsidie, de bestaande verliesvoorziening voor dit project verhoogd (om het berekende exploitatieverlies te dekken) en een deel is toegevoegd aan de reserve Weerstandsvermogen grondbedrijf (om de risico's van dit project te dekken).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Jaarrekening

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Overzicht van baten en lasten

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's												
Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie	-6.263	1.942	-4.322	-6.394	1.961	-4.433	-6.504	2.212	-4.292	-110	251	141
Wonen, bouwen en wooncarrière	-17.465	5.478	-11.987	-18.558	4.150	-14.407	-27.107	6.075	-21.032	-8.549	1.925	-6.625
Armoedebestrijding en versterken lokale economie	-35.865	21.657	-14.207	-38.954	20.561	-18.393	-40.851	20.893	-19.958	-1.897	332	-1.565
Welzijn, zorg, sport en cultuur	-45.850	2.819	-43.031	-58.232	11.637	-46.594	-57.144	11.791	-45.353	1.087	154	1.241
Duurzame en veilige leefomgeving	-35.241	16.704	-18.537	-37.724	18.641	-19.083	-36.117	18.638	-17.480	1.607	-3	1.604
Financien	9	284	293	-1.653	945	-709	-1.677	601	-1.076	-24	-343	-368
Subtotaal programma's	*-140.676*	*48.884*	*-91.791*	*-161.515*	*57.895*	*-103.620*	*-169.402*	*60.210*	*-109.192*	*-7.887*	*2.315*	*-5.571*
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen	0	10.907	10.907	0	10.907	10.907	0	11.588	11.588	0	681	681
Algemene uitkering	0	96.063	96.063	0	98.348	98.348	0	101.222	101.222	0	2.875	2.875
Dividend	0	179	179	0	345	345	0	376	376	0	32	32
Saldo van de financieringsfunctie	184	72	256	-754	72	-681	-714	86	-629	40	13	53
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	*184*	*107.221*	*107.404*	*-754*	*109.672*	*108.918*	*-714*	*113.272*	*112.558*	*40*	*3.600*	*3.640*
Overhead	-15.493	21	*-15.472*	*-18.195*	*29*	*-18.166*	*-17.952*	*113*	*-17.838*	*244*	*85*	*328*
Vennootschapsbelasting	-26	0	*-26*	*-143*	*0*	*-143*	*-274*	*0*	*-274*	*-131*	*0*	*-131*
Saldo van baten en lasten	**-156.011**	**156.126**	**114**	**-180.608**	**167.596**	**-13.012**	**-188.342**	**173.596**	**-14.746**	**-7.734**	**6.001**	**-1.734**
Mutaties reserves												
Bestuur, dienstverlening, communicatie en participatie	0	30	30	0	72	72	0	72	72	0	0	0
Wonen, bouwen en wooncarrière	-1.457	1.570	113	-1.188	4.435	3.247	-2.425	11.588	9.162	-1.237	7.152	5.915
Armoedebestrijding en versterken lokale economie	-958	0	-958	-958	1.418	460	-500	1.418	918	458	0	458
Welzijn, zorg, sport en cultuur	0	753	753	-317	2.315	1.998	-317	2.015	1.698	0	-300	-300
Duurzame en veilige leefomgeving	0	1.121	1.121	-941	2.962	2.021	-941	2.508	1.567	0	-454	-454
Financien	-681	12	-669	-519	2.058	1.539	-543	2.046	1.503	-24	-12	-36
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overhead	0	921	921	0	1.638	1.638	0	1.420	1.420	0	-218	-218
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	*-3.097*	*4.407*	*1.310*	*-3.923*	*14.898*	*10.975*	*-4.726*	*21.066*	*16.340*	*-803*	*6.168*	*5.365*
Resultaat	**-159.109**	**160.533**	**1.424**	**-184.531**	**182.494**	**-2.037**	**-193.068**	**194.663**	**1.595**	**-8.537**	**12.169**	**3.632**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Balans

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

ACTIVA	2022		2023	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**2.407**		**2.240**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	2.312		2.157	
Bijdragen aan activa van derden	96		83	
Materiële vaste activa		**231.517**		**244.292**
Investeringen met economisch nut				
Gronden uitgegeven in erfpacht	9.039		9.039	
Overige investeringen met een economisch nut	100.875		106.696	
Investeringen economisch nut met heffing	71.354		73.996	
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	50.250		54.561	
Financiële vaste activa		**7.253**		**8.579**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
Deelnemingen	1.619		1.619	
Leningen aan:				
Woningbouwcorporaties	2.375		2.140	
Overige langlopende leningen u/g	3.259		4.820	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**241.178**		**255.111**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**2.089**		**3.475**
Onderhanden werk, waaronder Bouwgronden in exploitatie	2.089		3.475	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		**22.192**		**17.612**
Vorderingen op openbare lichamen	16.016		13.985	
Rekening-courantverhouding met het Rijk			18	
Rekening-courantverhouding met niet financiële instellingen	2.351		763	
Overige vorderingen	3.825		2.846	
Liquide middelen		**1.121**		**1.264**
Banksaldi	1.113		1.255	
Kassaldi	8		8	
Overlopende activa		**2.628**		**4.728**
Overlopende activa	2.328		4.585	
Nog te ontvangen voorschotbedragen van:				
Rijk	54			
Overige Nederlandse overheidslichamen	247		143	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**28.030**		**27.078**
TOTAAL ACTIVA		**269.207**		**282.188**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

PASSIVA	2022		2023	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**81.102**		**66.356**
Algemene reserves (Weerstandsvermogen)	25.561		27.801	
Overige bestemmingsreserves	48.593		36.961	
Gerealiseerd Resultaat	6.947		1.595	
Voorzieningen		**9.356**		**16.236**
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.207		11.979	
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.	4.149		4.256	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		**136.492**		**153.561**
Onderhandse leningen van:				
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	23.365		36.199	
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	113.127		117.362	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**226.950**		**236.152**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		**25.449**		**18.577**
Overige Kasgeldleningen	11.000		12.000	
Banksaldi	5.320		412	
Overige schulden	9.129		6.165	
Overlopende passiva		**16.809**		**27.459**
Overlopende passiva	9.147		11.143	
Ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen van:				
Rijk	7.585		16.132	
Overige Nederlandse overheidslichamen	76		183	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**42.257**		**46.036**
TOTAAL PASSIVA		**269.207**		**282.188**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen	**Ultimo 2022**	**Ultimo 2023**
Garantstellingen direct	11.854	10.097
Garantstellingen indirect	87.182	101.033
Totaal garantstellingen	**99.036**	**111.130**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet.

Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, zijn in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.
Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als bate genomen op het moment waarop het recht op het ontvangen van het dividend bestaat.
Personeelslasten zijn toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op een andere wijze een verplichting opgenomen.
Onderhoudskosten komen ten laste van de exploitatie. Achterstallig onderhoud leidt tot kapitaalvernietiging en afwaardering wanneer sprake is van duurzame waardevermindering. Bij een tijdelijke waardevermindering vanwege achterstallig onderhoud worden de lasten van het wegwerken van achterstallig onderhoud ineens ten laste van de exploitatie gebracht.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Kosten van onderzoek en ontwikkeling
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan in het jaar volgend op gereedkomen van het gerelateerde materiële vaste actief.
Bijdragen aan activa in eigendom van derden
De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen is op het saldo afgeschreven. Afschrijvingen geschieden lineair met inachtneming van de verwachte gebruiksduur. Er is afgeschreven vanaf het eerste jaar volgend op het jaar van gereed komen. Op grondbezit wordt niet afgeschreven.

Op grond van artikel 65 van het BBV is bij de waardering van de vaste activa rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex art. 212. Indien er extra is afgeschreven is dit toegelicht.
Bij de waardering en afschrijving van het vastgoed is rekening gehouden met een restwaarde. Deze restwaarde is gebaseerd op de WOZ-waarde. Daarbij is de volgende differentiatie gehanteerd:

Categorie 1:	kantoren afschrijven tot 50% van de WOZ waarde
Categorie 2:	ateliers, bedrijfsruimten, sportcomplexen, MFA's, Wijk/buurtcentra en woningen afschrijven tot 25% van de WOZ waarde

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Categorie 3: bedrijfsruimten overige, garageboxen, gymlokalen, parkeergarages, specifiek vastgoed (onder andere kerktoren, schouwburg) en vastgoed overig (onder andere poort, schuur) afschrijven tot 0% van de WOZ-waarde.

De ingeschatte restwaarde wordt niet jaarlijks aanpast op grond van de bijgestelde WOZ-waarde. Wel zal jaarlijks aan de hand van de WOZ-waarde worden getoetst of de inschatting van de restwaarde nog reëel is. De verwachting is immers dat de WOZ-waarde in de periode vanaf moment inschatting restwaarde (jaar t) tot het einde van de gebruiksduur zal dalen tot respectievelijk 50%, 25% en 0% van de WOZ-waarde uit jaar t. Indien nodig vindt aanpassing van de restwaarde plaats.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken worden, overeenkomstig de nota waardering en afschrijving, geactiveerd en afgeschreven. De ondergrond van deze werken is daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
- de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
- de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar de rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gereed gekomen producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen kent geen eigen waarderingsgrondslag. Feitelijk vormt het eigen vermogen de resultante van alle overige in de balans opgenomen posten, die wel een eigen waarderingsgrondslag kennen.

Voorzieningen
Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting dan wel het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Analyse van de afwijkingen

Het resultaat na bestemming valt ten opzichte van de Tweede Bestuursrapportage 2023 (€ 2,0 miljoen negatief) € 3,6 miljoen positiever uit. In onderstaand overzicht zijn, in overeenstemming met de verordening ex. artikel 212 van de Gemeentewet, de afwijkingen op lasten en baten tussen de realisatie en de begroting na wijziging groter dan € 80.000 opgenomen. Daarnaast staat onder de post diversen de afwijkingen kleiner dan € 80.000.

Nummer	Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	Waarvan Structureel
0	meerdere	Onderbenutting budgetten diverse programma's (bestemming van het resultaat)	2.285	-15	2.270	0
1	1	Voorziening wethouderspensioen	147		147	0
2	1	Opbrengst bouwleges		147	147	0
3	1	Inkomsten leges		91	91	0
4	1	Verkiezingen	-148		-148	0
5	2	Pier14	782	-1.165	-383	0
6	2	renteterugbetaling LOC		286	286	0
7	2	GEO	113		113	0
8	2	Bouwgrondexploitatie	-10.429	2.806	-7.623	0
9	2	Beheer vastgoed	-160		-160	0
10	3	Gebundelde uitkeringen	-113	363	250	0
11	3	Minimabeleid	-1.927	-14	-1.941	0
12	3	Participatie	80		80	0
13	3	Deltaplan armoedebeleid	269		269	0
14	3	Erfpachtsgronden industrieterrein	-143		-143	0
15	4	Inburgering SPUK	417	-425	-8	0
16	4	Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid	209	-128	81	0
17	4	Serviceorganisatie Jeugd	408		408	0
18	4	Subsidie zwembad		121	121	0
19	4	Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)	-392	401	9	0
20	4	NPO	317	-317	0	0
21	4	Beschermd wonen		407	407	0
22	4	Project Oekrainers en huisvesting doelgroepen	255	141	396	0
23	4	Vervoer speciale leerlingenvervoer	-81		-81	0
24	4	Kansrijke Start	91		91	0
25	5	Begraafplaatsen	142	-221	-79	0
26	5	Afvalinzameling	-166	-98	-264	0
27	5	Geluidsanering	316	-270	46	0
28	5	Duurzaamheid	216		216	0
29	5	Infrastructuur	485	300	785	0
30	5	Riolering		214	214	0
31	Alg. dekkingsm.	Opbrengsten OZB		681	681	0
32	Alg. dekkingsm.	Algemene uitkering		2.875	2.875	0
33	Financien	Compensatie rijk inzake energie Gazprom		-300	-300	0
34	Overhead	Lagere doorberekeningen aan GREX en IP	-215		-215	0
35	Overhead	Personeelslasten	-391		-391	0
36	VpB	Vennootschapsbelasting	-130		-130	0
37	Verrek reserves	Verrekening met reserves	-802	6.168	5.366	0
38		Verschillen < € 80.000,-	28	121	149	0
		Totaal	**-8.537**	**12.169**	**3.632**	**0**

0. Onderbenutting budgetten diverse programma's (bestemming resultaat)

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is een aantal budgetten onbesteed gebleven tot een bedrag van € 2.270.000 (incidenteel voordeel). Dat is 1,2% van de totale lasten exclusief mutaties met reserves. De activiteiten die ten grondslag liggen aan deze budgetten leiden in 2024 wel tot prestaties en uitgaven. Bij de bestemming van het resultaat vragen wij u om deze budgetten toe te voegen aan het budget 2024 en deze te dekken uit de Algemene Reserve. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar het hoofdstuk 'Bestemming van het resultaat'.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

1. *Voorziening wethouderspensioen*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van een vrijval uit de voorziening tot een bedrag van € 147.000 (incidenteel voordeel).
De noodzakelijke omvang van deze voorziening is gebaseerd op pensioenberekeningen van RAET (Rekencentrum voor Administratie, Efficiency en Techniek). Bij de berekeningen per 31 december is de rekenrente hoger dan vorig jaar, waardoor de benodigde omvang van de voorziening verlaagd kon worden. De rekenrente is landelijk voorgeschreven vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2. *Opbrengst bouwleges*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van een hogere legesopbrengst van € 147.000 (incidenteel voordeel). In de Tweede bestuursrapportage 2023 zijn de opbrengsten verhoogd op basis van op dat moment bekende gegevens. Er zijn echter in de laatste maanden van 2023 een aantal "grote" bouwvergunningen verleend, welke hebben geleid tot extra hogere legesopbrengsten (€ 147.000).

3. *Inkomsten leges*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van een hogere legesopbrengst van € 91.000 (incidenteel voordeel). Er zijn meer leges binnen gekomen door meer aanvragen van APV-vergunningen, paspoorten, rijbewijzen e.d. Dit betekent dat ook meer afdrachten zijn geweest aan het Rijk voor paspoorten en rijbewijzen tot een van € 30.000. Deze hogere inkomsten zullen zich meerjarig voordoenen worden meegenomen in de op te stellen begroting 2025.

4. *Verkiezingen*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere lasten tot een bedrag van € 148.000 (incidenteel voordeel). Eind november waren er Tweede Kamerverkiezingen, na de val van het kabinet in de zomermaanden. Bij de begroting van het budget voor de verkiezingen is rekening gehouden met het organiseren van één verkiezing dit jaar, namelijk voor de Provinciale Staten/het Waterschap. De organisatie van deze verkiezingen vond op een andere manier plaats dan in het verleden gebruikelijk was. Hierover bent u in de Tweede bestuursrapportage 2023 geïnformeerd.

5. *Pier 14*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een nadeel van € 383.000 (incidenteel nadeel). De levering van een aantal percelen aan de Lindtsedijk 14 is vertraagd waardoor een levering voor de jaarwisseling 23/24 niet mogelijk was. De oplevering is verschoven naar 2024.

6. *Renteterugbetaling LOC @ (scholengemeenschap*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 286.000 (incidenteel voordeel). Wij hebben van de Belastingdienst rentevergoeding ontvangen inzake LOC@ en er is een bedrag vrijgevallen van de restpunten LOC@.

7. *Geo*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van lagere lasten tot een bedrag van € 113.000 (incidenteel voordeel). De lagere lasten is veroorzaakt door minder gebruik van de flexibele schil BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) en lagere invoeringskosten BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie).

8. *Bouwgrondexploitatie*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een nadeel van € 7.623.000 (incidenteel nadeel). De toelichting op de afwijkingen van zowel de lasten als van de baten is opgenomen in de paragraaf grondbeleid. Deze afwijking wordt een-op-een verrekend met de bouwgrondreserves en zijn daarmee na reservemutaties per saldo nihil.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

9. *Beheer vastgoed*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere lasten tot een bedrag van € 160.000 (incidenteel nadeel). De exploitatie van het vastgoed laten hogere lasten zien; dit wordt veroorzaakt door onder andere hogere kosten voor onderhoud, inventaris, toezicht (inzet externen), energie, etc. welke niet voorzien waren bij de Tweede bestuursrapportage 2023.

10. *Gebundelde uitkeringen*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 363.000 (incidenteel voordeel) en hogere lasten tot een bedrag van €113.000 (incidenteel nadeel). Dit betreft een nagekomen bijdrage van het Rijk voor kosten die in 2022 zijn gemaakt voor TOZO (Tijdelijke Overbruggingsuitkering Zelfstandig Ondernemers).

11. *Minimabeleid*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een nadeel van € 1.927.000 (incidenteel nadeel).
Dit wordt veroorzaakt door de energietoeslag die eind 2023 is bevoorschot aan de GRS. De hogere lasten worden gecompenseerd door een hogere bijdrage van het Rijk die zijn toegekend in de decembercirculaire 2023. Deze is verantwoord onder de algemene uitkering en leidt daar tot een incidenteel voordeel. Het nadeel op inkomsten ad € 84.000 valt weg als de onttrekking aan de SPUK wordt geboekt.

12. *Participatie*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 80.000 (incidenteel voordeel).
Het betreft hier de terug ontvangsten van de GRS ten behoeve van de extra kosten van de SDD, begeleide participatie en arbeidsparticipatie. Per saldo is dit 0.

13. *Deltaplan armoedebeleid*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een voordeel van € 269.000 (incidenteel voordeel). Op het budget Deltaplan armoede zijn hogere inkomsten dan begroot, dit komt door een hogere bijdrage van het Rijk: de Specifieke Uitkeringen (Rijks subsidie) Energie armoede Niet te verwarren met de SPUK energietoeslag. Net als vorig jaar is ook dit jaar de personele bezetting lastig geweest, waardoor de uitgaven minder zijn dan begroot.

14. *Erfpachtsgronden industrieterreinen*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere lasten tot een bedrag van € 143.000 (incidenteel nadeel).
Het betreft vooruitbetaalde huur 2024 aan Rijksvastgoedbedrijf.

15. *Inburgering SPUK*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een nadeel van € 8.000 (incidenteel nadeel).
Het verschil tussen de betaalde bijdrage aan de GRS en de werkelijk kosten van de GRS zijn opgenomen onder vooruitbetaalde bedragen (€ 347.000). De werkelijke lasten die de GRS maakt worden onttrokken uit de SPUK, in dit geval een geringer bedrag (€ 90.000).

16. *Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een voordeel van € 81.000 (incidenteel voordeel). Op het lokale gezondheidsbeleid is weliswaar sprake van hogere baten als gevolg van de Subsidie van het Rijk (de brede specifieke uitkering, SPUK), doch nog niet volledig ingezet. Het restant zal meegenomen worden naar 2024. Daartegenover staan ook lagere lasten in 2023.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

17. Serviceorganisatie Jeugd

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een gering voordeel van € 408.000 (incidenteel voordeel). De kosten volgens de jaarrekening 2023 bedragen voor Zwijndrecht op dit moment € 17.060.000. Dit is ongeveer gelijk aan de 1e bestuursrapportage 2023. Omdat bij de 2e bestuursrapportage door de Service Organisatie Jeugd (SOJ)nog een verdere stijging van de zorguitgaven werd verwacht, is voor de jaarrekening 23 sprake van een voordeel van € 367.000. De bedragen zijn nog onder voorbehoud van accountantscontrole. Daarnaast is de afrekening van de jaarrekening 2022 € 41.000 lager uitgevallen(na accountantscontrole van de jaarrekening 2022 SOJ). In totaal bedraagt het voordeel voor de jaarrekening € 408.000

18. *Subsidie zwembad*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 121.000 (incidenteel voordeel).
De hogere baten als gevolg van hogere inkomsten Zwembad Specifieke Uitkering (Subsidie Rijk) en Lokaal sportakkoord Brede - Specifieke Uitkering (Subsidie Rijk).

19. *Onderwijsachterstandenbeleid*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een gering voordeel van € 9.000 (incidenteel voordeel).
Tegenover de hogere uitgaven OAB (Onderwijsachterstandenbeleid) staan hogere baten.

20. *Nationaal Programma Onderwijs (NPO)*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een resultaat van nihil. Voor het NPO hebben we meer baten ontvangen van het rijk (SPUK). Deze SPUK IZA (integraal zorgakkoord) is dit jaar ook tegelijkertijd ingezet.

21. B*eschermd wonen*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van een voordeel van € 407.000 (incidenteel voordeel).
Het voordeel vloeit voort uit hogere baten. De hiermee samenhangende voorlopige afrekening van de gemeente Dordrecht is in maart 2024 ontvangen. Gelet op de omvang van deze post zijn deze baten alsnog verwerkt in 2023.

22. *Project Oekraïne/opvang doelgroep*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een voordeel van € 396.000 (incidenteel voordeel).
De hoogte van de uitgave voor de opvang van de doelgroepen zijn vanwege de complexiteit moeilijk nauwkeurig te begroten en 4% lager dan verwacht. De baten zijn o.a. hoger door extra ontvangen subsidie voor de verhuizing van de boot.

23. *Vervoer leerlingen speciaal onderwijs*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere lasten tot een bedrag van € 81.000 (incidenteel nadeel).
De hogere lasten betreffen de consulentenrol leerlingenvervoer die wij bij Stroomlijn neergelegd hebben, omdat onze eigen consulent leerlingenvervoer met pensioen gegaan is. We hebben tot half november dubbele kosten gehad.

24. *Kansrijke Start*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van lagere lasten tot een bedrag van € 91.000 (incidenteel voordeel).
Dit budget heette voorheen Centrum voor Jeugd en Gezin, gedurende het jaar is dit omgezet naar Kansrijke Start wat onderdeel is van de BREDE Specifiek Uitkering (subsidie van het Rijk). Hiervan waren de inkomsten niet begroot.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

25. *Begraafplaatsen*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een nadeel van € 79.000 (incidenteel nadeel).
De lagere opbrengsten begraafplaatsen is als volgt te verklaren: het aantal uitvaarten liep achter op de prognose. Hierdoor dalen de inkomsten van de begrafenisrechten, aankoop, verlengingen van particuliere graven en onderhoudsrechten. Daarnaast zijn de kosten lager uitgevallen. Hierover bent u in de Tweede bestuursrapportage 2023 geïnformeerd.

26. *Afvalinzameling*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een nadeel van € 264.000 (incidenteel nadeel).
De hogere lasten worden veroorzaakt door als gevolg van eenmalige invoeringskosten recycle-tarief. Wij hebben een lagere vergoeding ontvangen voor het PMD-afval. Het nadelige verschil is gedeeltelijk verrekend met de reserve Reiniging. De reserve is eind 2023 leeg.

27. *Geluidssanering*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een voordeel van € 46.000 (incidenteel voordeel).
De planning was oorspronkelijk om de werkzaamheden in het kader van geluidssanering uiterlijk in Q2 van 2023 klaar te hebben. Maar ook dit heeft forse vertraging opgelopen vanwege het overgaan naar een nieuw model. De saneringsprogramma's worden naar verwachting in Q3 van 2024 t/m Q1 van 2025 opgesteld en ingediend.

28. *Duurzaamheid*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van lagere lasten tot een bedrag van € 216.000 (incidenteel voordeel).
We hebben lagere lasten van het programma Duurzaamheid omdat we de van vorig jaar overgehevelde budgetten niet hebben besteed en kunnen vrijvallen.

29. *Infrastructuur*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een voordeel van € 785.000 (incidenteel voordeel).
Dat voordeel bestaat enerzijds uit lagere uitgaven als gevolg van minder uitgevoerd onderhoud vanwege het slechte weer en een deel van de kosten zijn verantwoord binnen andere programma's. Anderzijds is dit voordeel gerealiseerd als gevolg van hogere baten, met name degeneratievergoedingen tot een bedrag van € 257.000.

30. *Riolering*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 214.000 (incidenteel voordeel).
De hogere baten worden veroorzaakt door hogere opbrengst rioolheffing en hogere doorbelasting van de kosten aan derden.

31. *Opbrengsten OZB*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 681.000 (incidenteel voordeel).
Er is € 681.000 meer aan OZB-inkomsten binnengekomen dan begroot. De meeropbrengst wordt veroorzaakt door de waardering van de 0-objecten van "niet-woningen" (dit leidt ook tot hogere inkomsten oude jaren) en door de waardeontwikkeling van woningen die 2,3% hoger was (18,8% i.p.v. 16,5%) vanwege de turbulente marktontwikkelingen in 2022.

32. *Hogere Algemene uitkering*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere baten tot een bedrag van € 2.875.000 (incidenteel voordeel).
De baten zijn € 2.875.000 hoger dan geraamd door extra middelen die vanuit de decembercirculaire 2023 ter beschikking zijn gesteld voor met name een aantal inhoudelijke beleidsvelden.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Het betreft met name Energietoeslag 2023 voor € 2.730.000 die inhoudelijk bij de jaarrekeningen van de GR Sociaal is verantwoord in programma 3. Welzijn en Zorg. Het resterende bedrag is vrij besteedbare ruimte uit de decembercirculaire voor circa voor € 95.000 en nagekomen baten uit voorgaande jaren voor € 50.000.

33. *Compensatie Rijk inzake Gazprom*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van lagere baten tot een bedrag van € 300.000 (incidenteel nadeel).
Het Rijk had aangekondigd gemeenten, waterschappen en andere instellingen volledig te compenseren voor de meerkosten die gemaakt zijn inzake opzeggen contracten met Gazprom. We hadden verwacht een compensatie te ontvangen van € 461.000. Uiteindelijk is een aanvraag ingediend voor € 161.000; dit komt doordat de meerkosten lager zijn uitgevallen.

34. *Lagere doorberekeningen aan projecten/bouwgrondexploitatie*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere lasten tot een bedrag van € 215.000 (incidenteel nadeel).
In de begroting houden wij rekening met doorbelastingen van zowel van uren als van de overhead naar projecten, inclusief de grondexploitatie. Er is minder doorbelast doordat de vacatures niet (geheel) zijn ingevuld en minder uren zijn doorbelast.

35. *Personeelslasten*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is sprake van hogere lasten tot een bedrag van € 391.000 (incidenteel nadeel).
De hogere salarislasten worden vooral veroorzaakt doordat er in de laatste kwartaal van 2023 de vacatures zijn ingevuld. Bij de Tweede bestuursrapportage 2023 hadden we hiermede geen rekening gehouden.

36. *Vennootschapsbelasting*

Dit betreft de vennootschapsbelasting over het jaar 2021 die door Belastingdienst is opgelegd (incidenteel nadeel).

37. *Verrekening met reserves*

Ten opzichte van opgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen is per saldo sprake van een voordeel van € 5.366..000 (incidenteel voordeel).
Hogere lasten(€ 802.000):
- lagere storting in algemene reserve van de opbrengst Pier € 458.000
- hogere stortingen in reserves Grondbedrijf € 1.237.000 (hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting in paragraaf Grondbedrijf)

Hogere inkomsten (€ 6.168.000) o.a. door:
- hogere onttrekkingen aan de reserves Grondbedrijf € 8.716.000(hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting in paragraaf Grondbedrijf)
- onttrekking aan de reserve Reiniging € 90.000 als gevolg van negatieve resultaat op het product Afval.
- lagere onttrekking aan de algemene reserve € 2.627.000 als gevolg van lagere uitgaven. De beschikbare budgetten welke gedekt worden uit de Algemene reserve is (niet) volledig besteed; deze budgetten worden doorgeschoven naar 2024 (zie resultaatbestemming).

38. Verschillen < € 80.000

Dit betreft het saldo van verschillen kleiner dan € 80.000.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Bestemming van het resultaat

Wij stellen de raad voor:
Het positief resultaat van € 1.595.000 te storten in de Algemene reserve.
Bij de Tweede Bestuursrapportage 2023 is door alle afdelingen een inschatting, naar de stand van zaken op dat moment, gemaakt van budgetten die in 2023 niet gebruikt zouden worden, maar in 2024 wel tot prestaties en uitgaven zouden leiden.
Deze budgetten zijn bij die bestuursrapportage overgeheveld naar 2024. Bij het opstellen van de jaarstukken is naar voren gekomen dat een aantal budgetten in 2023 niet zijn gebruikt. De activiteiten die ten grondslag liggen aan deze budgetten leiden in 2024 wel tot prestaties en uitgaven.
Wij stellen de raad voor de niet bestede budgetten van 2023 per saldo van € 2.270.600 toe te voegen aan het budget 2024 en deze in 2024 te onttrekken uit de Algemene reserve.
De resultaatbestemming wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

		Overzicht niet bestede budgetten					
nr	*Afdeling*	**Onderwerp**	**Programma**	**Omschrijving**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1	Begraaf	begraafplaatsen	5	Het ruimen van graven is niet uitgevoerd in 2023 en vindt plaats vanaf begin dit jaar.	€ 60.000		€ 60.000
2	Begraaf	begraafplaatsen	5	Vanwege vertraging, personeelscapaciteit en wisselingen zijn een aantal projecten vanuit het vastgestelde Beheerplan Begraafplaatsen 2018-2022, nog niet gerealiseerd. De laatste projecten worden uitgevoerd in 2024.	€ 52.000		€ 52.000
3	Buitensport	Sportaccomodaties	2	Een aantal onderhoudswerkzaamheden vanuit het Meerjaren onderhouds planning konden niet worden uitgevoerd. Dit zal in 2024 moeten plaatsvinden.	€ 70.000		€ 70.000
4	BOR	Infrastuctuur	5	In 2023 is een inkoop- en aanbestedingsprocedure gestart voorr asfaltonderhoud. Door marktconjunctuur en externe invloeden zijn prijzen gestegen. Er is pas bij de Tweede bestuursrapportage 2023 (december 2023) extra middelen beschikbaar gesteld. Gevolg hiervan was dat met de werkzaamheden in 2023 niet konden worden aangevangen. Uitvoering is gestart in Q1 2024.	€ 163.000	-€ 15.000	€ 148.000
5	BOR	Vastgoed	2	Sloop van het zwembad is afgerond. In 2024 zijn nog afrondende en afsluitende werkzaamheden (plaatsen OV, voorbelasting) te verrichten.	€ 91.000		€ 91.000
6	BOR	Verlichting	5	In verband met productie perikelen van de te leveren armaturen is de aannemer niet in staat geweest om de onderhoud aan armaturen in 2023 uit te voeren. Deze worden doorgezet naar Q1 van 2024. Het reinigen van de beglazing van de armaturen kon niet meer in 2023 worden uitgevoerd. Deze is doorgezet naar Q1 van 2024.	€ 136.000		€ 136.000
7	BOR	Natte kunstwerken	5	In 2023 is de inkoop- en aanbestedingsprocedure voor het conserveren van de stalen damwande in parkeergargage Westkeethaven tweemaal gestart. In beide gevallen is niet overgegaan tot gunning vanwege het uitblijven van (geldige) inschrijvingen. Uitvoering vindt plaats in 2024.	€ 82.000		€ 82.000
8	BOR	Vastgoed	2	De planning voor het realiseren van de sloop van de Anna Paulownastraat 6 is niet gehaald voor einde 2023. Reden hiervoor was de mogelijke aanwezigheid van een vleermuis. Begin 2024 is gestart met de sloop.	€ 72.600		€ 72.600
9	Staf	BDTO middelen	Overhead	De uitvoering van het (wettelijke) Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid (BDTO) vraagt om structurele inzet om de gemeentelijke informatievoorziening blijvend te laten voldoen aan de eisen voor toegankelijkheid. Hiervoor is geen structureel bedrag opgenomen in de begroting, maar incidenteel geld gevraagd om enerzijds de informatievoorziening (websites) te laten toetsen en opnemen in het toegankelijkheidsregister. Anderzijds om bij wijze van proef vanuit de opgave bouwen aan vertrouwen gedurende 2024 en 2025 een contentbeheerder in te zetten als onderdeel van een team dat zich bezig houdt met onze informatievoorziening. Het is daarom van belang dat het bedrag dat over is vanuit BDTO in 2024 en 2025 (Duur van het programma bouwen aan vertrouwen) kan worden ingezet zodat onderstaande taken kunnen worden uitgevoerd en kan worden onderzocht wat er nodig is om daarna onze informatievoorziening blijvend te laten voldoen aan de BDTO eisen. 1)Screening van de gemeentelijke websites en opname in het toegankelijkheidsregister PM 2)Proefperiode van 2 jaar voor de inzet van een contentbeheerder voor de gemeentelijke websites € 80.000 per jaar. Zonder dit budget kunnen verschillende onderdelen van het plan van aanpak Bouwen aan vertrouwen niet worden uitgevoerd of gerealiseerd.	€ 295.000		€ 295.000
10	MO	Onderwijshuisvesting	2	Sloop van gebouwen zijn niet in 2023 gerealiseerd en zal in 2024 plaatsvinden. Hiermede dient de afwaarderingen van activa doorgeschoven te worden naar 2024.	€ 664.000		€ 664.000
11	MO	Onderwijshuisvesting	2	Sloop van gebouwen zijn niet in 2023 gerealiseerd en zal in 2024 plaatsvinden. Hiermede dient de afwaarderingen van activa doorgeschoven te worden naar 2024.	€ 62.000		€ 62.000
12	BOR	Wijkplatforms en Dorpsraad	2	Overheveling budgetten volgens afspraak	€ 22.000		€ 22.000
13	BOR	Infrastrucuur	5	De IP-pgroammering is dynamisch en kent veel factoren die de uitvoering van projecten kunnen beinvloeden. Hierbij valt te denken aan de uitbreiding van het elektra netwerk, de aanleg van Stadsverwarming en glasvezel. Uitgangspunt is om werk met werk te maken en werkzaamheden te combineren. Een tweetal IP-projecten gaan door de de bovengenoemde factoren later aanvangen in 2024. Om de veiligheid en gezondheid van onze inwoners te borgen is er extra budget noodzakelijk voor reparatiewerkzaamheden.	€ 70.000		€ 70.000
14	Staf	Woo- middelen	Overhead	Door het rijk zijn middelen beschikbaar gesteld voor Wet open overheid. De implementatie van deze wet vindt verder in 2024 zijn beslag en daarom dient het restantbudget overgeheveld te worden naar 2024.	€ 120.000		€ 120.000
15	MO	Bouwen aan vertrouwen	Overhead	1.Uitvoering en implementatie vastgestelde gemeentelijke communicatiestrategie Dit is vastgesteld door het MT en door het College. Voor de implementatie en uitvoering is geen budget geraamd. Een eenmalige investering is nodig om de strategie in 2024 te implementeren en een visuele vertaling te maken naar gemeentelijke communicatiemiddelen. Uiteindelijk resultaat is: het creëren van duidelijkheid richting de inwoners. Als we de middelen niet meenemen kunnen belangrijke onderdelen van het plan van aanpak BAV niet worden uitgevoerd. Hierover zijn wél afspraken gemaakt met MT en BW. 2.Trainingen in het kader van communicatie en dienstverlening In 2023 waren verschillende trainingen (Zinnig Zwijndrechts, emotie regulatietraining, hospitality) begroot. De uitvoering van beide vindt plaats in 2024 en in de begroting 2024 is hier geen rekening mee gehouden, vandaar het verzoek om dit mee te nemen. Deze trainingen worden opgenomen in het onboardingsprogramma en het vaste trainingsaanbod van de gemeente.	€ 100.000		€ 100.000
16	MO	Implementatie regiemodel Wams	4	De raad heeft na vaststelling van het Transformatieplan Sociaal domein een uitvoerings-budget 'kwaliteitsimpuls Wijkteams' beschikbaar gesteld van €100.000. Beoogd om in te zetten voor het ontwikkelen en implementeren van het werken met een regiemodel, ter voorbereiding op de invoering van de Wet aanpak samenhangende meervoudige problematiek in het sociaal domein (Wams): een wettelijke taak. Per januari 2024 zou de Wams in werking treden, medio 2023 werd uitstel aangekondigd. Vervolgens is de Wams in sept. 2023 door de Kamer controversieel verklaard, waardoor het voorbereidingstraject langer loopt. Het is onvermijdelijk dat we in 2024 kosten maken voor de implementatie, met het budget kunnen wij afspraken (met partners) en processen verder uitwerken.	€ 58.000		€ 58.000
17	RO	Kwaliteitsimpuls Waalbos/Recreatieve route	2	Wij hebben sinds 2015 de taken van de Dienst Landelijk Gebied voor de landinrichtingscommissie IJsselmonde overgenomen en zorggedragen voor de uitvoering en afronding van de projecten Waalbos, Donckse Velden, Develbos en Kijvelanden. In de eindverantwoording van de herinrichting IJsselmonde zijn met de provincie Zuid-Holland afspraken gemaakt over de verdeling/besteding van het restantbudget. Het bedrag van € 100.000 dat bij ons nog in de boeken staat heeft betrekking op de 20% nog uit te keren bijdrage aan de Landschapstafel. Na goedkeuring van de eindrapportage van de Landschapstafel (LT) aan de provincie betreffende de projecten die uit dit restantbudget worden gefinancierd, stuurt de LT ons een factuur voor (maximaal) € 110.964. De LT heeft de eindrapportage medio 2023 bij de provincie ingediend. Tot op heden is de definitieve beschikking nog niet bekend. Daarom het verzoek om de subsidie over te heeelen naar 2024.	€ 100.000		€ 100.000
18	MO	Kinderopvangtoeslag		Het rijk vergoed met name de kosten op basis van normbedragen. De kosten voor nazorg komen in opvolgende jaren waarvoor geen bijdrage wordt ontvangen. Tegen deze achtergrond de nog beschikbare middelen overhevelen naar 2024.	€ 68.000		€ 68.000
				Totaal niet bestede budgetten	**€ 2.285.600**	**-€ 15.000**	**€ 2.270.600**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Onvoorzien

Dit product bevat het budget voor onvoorziene uitgaven. Alleen de raad is bevoegd tot het nemen van besluiten over de besteding van deze post (2023: € 25.000). Hier worden geen lasten geboekt. In 2023 (Eerste bestuurs-rapportage 2023) is dit budget ingezet als bijdrage aan Samenwerkende Hulporganisaties (aardbeving Marokko).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Incidentele baten en lasten

In 2018 is de notitie 'Structurele en incidentele baten en lasten' van de Commissie BBV verschenen. Incidentele baten en lasten betreffen posten die eenmalig van aard zijn of (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Structurele baten en lasten met een incidentele over- of onderschrijding zijn niet aangemerkt als incidentele baten en lasten, omdat de onderliggende activiteit een structureel karakter heeft. De over- of onderschrijding is geanalyseerd bij de toelichting op het overzicht van baten en lasten. Bijzondere gebeurtenissen binnen structurele activiteiten zijn wel aangemerkt als incidentele baten en lasten.Voor zover van toepassing verwijzen wij u in de omschrijving naar de betreffende tussentijdse (bestuurs-) rapportages, waarin de incidentele bate of last geraamd is of aparte raadsbesluiten. Verrekeningen met reserves wordt als incidenteel beschouwd, tenzij er structurele verrekeningen plaatsvinden. In dit overzicht hebben wij de mutaties in de bouwgrondexploitatie buiten beschouwing gelaten, daar het budgettair neutraal verloopt.

Overzicht met toelichting op incidentele baten en lasten 2023 (bedragen x € 1.000)

Baten	**2023**			
	oorspr.	**begr na wijz**	**realisatie**	**verschil**
Programma 2 Wonen, bouwen en Wooncarriere				
Winstneming diverse locaties	1.194	153	2	-151
Verkoopopbrengst Loveld-terrein (Pier14)	0	2.040	500	-1.540
				0
Programma 3 Armoedebestrijding en versterken lokale economie				
Verkoopopbrengst Loveld-terrein (Pier14)	2.040	0	0	0
				0
Onderdeel .. Financien				
Compensatie Rijk inzake Gazprom	0	461	161	-300
Verrekening met reserves				
Onttrekkingen aan de reserves	2.520	5.077	3.719	-1.358
Totale incidentele baten	**5.754**	**7.731**	**4.382**	**-3.349**

	oorspr.	**begr na wijz**	**realisatie**	**verschil**
Programma 2 Wonen, bouwen en Wooncarriere				
Fac gebiedsontwikkeling (Raadsprogramma 2.0)	100	100	100	0
Afwaarderen Loveld-terrein ivm verkoop	0	1.082	0	1.082
Aanpassing locatie tbv maatschappelijke organisaties		125	125	0
Programma 3 Armoedebestrijding en versterken lokale economie				
Onderzoek cultuurakkoord (Raadsprogr 2.0)	50	50	50	0
Afwaarderen Loveld-terrein ivm verkoop	1.082	0	0	0
Programma 4 - Welzijn, Zorg, Sport en Cultuur				
Kwaliteitsborging Wijkteam (KN 2022)	100	100	100	0
Nota VGZ	55	55	55	0
Motie gezond lijfstijl (2021-0173293)	64	64	64	0
Onderzoek ontmoetingen in wijk (Raadsprogr 2.0)	50	50	50	0
Ondersteuning/Uitvoering sociale wijkaanpak (Raadsprogr 2.0)	300	300	300	0
Programma 5 - Duurzame en veilige leefomgeving				
Programma Duurzaamheid (KN 2022)	629	629	348	0
GVVP	252	252	130	0
Onderdeel .. Financien				
Tegemoetkoming woonalsten	0	710	704	6
Donaties ivm aardbeving Turkije/Marokko	0	65	65	0
Onderdeel 8 - Overhead				
Digitale toegankelijkheid overheid	330	330	0	330
Bouwen aan vertrouwen (Raadsprogr 2.0)	135	135	135	0
Huis van de gemeente (Raadsprogr 2.0)	50	50	50	0
Vervanging zonwering gemeentehuis	0	100	100	0
Verrekening met reserves				
Toevoegingen aan de reserves (exclusief structurele toevoegingen)	2.416	1.202	768	434
Totale incidentele lasten	**5.613**	**5.399**	**3.144**	**2.255**
Saldo incidentele baten en lasten (effect op jaarresultaat)	**141**	**2.332**	**1.238**	**-1.094**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Toelichting

Hieronder volgen een enkele toelichtingen op de (grootste) afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

Verkoop/Afwaardering boekwaarden Loveldterrein (baten en lasten)

Grootste deel van de overdracht van Lindtsedijk 14 is verschoven naar 2024 waardoor een beperkte deel verkoopopbrengst in 2023 is gerealiseerd. Hierdoor konden ook de boekwaarden niet afgewaardeerd worden.

Compensatie Rijk inzake Gazprom

Voor een toelichting op deze mutatie verwijzen wij u naar de toelichting onder Afwijkingen elders in deze jaarstukken.

Presentatie van het begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	oorspr.	begr na wijz	realisatie	verschil
Saldo baten en lasten vóór reservemutaties	114	-13.012	-14.745	-1.733
Toevoegingen aan de reserves	-3.097	-3.923	-4.726	-803
Onttrekkingen aan de reserves	4.407	14.898	21.066	6.168
Begrotingssaldo na reservemutaties	**1.424**	**-2.037**	**1.595**	**3.632**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	141	2.332	1.238	-1.094
Structureel begrotingssaldo	**1.283**	**-4.369**	**357**	**4.726**

Conclusie

De provincie Zuid-Holland toetst gemeenten op duurzaam financieel evenwicht. Een belangrijk criterium hierbij is dat er sprake moet zijn van materieel evenwicht, wat inhoudt dat de structurele lasten ten minste worden gedekt door structurele baten. Naar hun aard zijn de incidentele baten en lasten vaak niet precies voorspelbaar en bepaalbaar. Er is in 2023 aan incidentele baten van € 4,4 miljoen (is inclusief onttrekkingen aan reserves) en € 3,1 miljoen aan incidentele lasten (is inclusief stortingen in reserves) gerealiseerd; ons jaarresultaat 2023 is dus per saldo € 1,3 miljoen voordelig beïnvloed door incidentele baten en lasten. Het jaarresultaat 2023 is € 1,595 miljoen positief; na elimineren van incidentele baten en lasten bedraagt het gecorrigeerde jaarresultaat € 0,357 miljoen positief.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Verrekening met reserve:	Omschrijving mutatie		Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
LASTEN						
Financien						
Taakmutaties algemene uitkering	storting in reserve (circulaires)		681	292	**292**	0
		Totaal Onderdeel Financien	**681**		**292**	**0**
TOTALE LASTEN			**681**	**0**	**292**	**0**
BATEN						
Diverse programma s						
Kapitaaldekking afschrijvingen	dekking afschrijvingslasten		1.777	1.731	**1.731**	0
		Diverse programma s	**1.777**	**1.731**	**1.731**	**0**
TOTALE BATEN			**1.777**	**1.731**	**1.731**	**0**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Wet Normering Topinkomens

Het doel van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. In de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak, genormeerd en openbaar gemaakt in de jaarstukken. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling vastgesteld. In 2023 is de WNT-norm gesteld op 100 procent van het ministerssalaris inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage (€ 223.000). Er zijn geen functionarissen die een bezoldiging boven de WNT-norm ontvangen. Daarnaast is er geen sprake van onverschuldigde betalingen.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervul				
	PW Croonenberg-Borst		**IM Odinot**	
Functie (functienaam)	Secretaris		Griffier	
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	8-jul-19		1-jun-20	
In dienst tot en met heden	31-dec-23		31-dec-23	
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja		Ja	
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%		100%	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.166		96.724	
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	21.771		15.272	
Totale bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	**148.937**		**111.996**	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000		223.000	
Bezoldiging uit hoofde van nevenwerkzaamheden bij de WNT-instelling	0		0	
Bezoldiging voor werkzaamheden bij gelieerde rechtspersoon	0		0	
Totale bezoldiging	**148.937**		**111.996**	

Vergelijkende cijfers 2022			
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja		Ja
Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%		100%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.493		90.465
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	22.071		15.455
Totale bezoldiging uit hoofde van de functie van topfunctionaris	**149.564**		**105.920**
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	216.000		216.000
Bezoldiging uit hoofde van nevenwerkzaamheden bij de WNT-instelling	0		0
Bezoldiging voor werkzaamheden bij gelieerde rechtspersoon	0		0
Totale bezoldiging	**149.564**		**105.920**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Toelichting op de balans

Vaste activa

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Immateriële vaste activa

	ultimo 2022	investering	Des-investeringen	af-schrijvingen	bijdrage derden	ultimo 2023
Voorber. BIE, onderzoek/ontwikkeling	2.312.000	344.000	499.000	0	0	2.157.000
Bijdragen aan activa van derden	96.000	0	0	13.000	0	83.000
	2.408.000	**344.000**	**499.000**	**13.000**	**0**	**2.240.000**

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn (realisaties > € 50.000):

	realisatie 2023
Voorbereidingskosten voor eventueel nog te openen grondexploitaties(BIE)	
Voorbereidingskrediet Maasterras Oost	164.000
Voorbereidingskrediet Grex Noordoevers	180.000
	344.000
Herrubricering van Voorbereiding naar Onderhanden Werk	
Voorbereidingskrediet Maasterras West naar Onderhanden Werk	-499.000
	-499.000
Per saldo investering	**-155.000**

De bedragen in de kolom 'afschrijvingen' betreffen de reguliere afschrijvingen.

Materiële vaste activa

	ultimo 2022	ultimo 2023
Investeringen met economisch nut		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	9.039.000	9.039.000
- Overige investeringen met een economisch nut	100.874.000	106.694.000
Investering met een economisch nut met heffing	71.354.000	73.997.000
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	50.250.000	54.561.000
	231.517.000	**244.291.000**

Bij de materiële vaste activa is er geen sprake van duurzame waardevermindering.

Gronden uitgegeven in erfpacht

	ultimo 2022	investering	des-investering	af-schrijvingen	bijdrage derden	ultimo 2023
Erfpachtgronden	9.039.000	0	0	0	0	9.039.000
	9.039.000	**0**	**0**	**0**	**0**	**9.039.000**

Overige investeringen met een economisch nut zonder heffing

	ultimo 2022	investering	des-investering	af-schrijvingen	bijdrage derden	ultimo 2023
a. gronden en terreinen	15.101.000	0	0	0	0	15.101.000
b. woonruimten	0	0	0	0	0	0
c. bedrijfsgebouwen	69.896.000	4.177.000	0	2.253.000	8.000	71.812.000
d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.555.000	0	0	100.000	0	1.455.000
e. vervoermiddelen	731.000	341.000	0	175.000	0	897.000
f. machines, apparaten en installaties	3.511.000	455.000	0	411.000	17.000	3.538.000
g. overige materiële vaste activa	10.080.000	4.978.000	0	1.047.000	120.000	13.891.000
	100.874.000	**9.951.000**	**0**	**3.986.000**	**145.000**	**106.694.000**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn (realisaties > € 50.000):

	realisatie 2023
c) bedrijfsgebouwen	
Routine invest. binnenkant/meub. gemeentehuis 2023	204.000
Nieuwbouw school Duivenvoorde, Duivenvoorde 2-4	2.691.000
Nieuwbouw school Kim, Roerdompstraat 5	746.000
Nieuwbouw school Toermalijn (centrum)	417.000
Renovatie school Dolfijn, Laurensvliet 22	56.000
Nieuwbouw Bron/Margriet, Hans Lipperheystraat	83.000
e) Vervoersmiddelen	
Vervanging tractie buitenruimte 2023	341.000
f) machines, apparaten en installaties	
Verlichting hoofdveld vv Groote Lindt	57.000
IP Openbare verlichting 2023	238.000
Zonnepanelen gemeentewerf	79.000
g) overige materiele vaste activa	
Bakestein vv Pelikaan	407.000
Bakestein vv Gr Lindt	195.000
Molenwei vv Heerjansdam	202.000
Routine investering hardware jaarschijf 2023	251.000
Vervanging speeltoestellen 2023	414.000
Vervanging kinderboerderij Kiboe-hoeve	3.382.000
Beweegtoestellen Develpark	60.000
	9.823.000

Overzicht verloop overige investeringen met een economisch nut met heffing

	ultimo 2022	investering	des-investering	af-schrijvingen	bijdrage derden	ultimo 2023
a. grond-, weg- en waterbouwkundige werken *	70.685.000	4.684.000	0	1.531.000	500.000	73.338.000
b. vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0
c. machines, apparaten en installaties	0	0	0	0	0	0
d. overige materiële vaste activa	669.000	12.000	0	22.000	0	659.000
	71.354.000	**4.696.000**	**0**	**1.553.000**	**500.000**	**73.997.000**

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn (> € 50.000):

	realisatie 2023
a) grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Herinr. vak T+N begraafplaats Jeroen Boschl.(2020)	225.000
Vervanging riolering Vliegeniersbuurt	84.000
Vervanging riolering Verzetsheldenbuurt Noord/West	105.000
Vervanging riolering Eikeboomstraat	79.000
Vervanging riolering Julianadorp	789.000
Vervanging riolering Heer Oudelands Ambacht Fase 2	91.000
Vervanging riolering Heer Oudelands Ambacht Fase 3	1.380.000
Vervanging riolering Heer Oudelands Ambacht Fase 4	279.000
Vervanging riolering Schildersbuurt Fase 3	339.000
HJD Noord Riolering	71.000
Slagveld riool	159.000
Persleiding Schokkershaven	127.000
Rioolgemaal Schokkershaven	62.000
IP Waterberging	195.000
Aansl.leiding gemalen IJsvogelplein en Houtkoperst	183.000
Veerplein - Kade damwand BCF40/FISC60	100.000
	4.268.000

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

	ultimo 2022	investering	des-investering	af-schrijvingen	bijdrage derden	ultimo 2023
a. grond-, weg- en waterbouwkundige werken *	48.723.000	5.970.000	0	1.951.000	135.000	52.607.000
b. machines, apparaten en installaties	0	0	0	0	0	0
c. overige materiële vaste activa *	1.527.000	682.000	0	173.000	82.000	1.954.000
	50.250.000	**6.652.000**	**0**	**2.124.000**	**217.000**	**54.561.000**

* betreft een bijdrage voor de Specifieke uitkering Sport, vanuit een woningbouwstichting voor een aantal reconstructies en een bijdrage subsidie regiodeal

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen zijn (> € 50.000):

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

	realisatie 2023
a) grond-, weg en waterbouwkundige werken	
Veld B - Gr Lindt Hybr Grassmstrvld ombw natuurgr	147.000
Beschoeiing sloten en vijvers 2023	298.000
Groen - vervangen beplantingsvakken 2023	180.000
Reconstructie Vliegeniersbuurt	131.000
Reconstructie HJD Noord	150.000
Talud Uilenhaven	80.000
Infra vm terrein Zwembad parklaan	258.000
Reconstructie Kort Ambacht Noord	70.000
Reconstructie Verzetsheldenbuurt Noord/West	62.000
Reconstructie winkelcentr. Walburg	81.000
Reconstructie Witte de Withstraat	51.000
Herinrichting Ringdijk 2020	978.000
Reconstructie Eikeboomstraat	76.000
Bestrating Julianadorp	444.000
Veerplein - buitenruimte	117.000
Reconstructie HJD Randweg	737.000
Reconstructie Heer Oudelands Ambacht Fase 2	61.000
Reconstructie Heer Oudelands Ambacht Fase 3	919.000
Reconstructie Heer Oudelands Ambacht Fase 4	186.000
Reconstructie Schildersbuurt Fase 3	339.000
Reconstructie slagveld	115.000
Veerplein – kade VAT-kosten BCF100	89.000
c) overige materiële vaste activa	
Bakestein veld B ballenvanger, leunhekwerken, doel	59.000
Bakestein veld C, ballenvan, leunhek, doel, dugout	69.000
Vervanging bestaand kunstgrasveld VVGZ veld C	138.000
Tender ombouw verlichting naar LED 2023	403.000
	6.238.000

Financiële vaste activa

	ultimo 2022	Investeringen	Aflossingen/ afschrijvingen	ultimo 2023
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Deelnemingen	1.619.000	0	0	1.619.000
Leningen aan:				
- Woningbouwcorporaties	2.375.000	0	235.000	2.140.000
Overige langlopende leningen	3.259.000	1.869.000	308.000	4.820.000
	7.253.000	**1.869.000**	**543.000**	**8.579.000**

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

	ultimo 2022	ultimo 2023
Kapitaalverstrekking aan Stedin Holding N.V.	1.184.000	1.184.000
Kapitaalverstrekking aan Oasen N.V. en Gemeenschappelijk Bezit Evides B.V.	23.000	23.000
Kapitaalverstrekking aan Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	108.000	108.000
Kapitaalverstrekking aan Regionale OntwikkelingsMij. Drechtsteden (ROM-D)	286.000	286.000
Kapitaalverstrekking aan St. Expl. Zwembadencomplex De Hoge Devel	18.000	18.000
	1.619.000	**1.619.000**

Leningen aan woningbouwcorporaties

De mutatie betreft de reguliere aflossingen.

Overige langlopende leningen

Dir betreft de leningen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN) en Stichting Oefening en Ontspanning.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Vlottende activa

Voorraden

	ultimo 2022	ultimo 2023
Onderhanden Werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.089.000	3.475.000

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

	ultimo 2022	ultimo 2023
- Boekwaarde	8.627.000	10.639.000
- vermindering met saldo voorziening verlieslatend complex voorz. stedelijke ontwikkeling	-6.538.000	-7.164.000
	2.089.000	**3.475.000**

(bedragen x € 1.000)

	ultimo 2022	investering	inkomsten	winst uitname en verrekening Res/Voorz	ultimo 2023	voorziening verliesla-tend compl. *	balanswaarde ultimo 2023
Grondexploitatie:							
Bakestein	-134	105	6	-2	-25	0	-25
Euryza	5.868	189	0	18	6.075	6.075	0
Buizerdstraat	812	86	-68	0	830	178	652
Van 't Hofflocatie	542	553	0	0	1.095	0	1.095
Heer Janstraat	472	77	-56	0	493	0	493
w.c. Kort Ambacht	0	52	0	-52	0	0	0
Indische buurt	646	137	0	0	783	0	783
Maasterras West	499	412	0	0	911	911	0
Stadstuinen	420	80	-26	0	474	0	474
	9.125	**1.691**	**-144**	**-36**	**10.636**	**7.164**	**3.472**

De specificatie van de kolom "winstuitname en verrekening met reserves/voorzieningen" uit bovenstaand overzicht is als volgt:

Grondexploitatie	vrijval	verrekening met	winstuitname	totaal
Bakestein	0	0	-2	**-2**
Euryza	0	0	18	**18**
w.c. Kort Ambacht	0	0	-52	**-52**
	0	**0**	**-36**	**-36**

(bedragen x € 1.000)

Verwacht saldo grondexploitaties	
Balanswaarde 31-12-2023 (afgerond)	3.500
Nog te maken kosten (afgerond) excl kosten buiten de grex	26.600
Nog te verwachten opbrengsten (afgerond)	-22.300
Toekomstige waarde voorzieningen (*)	-9.300
Verwacht saldo (-/- is voordelig)	**-1.500**

De exploitatieresultaten zijn berekend volgens de dynamische eindwaardemethode. Hierbij worden de kosten en opbrengsten van een te ontwikkelen plangebied geraamd en in de tijd uitgezet met de toepassing van met een opbrengsten- en kostenstijging. De gehanteerde parameters zijn zowel voor de kostenstijging als de opbrengststijging in beginsel 2,0% per jaar. Vanwege de marktomstandigheden is voor 2024 (4%) en 2025 (3%) een hogere kostenstijging gehanteerd.

(*) De verliesvoorziening baseren wij op de contante waarde, waarbij het eindresultaat van de grondexploitatie (de eindwaarde) contant gemaakt wordt tegen een disconteringsvoet van 2,0%. De verliesvoorzieningen zijn per project tot maximaal het niveau van de boekwaarde in mindering gebracht op de boekwaarde van het onderhanden werk. Als de verliesvoorziening op de balansdatum groter is dan de boekwaarde dan is het meerdere van deze verliesvoorziening onder de Voorzieningen in de balans opgenomen. Het meerdere dat onder de Voorzieningen op de balans is opgenomen plus de jaarlijkse rente bijschrijving aan de voorzieningen (2% per jaar) is hierboven als 'toekomstige waarde voorzieningen' in de berekening van het verwachte saldo opgenomen.

De nog te realiseren kosten en opbrengsten zijn als volgt opgebouwd (bedragen x € 1.000)

Nog te realiseren kosten	
- verwerkingen en sloop	8.370
- bouwrijp maken	3.535
- woonrijp maken	8.730
- plankosten	4.483
- rente	1.125
- overig	308
	26.551

Nog te realiseren opbrengsten	
- grondverkopen	21.991
- subsidies	250
- overig	107
	22.348

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Uitzettingen met een rentetypische looptijd <1 jaar

	gecorrigeerd ultimo 2022	ultimo 2023	voorziening oninbaarheid	gecorrigeerd ultimo 2023
Vorderingen op openbare lichamen	16.016.000	13.985.000	0	13.985.000
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	18.000	0	18.000
Rekening-courantverhouding met niet financiële instellingen	2.351.000	763.000	0	763.000
Overige vorderingen	3.825.000	2.191.000	655.000	2.846.000
	22.192.000	**16.957.000**	**655.000**	**17.612.000**

Vorderingen op openbare lichamen

Deze vorderingen betreffen voornamelijk vorderingen op de Belastingdienst in het kader van de BTW en het BTW-Compensatiefonds.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

Dit betreft de rekening-courantverhouding met het Rijk in het kader van het Schatkistbankieren.
In het kader van Schatkistbankieren is voor het begrotingsjaar een drempelbedrag geldig van € 3.211.000.

Benutting drempelbedragen Schatkistbankieren:

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden	1.553.162	1.184.035	1.693.841	702.462
	1.553.162	**1.184.035**	**1.693.841**	**702.462**

Rekening-courantverhouding met niet financiële instellingen
Dit betreft de rekening-courantverhouding met het Stimuleringsfond Volkshuisvesting Nederland (SVN).

Overige vorderingen

	ultimo 2022	ultimo 2023
Debiteuren algemeen	3.317.000	2.441.000
Belastingdebiteuren	1.172.000	1.060.000
Sub-totaal	**4.489.000**	**3.501.000**
- voorziening debiteuren algemeen	-280.000	-280.000
- voorziening debiteuren belastingen	-384.000	-366.000
Gecorrigeerd saldo	**3.825.000**	**2.855.000**

Onderstaand is een ouderdomsanalyse opgenomen van de openstaande vorderingen (debiteuren algemeen).
Hiervan is € 1,3 miljoen gepresenteerd onder de vorderingen op openbare lichamen.

	grote	kleine	totaal	in voorziening
2018	480.000	0	**480.000**	0
2020	0	10.000	**10.000**	0
2021	1.116.000	0	**1.116.000**	0
2022	260.000	0	**260.000**	0
2023	1.409.000	294.000	**1.703.000**	280.000
	3.265.000	**304.000**	**3.569.000**	**280.000**

Liquide middelen

	ultimo 2022	ultimo 2023
BNG	1.105.000	1.248.000
Rabobank	8.000	7.000
Kassen	8.000	8.000
	1.121.000	**1.263.000**

Bij de BNG hebben we een kredietfaciliteit van € 8 miljoen.

Overlopende activa

	ultimo 2022	ultimo 2023
Overlopende activa	2.328.000	4.585.000
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Nederlandse en Europese overheidslichamen	301.000	143.000
	2.629.000	**4.728.000**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Nog te ontvangen voorschotbedragen van Nederlandse en Europese overheidslichamen

	ultimo 2022	ultimo 2023
Nog te ontvangen voorschotbedragen van:		
- Rijk	54.000	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	247.000	143.000
	301.000	**143.000**

omschrijving	ultimo 2022	mutaties		ultimo 2023
		toevoegingen	Ontvangen bedragen	
Europese overheidslichamen				
Rijk	**54.000**	**13.000**	**67.000**	**0**
SPUK kwijtschelding gemeentelijke belastingen	54.000	13.000	67.000	0
Overige Nederlandse overheidslichamen	**247.000**	**72.000**	**176.000**	**143.000**
PZHZ:fietsstraat Jeroen Boschlaan	68.000	-30.000	38.000	0
Polder Buitenland	82.000	0	82.000	0
Regiodeal, Veerplein	32.000	63.000	0	95.000
Provincie ZHZ: Noordoevers	17.000	39.000	56.000	0
PZH: Veerplein Buitenruimte -Ringdijk	48.000	0	0	48.000
	301.000	**85.000**	**243.000**	**143.000**

Overlopende activa

	ultimo 2022	ultimo 2023
De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden :		
a. Vooruitbetaalde bedragen	966.000	1.219.000
b. Nog te ontvangen bedragen	1.362.000	3.366.000
	2.328.000	**4.585.000**

a) Vooruitbetaalde bedragen
Onder deze post zijn facturen verantwoord die voor het einde van het jaar betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op het daaropvolgende jaar.

b) Nog te ontvangen bedragen
Onder deze post zijn baten verantwoord die betrekking hebben op het boekjaar, maar in het daaropvolgende jaar worden ontvangen.

Vaste Passiva

Eigen vermogen

	ultimo 2022	ultimo 2023
Algemene reserve	25.561.000	27.800.904
Overige bestemmingsreserves	48.593.000	36.961.000
Gerealiseerd Resultaat	6.947.000	1.595.000
	81.101.000	**66.356.904**

Omschrijving reserve	Ultimo 2022	Mutaties				Ultimo 2023
		VERMEERDERINGEN		VERMINDERINGEN		
		Bestemming resultaat 2022	Overige vermeer-deringen	Onttrek-kingen	Verminderingen ter dekking van afschrijvingen	
Algemene reserves						
Algemene reserve	**24.150**	6.947	2.251	8.195	0	**25.154**
Weerstandsvermogen Grondbedrijf	**1.411**	0	1.464	228	0	**2.647**
Subtotaal	**25.561**	**6.947**	**3.715**	**8.423**	**0**	**27.801**
Overige bestemmingsreserves						
Reserve Gerealiseerde Winstpotentie Grondbedrijf	**2.943**	0	146	249	0	**2.840**
Reserve Bomenfonds	**57**	0	0	0	0	**57**
Reserve Taakmutaties Algemene Uitkering	**1.710**	0	292	1.335	0	**668**
Reserve organisatieveranderingen	**90**	0	0	90	0	**0**
Reserve Generatiepact	**76**	0	24	76	0	**24**
Reserve kapitaaldekking afschrijvingen	**21.853**	0	0	0	1731	**20.122**
Egalisatiereserve Reiniging	**91**	0	0	91	0	**0**
Reserve investeringsfonds Krachtig Zwijndrecht	**1.900**	0	0	0	0	**1.900**
Reserve COVID-19	**1.373**	0	0	64	0	**1.309**
Reserve Uitvoeringsprogramma gebiedontwikkeling	**18.437**	0	549	9.008	0	**9.978**
Thuis in Zwijndrecht	**63**	0	0	0	0	**63**
Subtotaal	**48.593**	**0**	**1.011**	**10.913**	**1731**	**36.961**
Totaal reserves	**74.154**	**6.947**	**4.726**	**21.067**	**0**	**64.762**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Algemene reserve

De Algemene reserve fungeert als financiële buffer voor tussentijdse (forse) tegenvallers en incidentele, niet materiële investeringen.

Vermeerderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Saldo jaarrekening 2022	6.947	6.947
Verkoopopbrengst industrieterrein Lindtsedijk 14	958	500
Budgetoverhevelingen naar 2023 (2e bestuursrapportage 2022)	1.507	1.507
Vrijval reserve Taakmutaties algemene uitkering	153	153
Vrijval reserve Organisatieverandering	90	90
Totaal	9.655	9.197

Toelichting op de afwijkingen:

De storting van de verkoopopbrengst Lindtsedijk 14 (Pier14) is in 2023 niet (volledig) doorgegaan; de verkoop en de storting zullen in 2024 plaatsvinden.

Verminderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Raadsprogramma 2.0	885	240
Amendement tegemoetkoming woonlasten	710	710
Overgeheveld budgetten 2022 (Tweede bestuursrapportage 2022)	2.126	1.554
Resultaatbestemming jaarrekening 2022	4.502	4.084
Programma duurzaamheid	629	629
Hooge Nesse	33	33
Kwaliteitsimpuls wijkteams	100	100
GVVP	252	252
Nota VGZ	54	54
1e burap 2023	693	493
Donatie hulp Marokko	45	45
Afwaardering boekwaardering scholen	791	0
Totaal	10.821	8.194

De lagere onttrekkingen aan de reserve worden veroorzaakt doordat er minder zijn besteed op de exploitatie. Hiervoor verwijzen wij u naar de toelichting onder de analyses.

Reserve Weerstandsvermogen Grondbedrijf

De Reserve Grondbedrijf dient als financiële buffer voor het opvangen van (negatieve) risico's die niet in de ex*ploitatieberekeningen voorzien zijn. De benodigde omvang van het weerstands-vermogen is gerelateerd aan het* risicoprofiel van het grondbedrijf. Het risicoprofiel wordt jaarlijks, bij het opmaken van de begroting, geactualiseerd.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Vermeerderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Aanvulling uit reserve Uitvoeringsprogramma Gebiedsontwikkeling	75	1.179
Aanvulling uit reserve Winstpotentie Grondbedrijf	146	249
Vrijval restant WC Kort Ambacht	0	36
Totaal	221	1.464

Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de Paragraaf Grondbeleid.

Verminderingen:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Verhogen verliesvoorziening Euryza	104	74
Vorming verliesvoorziening Buizerdstraat	34	153
Verhogen verliesvoorziening WC Kort Ambacht	16	0
Totaal	**154**	227

Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de Paragraaf Grondbeleid

Overige bestemmingsreserves

Reserve Gerealiseerde Winstpotentie Grondbedrijf
Deze reserve bevat vrij beschikbare middelen voor nieuwe investeringen of voor het treffen van een voorziening bij een besluit tot realisatie van een verliesgevend project. Vrijvallende exploitatie-winsten worden aan deze reserve toegevoegd.

Vermeerderingen:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Belastingrente BTW LOC	150	148
Winstneming Bakestein	2	-2
Totaal	**152**	**146**

Verminderingen:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Winst Stadstuinen naar reserve Uitvoering Gebiedsontwikkeling	265	0
Aanvulling reserve Weerstandsvermogen Grondbedrijf	146	249

Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de Paragraaf Grondbeleid

Reserve taakmutaties Algemene Uitkering
Het doel van deze reserve is om, in afwachting van de besteding van de in de algemene uitkering opgenomen middelen, voor diverse beleidsmaatregelen geld te reserveren.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Vermeerderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Stortingen vanuit algemene uitkeringen	292	292
Totaal	**292**	**292**

Verminderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Vrijval reserve als gevolg van opschonen	1.226	1.226
Dekking kosten inburgering	16	16
Dekking kosten GIDS	46	46
Dekking kosten waterschapsverkiezingen	30	30
Dekking bijdrage aan OZHZ	17	17
Totaal	**1.335**	**1.335**

Reserve Generatiepact

De reserve is bedoeld om de dekking van de kosten voortvloeiend uit de Generatiepact te dekken. Omdat er bij de jaarrekeningen fluctuaties kunnen optreden wordt deze reserve jaarlijks gemuteerd op basis van de daadwerkelijke realisaties; bij een overschot van het budget wordt het gestort en bij een tekort te onttrekken aan de reserve.

Vermeerdering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Storting in reserve van overschot	0	24
Totaal	**0**	**24**

Verminderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Dekking kosten trainees	76	76
Stelpost generatiepact	12	0
Totaal	**88**	**76**

Reserve Kapitaaldekking afschrijvingen

De jaarlijkse onttrekkingen vanaf 2021 aan deze reserve betreffen de dekking van afschrijvingslasten van reeds afgeschreven activa.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Verminderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Dekking afschrijvingslasten	1.731	1.731
Totaal	**1.731**	**1.731**

Egalisatiereserve reiniging
De reserve is bedoeld om de jaarlijkse fluctuaties in de exploitatie op te vangen. In het kader van ons afvalbeleid moeten we investeringen doen, waarbij we (deels) de reserve zullen aanspreken om effecten op tarieven te beperken.

Vermindering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Negatieve productsaldo Afval	0	91
Totaal	**0**	**91**

De verrekening met de reserve heeft betrekking op het negatieve saldo van het product Afval op de exploitatie. Dit wordt veroorzaakt door de eenmalige invoeringskosten recycle-tarief en lagere vergoedingen voor PMD.

Reserve Investeringsfonds Krachtig Zwijndrecht
Een reserve voor het onderzoeken van de mogelijkheden van een investeringsfonds waarmee we kunnen (co)investeren in activiteiten die veel maatschappelijk rendement kunnen opleveren.
Er zijn geen mutaties in 2023.

Reserve COVID-19
Het doel van deze reserve is om de kosten die voortvloeien uit de coronacrisis te dekken. De reserve is gevormd door het toevoegen van rijksmiddelen die via het gemeentefonds aan de gemeente ter beschikking zijn gesteld. Het rijk heeft wel diverse bestedingsdoelen (oormerk) meegegeven maar de middelen zijn niet bestedingsplichting.

Vermindering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Motie gezond leefstijl	64	64
Totaal	**64**	**64**

Uitvoeringsprogramma gebiedsontwikkeling
Deze reserve is bestemd voor de gebiedsontwikkelingen in de Spoorzone/Diztrikt (deelgebieden: Stationskwartier, Noord en Walburg) en Noordoevers. De reserve is bedoeld ter dekking van:
- het actief grondbeleid in deze gebieden (het saldo van de gemeentelijke grondexploitaties);
- het eventueel afboeken van voorbereidingskosten indien niet (tijdig) een grondexploitatie wordt vastgesteld;
- het faciliterend grondbeleid (het saldo van de niet verhaalbare kosten).

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Vermeerdering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Verlagen voorziening Indische buurt	549	549
Totaal	**549**	**549**

Verminderingen:	Begroting na wijziging	Realisatie
Verhoging weerstandsvermogen Grondbedrijf	75	1.179
Niet te verhalen kosten Stationsplein/Afslag	27	7
Niet te verhalen kosten Indische buurt	75	39
Niet te verhalen kosten Koninginneweg	27	6
Verliesvoorziening Maasterras West	0	7.695
Voorbereiding Maasterras Oost	0	82
Totaal	**204**	**9.008**

Voor een toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de Paragraaf Grondbeleid

Reserve Organisatieveranderingen

Deze reserve is gevormd om eventuele kosten bij een organisatieverandering te kunnen dekken, zoals frictiekosten.

Vermindering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Vrijval reserve (2e bestuursrapportage 2023)	90	90
Totaal	**90**	**90**

Na de vrijval wordt deze reserve opgeheven.

Reserve Thuis in Zwijndrecht

Het doel van deze reserve is om het vergroten van het financieel inzicht aangaande het beleids- en uitvoeringsplan integratie van vergunningshouders 2018 tot en met 2020.
Er zijn geen mutaties in 2023.

Reserve Bomenfonds

Deze reserve is bedoeld om gekapte bomen in andere plangebieden te voorzien van bomen.
Er zijn geen mutaties in 2023.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Voorzieningen

Omschrijving voorziening	Ultimo 2022	Mutaties				Ultimo 2023
		Vermeerderingen		Verminderingen		
		Toevoeging rente	Overige ver-meerderingen	Vrijval	Aanwending	
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						
Pensioen Wethouders	**3.206**	0	-17	0	134	**3.055**
Verlofsparen	**32**	0	78	0	0	**110**
Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf	**1.969**	27	6.818	0	0	**8.814**
Subtotaal	**5.207**	**27**	**6.879**	**0**	**134**	**11.979**
Voorzieningen voor middelen derden waarvan de bestemming gebonden is						
Riolering	**4.149**	0	107	0	0	**4.256**
Subtotaal	**4.149**	**0**	**107**	**0**	**0**	**4.256**
Totaal voorzieningen	**9.356**	**27**	**6.986**	**0**	**134**	**16.235**
Voorzieningen grondbedrijf en dubieuze debiteuren						
Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf	**6.538**	91	8.007	0	7.471	**7.165**
Dubieuze Debiteuren Algemeen	**280**	0	9	0	0	**289**
Dubieuze Debiteuren Belastingen	**384**	0	63	0	81	**366**
Subtotaal	**7.202**	**91**	**8.079**	**0**	**7.552**	**7.820**
Totaal voorzieningen inclusief voorzieningen grondbedrijf en dubieuze debiteuren	**16.558**	**118**	**15.065**	**0**	**7.686**	**24.055**

N.B. De voorziening Stedelijke Ontwikkeling Grondbedrijf (deels) en de voorzieningen inzake dubieuze debiteuren zijn niet verantwoord onder de vaste passiva, maar in mindering gebracht op de betreffende vlottende activa (onderhanden werk respectievelijk overige vorderingen).
Onder de vermeerderingen van de voorziening grondbedrijf is een bedrag opgenomen voor Maasterras Oost.
(bedragen x € 1.000)

Pensioenvoorziening Wethouders

Deze voorziening is bedoeld ter dekking van toekomstige pensioenaanspraken van wethouders.

Vermeerdering:	**Begroting na wijzi-ging**	**Realisatie**
Vaste dotatie	130	130
Vrijval	0	-147
Totaal	**130**	**-17**

Vermindering:	**Begroting na wijzi-ging**	**Realisatie**
Aanwending	**77**	**134**
Extra onttrekking	**0**	**0**
Totaal	**77**	**134**

De aanwending betreft de pensioenlasten van gepensioneerde wethouders. De noodzakelijke omvang van deze voorziening is gebaseerd op pensioenberekeningen van RAET. Voor een toelichting op de afwijking verwijzen wij u naar het hoofdstuk "Analyses".

Verlofsparen

In de nieuwe CAO kunnen de medewerkers (een deel) van hun verlof voor de toekomst meenemen. Vanwege het structurele karakter moet hier een voorziening voor worden gevormd.

Vermeerdering:	**Begroting na wijzi-ging**	**Realisatie**
Dotatie	0	78

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Toelichting op de afwijking: van te voren is niet te bepalen hoeveel verlof de medewerkers opsparen.

Voorziening stedelijke ontwikkeling Grondbedrijf
Deze voorziening dient voor de dekking van de nadelige exploitatieresultaten van af te sluiten grondexploitaties. Deze voorziening wordt voor maximaal het bedrag van de boekwaarde van een grondexploitatie zichtbaar in mindering gebracht op het onderhanden werk. Voor de grondexploitaties waarvan de voorziening hoger is dan de boekwaarde, wordt het meerdere van de voorziening onder de post voorzieningen gepresenteerd.
In het cijfermatig overzicht van de voorzieningen is de Voorziening stedelijke ontwikkeling grondbedrijf op twee regels opgenomen. Dit komt omdat voor de grondexploitaties waarvan de voorziening hoger is dan de boekwaarde, het meerdere van de voorziening onder de post voorzieningen wordt gepresenteerd.
Uit praktische overwegingen en voor de aansluiting met de paragraaf Grondbeleid is de toelichting samengevoegd in onderstaand overzicht.

Vermeerdering:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Rentebijschrijving	170	118
Mutaties als gevolg van mutaties projecten	154	14.825
Totaal	**324**	**14.943**

Vermindering:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Vrijval	**0**	**0**
Aanwending	**1.257**	**7.471**
Totaal	**1.257**	**7.471**

Voor een toelichting verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid.

Voorziening riolering
Deze voorziening is bedoeld om de jaarlijkse fluctuaties van het product riolering in de exploitatie op te vangen.

Vermeerdering:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Dotatie	**-88**	**107**

De dotatie betreft het exploitatieoverschot op het product riolering. Een nadere analyse is opgenomen in de analyse van de afwijkingen.

Voorziening dubieuze debiteuren
Deze voorziening dient ter dekking van het oninbaar worden van algemene openstaande vorderingen. Het saldo van de voorziening is bepaald door een inschatting te maken van de inbaarheid van de openstaande vorderingen.

Vermeerdering:	**Begroting na wijziging**	**Realisatie**
Dotatie	**0**	**9**

Bij het opstellen van de jaarstukken hebben wij een nieuwe inschatting gemaakt van de benodigde voorziening.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Voorziening dubieuze debiteuren belastingen
Deze voorziening dient ter dekking van het oninbaar worden van openstaande belastingvorderingen. De benodigde omvang is op basis van een risicoanalyse door Gemeentebelastingen Drechtsteden bepaald.

Vermeerdering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Dotatie	128	63

De dotatie betreft de aanzuivering van de voorziening om, op basis van de openstaande belastingdebiteuren per 31 december en de daarvoor gehanteerde criteria, de benodigde omvang te verkrijgen.

Vermindering:	Begroting na wijziging	Realisatie
Verleende oninbaar verklaringen	0	81

Betreft de verleende oninbaar verklaringen. Deze oninbaar verklaringen worden niet begroot.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar

	ultimo 2022	vermeerderingen	aflossingen	ultimo 2023
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	23.365.000	15.000.000	2.166.000	36.199.000
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	113.127.000	7.500.000	3.265.000	117.362.000
	136.492.000	**22.500.000**	**5.431.000**	**153.561.000**

De totale rentelast met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 3.180.000.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

	ultimo 2022	ultimo 2023
Overige Kasgeldleningen	11.000.000	12.000.000
Banksaldo BNG	5.320.000	412.000
Overige schulden	9.129.000	6.165.000
	25.449.000	**18.577.000**

De overige schulden bestaan grotendeels uit crediteuren.

Overlopende passiva

	ultimo 2022	ultimo 2023
Overlopende passiva	9.147.000	11.143.000
Ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen van Nederlandse en Europese overheidslichamen	7.661.000	16.315.000
	16.808.000	**27.458.000**

Ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen van Nederlandse en Europese overheidslichamen

	ultimo 2022	ultimo 2023
Rijk	7.585.000	16.132.000
Overige Nederlandse overheidslichamen	76.000	183.000
	7.661.000	**16.315.000**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Overlopende passiva

	ultimo 2022	ultimo 2023
a. Vooruitontvangen bedragen	209.000	3.000
b. Nog te betalen bedragen	8.938.000	11.140.000
	9.147.000	**11.143.000**

a) Vooruitontvangen bedragen
Onder deze post zijn baten verantwoord die voor het einde van het jaar zijn ontvangen, maar die betrekking hebben op het daaropvolgende jaar.

b) Nog te betalen bedragen
Onder deze post zijn facturen verantwoord die betrekking hebben op het boekjaar, maar waarvan de facturen betaalbaar worden gesteld in het daaropvolgende jaar.

Ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen van Nederlandse en Europese overheidslichamen

	ultimo 2022	ultimo 2023
Rijk	7.585.000	16.132.000
Overige Nederlandse overheidslichamen	76.000	183.000
	7.661.000	**16.315.000**

omschrijving	ultimo 2022	mutaties		ultimo 2023
		Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen/terug-betalingen	
Rijk	**7.585.000**	**21.059.000**	**12.508.000**	**16.132.000**
Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid 2020-2023	846.000	2.588.000	1.864.000	1.570.000
Binnenmilieu onderwijs	359.000	0	359.000	0
Geluidsanering Koninginneweg	40.000	0	0	40.000
Geluidsanering Langeweg	16.000	0	0	16.000
Geluidsanering Officiersvliet en Burg. Jansenlaan	12.000	0	0	12.000
Geluidsanering Burg. Jansenlaan	51.000	0	1.000	50.000
Geluidsanering Kort Ambachtlaan e.o.	7.000	0	0	7.000
Geluidsanering Plantageweg en Burg. Doumaweg	19.000	0	0	19.000
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	49.000	-30.000	19.000	0
Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)	693.000	339.000	997.000	35.000
Regeling gedupeerden toeslagenproblematiek	0	38.000	38.000	0
SPUK Sportakkoord	77.000	13.000	54.000	36.000
Regeling Woningbouwimpuls	3.406.000	577.000	613.000	3.370.000
SPUK IJZ	175.000	0	175.000	0
SPUK Inburgering	17.000	406.000	-65.000	488.000
SPUK nalev. contr. coronatoegangsbewijzen 2022	135.000	0	0	135.000
SPUK preventie	1.000	30.000	30.000	1.000
Opvang ontheemden Oekraïne 2022	78.000	6.461.000	6.195.000	344.000
SPUK Energie-armoede	871.000	501.000	878.000	494.000
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	42.000	42.000	0	84.000
SPUK Onderwijsroute	31.000	88.000	93.000	26.000
SPUK Versterking Cliëntondersteuning	0	50.000	0	50.000
SPUK Informatiepunten Digitale Overheid	0	45.000	45.000	0
SPUK Klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	823.000	474.000	349.000
Knelpuntenpot Indische buurt	0	0	0	0
Brede SPUK	0	877.000	593.000	284.000
SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	0	401.000	54.000	347.000
NPO gelden	660.000	272.000	59.000	873.000
SPUK G12 Kwijtschelding pub schulden ***	0	42.000	32.000	10.000
Nationaal Isolatieprogramma (NIP)	0	725.000	0	725.000
SPUK C106 Gebiedsbudget Stationsplein	0	2.851.000	0	2.851.000
SPUK C 106 Gebiedsbudget De Passage	0	377.000	0	377.000
SPUK NEAS	0	25.000	0	25.000
SPUK bovenplanse infrastructuur	0	3.518.000	0	3.518.000
Overige Nederlandse overheidslichamen	**76.000**	**119.000**	**12.000**	**183.000**
Instandhoudingssubsidie Rijksmonumenten	0	19.000	17.000	2.000
Cultuureducatie met Kwaliteit	16.000	0	-5.000	21.000
Spuk controle op corona toegangsbewijzen 2021	51.000	0	0	51.000
Acceptatie en veiligheid van LHBTI+	9.000	0	0	9.000
Knelpuntenpot Indische buurt	0	100.000	0	100.000
	7.661.000	**21.178.000**	**12.520.000**	**16.315.000**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Borg- en garantstellingen

Vanuit wettelijke bepalingen hebben we een algemene garantstelling gegeven aan de Gemeenschappelijke Regelingen, waarin we deelnemen. Voor een totaaloverzicht van de Gemeenschappelijke Regelingen verwijzen we naar de paragraaf Verbonden Partijen.
Naast de algemene garantstellingen hebben we ook nog specifieke garantstellingen. Deze zijn opgenomen in de staat van borg en garantstellingen.
Het bedrag aan directe borgstellingen bedroeg per eind 2023 circa € 10,0 miljoen. De belangrijkste directe borgstelling wordt gevormd door HVC (€ 8,4 miljoen). De GR Gevudo heeft een belang van 18,15% in HVC en de gemeente Zwijndrecht heeft een belang van 11% in de GR Gevudo. Dit resulteert in een belang van 2,0% (afgerond) 'getrapt' via GR Gevudo in HVC.
Per 31 december 2023 stond de gemeente voor in totaal € 111,1 miljoen garant. Hiervan had € 101,0 miljoen betrekking op de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Gezien de rond dat fonds gebouwde zekerheidsstructuur is hieraan een relatief laag risico verbonden.

Staat van borg- en garantstellingen

Geldnemer	Geldgever	Aard / omschrijving	Hoofdsom	Afschrijvings-methode	Rente-percentage	Percentage borgstelling	Boekwaarde ultimo 2022	Geborgd door de gemeente ultimo 2022	Geborgde leningen 2023	Aflossing 2023	Boekwaarde ultimo 2023	Geborgd door de gemeente ultimo 2023
Direct												
N.V. HVC (aandeel gemeente in HVC)	diverse	financieringspositie	diverse	diverse	diverse	1,48%	610.101.000	9.956.978	-44.849.000		565.252.000	8.376.378
Stichting Swinhove Groep	NV BNG		1.614.063	annuitair	0,86%	100,00%	711.569	711.569	-	99.060	612.509	612.509
Woningbouwvereniging Heerjansdam	NV BNG		993.234	annuitair	2,76%	100,00%	679.888	679.888	-	44.187	635.700	635.700
Woningbouwvereniging Heerjansdam	NV BNG		695.242	annuitair	1,33%	100,00%	505.597	505.597	-	33.095	472.502	472.502
Subtotaal							*611.998.054*	*11.854.032*	*-44.849.000*	*176.343*	*566.972.711*	*10.097.089*
Indirect - Waarborgfonds Sociale Woningbouw												
Woonkracht10	diverse		123.892.940			50,00%	65.706.256	32.853.128	10.266.039	-	75.972.295	37.986.148
Woningbouwvereniging Heerjansdam	diverse		20.673.530			50,00%	12.500.991	6.250.495	234.009	-	12.735.000	6.367.500
Stichting Trivire	diverse		251.050.401			50,00%	95.732.757	47.866.379	17.334.837	-	113.067.594	56.533.797
Stichting Vestia	diverse		22.390.283			50,00%	15.288	7.644	-	15.288	-	-
Stichting HW Wonen	diverse		96.269.168			50,00%	137.105	68.553	154.649	-	291.754	145.877
Stichting Mooiland	diverse		46.209.354			50,00%	271.778	135.889	-	271.778	-	-
Subtotaal							*174.364.175*	*87.182.088*	*27.989.534*	*287.066*	*202.066.643*	*101.033.322*
Totaal							**786.362.229**	**99.036.120**	**-16.859.466**	**463.409**	**769.039.354**	**111.130.410**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

EMU-saldo

In de Wet Hof (houdbare overheidsfinancien) wordt geregeld dat medeoverheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren in het kader van het respecteren van de Europese begrotingsdoelstellingen. De Europese begrotingsdoelstellingen betreffen:

- Overheidstekort (EMU-saldo) maximaal 3% van het BBP
- EMU-schuld maximaal 60% van het BBP
- Middellange termijndoelstelling voor het EMU-saldo is begrotingsevenwicht (dus EMU-saldo nihil).

Het Rijk en de medeoverheden hebben afgesproken om gebruik te maken van een beheersmodel voor het EMU-saldo voortvloeiend uit de Wet Hof. Er blijft sprake van een macronorm voor het EMU-saldo die niet onderverdeeld wordt in een micronorm per individuele overheid (er is wel een referentiewaarde per individuele overheid met een signaleringsfunctie). Als er sprake is van een (dreigende) overschrijding wordt in het bestuurlijk overleg besloten welke maatregelen moeten worden genomen om de overschrijding te voorkomen of in latere jaren goed te maken. Er is ruimte voor afspraken over een collectief verbeterpad. Het bestuurlijk overleg dient concrete resultaten op te leveren en meerjarig zicht op het wél voldoen aan de norm. In 2015 is een wetswijziging aangenomen waarbij het sanctiemechanisme wordt vervangen door een correctiemechanisme. Als een meerjarige overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden dreigt heeft de Minister de mogelijkheid met behulp van het correctiemechanisme het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen, bijvoorbeeld door middel van het faseren van investeringen.
In de onderstaande tabel is de berekening van het EMU-saldo over 2023 opgenomen.

				Realisatie 2023
EMU-SALDO				**-21.858**
EMU-SALDO referentiewaarde				**-5**
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				**-21.854**
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	1.326
			Uitzettingen	
		Vlottende activa	Uitzettingen	-4.580
			Liquide middelen	143
			Overlopende activa	2.099
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	17.069
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-6.871
			Overlopende passiva	10.650
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				

Het EMU-saldo is negatief met een saldo van € 21.854.000 t.o.v. referentewaarde.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Investeringsprogramma

In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van de gemeentelijke investeringen op programmaniveau en naar soort over 2023. Bij het opstellen zijn de uitgangspunten gehanteerd over de werkwijze omtrent de investeringen zoals die in Financiële verordening 212 zijn opgenomen.
Er kunnen en zullen altijd redenen zijn waarom projecten vertragen, versnellen, duurder of juist goedkoper uitvallen. Doordat gemeentelijke investeringen een groot beslag leggen op de gemeentelijke middelen, is een zo strak mogelijke, maar wel flexibele planning noodzakelijk. In deze jaarrekening wordt aangegeven waar de afwijkingen zijn opgetreden ten opzichte van de in de 2e Bestuursrapportage 2023 geactualiseerde beschikbare kredieten.
Veel voorkomend fenomeen is het later tot uitvoering komen van investeringen dan gepland. We noemen een aantal belangrijke facetten die (gedeeltelijk) buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen, maar wel van invloed zijn op het tempo van uitvoering:

- werkzaamheden door externen (aannemers, etc.) met een eigen planning zoals bij aanleg van glasvezel.
- participatietrajecten (overleg met betrokkenen, zoals bewoners waarvan de input nader moet worden verwerkt)
- weersomstandigheden
- situatie in de ondergrond (kabels, leidingen, verzakkingen, etc.)
- niet uit kunnen voeren in een bepaalde periode (bijvoorbeeld oktober-april aan de dijken, op last van het waterschap)

Het saldo aan geactualiseerde kredieten is € 28,7 miljoen, hiervan is € 21,3 miljoen uitgegeven; aan restantkredieten blijft € 7,4 miljoen over. Dit levert een realisatiepercentage van 74% op. Meer specifiek voor investeringen in infra/riool is een totaal krediet verstrekt van € 15 miljoen, waarbij in de 2e bestuursrapportage 2023 gemeld was dat de verwachte ontwikkeling € 12,5 miljoen zou zijn eind 2023. Hiervan is € 9,7 miljoen uitgegeven. Een realisatie van 78% op ten opzichte van de toen verwachte ontwikkeling . In de volgende paragrafen geven wij hierop een nadere toelichting per soort investering.

Overzicht op programmaniveau
De verantwoording over 2023 op programmaniveau is als volgt:

* € 1.000

Investeringen per programma:	Begroting 2023	Werkelijke uitgaven	Restant krediet	Overbrengen naar 2024	Afsluiten 2023
2 - Wonen, bouwen en wooncarrière	6.085	5.767	318	184	134
5 - Duurzame en veilige omgeving	20.965	14.656	6.309	1.092	5.217
8 - Overhead	1.639	875	764	761	3
Totaal	**28.689**	**21.298**	**7.391**	**2.037**	**5.354**

De raad autoriseert de kredieten op programmaniveau conform artikel 4 van de Financiële verordening 212. Binnen de programma's zijn geen kredietoverschrijdingen eind 2023 te melden.

Overzicht op investering naar soort
De investeringen zijn onder te verdelen in diverse inhoudelijke opgaven.

* € 1.000

Programma	Investeringen naar soort	Begroting 2023	Werkelijke uitgaven	Restant krediet	Overbrengen naar 2024	Afsluiten 2023
	Reguliere investeringen (Artikel 4, lid 3a)	**6.170**	**4.172**	**1.998**	**1.871**	**126**
5	Begraafplaatsen	520	237	283	286	-2
2	Buitensport	2.097	1.794	304	189	115
5	Groen en spelen	1.235	967	268	258	11
5	Verkeer en openbare verlichting	368	238	130	130	-
5	Openbare ruimte overig	180	21	159	159	-
5 en 8	Tractiemiddelen	752	382	370	370	-
8	ICT	475	251	224	224	-
8	Huisvesting en meubilair	542	283	259	256	3
	Reguliere invest. (infra en riolering (Artikel 4, lid 3a)	**15.000**	**9.745**	**5.255**	**0**	**5.255**
5	Riolering en infra: algemene vervanging incl. Veerplein	15.000	9.745	5.255	-	5.255
	Niet-reguliere investeringen (Artikel 4, lid 3b)	**7.519**	**7.381**	**138**	**165**	**-27**
5	Riolering en infra: Stationskwartier	-	-	-	-	-
2	Gemeentelijk vastgoed: zwembad	200	-36	236	200	36
5	Gemeentelijk vastgoed: Kiboehoeve	3.532	3.382	150	170	-20
2	Onderwijsgebouwen	3.788	4.009	221	205	-16
5	Huisvesting Oekraïne-opvang	-	26	-26	-	-26
	Totaal	**28.689**	**21.298**	**7.391**	**2.037**	**5.354**

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Aan de uitgavenkant zijn bij de afzonderlijke beleidsvelden Begraafplaatsen, Nieuwbouw Kiboehoeve, Onderwijsgebouwen en Huisvesting Oekraïne-opvang overschrijdingen te zien. In onderstaande toelichtingen zijn de nadere achtergronden opgenomen t.a.v. deze afwijkingen.

Begraafplaatsen
De voorbereidingen en realisatie van het parkgroen op de locaties Munnikensteeg en Jeroen Boschlaan is vertraagd naar 2024 door capaciteitsgebrek. Herinrichting van een aantal vakken op locatie Jeroen Boschlaan is gerealiseerd met een geringe afwijking t.o.v. de raming van € 2.000.

Buitensport
De uitvoering van de geplande activiteiten op de sportlocaties Bakestein, Molenwei en Noordpark heeft plaatsgevonden. Door een meevallende aanbesteding valt € 115.000 vrij. Het ombouwen van de veldverlichting naar LED is deels vertraagd naar 2024.

Groen en spelen
Bij de aanleg van de geplande speeltoestellen inclusief de beweegtoestellen Develpark is alleen de uitvoering van skatebaan Heerjansdam vertraagd. Een aantal geconstateerde afwijkingen worden in 2024 gerepareerd voordat definitieve oplevering kan plaatsvinden. Dit leidt tot een verschuiving van het restantkrediet naar het volgende jaar voor € 150.000.
Voor de uitvoering van activiteiten bij groen en beschoeiingen van sloten en vijvers is het merendeel gerealiseerd. Met name door een hernieuwde aanbesteding voor het rooien van bomen en aanplanten is van een aantal werkzaamheden de uitvoering vertraagd naar 2024 voor circa € 108.000.

Verkeer en openbare verlichting
De vervanging van de verkeersregelinstallaties is vertraagd naar 2024. Bij de openbare verlichting zijn voor een deel van de armaturen leveringsproblemen waardoor deze pas in 2024 vervangen worden.

Openbare ruimte overig
Marktconsultatie voor de fontein Koninginneweg was intensief waardoor er vertraging in het project heeft plaatsgevonden naar 2024.

Tractiemiddelen
Voor de vervanging van een aantal tractiemiddelen zijn langere levertijden die doorlopen in 2024.

ICT
In de 2e bestuursrapportage 2023 maakten wij melding dat de huidige werkplek en digitale werkomgeving, daterend vanaf het gebruik van de huidige kantoor omgeving, aan vervanging en vernieuwing toe is. De planning was dat voor het eind van 2023 de nieuwe digitale werkomgeving MS365 (bij alle Drechtsteden gemeenten) ingevoerd zou zijn. En daarmee de realisatie van een moderne werkplek die past bij een flexibeler gebruik van het gemeentehuis, hybride werken, in overeenstemming met de hogere eisen aan (informatie) veiligheid én de verbetering van de samenwerkingsmogelijkheden.
Als gevolg van onvoorziene omstandigheden is de planning van het project ICT Beweegt niet volledig gehaald Volgens de planning zou in oktober 2023 gemigreerd worden naar de nieuwe hardware (laptops, beeldschermen, dockingstations en telefoons). De afronding heeft in februari 2024 plaatsgevonden.

Huisvesting en meubilair
De interne verbouwing van het gemeente voor het realiseren van met name meer vergaderkamers is gestart eind 2023 met een doorloop in het 1e kwartaal van 2024 waardoor circa € 255.000 doorschuift. De zonnepanelen op de het dak van gemeentewerf zijn gerealiseerd.

INFRA EN RIOLERING (het "IP")
In 2023 is een start gemaakt met een aangepaste werkwijze rondom de infra- en rioleringsprojecten die in de Bestuursrapportages 2023 en in de Kadernota 2024 is uitgewerkt.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Daarnaast heeft eind augustus 2023 een oriëntatieavond met de raad plaatsgevonden waarin een aanvullende toelichting is gegeven op deze werkwijze om de daadwerkelijke realisatie(kracht) met de facetten die van invloed daarop zijn en de benodigde en beschikbare financiële middelen zoveel mogelijk met elkaar in evenwicht worden gebracht om *financiële* boeggolven te voorkomen.
Uitgangspunt is dat de komende jaren financieel jaarlijks € 15 miljoen beschikbaar is, terwijl er ook een investeringsplanning wordt bijgehouden op basis van projectfaseringen in relatie tot doorlooptijden en *technische* planningen van de projecten. Periodiek vindt *financiële* monitoring plaats op de € 15 miljoen die o.a. in de diverse P&C-documenten wordt gerapporteerd. Hierbij zal worden bekeken in hoeverre dat aanvullende kredieten in het *lopende* jaar wel of niet noodzakelijk zijn of dat de uitvoering past binnen het totaalkrediet. Achtergrond hierbij is om de daadwerkelijke realisatie(kracht) en de benodigde en beschikbare financiële middelen zoveel mogelijk met elkaar in evenwicht te brengen om voortaan *financiële* boeggolven te voorkomen.
Bij het opstellen van de jaarrekening is vervolgens het definitieve beeld bekend, waarbij in het geval van onderbestedingen de restantkredieten *niet meer zullen worden overgeheveld naar het volgende jaar* om een *hernieuwde financiële* boeggolf te voorkomen. De uitvoering van de projecten die doorlopen naar het volgende jaar loopt mee in de *technische* prioritering en uitvoeringsplanning en uiteindelijk in de (voortgangs) rapportages van dat volgende jaar. Uiteindelijk in de Bestuursrapportages van dat jaar vindt dan weer de monitoring plaats op het totaal van de € 15 miljoen totaalkrediet. In de volgende alinea is als nadere achtergrond een terugblik opgenomen van de toelichting uit de 2e Bestuursrapportage 2023 over het verloop en de verwerking bij de jaarrekening 2023 voor het "IP infra en riolering".

Terugblik 2e Bestuursrapportage 2023
Bij de 2e Bestuursrapportage 2023 is gemeld dat op basis van inzichten in september 2023 het de verwachting was dat de realisatie van de projecten in 2023 zich ontwikkelt in de volgende fasen met de daarbij benodigde financiële middelen van circa € 13,6 miljoen in totaal.
Bij de uitvoering zijn zoals bekend vele onvoorziene gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn waarbij vertraging en uitstel van uitgaven kunnen ontstaan. Op basis van onze ervaringen waarbij rekening wordt gehouden met die onvoorziene gebeurtenissen is het realistisch om uit te gaan van een realisatie van € 12,5 miljoen in 2023.
Bij de jaarrekening 2023 is definitief bekend hoe dat de realisatie zich daadwerkelijk heeft ontwikkeld ten opzichte van de in deze bestuursrapportage gepresenteerde aannames van een naar huidige verwachting onderbesteding van circa € 2,5 miljoen. Financiële verwerking van de hieruit voortvloeiende lagere kapitaallasten van circa € 100.000 vindt plaats bij de 1e burap 2024 en de kadernota 2025 gebaseerd op de definitieve cijfers volgend uit de jaarrekening 2023.

Overzicht restantkredieten per fase eind 2023
In onderstaande tabel staat de situatie per projectfasering eind 2023.

* € 1.000

Restantkredieten per fase	Begroot	Werkelijk	Restant
Initiatieffase	155	97	58
Definitiefase	100	108	-8
Ontwerpfase	1.430	814	616
Contractfase	1.733	1.177	556
Realisatiefase	6.846	5.733	1.113
Onderhoudsfase	2.823	1.816	1.007
Stelpost raming riool/infra	1.913	0	1.913
Totaal	**15.000**	**9.745**	**5.255**

Zoals in de inleiding aangegeven is het uitgangspunt dat wordt gerapporteerd op het totaal van de € 15 miljoen. Uit het overzicht blijkt dat in 2023 circa €5.255.000 minder is besteed dan de toegewezen €15 miljoen voor alle infrastructuur- en rioolprojecten. De voornaamste onderbestedingen manifesteren zich zowel tijdens de uitvoeringsfase als de onderhoudsfase van de projecten. Van deze onderuitputting is circa € 800.000 toe te wijzen aan afsloten projecten volgend uit de onderhoudsfase.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Oorzaken onderbesteding jaarrekening 2023

Ten opzichte van de voortgangsmelding in de 2e Bestuursrapportages is de uitvoering financieel met € 2,75 miljoen (namelijk € 12,5 miljoen t.o.v. € 9,75 miljoen) verder vertraagd. De voornaamste achtergronden hiervan liggen op niet eerder voorziene personele capaciteitsknelpunten bij zowel de interne projectleiding en bij afdeling Inkoop voor het voorbereiden en uitvoeren van aanbestedingen.

Capaciteit projectleiding

In het tweede deel van 2023 waren er enkele 'binnenvliegers' die capaciteit hebben gevergd die niet waren voorzien. Bijvoorbeeld talud Uilenkade en brugvervangingen die oorspronkelijk door de beheerders zelf zouden worden uitgevoerd, zijn uiteindelijk door team projecten opgepakt. Maar helaas tot gevolg dat met name Karekietstraat (in het vervolg te noemen project Vogelbuurt West en omgeving) vertraagd is.

Capaciteit inkoop

Wij maken gebruik van team Inkoop vanuit het SGD. Door de hoeveelheid aanbestedingen Drechtsteden breed kampten zij vanaf oktober tot en met januari met capaciteitsproblemen. Dit was nog niet voorzien voor de deadline van het aanleveren van de 2e burap. Dit heeft met name gevolgen gehad voor de bruggen 12/13, Vliegeniersbuurt en Kort Ambacht Noord fase 3.

Financiële consequenties onderschrijding 2023 voor 2024 e.v.

Zoals aangegeven is de 2e bestuursrapportage 2023 zal de financiële verwerking van de onderschrijding door het niet doorschuiven van de restantkredieten leiden tot lagere kapitaallasten die bij de 1e burap 2024 en de kadernota 2025 tot uitdrukking zal komen. Naar verwachting zal dit in totaliteit tot circa € 175.000 aan lagere kapitaallasten leiden voor infra en riolering gezamenlijk. Bij de 2e burap was dit ingeschat op € 100.000.

Af te sluiten IP-projecten eind 2023

In 2023 zijn dertien projecten afgerond of bevinden zich in een afrondend stadium van nazorg. In totaliteit is de onderschrijding ten opzichte van de ramingen op deze projecten circa € 800.000. Met name omdat in de onderhoudsperiode weinig tot geen kosten gemaakt hoefden te worden. Ook was het mogelijk om in de praktijk bij een project uiteindelijk met een voordeliger realisatiemethode uit te voeren. Het gaat daarbij om de volgende projecten:

- Heer Oudelands Ambacht fase 2
- Wateroverlast, Bootjessteeg west
- Wateroverlast, Rotterdamse weg
- Wateroverlast, Onderdijkse rijweg
- Eikeboomstraat;
- Wateroverlast Onderdijkserijweg;
- Heerjansdam Sportlaan fase 2;
- Lindelaan
- Bouquetstraat
- Aansluitleidingen gemaal IJsvogelpleinen/Houtkoperstraat.
- Persleiding Schokkershaven;
- Rioolgemaal Schokkershaven;
- Jeroen Boschlaan;
- Schildersbuurt fase 3.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Gemeentelijk vastgoed: zwembad
Een aantal opleverpunten aan het einde van de onderhoudstermijn staat nog open. Gesprekken over de afwikkeling omtrent de aansprakelijkheid vinden in 2024 plaats om een correcte afwikkeling te realiseren.

Gemeentelijk vastgoed: Kiboehoeve
De Kiboehoeve is in 2023 heropend. Alleen de toegang en het hertenkamp moeten nog aangelegd worden in 2024 waardoor € 150.000 doorschuift naar 2024. Daarnaast is in 2023 een bedrag van € 20.000 als sponsoring hiervoor ontvangen dat ook doorschuift naar 2024.

Gemeentelijk vastgoed: Onderwijsgebouwen
Wij willen eigentijdse schoolgebouwen voor onze kinderen met een gezond (school)klimaat realiseren. U heeft om dit te kunnen realiseren kredieten beschikbaar gesteld. Hieronder treft u per school de stand van zaken en doen voorstellen hoe om te gaan met de (restant-)kredieten.

Nieuwbouw school Duivenvoorde, Duivenvoorde 2-4
Het investeringsbudget over meerdere jaarschrijven verdeeld, inschatting budget per jaarschijf aan de voorkant en kan daardoor iets afwijken. Een bedrag van € 45.000 is hierdoor al besteed in 2023 in plaats van 2024. Dit past in het totaalkrediet.

Nieuwbouw school De Brink
Het investeringsbudget over meerdere jaarschrijven verdeeld, inschatting budget per jaarschijf aan de voorkant en kan daardoor iets afwijken. Een bedrag van € 20.000 is hierdoor al besteed in 2023 in plaats van 2024. Dit past in het totaalkrediet.

Nieuwbouw school Toermalijn (centrum)
Het investeringsbudget over meerdere jaarschrijven verdeeld, inschatting budget per jaarschijf aan de voorkant en kan daardoor iets afwijken. Een bedrag van € 150.000 is hierdoor al besteed in 2023 in plaats van 2024. Dit past in het totaalkrediet.

Renovatie school Dolfijn, Laurensvliet
Het investeringsbudget over meerdere jaarschrijven verdeeld, inschatting budget per jaarschijf aan de voorkant en kan daardoor iets afwijken. Een bedrag van € 55.000 is hierdoor al besteed in 2023 in plaats van 2024. Dit past in het totaalkrediet.

Nieuwbouw Bron/Margriet, Hans Lipperheystraat
Het investeringsbudget over meerdere jaarschrijven verdeeld, inschatting budget per jaarschijf aan de voorkant en kan daardoor iets afwijken. Een bedrag van € 65.000 verschuift hierdoor van 2023 naar 2024. Dit past in het totaalkrediet.

Nieuwbouw school Ds. Hellenbroek
In 2022 is de nieuwbouw opgeleverd en in gebruik genomen. Een nagekomen afrekening van € 15.000 voor de uitvoering van allerlaatste opleverpunten is pas in 2023 ontvangen.

Transitiekosten IJsselmeer 30
Dit pand gaat worden verbouwd voor de op de opvang van Oekraïners. Op dit moment zijn wat kleine voorbereidingskosten daarvoor gemaakt. De kosten worden volledig gedekt via de rijksbijdrage die wordt ontvangen.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Bijlagen

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 5.695.460			€ 349.094	€ 0	€ 72.330
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0		€ 6.116.884	€ 5.003.186		
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			8	218	28	50	Ja	Nee
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			2023	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 18.018	€ 29.649	€ 67.779	€ 67.779	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 3.040	€ 82.840	€ 97.104	€ 173.400	€ 50.260	€ 100.970
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
					€ 0	€ 0	€ 275.691	
BZK	C9	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** **Tranche 1 t/m 5** Gemeenten	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: C9/03*	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/05*	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/06*
		1	Spoorzone / Stationskwartier	Nee	Ja	29	29	29
		2						
		20						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/07*	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/08*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/10*	Opbrengsten (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/11*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C9/12*
		1	Spoorzone / Stationskwartier	Nee	€ 36.799	€ 1.319.121	€ 26.377	€ 156.377
		2						
		20						

			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/13*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/14*	Toelichting afwijking(en) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/15*	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/16*
		1	Spoorzone / Stationskwartier	Nee	De fasering is gewijzigd tov de aanvraag die is ingediend. Dit wordt veroorzaakt door een herfasering van het plan en door contractonderhandeling die langer duren dan vooraf is verwacht. De planning van stationskwartier is nog steeds dat de woningen gebouwd worden binnen de subsidiabele periode.	Nee

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

		2			Nee, er vindt in de diverse deelgebieden een verschuiving plaats van de verschillende typologiën woningen (Sociaal, middenhuur en betaalbare koop). Het totale percentage betalebare woningen komt nu uit op 91%. Dit percentage zit binnen het percentage betaalbaar wat de gemeente heeft opgegeven bij de aanvraag (87%). Het uiteindelijke percentage betaalbare woningen en daarbijbehorende onderverdeling wordt pas definitief bekend bij uitgifte grond van zowel de gemeente als bij derde partijen.	
		20			Fasering woningbouw: De fasering voor de bouw van de woningen die met subsidieaanvraag is gecommuniceerd, komt niet meer overeen met de werkelijkheid nu. Dit wordt veroorzaakt door langere contractonderhandelingen met de woningbouwcorporatie en marktpartijen. De planning van stationskwartier is nog steeds dat de woningen gebouwd worden binnen de subsidiabele periode. Fasering maatregelen: De fasering is gewijzigd tov de aanvraag die is ingediend. Dit wordt veroorzaakt door een herfasering van het plan en door contractonderhandeling die langer duren dan vooraf is verwacht. De planning van stationskwartier is nog steeds dat de woningen gebouwd worden binnen de subsidiabele periode. Prijscategoriën: Nee, er vindt in de diverse deelgebieden een verschuiving plaats van de verschillende typologiën woningen (Sociaal, middenhuur en betaalbare koop).	

BZK	**C41B**	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** SiSa tussen medeoverheden		Heronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/01*	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C41B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C41B/04*	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/05*	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/06*
			1	030008 Provincie Zuid-Holland	€ 334.634	€ 694.884	€ 225.000	1	0
			2						
			3						
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
				Kopie provinciecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/07*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/09*			
			1	030008 Provincie Zuid-Holland	0	Nee			
			2						
			3						
			4						
			5						
			6						
			7						
			8						
			9						
			10						
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
				2.390	€ 682.767	€ 690.974	158	€ 37.282	€ 37.282
				Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
				1.465	€ 158.209	€ 165.650			
				Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
				3.537	5.433	0	1.083	1.465	0

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 13.387	Nee				
BZK	C75B	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/01*	Kenmerk/ beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/03*	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C75B/04*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/05*	
		1	060642 Gemeente Zwijndrecht	DGNVLG/20208595 (Regiodeel Veerplein)	Dynamiek aan de oevers	€ 211.184	€ 105.592	
		2	060642 Gemeente Zwijndrecht	DGNVLG/20208595 (Regiodeel Noordoevers)	Dynamiek aan de oevers	€ 0	€ 0	
		100						
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/06*	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: C75B/07*	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/09*		
		1	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	€ 492.475	€ 246.238			
		2	*060642 Gemeente Zwijndrecht*	€ 0	€ 0	start voorbereiding 2024, uitvoering 2025		
		100						
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/12*			
			€ 0	€ 22.848	Nee			
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 44.525	€ 0	3	194	7	
BZK	C94	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
		1	*LAI23-03471820*	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
			1 € 0	€ 0	€ 0	Nee		
			2					
			100					
BZK	**C106**	**Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/01*	Totale besteding (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/02*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/03*			
			2023-0000100085	€ 0	€ 0			
			Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/04*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/05*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/06*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle D1* *Indicator: C106/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/08*	
			0	0	0	0	Nee	
			Naam gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: C106/09*	Besteding (jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle R* *Indicator: C106/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per gebiedsmaatregel *Aard controle n.v.t* *Indicator: C106/11*	Gebiedsmaatregel afgerond (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C106/12*		
			1 *Passage*	€ 0	€ 0	Nee		
			2 *Stationsplein*	€ 0	€ 0	Nee		
			20					
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 1.528.986	€ 474.540	€ 97.038	-€ 258.217	€ 1.178.223	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
			1					
			2					
			100					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 1.777	€ 0	€ 57.716	€ 0	€ 659.594	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
			1					
			2					
			10					
OCW	**D19**	**Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*			
			€ 0	€ 0	Nee			
IenW	**E104**	**Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/01*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/02*	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E104/03*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/04*	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/05*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/06*
			1 *IENW/BSK-2023/367862*		€ 0	€ 0	*0*	*0*
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/07*	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/08*	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/10*		
			1 IENW/BSK-2023/367862	*0*	*0*	Nee		
			2					
			3					
			4					
			Naam infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/11*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening *Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024* *Aard controle R* *Indicator: E104/12*	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle R* *Indicator: E104/13*	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/14*	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E104/15*	
			1 *Verplaatsen en verlengen Brugweg maasterras*		€ 0	€ 0	Nee	
			2 *Reconstructie Karel Doormanlaan noord*		€ 0	€ 0	Nee	
			40					

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. **02/07/2024**

EZK	**F28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 357.465	€ 116.080	€ 0	€ 473.545	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				
SZW	**G2A**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Heronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
		1	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 15.984.037	€ 216.601	€ 926.744	€ 18.203	€ 62.746
		2						
		100						
			Heronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
		1	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 417	€ 230.671	€ 20.904	€ 0	€ 943.800
		2						
		100						
			Heronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/15*	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2A/16*		
		1	060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 30.398	€ 348	€ 0		
		2						
		100						
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

SZW	G3A	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Heronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
		1 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 6.280	€ 26.994	€ 0	€ 0
		2					
		100					
		Heronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/11*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/12*
		1 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2					
		100					
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee		
		6 Totaal	0	0	N.v.t.		
		Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6 Totaal	0	0	0		
SZW	G4A	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2020 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het? Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/05*	
		1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 6.472	€ 0	€ 7.923	€ 32.757	
		2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 3.291	€ 0	€ 10.096	€ 3.295	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.274	€ 0	€ 7.139	€ 15.929	
		4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 144.424	€ 0	€ 5.577	€ 1.990	
		5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 235.013	€ 0	€ 431	€ 0	

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

			Kopie regeling Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/09*		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 583	0	0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 197	0	0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 779	0	0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 146	55	0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	69	0		
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4A/10*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T - 1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle D2* *Indicator: G4A/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G4A/13*		
			1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 120.956	€ 0	Nee			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 32.379	€ 0	Nee			
SZW	**G12A**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2022** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Heronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12A/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/02*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G12A/03*			
			1 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 0			
			2					
			20					
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 92.565	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 338.948	€ 639.060				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1 SPUKSPRT23014	€ 639.060	€ 448.815	€ 164.137	€ 26.108	
			2					
			100					
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
			1 1042163	€ 56.757	€ 0	€ 53.857	€ 0	€ 53.875
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1 1042163	Ja				
			2					
			3					
			4					
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/02*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/04*		
			€ 30.000	€ 130.620	Ja	Ja		

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

VWS	**H21**	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/05*	
			Nee		€ 0	€ 0	Nee	
VWS	**H30**	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
	1	Lokaal Sportakkoord	€ 38.064	€ 37.577	€ 487	€ 37.577		N.v.t.
	2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 262.057	€ 262.057	€ 0	€ 262.057		N.v.t.
	3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 58.560	€ 50.593	€ 7.967	€ 50.593		N.v.t.
	4	Kansrijke Start	€ 43.920	€ 39.336	€ 4.334	€ 39.336		N.v.t.
	5	Mentale Gezondheid	€ 20.496	€ 0	€ 4.099	€ 0		N.v.t.
	6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 51.240	€ 40.436	€ 10.248	€ 40.436		N.v.t.
	7	Valpreventie	€ 150.793	€ 51.680	€ 30.158	€ 51.680		N.v.t.
	8	Leefomgeving	€ 29.280	€ 28.250	€ 1.030	€ 28.250		N.v.t.
	9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 7.320	€ 0	€ 1.464	€ 0		N.v.t.
	10	Versterken sociale basis	€ 106.873	€ 30.880	€ 21.374	€ 30.880		N.v.t.
	11	Mantelzorg	€ 29.280	€ 13.906	€ 5.856	€ 13.906		N.v.t.
	12	Eén tegen eenzaamheid	€ 29.280	€ 28.750	€ 530	€ 28.750		N.v.t.
	13	Welzijn op recept	€ 16.104	€ 16.104	€ 0	€ 16.104		N.v.t.
	14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 7.320	€ 0	€ 1.464	€ 0		N.v.t.
	15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 26.059	€ 7.904	€ 5.211	€ 7.904		N.v.t.
		Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*					
	1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.					
	2	Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.					
	3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.					
	4	Kansrijke Start	N.v.t.					
	5	Mentale Gezondheid	N.v.t.					
	6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.					
	7	Valpreventie	N.v.t.					
	8	Leefomgeving	N.v.t.					
	9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.					
	10	Versterken sociale basis	N.v.t.					
	11	Mantelzorg	N.v.t.					
	12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.					
	13	Welzijn op recept	N.v.t.					
	14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.					
	15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.					
		Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*						
		Nee						
VWS	**H31**	**Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H31/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H31/05*	
		SPUKNEAS230014	€ 24.560	€ 0		Nee		
VWS	**H32**	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*			
		MEOZ23100	€ 400.798	€ 0				
		Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*		
	1	*De Hoge Devel*	€ 400.798	€ 0	Nee			
	2							
	20							
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**	Heronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
		060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 147.371					

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Programma/taakvelden		Realisatie Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Bestuur en dienstverlening, communicatie en participatie				
0.1	Bestuur	-2.775	4	-2.770
0.10	Mutaties reserves	0	72	72
0.2	Burgerzaken	-2.211	574	-1.637
0.63	Parkeerbelasting	0	39	39
0.8	Overige baten en lasten	-155	0	-155
1.2	Openbare orde en veiligheid	-25	62	38
2.2	Parkeren	-8	0	-8
6.2	Wijkteams	-6	0	-6
8.3	Wonen en bouwen	-1.325	1.533	208
Subtotaal		*-6.504*	*2.284*	*-4.220*
Programma 2 Wonen, bouwen en wooncarrière				
0.10	Mutaties reserves	-2.425	11.588	9.162
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-124	43	-81
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.052	81	-971
2.1	Verkeer en vervoer	-188	108	-80
2.2	Parkeren	-29	124	95
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4	-6	-2
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-589	89	-500
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.862	40	-1.822
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-723	0	-723
5.2	Sportaccommodaties	-4.622	1.211	-3.411
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-119	71	-49
5.5	Cultureel erfgoed	-39	17	-22
5.6	Media	-9	52	43
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-636	25	-611
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.250	351	-1.899
8.1	Ruimte en leefomgeving	-3.997	1.199	-2.797
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-9.773	2.353	-7.420
8.3	Wonen en bouwen	-1.100	318	-782
Subtotaal		*-29.533*	*17.663*	*-11.870*
Programma 3 Armoedebestrijding en versterken lokale economie				
0.10	Mutaties reserves	-500	1.418	918
0.5	Treasury	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	-465	0	-465
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-687	1.028	341
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-113	58	-55
3.4	Economische promotie	-55	0	-55
6.3	Inkomensregelingen	-30.377	18.929	-11.448
6.4	Begeleide participatie	-4.749	0	-4.749
6.5	Arbeidsparticipatie	-4.306	878	-3.428
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-100	0	-100
Subtotaal		*-41.352*	*22.311*	*-19.041*
Programma 4 Welzijn, zorg, sport en cultuur				
0.10	Mutaties reserves	-317	2.015	1.698
0.4	Overhead	-31	0	-31
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.394	2.352	-2.042
5.1	Sportbeleid en activering	-1.692	145	-1.546
5.2	Sportaccommodaties	-51	0	-51
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-148	24	-125
5.6	Media	-1.429	45	-1.384
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-99	0	-99
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-9.769	6.491	-3.278
6.2	Wijkteams	-3.953	0	-3.953
6.3	Inkomensregelingen	-37	0	-37
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.873	0	-2.873
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-4.754	0	-4.754
6.71b	Begeleiding (WMO)	-4.695	0	-4.695
6.71c	Dagbesteding (WMO)	-1.694	0	-1.694
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-276	29	-247
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	-3.791	0	-3.791
6.72b	Jeugdhulp behandeling	-523	0	-523
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	-1.686	0	-1.686
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-817	1	-816
6.73a	Pleegzorg	-1.018	0	-1.018
6.73b	Gezinsgericht	-522	0	-522
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	-3.757	0	-3.757
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-2.980	0	-2.980
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-867	0	-867
6.74c	Gesloten plaatsing	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	-295	2.446	2.152
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-274	5	-269
6.82a	Jeugdbescherming	-1.887	0	-1.887
6.82b	Jeugdreclassering	-55	0	-55
7.1	Volksgezondheid	-2.764	253	-2.511
8.3	Wonen en bouwen	-14	0	-14
Subtotaal		*-57.461*	*13.806*	*-43.655*

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Programma/taakvelden		Realisatie Lasten	Baten	Saldo
Programma 5 Duurzame en veilige leefomgeving				
0.10	Mutaties reserves	-941	2.508	1.567
0.63	Parkeerbelasting	0	166	166
0.64	Belastingen overig	-127	-1	-129
0.8	Overige baten en lasten	-28	0	-28
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-4.433	13	-4.420
1.2	Openbare orde en veiligheid	-426	3	-424
2.1	Verkeer en vervoer	-9.421	2.386	-7.035
2.2	Parkeren	-222	0	-222
2.3	Recreatieve havens	-5	5	0
2.4	Economische havens en waterwegen	-115	65	-50
2.5	Openbaar vervoer	-195	0	-195
5.4	Musea	-31	0	-31
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.304	167	-5.136
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-63	17	-46
6.3	Inkomensregelingen	-965	0	-965
7.2	Riolering	-5.102	7.373	2.271
7.3	Afval	-6.915	7.091	175
7.4	Milieubeheer	-1.815	553	-1.262
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-882	719	-162
8.1	Ruimte en leefomgeving	-68	82	14
Subtotaal		*-37.058*	*21.146*	*-15.913*
Programma 6 Financiën				
0.10	Mutaties reserves	-543	2.046	1.503
0.5	Treasury	-24	0	-24
0.61	OZB woningen	-297	0	-297
0.62	OZB niet-woningen	-374	0	-374
0.64	Belastingen overig	-24	200	176
0.8	Overige baten en lasten	-959	401	-558
Subtotaal		*-2.220*	*2.647*	*427*
Algemene dekkingsmiddelen				
0.5	Treasury	-714	462	-253
0.61	OZB woningen	0	5.466	5.466
0.62	OZB niet-woningen	0	6.039	6.039
0.64	Belastingen overig	0	84	84
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	101.222	101.222
Subtotaal		*-714*	*113.272*	*112.558*
Overhead				
0.10	Mutaties reserves	0	1.420	1.420
0.4	Overhead	-17.790	113	-17.677
1.2	Openbare orde en veiligheid	-162	1	-161
Subtotaal		*-17.952*	*1.534*	*-16.418*
Vennootschapsbelasting				
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-274	0	-274
Subtotaal		*-274*	*0*	*-274*
Totaal		**-193.068**	**194.663**	**1.595**

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Gebeurtenissen na balansdatum

Deze hebben zich niet voorgedaan.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Rechtmatigheidsverantwoording 2023

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 28 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.930.680. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.
De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	€ 10.687.000
1B. Overschrijding investeringskredieten	€ 0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	€ 0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	*€ 10.687.000*
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid conform het controleprotocol 2023	€ 10.556.000
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (betreft het onderdeel Vennootschapsbelasting)	€ 131.000
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 2.260.039
M&O criterium	
Geen bevindingen	

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

De invoering en betekenis van de rechtmatigheidsverantwoording toegelicht

Vanaf boekjaar 2023 neemt het college een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld.

Voorheen vormde de accountant een oordeel over de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarverslaggeving en bracht hierover verslag uit aan de raad. Vanaf 2023 brengt het college zelf verslag uit over de rechtmatigheid. Dit gebeurt in twee paragrafen van de jaarrekening, te weten de paragraaf rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering.

De accountant beoordeelt of de jaarrekening een getrouw beeld geeft (van baten, lasten, bezittingen en schulden) maar beoordeelt ook of de rechtmatigheidsverantwoording van het college getrouw is. De verschuiving in de rechtmatigheidsverslaglegging van de accountant naar het college biedt ruimte en nodigt uit voor een nadere discussie tussen raad en college. Daarvoor is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording dan ook bedoeld, namelijk om het gesprek over de (financiële) rechtmatigheid tussen raad en college te ondersteunen.

De verschuiving betekent ook dat afwijkingen van rechtmatigheid (voor zover deze niet tevens van invloed zijn op het getrouwe beeld), geen invloed hebben op de strekking van de controleverklaring van de accountant. Hierdoor kan het bijvoorbeeld voorkomen dat er omvangrijke afwijkingen van rechtmatigheid opgenomen zijn in de rechtmatigheidsverantwoording van het college, terwijl de strekking van de controleverklaring toch goedkeurend is, omdat de omvangrijke rechtmatigheidsfouten getrouw zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Rechtmatigheid is het uitvoeren van de begroting conform wet- en regelgeving. Hierbij zijn met name het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium van belang.
De raad heeft middels het controleprotocol 2023 nadere invulling gegeven aan deze criteria en ook een verantwoordingsgrens van 1% en een rapportagegrens van € 50.000 vastgesteld:

- Is het totaal aan afwijkingen (fouten en onduidelijkheden afzonderlijk) groter dan 1% van de totale lasten, inclusief de dotaties aan de reserves (de omvangbasis), dan zijn de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand gekomen;
- Alle geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 50.000 worden in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening beschreven.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van de raad. In het controleprotocol 2023 is omschreven in welke gevallen begrotingsonrechtmatigheden voor de raad acceptabel en niet acceptabel zijn (zie de tabel op de volgende pagina).

Een soortgelijk onderscheid bestond ook al vóór het verslagjaar 2023. Toen was het nog de accountant die aan de hand van het controleprotocol beoordeelde of een begrotingsonrechtmatigheid wel of niet mee moest wegen in zijn oordeel. Acceptabele begrotingsonrechtmatigheden wogen niet mee en bleven op die manier buiten zijn rechtmatigheidsverklaring. Nu het college zelf een verantwoording aflegt over de rechtmatigheid worden ook deze acceptabele begrotingsonrechtmatigheden zichtbaar. Zoals is aangegeven in de rechtmatigheidsverantwoording is het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden € 10.687.000 maar is het grootste deel daarvan, namelijk € 10.556.000, acceptabel. Dit acceptabele deel zou de accountant in voorgaande jaren niet hebben meegewogen in zijn oordeel.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN
Verstegen accountants en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Acceptabele en niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden volgens het controleprotocol		
Soort begrotingsafwijking	*Onrechtmatig maar acceptabel*	*Onrechtmatig en niet acceptabel*
Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor het college geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend.		X
Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarvan ondubbelzinnig vastgesteld wordt dat die ten onrechte (dus in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad) niet tijdig zijn geautoriseerd.		X
Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen die vanwege het open karakter vaak pas blijken bij het opmaken van de jaarrekening.	X	
Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt. Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal het college ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar; - geconstateerd na verantwoordingsjaar.	X	X
Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.	X*	
* Overschrijding van investeringsbudgetten bij meerjarige investeringen zijn acceptabel voor zover het totaal van de meerjarige investering niet wordt overschreden. Overschrijding van budgetten voor bouwgrondexploitaties (door de Raad per project apart geautoriseerd) zijn acceptabel zolang het vastgestelde projectresultaat wordt gerealiseerd.		

Hieronder zijn de in de rechtmatigheidsverantwoording vermelde bedragen aan begrotingsonrechtmatigheden gespecificeerd. De gespecificeerde bedragen zijn nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening.

1A. Overschrijding lasten programma's voor in totaal € 10.687.000

- € 110.000 op het programma Bestuur en dienstverlening, communicatie en participatie;
- € 8.549.000 op het programma Wonen, bouwen en wooncarrière;
- € 1.897.000 op het programma Bestrijding van armoede;
- € 131.000 op het onderdeel Vennootschapsbelasting.

VOOR WAARMERKINGS-DOELEINDEN

Verstegen accountants en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/ voorwaarden zijn afkomstig uit diverse interne en externe regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Indien bepalingen uit wet- en regelgeving niet zijn nageleefd én hieruit directe financiële consequenties kunnen voortvloeien die in de jaarrekening tot uitdrukking moeten komen, dienen deze ook te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Aldus is geschied voor een totaal van € 2.260.039 aan uitgaven die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. De specificatie hiervan is als volgt:

- € 1.085.500 aan catering op de opvangboot;
- € 244.174 aan rioolwaterafvoer en brandstoflevering op de opvangboot;
- € 595.870 aan locatiemanagement en zorg- en hulpverlening op de opvangboot;
- € 223.505 aan inhuur medewerkers van een zakelijk dienstverlener op het sociaal domein;
- € 109.495 aan inhuur medewerkers van een zakelijk dienstverlener op het fysieke domein;
- € 11.495 aan verwerking bedrijfsafval gedurende de eerste twee maanden van 2023.

De gespecificeerde bedragen zijn nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening. Het voornaamste risico bij onrechtmatige aanbestedingen is dat derden de rechtmatigheid van gesloten overeenkomsten aanvechten. De kans dat dit zich daadwerkelijk voordoet is vaak afhankelijk van de specifieke marktomstandigheden.

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN
Verstegen accountants
en adviseurs B.V.
d.d. 02/07/2024

Controleverklaring

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. 02/07/2024

VERSTEGEN
accountants en adviseurs

Noordendijk 207
Postbus 574
3300 AN Dordrecht

T. (078) 648 15 55

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Nr. 1231

Aan de gemeenteraad van de gemeente Zwijndrecht

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in de jaarstukken 2023 opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Zwijndrecht te Zwijndrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken 2023 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Zwijndrecht op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2023;
2. de balans per 31 december 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 28 november 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Zwijndrecht zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording
Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening op pagina 209. Het college van burgemeester en wethouders heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde afwijkingen (rechtmatigheidsfouten), voor een bedrag van in totaal € 2.391.039, ligt boven de door de gemeenteraad vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

VERSTEGEN ACCOUNTANTS EN ADVISEURS B.V. – KVK NR. 24342109.
Op al onze werkzaamheden zijn de algemene voorwaarden van het SRA van toepassing. Deze zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 40481496.
mgi SRA

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.930.680. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. In paragraaf 2.1.2 van het controleprotocol zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteits-voorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Voor de inschatting van frauderisico’s die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening is inzicht verkregen in het risicomanagementsysteem van de gemeente en de uitkomsten daarvan. De door de gemeente onderkende frauderisico’s zijn vergeleken met de uitkomsten van onze eigen frauderisico-inschattingswerkzaamheden en geëvalueerd.

Het frauderisico dat aandacht vereiste bij de controle is het risico dat de jaarrekening materiële afwijkingen bevat doordat interne beheersingsmaatregelen worden doorbroken door het management van de gemeente.

Op dit risico is ingespeeld door het uitvoeren van bevestigende vragenonderzoeken bij personen die betrokken zijn bij het proces van financiële verslaggeving, door belangrijke schattingen in de jaarrekening te beoordelen op tendenties, door het onderzoeken van op basis van risicocriteria geselecteerde journaalboekingen en de interne beheersingsmaatregelen daaromtrent en het onderzoeken van significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de gemeente. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden hebben niet tot bevindingen geleid.

Een frauderisico dat aandacht vereiste bij de controle is het aangaan van (contractuele) verplichtingen tegen onzakelijke condities. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing met betrekking tot materiële inkopen en aanbestedingen. De naleving van het aanbestedingsbeleid is getoetst door middel van een spendanalyse en deelwaarnemingen op de inkopen. Er zijn inlichtingen ingewonnen bij medewerkers van de gemeente of zich in het afgelopen jaar transacties hebben voorgedaan waarvan het vermoeden bestaat dat deze onder onzakelijke condities tot stand zijn gekomen. Onze werkzaamheden hebben niet tot bijzondere uitkomsten geleid.

Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstenverantwoording. Bij gemeente Zwijndrecht onderkennen wij in het kader van de opbrengstenverantwoording het frauderisico ten aanzien van de opbrengsten doeluitkering Oekraïne. Dit risico betreft de bepaling van de nog te verrekenen doeluitkering op balansdatum en ziet toe op de juistheid en rechtmatigheid van de verantwoorde eenheden GOO en uitgaven transitiekosten in de SiSa-bijlage en de berekening en verantwoording in de jaarrekening van de doeluitkering.

Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de registratie van de gerealiseerde opvangplekken vanuit de gemeentelijke opvang Oekraïners. Vervolgens hebben wij door middel van gegevensgerichte werkzaamheden het bestaan van de gerealiseerde plekken vastgesteld. Tot slot hebben wij de nauwkeurigheid en de rechtmatigheid van de berekening voor de vergoeding vanuit het Ministerie voor deze doeluitkering vastgesteld.

Onze werkzaamheden hebben niet tot bijzondere uitkomsten geleid.

Wij zijn gedurende de gehele controle alert geweest op indicaties van (mogelijke) fraude. Daarnaast hebben wij middels een schriftelijke bevestiging door het college laten bevestigen dat alle gevallen van (mogelijke) fraude zijn gemeld aan ons. Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude. Onze bevindingen hebben wij besproken met het college en de auditcommissie van gemeente Zwijndrecht.

Controleaanpak continuïteit
Voor de inschatting van continuïteitsrisico's is inzicht verkregen in het risicomanagementsysteem van de gemeente en de uitkomsten daarvan. Een toelichting op dit risicomanagementsysteem heeft de gemeente opgenomen in paragraaf 2 van de jaarstukken. De verantwoordelijkheid van het college voor het hanteren van de continuïteitsveronderstelling voor de jaarrekening is toegelicht in onderstaande paragraaf 'Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening'.

De uitgangspunten van de door de gemeente gehanteerde continuïteitsveronderstelling zijn vergeleken met onze eigen inzichten daarbij. Daartoe is onder meer inzicht verkregen in de bedrijfsactiviteiten en de financiële ontwikkelingen in het volgende verslagjaar en zijn bevestigingen gevraagd bij het management van de gemeente.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn wij van mening dat de jaarrekening terecht op basis van het continuïteitsprincipe is opgesteld.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met de *Regeling Controleprotocol WNT 2023* hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in *artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT*, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken 2023 opgenomen andere informatie
De jaarstukken 2023 omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:
- de programmaverantwoording;
- de paragrafen;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de *Nederlandse Standaard 720*. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordings-informatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Zwijndrecht als onderdeel van het Controleprotocol 2023, en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 28 november 2023, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Dordrecht, 2 juli 2024

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

drs. J. Schot RA

JAARSTUKKEN 2023
GEMEENTE ZWIJNDRECHT

VOOR WAARMERKINGS-
DOELEINDEN

Verstegen accountants
en adviseurs B.V.

d.d. **02/07/2024**